

שמואל לא נמנעו עובדים ושנים מללכת ממקום למקום מפני החרו' וקף טיפ שים קלה שני בין המקומות בין רכ למטעם התלמוד לא מלק כזה אלא בין כך לבין ידוע הוא שדרך בלשון רז"ל הוא מוקף ועיר הוא שאלו מוקף חומה כלל וכמו שחמרו (בבבא כד' י"ז) [כפי המבואר כד' י"ז] (ל"ב פ"א) בענין אלמסים מאי פירונית אמר רבי לוי הקלימא. וכבר נשאלנו לפני מקרי מגלה לחלק בין מוקף למוקף אמרו (מגילה ב' פ"א) כרכים ועיריות גדולות אבל בכל מקום שמוצרים כך וכך הוא מוקף חומה ועיר שאלוה מוקפת חומה ואנשי' מעטים ומתנבאים כמנהג יושב שדה. וכן הרמב"ם ז"ל ב' מדינה וכפר בלשון ארץ [שמעאל וכן כספר אכן הסוד כחז עיר וכפר לפי שמנהג הלשונות ללשו עיר כסם מוקף חומה וא"כ כיון ששתיים הם מוקפות חומה אין הפרש בין גדול וקטן שזה הרכיבו להוליא זקנים למדוד רוחב העיריות וכן בענין זה וזה לא הפרשו אלא בין יפה לרע אבל בין יפה הרבה ליפה מעט לא הפרשו כדון חטים ימות וממלאו ימות או רשות כפי המוכר פירות (ג"ד) ח"ב הדבר ברור שזה יכול ליקף את אשמו ללכת אחריו מנגזייה ללגזוזייר בטענה זו :

והשנית לפי שבבבארי' י"א עליה קול של פירות. דמאי כי מפני טענה זו יכול להוליא משם כדון מוקף חומה וא"כ מותר למכר שכרי כל המקום שהוא אחר שהחזקו להוליא קול זה עליה בכל פעם שבפעל יולא משם והוא לר"ך ללכת משם לבקשת הפרנסה נעשה כל אחרו מקום כחצר אחת ויכול להתחלק משכונת אחרו המקום. וכוז טען ר' שם טוב כי הפירוש הוליא עליה קול זה וזה היתה טעמו. וענה כה שיהא הנותנת שאלם היה הדבר מפי עדים כשרים שהכל הוא אחת לא היה מספיק להוליא משכונה לשכונה אבל היה חייב לנרסה ומפני קל בעלמא הוא שחמרו שיכול להוליא משכונה למשכונה כי כן לוו החבשים ז"ל החרק משכן רע. אבל בענין זה יש דברים קשים הרבה כי לא פעם ולא שנים יאל עליה קול זה. וכבר נשאלנו מזה פעם אחרת על ענין הפסל שהפילה אחר שכל בעלה בזמן מוטע וככה הפסל וכל המדינה נעשה עליה שאלם שהיתה מעוברי מבצלה ולמרחי עליה זכות וחלי נבזר שנינים יאלו מקסיגטיגה לתלמאסן ומתלמאסן לבאן שלא כיוונו שמועתי בזכות דין. ואני התללתי כי אם טעמי השאל הטעמי כימר שאלנו ואין למשיב אלא מה ששיריו רואות בשאלה וכן פעמים אחרות עד שהגינו הדברים לתלמאס וקנסה ואנשי' חזון דין כיון ששמועתי הם מטפוח חליג דלא מספקין אשה מבצלה אלא בעדי כימר ובקלא דלא פסיק כדליתא בפ"ב דיבמות (כ"ה ע"א) אבל בשמועות התכופות והאחרונות מחזיקות הראשונות היה אפשר לומר שצ"ד מוליחין אותה מהבעל שכיון שילא עליה קול ולא נוסרה אחי"ב אמר' בקול אחרון אלומי אלמיה לקלא ומפני טענה זו אמר' הכס תאל כ"ש כשיר המלכות ונגזרות דבר דלוח לן לומר דמלכותא לא שבדא מילתא בלא דיקא דלא נרעא מערכאות ואין לך כימר יומר גדול מזה. ומימי אפילו נאמר שאלו צ"ד מוליחין אותה מיד בעלה אבל הוא מנוה לנרסה כדל"י כפי כחרא דרבי' (ג' ע"ב) ואם נרסה אין לה עליו כחובה כיון שמנוה עליו לנרסה ואנשי' דעובדת על דת לריבה התראה כדל"י כפי ארוסה (כ"ה ע"א) והיה לולא משום שם רע כמו שכח הר"ף ז"ל מהירושלמי כבר פירשו המפרשי' ז"ל שאם הבעל רואה לנרס' אין לה עליו כחובה שלא תקוה כחובה אלא כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוליא חזת הוליא שיוליאנה. וכן מוכח בסוף מדי' (ל"א ע"ב) כההו עונדה דהוא וקוף דעל לביחא שהולכו לעטות המדינה שאלו כלה מאחמי' אסורה לו משום ששאל בעלמא דמשום הכי קרו ליה מוקף. וא"י לומר שכ"ד יוליאנה ממנו דלא הוא הכס עדי כימר וקלא דלא פסיק. אלא שהוא חייב להוליא ללכת ידי שמים כן פירשו כזה כל הראשונים ז"ל. וא"כ בדון הזה הקולות הוליא' פעם אחר פעם המכניסין [משד] גדול בלב כל העולם ואפילו כזה דומה אמרי'ן בטרט' (כ"ז ע"א) דהיה פרוה כיומר חוששין לה. א"ל לומר שיכול להוליא ממקום שהוא אל כל אשר יחסין אפי' מנהו היפה למה רע. אלא אפי' להוליא בלא חבובה רשאי ללכת ידי שמים וכן ב' הרמב"ם ז"ל ב' חבובה בשלהי גיטין וכיון שמנוה לנרסה אין לה כחובה וכן כי הרמב"ם ז"ל בסדק [כ"ד] מה' אישות וכן כי הרמב"ם ז"ל בספר הזכות כפ"ב דיבמות ונחבחר זה והמחזיק בידה הוא מחזיק ביד מרישם וכ"ש אם היא ממספתה אשמו ובעל כאשמו וע"ז אמרו כפי' הדיינין (ל"ט ע"א) אין לך משפחה שיש בה מוכס שאין כולה מוכסין משפחה שיש בה ליסטים שאין כולם ליסטים שהכל מתסין עליו ונחבחר זה. ומה שטען ר' שם טוב שאפילו היה הדין נותן להוליא משם יכולה היא שחאמר שלא חבא אלא עמו די ביד רגל כרגל. ואין בטענה זו עיקר שהיא חייבת ללכת אחריו מקרה מלא הוא ושכחי עמך וביח אבך כי הוא אלוין והשתחוי לו ואפילו ביבמה דמנוה עלי' דיבם רמיא דליתחא לא משקלה אפריה וכיפה אמרי'ן (סנהדרין ל"א ע"ב) והיבמה הולכי' אחר היבם וחי משום יחוד ח"כ לא תלח אשה לעולם מעיר לעיר אלא עם בעלה והיאך אמר' בנימי' (כחבובת מ"ה ע"ב) מסר האב לשלוה העפל והיא ארוסה. וכירושלמי (סוטה פ"א ה"ג) אמרי'ן רבי' חייא בר יוסף שלח בחר אחתה סוף אמר יסקן עמה ג' תלמידי' שאם יפנה אדם משה תתיחד עם הכסים סוף דבר אין ממס כדברים הללו. ולטעין כחובה הרמב"ם ז"ל (פ"ג מה"א ה"י) כי בענין הולא ממקום למקום שאם לא תרעה ללכת שאין לה כחובה ולמד זה מהחופפתה שאמר' כופין אותה וכיפה זו כממון היא וא"כ דין זה הדין הוא אומר לפנות והיא אומר' שלא לעלות שאמר' בנימי' (כחבובת ק"י ע"ב) כפירוש שאלא שלא כחבובה וה"ה לחופפתה דמנאי' כתי' כחבובה דמי וכן כחבו

וכראן. שאלה קכל כדכו פשרם בני אדם לעשות המנוח וקריאה ס"ח בכללם שדרכם למכרם יום שמחת החורה ונחמו להם בחנם שנה א' ועמדו כן כמו חיי שנה ואח"כ אמרו להם חתנו לנו שבר המנוח ששפחהם או לאו להם ממה שאלחם עושי' אם יולין להוליאם חוך שנהם ואם יש עליהם שום חביעה ממנו כשדברתו :

תשובה כיון שאלו השפחה שפיררו הקבל דכד רוחם ארחת לקיים המנוח שנה אחת וכהו לפשות מה שקבלו עליהם ברזון הקבל חיי שנה ולא נתגלה עליהם מום מהממון הפוסלין אותם מלקיימי' חייב כרי מזהו זו שלהם כל שנתו. ודומה למי שכחה משמרחו לעמוד עובדה שאין אי' משאר המשמרות רשאי לסקלו משמרחו כל אחרו השבוט שך המנוי שייכס ותחלה קיים בחמירה בעלמא דלמירה לגבוה כמסיר' להדינו. ובחלוקה אחין כיון שנתרלו בחלוקה ועלה גורל לאי' מהם קנו כולם אפי' בקרקעות וכן בשכירות פוטלי' אי' קנין ואין רשאי לחזור בהם אם התחילו בעלמאם וכיון שאין רשאי'ן לסקלו המסלקן מבעטן מהמנוח שבו' כמי ששטח והוא פלמו חייב להם מ וכן אחר וכסא שלא עשה יפה ולפי' מה שחאמר בגמרא (חולין פ"ו ע"ה) כזה חייב לתת לו מן הדין עשרה זוכים שבר מזהו אפילו היתה המנוח בלא דרכה כגון שור המנוח להרינה ואין העומד לקליה' וה"ה למי שחזו ס"ח אפי' שאין כה דרכה מבעטן ממנוהו יש לקפו עשרה זוכי' וכירושלמי מוכיח כן שאמרו בימא כפי' בלא לו (ה"א) כל (אחר) [אחר] את אומר הלך אחר חורה וכו' את אומר מוליחין חמור' אלו אלא עיי' בני אדם גדולי' חמור' מתגלה בהם. ואם הוא מזהו שיש בה יתר מברכה אחת חייב לתת לו עשרה זוכי' על כל דרכה וברכה חוה נחבאר כפי' החובל (ל"א ע"ב) וכפי' כיסוי הדם (ס"ג) וא"כ המבעל מלקוחה חמורה מיי שהיא משמרתו חייב לתת לו מן הדין עשרה זוכי' על כל פעם כמו שחייב לתת ארבעי' על ארבע ברכות של ברכה המזון וה"ה לשאר מנוח כמו שכח הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה"ל חובל. ואנשי' שאין דין זה אלא דייני' חיי' לפי שהוא דומה לדיני קנסות. כתבו הר"ף ז"ל ללמוד ממנו שאם חפס לא מספקין מינה כי כן הוא לכל דיני קנסות כדליתא בפ"ק ב"ק (ט"ו ע"ב) וכפי' אלו נטרות (מ"א ע"ב) וכן כפי' שור שגנח ארבעה וחמשה (מ' ע"ב) אמר' כגון שקדם בעל דין והפסס. וכיון שעלה בדימו שלא היו רשאי'ן למועסם כל המנוח כל שנהם שהייתה משמרתו וסקלוו בלא טעם חייבין להם על כל פעם עשרים זוכי' אלא שאין דין זה דייני' חיות ואם חפס לא מספקין מיני'. ומי שהוא חייב שבר חיי' שנה אפי' קבלו עליהם המנוח בשכר הרי הוא חפוס ועומד בשלו כעדי כעמי שיולא כן ושין כדל"י כפי' קדושת' (כ"ד) חף בזמן הזה. ולזה כתב דין זה הר"ף ז"ל ואינו חייב לתת כולם אם חייבום שלא כיון חייבין להחזיר להם ששרי' זהה בהם והכי מוכח כפי'ן כדורות ע"כ :

ענין קנו בנחיה : לפי שהשכחי בשאלה ר' יתק עבד אלחלק אל ענין חביעהו לאשמו שהיא כבבארי' שבוה אלו ללגזוזייר שהיא חייבת ללכת אחריו והיו דברי' אל' ר' שם טוב הלוי בעל קרובות כדברי הספר החתום ואנו יוכלי' לומר על כיולא' בו עד השתא הו קרו לן ככלאי טפסאי והשתא קרו לן טפסאי דטפסאי דמנמרי לן ולא גמרי'ן. ולא עוד אלא שכתב כי אי מחזיק ביד מרישם ותרחי' את בידה שזה החובט הוא רע ושאי יומר רע ממנו להחזיק בידו שאין אדם מוטע ולא לו. פ"כ אוסיף ידי שנית לברר ללכן הדברים. שחי טענות טעמי' לחיבה ללכת משם ה' מלשון אלהים (כחבובת ק"י ע"א) שלם חלונות לחיבה ואיזה ועבר הירדן והגלינו בלחות הירדן מוליחי' מברך לברך ומעיר לעיר ונחמי' שחי המקומות האלו שיון בלרין אחת ולפי' דעת הגאונים ז"ל הבעל יכול לכוף לאשמו ללכת ממקרי' למקום בלרין אחת והחולק עליהם כזה כבר נדחו דבריו ואין לורך להשיב עליהם. ועוד שדברי' הגאונים ז"ל קבלה הם ועליהם אנו סומכי' בכל דבריהם. אבל מה שיש לברר כזה כמה שאפשר לתלמידים המתחילי' המתעסקי' לטענה כזה הוא מפני ששני המקומות' הם לשני המלכים ויב מרחק קלה ביניהם. ועל זה טענת כי לא לנו כעלי' החלומים שיש ארצות אלא יהודה וגילי' הוא דיו מהמתלמי' (כ"כ ד"ו ע"ב) שיש חירות ביניהם לבעול ואין הולכין מארץ לארץ מפני החרום ומפני זה המחזיק בלרין אחת שלם שמים לא עלתה לו חוקה שבעל הקרקע לא שמוע שזה החזיק בקרקע שימחה וע"כ לר"ך המחזיק להראות שטריו אם טעון לקוחה היא בידו ואין טענה למחזיק לומר דעד מלח שני מודר' איזים בשטריו טפי' לא מודר' שזה היה לו להוזהר בשטריו לפי שבעל הקרקע לא שמוע שזה החזיק שדחה שימחה ושחגי' מחאה זו בלוגי המחזיק לפי שאין יולא וכן מארץ יהודה לארץ גליל. ועל כיולא' כזה אמרו שאין מוליחין מארץ לארץ לפי שהאשה רוצה לשמוע שמועית בכל יום מקרובים אבל ביהודה עלמה מוליח ממקום למקום ואפי' מסוף הגבול לתחלת הגבול ואנשי' שיש כמה סרסאי' ביניהם שרי' ס' רכוש עיריות היו לו ליעלי' המלך כסר המלך והיא בלרין אחת. ועבר הירדן גדולה היתה לשני המטות וחלי' המטעם ובפי' מקום שהגנו (כ"ב ע"ב) אמרו שכל אחת מהן יש שלם ארצות לענין כיומר וא"כ אין טענה מהאחרת ולא מפני שני המלכות שהרי ביהודה עלמה היה שני מלכות כמו שמויחה בלך כחבובות (כ"ב ע"א) לענין טענה בחולים שביבורה היו מילדים הארום עם ארוסתו לפי שהיו נחזרים שכל בחולה שמנשא תכסל להגמון מחלה ואמרו שם שלא היתה כל ארץ יהודה שיה לפי'ן זו ומקומות מקומות יש. וזה מפני שני הממשלה שנקלת ארץ היתה גורה זו מפני המושל הרע ובקלחה לא היתה גורה זו ואפי'ה כי יכול להוליא אשמו בכל יהודה ממקום למקום כיון שלא הי' החירות חזק והדבר ידוע כשני מקומות אלו

בשרות ויהי למוציא שכל מקום שאין לה כפר חץ לה "מחוייבם אלא בלוחים הקיימין כן כי רמב"ן וז' מחוייבין כפי אפי' ריש לה סוכה כפי האשה רבה (ז"ל פ"א פ"ט) וכן כ' הרשב"א וז' שם מחוייבין (פ"ז פ"ב) וכן מוכיח האלמנה (מבונה) כיון שצרי כשהיא אומרת לפנות וכו' ואמר שלא לפנות אמרי' ויאלץ וימנע ויבדל מחייבה יתן שאם מה שלא יבדלה לו יתן דמי' מזה מלאים וכ"ש מה שהביאנו לו ח"כ כהוא אומר לפנות והיא אומרת שלא לפנות דלאמר' תלא שלא ככתובת דמי' בכלל שבהו גזא חר' לה תלא ויהי לפי' הולאה ממקום למקום רבה בקציה היא וכן הרמ"א מדי' וכו' וז"ל ש' אלא בלוחים הקיימין כד'ן חלומות ואפי' שאלו' י' לה תוספת כבר נתן טעם הרמב"ן אלהי' מפי' שהיא לא גרמה ה"ל' אלא ממנו והוא כשהוא לה תוספת רצ' ליון כנכסיו אבל זאת שאינה רוא' לאלה שמו ארבעה דבר' לא כתב לה. וכן כ' הרמ"א ז"ל שרק כהא על יבנתו ודבר זה ברור הוא. ומי' זה י"י' כשהכתב ממנו גירושין ויבואו לדין על פני' כתובתי' אבל שמה שמומרת במרדה חץ עליו דין מתחיל' כהכתובת לא מוזנת ולא שאר מלאים וכו' שאין לה פלו דין אם החזיקה כנכסיו חייבת להחזירם ע'ן הדין ואם נמנעה מזה משמתי' לה כד'ן מאן דלא ליי'ת לדינא :

שאלה קמא ואלמנה י"י' שאלה כי מנכס חנוכה' הוא להחמשה ביום הושפ' רבה וכתבה כי מאלה בקלה סודרי' סליחה תחננו' להפרי' הושפעה רבה וקלה מן העם הוקשה להם מהכ'ן ואמר' לך תלה אומר' הלל וקדושה רבה ותתפלל פניו ורזית לדעת אם י' במנהגך שום צדקה. עוד כתבה כי רש"י ז"ל כתב בשרות החומש המול ימול חקר ולכר הפי'גשים חקר כיום כיום חקר ותלה מלאים כל מלאים בכל הספרים אם הם פסולים כק' :

תשובה חולו של מועד חסור הוא כהסדר כמו שהזכרנו בפ' ואלו מנאחין (כ"ה פ"ב) וכ"ש שהוא חסור כתפנית כי כל יום שהסודר כהסדר חסור כתפנית יש שהוא יותר כהסדר וחסור כתפנית כמו שהזכר במגילת תפנית והביאנו בנמרה כפרק שי' מתפניו (י"ז פ"ב) ואם הוכח ופירש' שם מדברי' פוסרי' אסור' וכ"ש חוסי' שהוא פסול. ואפי' שכתבנו להפנות ביום הושפעה רבה חין מנכסיו חסור רצוי להסכים במי'ש בנמרה פ' ח' מרי' (פ"ז פ"ב) הי'ה דלכ"ה חסור' ונכונ פי' שנקי' להו וכן כתב הרמב"ם כהל' שניתה שפור וכן כ' רב' אלהי' ככלכ' תפנית וכו' י"י' כי חולו של מועד חסור כהסדר וכתפנית ובידועלמי' נמ' תפנית (פ"ב פ"ב) וכן במכתב נדרים (פ"ח פ"א) אמרו בכל מתפנין חון משכתי' וימים טובי' ובראשי' חודשי' ונחולו של מועד וכמוכח ופורים כן מלאמי' וכן בראשון מראש השנה (י"ח פ"ב) משנה וגורו תפנית כמטובה ואמר להם רבי אליעזר לאו והפנתו פל מה שכתפניתם :

שאלה קמב תמו : שאלה ראו'ן תקופת ע'ס חכמו שמשון ומחוק קטופתם חמר לו שמשון אחת פועל גיורת ואי' אפשה עליך שער בערכאותיהם כק' ע'ד שירגמו אותך בלכדים ואלך אל השופט ואומר לו שאלה אומר כי כל השפרות ששופים פדי' ישמאל הם שקר וכן הוא חותם עליהם בעקר ויהי ליתך לנכד' לו לולי שהחזירוהו היודים ופדין הוא מלאים כמסורות ואם ראו'ן הוא תלמידי' ומורה שמשון לכבודו אם כדור'י נדו' :

תשובה דבר ידוע הוא כי המוחזק במסירות שהוא ח"כ מיתה מדין רודף ואפי' אמר אלך ואחסור דמו כמו שז' במסכת גי'וכות פרק הדראה (כ"ה פ"א) וכן פ' ה'הק'ן בלג'ה (כ"ו פ"א) גבי' קמח' וכן קמח' דכסו למקטליה וכן כפרק הגזל כהרא' בכב' קמח' (ק"ז פ"א) מדכתיב כדך פולטו שכנו בראש כל חולות כהא מכמר מה התוא הזה כיון שכל למכר חין מרחמי' פלו ק' ממונם על ישראל כיון שכלל כיד עמים חין מרחמי' פלו ומלכד זה כבר ידעתם כי מנכסם של ישראל הוא לנדוח ולהחריס המסורות בזה' קדמת המסודר מהראשונים ז"ל אמנם יש כזה שי דיי'ת האחר כתי' שהוחזק במסירה לאחד ממונם של ישראל שיר' ושלם' פשימים וזה אמר נכד'ו למכס'ו כד'ן חומות הפולס והוא מן המור'י' ולא ממל'ין כמו שהזכרנו בפרק חין משמדין (כ"ו פ"ב) והשי' האומר אלך ואחסור וזה חין מותר לרגו' אלא אחר התראה ואם התרואו ולא חור סודרי' חותו ואפילו מפי' הממון הקל' כי יהיה דבוא מחוי' תבואה דהבירה והמר לה רב כהא לא חתוי ואמר מתי'אל ומתי'אל ושמי' רב כהא לקושי' וקטלי' כדתי' בפרק הגזל כהרא' (ס') על כן הראוי לנכד' בענין זה הוא להפנות כזה שהיא' אלו המסירות מסי' שמה דרך כעם אמרן ושונג הי' ואפי' שקשה הדבר לנמד ומה דבר'ו למכס'ו חלו אחר שהחרו בו י'ש' לכסל' חייב'ן הגור' למרסמו שהוא מנוה' ולהבדל ממנו וכל מי שאי'ס וי'ס נדוי פוכר על דברי' קמאים וכל ישראל י' להם חלק כזה כי אם לא הגדרו פרלה זו כאשר פשה לה י'שה לכל אחד מכם ותגברו ידי' המסורות על הטובים החלטי' כה ואם אלו הדברים יאלו מחוק מרי'ה שבייה' על פייה' אחרים יגשו אל המשפט והצדיקו את הדיק והרשיעו את הרשע ויאמרו לו וקי' הפדה ריבך ריב את רשך וסוד אחר אל תגל' ופי'ן תלמיד שר'ה לכבודו לא נאמר על כיואל כזה שזו פבירה היא וכבר שמים הוא :

שאלה קמא והרא'ן. שאלה ראו'ן חיו לו ארבע בנות ולאח אחת אחת שבה עלייה ונית'. הפלי'ה לאחד והבי'ת לאחד מתנה מחיים ואמר ארי' נותן לכם התר' הוא שי'שאו הכני' האלו בנות הכה האחרת ולא כתב שער מתנה מחיי' מת חיי'כ מת חוקן ופי' לרנכן ולכל ישראל שכן ולא הי' במקום שיכול לנא'ת. ואחר מותו כתבו הכני' הארבע שער בערכאותיהם לקיים מתנה חיי'הם לנר'י' החכרי' ובעליהן נמרו'ו במעשה נשותיהם ככתוב בשער שהוא. אחר כן רצ' הכני' שיכתבו להם שער אחר בשלנו בקיום מתנה וקם אי'ש האשה ארי' הכני' ואמר לאחיו לא נתר'ינו לתת לכני' בלבד אלא לכני' ולבנות ונסי' קפס'ה בייה'ה על זה ורזית לדעת האמת הדין כזה :

תשובה הכני' זו כמה שנתן להם חוקן וכרשות בידם לישא הכני' או לא ישא. ודבר זה מפורש הוא בנמי' בפ' י"יש שחל (כ' פ"א) דגרסי'ן התם ההוא גברא דאמר להו הכו ליי' ארבע מאה זוז לפלגא ולנכס'ו ברתאי' אחר רב ספ'א ארבע מאה זוז שקל'. ברתיה חזי' כני' חזי' כני' לא נסי'ו. וכן הרמב"ם ז"ל כ' בפ"א מהל' זכ'י' שבי' מרש שאמר חנו ארבע מאות זוז לפלוני וישא בתי' כרי' זה כמי' שנתן לו שתי' מתנו' כל איה מהם שירצה יקח לפי'ך אם רצה ליקח המעות ולא יקח הכת יקח פבלי'. וזה הפס' כי הרי"ף ז"ל בפ' מי שמת'. ואפי' ששהרי' ז"ל חלק פלוני כקפס' זה הראוביד ז"ל קיים דבריו וכן האחרוני' ז"ל. והי' לנכר' אם נתקיימה המתנה בראי' בקני' שהעם כזה הוא שאין תלמי' במתנה שי'ש' הכה כמו שהוא מוכיח בנמי' וגם בנמי' לא הוכירו שבי' מרש אלא ההוא גברא ומשמעם כין בראי' כין כני' ואפי' ש' דאמר הכו ואין זה אלא לשן שמי'. גם אפשר שישי' זה במס'ת כשייר' או הולך למדה'. ומי' הדין והפס' הוא שזה כין בנרי' כין כשכתי' דמיתלת דמילת' ככני' היא שאין דבריו משמעי' שיהי' תלמי' כמתני' נשואי' הכה. כמו האומר לייסי' ברתאי' וכו' ליי' ארבע מאות זוז כמו שזכרנו שם בנמי' ודברי' פסוסי' ס. וכל זה הוא לפי' מה שהזכרנו בשל'ה ואם דברי' היו כהס'ן שאלה יאלו הכנות והמתן להם המת' לא זו נמתני' פד שי'שאו וכל זה יתברר לפי' פרות הפדים ואם חיו יוכל להבחר שדבר ח'ך היו דברי' חוקן. ישרו הנכסי' בחוקת הכני' והכנות שכלם שיש בירוש' חוקן ולא יזכו במתני' אלא ח"כ יאלו הכני'. ואם הדין נותן לפי' מה שי'תברר בשדות המדי' שלא זכו הכני' אלא אם יאלו הכנות ולא יאלו לישא חותן נתבעלו דברי' חוקן ותחזור הירוש' לארבעה הכני' בשב'. והשערו' הספ'ים בערכאותיהם אי'ם מוסי' ולא גורטי'ם בפני' הדין כי לא נעשו אלא ליי'ם דברי' חוקן :

שאלה קמב מוספתא גריס : שאלה אשה ערבה לנכסיה ותאלמנה ובה המלוה לנכות והיורשים דוחים אותו אלל האלמנה **תשובה** כיון שיש בנכסיה כני' לפרוש החוב אחר שנתרפה האלמנה מכוננתה והיורשים הם גדולים. הדבר פסוק שחפרס האלמנה כהונתה והיורשים ירשעו החוב. ומה לית דין ולית דין' ואין כין בראשונים ז"ל

שאלה קמ אלמנה י"י' שאלה כי מנכס חנוכה' הוא להחמשה ביום הושפ' רבה וכתבה כי מאלה בקלה סודרי' סליחה תחננו' להפרי' הושפעה רבה וקלה מן העם הוקשה להם מהכ'ן ואמר' לך תלה אומר' הלל וקדושה רבה ותתפלל פניו ורזית לדעת אם י' במנהגך שום צדקה. עוד כתבה כי רש"י ז"ל כתב בשרות החומש המול ימול חקר ולכר הפי'גשים חקר כיום כיום חקר ותלה מלאים כל מלאים בכל הספרים אם הם פסולים כק' :

תשובה חולו של מועד חסור הוא כהסדר כמו שהזכרנו בפ' ואלו מנאחין (כ"ה פ"ב) וכ"ש שהוא חסור כתפנית כי כל יום שהסודר כהסדר חסור כתפנית יש שהוא יותר כהסדר וחסור כתפנית כמו שהזכר במגילת תפנית והביאנו בנמרה כפרק שי' מתפניו (י"ז פ"ב) ואם הוכח ופירש' שם מדברי' פוסרי' אסור' וכ"ש חוסי' שהוא פסול. ואפי' שכתבנו להפנות ביום הושפעה רבה חין מנכסיו חסור רצוי להסכים במי'ש בנמרה פ' ח' מרי' (פ"ז פ"ב) הי'ה דלכ"ה חסור' ונכונ פי' שנקי' להו וכן כתב הרמב"ם כהל' שניתה שפור וכן כ' רב' אלהי' ככלכ' תפנית וכו' י"י' כי חולו של מועד חסור כהסדר וכתפנית ובידועלמי' נמ' תפנית (פ"ב פ"ב) וכן במכתב נדרים (פ"ח פ"א) אמרו בכל מתפנין חון משכתי' וימים טובי' ובראשי' חודשי' ונחולו של מועד וכמוכח ופורים כן מלאמי' וכן בראשון מראש השנה (י"ח פ"ב) משנה וגורו תפנית כמטובה ואמר להם רבי אליעזר לאו והפנתו פל מה שכתפניתם :

בענין המול ימול לא אמר שום אדם שהוא חסר ואין חלל כפרק חין משמדין (כ"ו פ"א) ונסי' התכלת (מ"ב פ"א) למדו מכהן שאין פיר' מל שאלמר המול ימול ושם כתב רבינו שלמה ז"ל קרי' כ"י המל ימול כלומר מי שהוא מהול ימול אחרי' חלל הפי'גשי' וכיום כלות משה מאלו מדרשות שום חסרים אלא כבר כתב הרשב"א ז"ל בתשוב' שאין סומכין על אלו המדרשות לתקן הספרי' ומתי'י' אותם שלמי' אלא בדבר שזלא ממנו דין כגון כסכה כסכה כסוכי' או קרנת קרנת וכו' וכו' :

שאלה קמא והרא'ן. שאלה ראו'ן חיו לו ארבע בנות ולאח אחת אחת שבה עלייה ונית'. הפלי'ה לאחד והבי'ת לאחד מתנה מחיים ואמר ארי' נותן לכם התר' הוא שי'שאו הכני' האלו בנות הכה האחרת ולא כתב שער מתנה מחיי' מת חיי'כ מת חוקן ופי' לרנכן ולכל ישראל שכן ולא הי' במקום שיכול לנא'ת. ואחר מותו כתבו הכני' הארבע שער בערכאותיהם לקיים מתנה חיי'הם לנר'י' החכרי' ובעליהן נמרו'ו במעשה נשותיהם ככתוב בשער שהוא. אחר כן רצ' הכני' שיכתבו להם שער אחר בשלנו בקיום מתנה וקם אי'ש האשה ארי' הכני' ואמר לאחיו לא נתר'ינו לתת לכני' בלבד אלא לכני' ולבנות ונסי' קפס'ה בייה'ה על זה ורזית לדעת האמת הדין כזה :

תשובה הכני' זו כמה שנתן להם חוקן וכרשות בידם לישא הכני' או לא ישא. ודבר זה מפורש הוא בנמי' בפ' י"יש שחל (כ' פ"א) דגרסי'ן התם ההוא גברא דאמר להו הכו ליי' ארבע מאה זוז לפלגא ולנכס'ו ברתאי' אחר רב ספ'א ארבע מאה זוז שקל'. ברתיה חזי' כני' חזי' כני' לא נסי'ו. וכן הרמב"ם ז"ל כ' בפ"א מהל' זכ'י' שבי' מרש שאמר חנו ארבע מאות זוז לפלוני וישא בתי' כרי' זה כמי' שנתן לו שתי' מתנו' כל איה מהם שירצה יקח לפי'ך אם רצה ליקח המעות ולא יקח הכת יקח פבלי'. וזה הפס' כי הרי"ף ז"ל בפ' מי שמת'. ואפי' ששהרי' ז"ל חלק פלוני כקפס' זה הראוביד ז"ל קיים דבריו וכן האחרוני' ז"ל. והי' לנכר' אם נתקיימה המתנה בראי' בקני' שהעם כזה הוא שאין תלמי' במתנה שי'ש' הכה כמו שהוא מוכיח בנמי' וגם בנמי' לא הוכירו שבי' מרש אלא ההוא גברא ומשמעם כין בראי' כין כני' ואפי' ש' דאמר הכו ואין זה אלא לשן שמי'. גם אפשר שישי' זה במס'ת כשייר' או הולך למדה'. ומי' הדין והפס' הוא שזה כין בנרי' כין כשכתי' דמיתלת דמילת' ככני' היא שאין דבריו משמעי' שיהי' תלמי' כמתני' נשואי' הכה. כמו האומר לייסי' ברתאי' וכו' ליי' ארבע מאות זוז כמו שזכרנו שם בנמי' ודברי' פסוסי' ס. וכל זה הוא לפי' מה שהזכרנו בשל'ה ואם דברי' היו כהס'ן שאלה יאלו הכנות והמתן להם המת' לא זו נמתני' פד שי'שאו וכל זה יתברר לפי' פרות הפדים ואם חיו יוכל להבחר שדבר ח'ך היו דברי' חוקן. ישרו הנכסי' בחוקת הכני' והכנות שכלם שיש בירוש' חוקן ולא יזכו במתני' אלא ח"כ יאלו הכני'. ואם הדין נותן לפי' מה שי'תברר בשדות המדי' שלא זכו הכני' אלא אם יאלו הכנות ולא יאלו לישא חותן נתבעלו דברי' חוקן ותחזור הירוש' לארבעה הכני' בשב'. והשערו' הספ'ים בערכאותיהם אי'ם מוסי' ולא גורטי'ם בפני' הדין כי לא נעשו אלא ליי'ם דברי' חוקן :

שאלה קמב מוספתא גריס : שאלה אשה ערבה לנכסיה ותאלמנה ובה המלוה לנכות והיורשים דוחים אותו אלל האלמנה **תשובה** כיון שיש בנכסיה כני' לפרוש החוב אחר שנתרפה האלמנה מכוננתה והיורשים הם גדולים. הדבר פסוק שחפרס האלמנה כהונתה והיורשים ירשעו החוב. ומה לית דין ולית דין' ואין כין בראשונים ז"ל

שאלה

תשובה

קמב קמג קמד קמה קמו קמו כח

דל מנא ומנא ביה אלה אס יסו סימונים קמרים. אס ירעס מנאמרי
 ולכניגדלו יתנפס לוחס סמרי. או אס יתמין המלוה מד שיגדלו סימונים ואס
 יס חלוק כין ערד קנלן. בזה נתחלפו הסברות ואיכס לריסס לזה. כי ירעס
 יתמד כשאלו סימורים סס נגזרים והמלוה סו פטיס דלל ית ית ית. ואס
 יסור"ס סל קמרים והמלוה סו פטיס מרעס האלמנ' עתה סו כו וכושיגדלו
 סימונים אס סס קמרים תחזור האלמנה ותגנה מהס :

שאלה קמג בזה : שאלת שליח לבור שקורי' לאחד לקרי' בתורה
 ואס חלה לקרי' והשליח לבור פלמו מברך וקורא ומברך
 ללארסי. ואח"כ קורא אחר לקרי' ואינו רוזה וחדר ומברך וקורא ומברך
 בגלתי שיחזן אחר שליח ומכלתי שיאמרו לו לבור או חזן הכנסת קרי' .
 וסוד סו חזר ומברך פתמים שלש בזה אחר זה. ואס הקריא' דבר פולת
 למנין שכתב אס יתכן לשלש ככה או לא :

תשובה מי שקוראין אותו לקרי' בתורה ואינו חלה לקרי' פברי' סו
 כיו וסו מהדברים שמקלרין ימיו וסומויו כמו שחבר נברכי'
 בפ' סוהא (כ"ה פ"א) ואס אותו הריס אינו חושש לזה ואינו רוחס אריכי'
 ימים אסור לשליח לבור לקרי' מד שיטעמד אחר ויחזן שליח כמו שחמרו
 בתוספתא חזן הסומד לקרי' אחר סומד ומחזן שליח ונבמרה דכני מפרכה
 (מגינה פ"ד ה"א) נרסקין רב וסנעול בר רב יתכן על לבי כנישתא וסו
 חזקה דקרא ולא קרי' בר אינע תחמוי איל אסור לך כסס שפיתכה על ידי
 שרסוד כך אנו לריכין לכוונ בה על ידי שרסוד ולמדו זה ממה שכתוב
 לכי סומד כין ה' ובייכס ותקנה יס בדבר זה להסמיד אלל סחזן ארס אחד
 אסרי' קמן עירוס לקרי' שיחזן שליח. לפי ששליחו למנין שכתב פולה קמן כמו
 שחבר כחחזן ממנה (כ"ג פ"א) וכ"ס שיכשר להי' סרסוד ואס כל הקהל
 סס מנמיס מלפני. יקרא שלי' ויבטיק ויחזור ויקרא. זה אסרי' ז"ס שפרי
 שט כחוספתא בני הכנס' שאין לנס' מי שיברך אלל אחד סומד וקורא
 דיוכס ועומד וקורא ויטכ זה שליחו ז"ס ויברך ככל פסס כמו סו הקורא
 בתקוס לוי סוהו מברך שתי פתמים ומתי שנה שתי פתמים זככבה פתמים.
 וכן כסס המפרסיס ז"ל שיברך ככל פסס. וכל זה כדי שלא יתכעלו מקריאת
 בתורי' שכתב כחזקן חכמים ז"ל ונכנר שיהיו פגריה בני' הכנסת שאין קורין
 בתורי' כסווי' מעשרה. ואף על פי שחמרו כחוספתא שאין חזן הכנסת
 רשאי לקרי' מד שיאמרו לו קרא. כבר אמרו סעסס לפי שאין ארס מכוני
 לסנמו זה כיון שקורת ללארסי ואיכס סומדים כרי אינע פתוב לסנמו אלל
 לתשלומו :

שאלה קמד

תגס : שאלת ראובן מה ומי לברכן ולכל ישראל שבך
 ולא הריס זרע שירשנו. וגס לברכו לא ה" זרע אחר
 אלל סו וגס אבי אביו לא ה" לו זרע אלל אביו של זה המת. אלל סו
 לאבי אביו ארכסי אחיס שמתו כלס. והיח אחד מהס שני בניס זכריס .
 והשניס כן אחד לכל אחד מהס. והרכיבי' לא הריס אלל בת אחת סוף
 יתחלקו אלו הככסיס שסתיס זה שמת ביניהם ואס המסודת שלו יס לה דין
 בככסיס מתמת שדוכי :

תשובה

אין למסודת חלק כנחלה ואשילו אסמו כסוהא אין לה דין
 בככסי' ככלה מתמת ירושה. כ"ס ארוסה. וכ"ס מסודת. וכיון
 שאין לזה המת זרע ולא אחיס ולא אחיס לאביו לא זכריס ולא נקבות. איכ
 נחלה זו מתמתת וסולה מד הזקן אבי אביו ויירשוהו ד' אחיס ככזה חלק
 כהלל וכדלמריקן בפ' יס נחלין (קט"ז פ"ב) סו כילד מלס מתמטי' וסולה
 מד ראובן וכיון שהרכיב' אחיס סס יורשיס מלס זו. יעלו שני בני האחד
 רביס הרשאי לנחיסו. וכל אחד מהשניס בני שני האחיס כל אחד יקול הכריס
 הרשאי לאביו וכדלמרי' (סחס) משל למה הדבר דומה לשני אחיס כהניס
 אחד יס לו שני בניס. והאחד יס לו כן שחזרין אלל אריסס וחולקין כסוה.
 והאחד סוהו יחיד לאביו יסול כמו שני בני האחד. ונת הכריס פתול הכריס
 הרשאי לאביו וכדלמרי' סחס (קט"ז פ"א) מה לנת בנו שכן יסס כמה כחוקס
 אריסס. או סו דין אס מת ולא לזה של ככסי :

שאלה קמה

זרע שאלת ראובן מה ומי לברכן ולכל ישראל שבך
 שלשה בניס. והבן ד' בנות והיח ראובן קרקע והחזיק בו
 שניס רבות ככל הכת. וגס אחריו שלשה בני ומכרו שלשת הכניס הקרקע
 לשמיון כפרכאומיין ופרערו שליח הכנו' ופשה שמסן הולאי לקייס חוקת
 אבי המוכריס וחוקתס. אח"כ בלו לפני דיני ישראל ונפלו מברית אחיס לפי
 שאין להס דין בככסי הזקן מכה אחס והחזיקו הכנו' כקרקע זקנס מכה
 ירושת אביסו. ועתה סולל שמסן הולאי סהפסיד לקייס חוקת אבי המוכריס
 וחוקתס וגס נמלא כשטר המכרי' שהשוכריס קבלו עליהס אחריו המכרי'
 והמוכריס כחשו זה. והלוקח טוען כיון שחלס מוריס ששטר המכרי' נפשה
 כמלותכס אף קבלת אחריו' נפשה כמלותכס סדין סס מי :

תשובה

מה שרש' מנוכה השל' סו כי שמסן זכה כקרקע שקנה
 מהשל' אחיס כיון שלכיס המוריס סחוק כקרקע שריס רבי'.
 וגס סחוקן מכה ירושת אריסס וסי' סדין יותן שיטעמד הקרקע כחוקתו
 מסורי' חוקת כדלמרי' בפ' חוקת (מ"א פ"ד) לפי שכתב כירושס אינו לרי'
 ססנה רבי' סועיין לירוס כי אביו סחוק כקרקע בתור' קייס ואריכיס ל"כ
 שפריה כדלמרי' כסרק לא יספור (כ"ג פ"א) ונסי' חוקת (מ"א פ"א) אלל
 לפי שכניד של ישראל לא רע ק כמו שחבר כשאלה ודל' שסכיד לא ירד
 לרין זה אלל בתור' ירושה שאין להס סחזן המוכריס ירושה כסרי אחיס
 ולא שגיח כלל לפנין חוקת ומיס אין כה כדי כיד לפסל דין שזן כיד אס

ענין סמו

תגס : שנסתי את תלומויך ראיס את דמפתך. כמה
 שהפסדי עליך סדךך אחך ככסךך. ססס כרמחי' יאריך סחמוס
 ביניס ויתמיד סחסי' וסרי סנחנ' מקריכסס. ואחר נרש' לי סוהו סדין כספין
 טעמויך סו ססכתב סתכת לו כחיון חמשי' זכרי' סו כעל וכארכס ססכנר
 לפי שלא ככתב לו זה אלל מפני ססכסח' סכספיק' לשלל לך מלס זכרי'
 ככל פסינה וכיון שחזר בו ולא קייס כספתחו אף חיוכך כסל. ומה שחמרו
 לפתורי' שדכרו פמו שליחו כסר שלא יחזור לאחור. זאת סו סתוכה למי
 שחמרו ליתן דרך נמי' חסרי' וחזרו בו אלל אס ססכסח' סו' כשכיל אותו
 שפסוד שכתפסדת לו כיון שחזר בו כסל סספסוד ולא ה" כידו אלל כסין
 ססר חמנה מד שקייס דגרו. וסוד שאלה לא ככתב לו אותו סכת אלל מסרי
 סה' סינן פליד סה' לך המתת כספחורי' אל לחייה. ומפני סכת סספסוד
 ושלא ה" לך עליו ראיס כספסופך שלא ה" לך בו כי אס רביס כריוח ככתב
 לו אותו כתב. ואחר שאלת כסב ידו סה' שולה לאוהבו כי כזותו ססך ס'
 לו סו שלשס רכסיס כריוח. איכ כרי נכתבר טענתך כדולת כסל דין כמ אה
 פרי' דמי. וכיון שכתבררה טענתך וסחמה לא ככתב אותו כתב ידך כחיוכ ל'
 זכרי' אלל מפני שלא היית יכול לברר טענתך. טעכיו שכתבררה כדולתו
 חיוכך סתלקו וברי' אמה פסור. ודבר זה כדור סוה מריסולמתי כדכותבו
 (פ"ב ה"א) ולמרי' סחס סכותב שטר למחירו כחוק' סוהו חייב לו ונמלא
 שאינו חייב לו אינו חייב לתת לו. כלום. ואפ"ס סכרי' ז"ל כסרק סספסוד
 דחאו לפנין אס ככתבו סלל כטעו'. אלל לממד ממנו אס ככתבו כטעו' שאינו
 חייב לתת לו כלל וכן ככותב כססר חזן משפס כסי' וי. וכיון שאלה ססור
 מי זכרי' חייב לתת לך סחסי' זכריסו סספסודך כחסי' כחסי' ששלחת
 לשותפו וכספחורי' ששלח שותפו לו לתת לך מדמי חססה. זה דבר פשוט
 סוה אס לא ירלו לגזול חותך כסרהסי' ולא חמלא כשטר פורסך. וכסרי'
 טולל כספסוד ששלחת על ידו ושלחת ליריבולו וסווען שלא נכתרו כילל
 מהחלוק שנתן לך פליהס ססס ריס זכרי' אין לך שליח אלל חיוכ כטופס .
 ומה שספנת סספסודי' סהיס שולל לך אללחריס ס' מעלס חותן יוסר
 מדמינן כססס ויוסר ממה ססכריסן כחשון לשותפו. אס דבר זה סוה כדור
 חייב לסחזיר לך כל ספודך. זה כדל' לי כדור :

שאלה קמו

כחסיס כזותו יוס עלמו ואחר לאריס א' ככות סס
 שאומר לך ולאותו הריס לקח מעס יירי וככת לו כל מה סה' אומר. ואלו סס
 דכרו ככות שלשיס דיני' להקדש. וחמשה ופסרי' דיני' לאמי. ואלי חייב
 לפלוני ולפלוני. ופתה אבי אביו סוהו יורשו טוען כנגד לואה זו פסנות .
 סחחת כי מפלו' ה" מעורף כדפסו. וסרל' כזה כי לאמי חבו ה' חייב ל"כ
 דיניס ומסס כספסיס וסוה ככת כי סו חייב חליו וכן ככת סכותכ יס לי
 כרשות דודי פלוני כך וכך וסי' כספך ומזה יתכרר סה' מעורף. סוד סוה
 טוען כנגד פרות סכותב שלינה ראי' סתקכל וגס ספסד האחר סוה סס
 סארן ואין רלוי סתקובל פדותו. סוד סוה מונב סרסס סוכר סוה ססול'
 שלי' כדולו וכלמדו מור' סוהילל כזה סרי' אלו סס פסנות סכותב סורוס
 דבר תורה :

תשובה

אס חמנה סוה ספסרסה דסמו קודס דכרו אלו אין דכרו
 מתקיימן אלל אחר כריקה אס חזר לדסמו יס ודבר זה
 לממד מדין נס שאין נטו נס אחר ספסרסה דסמו פד שיכדו אותו אס חזר
 לדסמו יסס וסיס למנין מתמנו ודבר זה פסוס סוה. וכן מוכיח כסי' מי שחמרו
 (פ"א פ"א) וכן ככות כססר חייב (פ"י ר"י) וכן ככות כסי' סה' פרי' שחמרו
 כסיעט לזה פלוני כסוהו סכרי' מרע אלל לא ככתבר לנו שמת מעשן אותו
 חולי' ססמתנה כסלס לגמרי' דלל רליוסו אינה רלוי ואסי' דיני' כזותה סר'.
 וכ"ס לדכרי' רבי' כדולל זל סוהו חמנר דסמד כין חולי' לחולי' והלך פל
 ספסכמו

שאלה תשובה קפו קסה קסט בע קעא קעב העג קעד קעה קעו

משפחה בסיק אומדנה דיש לחוש שאז עמד וכלך לביטו וחלרו וליך אומד
וסס לא רחוקו ולא הכירוהו כדך דהעמיד ממנו על חוקהו מלחה רבתי היא
ולא מבטיל באומדנה לסיך לריכין עדי' לבקר חמיר עד שידעו באיזה חולי מת
ומימי יסלי' העדים לסמוך ברסואתו עי'ם גשים המשמשות אחוה אום הכניד
אליו ויאל קול מוז' כרי זה בחזקת מת מאותו חולי דכל כי הלי גוולא גלי'
מלחה בעלמא הוא. ובהכי עמדי' צדיי ממנוי' פ"ג. ואם יש ספק בדבר אם
חור לדפוח אם לאו הוי יודע ודאי (והכניס) [והצאים] מחמת מנהג ספק ואין
ספק מוליא מדי' ודאי. וכן הוא מחבר בגמרא ס' החולין (ליה ע"ה) בשני
פוקמו' בכל ספק וודאי הצאים לירש נכסיה'. וכן נס' מי שמח (קיד' ע"ה)
בענין מחמת שכי'ם דלא כחייב בה כד הוה מהלך ברגליה בשוקא ולא כד קיר'
ורמי' בערסיה אמרי' איכא למימר הכי ויחיא למימר הכי אוקי' ממוי' בחזקת
מריה. הכי נמי אי איכא למימר דלא נחישבה דפחו ואיכא למימר דנחישבה
דפחו אוקי' ממוי' בחזקת יודע. וזו לפיין טענה מה שנטרפה דפחו אכל
נראה שמחנה זו בטלה היא ואסי' ה"י בדפחו. לפי שאמר לו כחוב כמו שא'
בשאלה ושכי' מרע שאמר כתבו ותנו לפלוני ומת מחמתו בטלה שמה לא גמר
להקניטו אלא בשטר. ואין שטר לאחר מיתה. וזה מסטיק לבעל מחנה זו
ועוד שלא אמר חנו' ולפיין פסול המחנה מחמת הצדים, דבר זה תלוי בדיעת
חכמי המקום בעיניהם וכן לפיין חביעת שטר הלמוד והגדול הם טענות
בעלוי' כיון שלא כ' שטר פדות עליו שדפחו לחבוב ממנו הולאתו. כי אט'
אומרי' מסתמא דבר גמילות חסדי' וזו ופרנסה. וכי' הרב הספרי ז"ל בשם
תשובת הר"ף ז"ל. ויש הוכחה לזה כפי' מי שמת (קמ"ד ע"ב) בענין שוכרי'.

שאלה קעג והראו. שאלת ראוונ נתן משא חמילות לשמעון שילויכה
ללוי למדבר ושמעון לא נתן כלום ללוי. אבל מכר החמילוי'
וקנה בדמיהן אחי' סרך ובה לו לעירו והבירה האגוז מן המכס בה המלך ולקח
הכל ופחה אומר שמעון לראובן כרי שך לסרך. וראובן אומר לו מי אף
למכור ולקנות. אי לא אמרתי לך אלא שמתכס ללוי ועמה אי רואה שמתן ביד
לוי משא חמילות כמו שלי כאשר לוייך :

תשובה הרין עם ראוונ לפי שכל שליח המפזיר על דברי משלחו לא
עשה כלום כדמוכחא סוגיא דפ' אלמנה ריוותי (י"ח ע"ב)
יחס היה אספר שיחורו החמילות ונתנו זה הוא הרין דובייה לא זכירי פסו'
כדמוכח החס. אבל אם אי אספר כגון שנמכרו למאן דלא לאית דינא. הוי
דינא הוא שמתנות שקבל שמעון השליח מהם הם של ראוונ המשלח דלא
ק"ל כרי מאיר (ביק ק"ב ע"ב) דפ"ל דקיי להו שליח בשני' אלא כרי' וכן
דלא קיי להו שליח בשני' אם פתחו פתחו לשליח. ואם הויתרו הויתרו לבעל
המעות כדאיחא כפי הגזל ע"ס (ס) הילכך זה שאמר שקנה אגוז סרך
במעומו' לו משלחו חייב להעמיד לו אגוז אם יש בה שמה. ואם יש בה הספק
ההפסק לשליח. ואסי' מההפסק בה באונס חייב בו השליח כדן אומר פסע
בשמירתו שאם תחלמו בפשיעה. אסי' שסופו באונס חייב. כדאיחא כפי'
המסקיד (מ"ב ע"ה) ואם המשלח אומר לשליח תן לי החמילות כמדבר הרשות
בידו שזה משקה הוא וידו על החמילות כדאיחא כפי' הגזל מלי' (ק"ב ע"ה) ונס'
האומיין (ע"ו ע"ה) ונסיק דע"ו (י' ע"ה) :

שאלה קעד מוסתגליטי. שאלת ראוונ שם לשמעון סחורה במאה
זהובים ושיחי' הריח וההפסק ביניהם בשוה ונתן לו
בשכר ערמו ששה זהובים בשנה. ושולין המתעסק הסחורי' הוי' לספרך ולא
מלא המתעסק דרך לכתב לספרך והולך למכור הסחורי' שש עליו בעל הספק
בהפסק ומאוחס מעות קנה המתעסק סחורה אחרת והרויח בה וכל זה בתוך
שנה אחת ופחה שואל המתעסק אם הוא חייב לתת המל' בהפסק הסחורה
הראשונה. ואם חייב המתעסק לתת ח"י הריח שבהפסק השנית לבעל הספק
או לא. ואם בעל הספק חייב לתת למתעסק הששה זהובים שהתנו ביניהם
בשכר ערמו המתעסק או לא :

תשיבה ענין התלוי שהתנה לתת לו ששה זהובים בשכר עמלו וקרמו
נעשה כהלכה דהכי תקנו רבנן כדאיחא כפי' המקבל (ק"ד ע"ב)
דעסקא ליהוי פלגא מלוה ופלגא פקדון לחלוף הריח וההפסק בשוה ודיהיב
ליה אגריה דלא ליחחי כריביחא במה שערות כפלגא דפקדון. וכיון שנתקיימו
התנאים כהלכה חייב לתת לו שכרו כמו שהתנה עמו בין הריח בין הפסיד.
ומה שהפסיד בסחורה הראשונה יפסיד עמו חלקו מן הרין שהרי פלגא מלוה
הוא וההפסק עליו בחלקו וחייב לתת לו חלקו בריח הסחורי' השנית שלקח
בזל ויירשם בעל העסק אסי' שאם הפסיד או הפסק כולו עליו. כיון שלא
עשה כן ברשותו שזה הוא הרין לכל מתעסק המפסיד במה שלא הרשוהו
שיחי' ההפסק כולו עליו. אסי' שאם הריח חולק עמו שותפו. חיה למוד
מפי' הגזול ע"ס (ק"ב ע"ב) שאמרו שם הנותן מעות להכרו לקנות לו כסס
חטי' וקנה כסס שערות אם סיחמו סיחמו לו. ואם הויתרו הויתרו לאמנע
וכן כתב הרמב"ם ז"ל כפי' ה' מהלכות שלוחים ושותפים :

שאלה קעה חנס' שאלת ראוונ היה חייב לשמעון מנה בשטר ומגר
שמעון ללוי השטר בפרקמטיא שנתן לו. ותבע לוי לראובן
המנע וטען עטמו' לפסדו ופכשו חוזר לוי על שמעון ושמעון אומר לך אלל
ראובן הרין עם מי :

תשובה מכירה זו לא נעשית כהלכה שהרי אין אומיות נקנות אלא
בכתיבה ומסירי' ובכאן לא נעשית כתיבה חייב יתבע לוי לשמעון
מחי' שנתן לו בפרקמטיא ושמעון יתבע ללוי שטר ואסי' שאם נתן ראוונ
ללוי מה שחייב היה פטור משמעון משום דחמילה כעשית היא ותחילה נבעת
ריח' ז"ל והסכים עמו הרמב"ם ז"ל שחזויו כפי' איהו גשך. כיון שלא נתן
כלום הרי הוא כאלו לא נמכר כלל ויתבע בעל הפרקמטיא לשמעון ושמעון
יתבע לראובן אם יש לו דין עליו :

ענין קעו ובענין אבינו מלכנו אם אומרים אוחו בשנת המנהג הוא
לאומרו בין בשנת בין ביהי' וצ"פ שהרי' ז"ל כפירוש ההלכות
כתב שאין המנהג כן טעות נפל בידו כמו ששמעון מחלמיו פה אל סה' אבל
לדקדך בשנת שחל בו ראש השנה אינו מנכס שהרי ריח הוא ולא גרם משאר
ריח'. וכן הוא המנהג אלאו אסי' שלא כתב כן בעל הריח וזרועו לנכרה
ואין בזה אלא משום אל טעות חורח אהך ומשנה שלימה שינוי (פסחים י' ע"ב)
אל יטע אדם מפני המחלוקות והמשנה אין דעת חכמים נוחה הימנו
וכך דברי אינו מתיר אלא שבעות שגגות וכיוצא בהן. אבל השבועות
סקיימות וכן התרומות במקומם הם אסי' שלא התנו כן בשעה שאמרו
כל דברי'.

שאלה קעו והראו. שאלת יעקב אזה בשעת מיתה שיתן לקנת בניו
במתנה דבר ידוע ואחר זה כתב שאר נכסיו שיהלוק בניו
זה לשון ה"ה ושאר נכסי' איני מוריש לשלשת בני'. לפי שסיו לו ראוונ הכסר
ושמעון ולוי ואמר יהלוק כל השאר בשוה חלק כהלך טיב לשון האולה. ואמר עוד
אני

משפחה בסיק אומדנה דיש לחוש שאז עמד וכלך לביטו וחלרו וליך אומד
וסס לא רחוקו ולא הכירוהו כדך דהעמיד ממנו על חוקהו מלחה רבתי היא
ולא מבטיל באומדנה לסיך לריכין עדי' לבקר חמיר עד שידעו באיזה חולי מת
ומימי יסלי' העדים לסמוך ברסואתו עי'ם גשים המשמשות אחוה אום הכניד
אליו ויאל קול מוז' כרי זה בחזקת מת מאותו חולי דכל כי הלי גוולא גלי'
מלחה בעלמא הוא. ובהכי עמדי' צדיי ממנוי' פ"ג. ואם יש ספק בדבר אם
חור לדפוח אם לאו הוי יודע ודאי (והכניס) [והצאים] מחמת מנהג ספק ואין
ספק מוליא מדי' ודאי. וכן הוא מחבר בגמרא ס' החולין (ליה ע"ה) בשני
פוקמו' בכל ספק וודאי הצאים לירש נכסיה'. וכן נס' מי שמח (קיד' ע"ה)
בענין מחמת שכי'ם דלא כחייב בה כד הוה מהלך ברגליה בשוקא ולא כד קיר'
ורמי' בערסיה אמרי' איכא למימר הכי ויחיא למימר הכי אוקי' ממוי' בחזקת
מריה. הכי נמי אי איכא למימר דלא נחישבה דפחו ואיכא למימר דנחישבה
דפחו אוקי' ממוי' בחזקת יודע. וזו לפיין טענה מה שנטרפה דפחו אכל
נראה שמחנה זו בטלה היא ואסי' ה"י בדפחו. לפי שאמר לו כחוב כמו שא'
בשאלה ושכי' מרע שאמר כתבו ותנו לפלוני ומת מחמתו בטלה שמה לא גמר
להקניטו אלא בשטר. ואין שטר לאחר מיתה. וזה מסטיק לבעל מחנה זו
ועוד שלא אמר חנו' ולפיין פסול המחנה מחמת הצדים, דבר זה תלוי בדיעת
חכמי המקום בעיניהם וכן לפיין חביעת שטר הלמוד והגדול הם טענות
בעלוי' כיון שלא כ' שטר פדות עליו שדפחו לחבוב ממנו הולאתו. כי אט'
אומרי' מסתמא דבר גמילות חסדי' וזו ופרנסה. וכי' הרב הספרי ז"ל בשם
תשובת הר"ף ז"ל. ויש הוכחה לזה כפי' מי שמת (קמ"ד ע"ב) בענין שוכרי'.

שאלה כסח טרבלום: שאלת ראוונ הוא סני נהור ואחרת לחברה
עם שמעון והי' לראובן הסני נהור קלת מרגליו הספורי'
בכנהו. ושמעון הי' מחברו פמו בדרך וישן אלו. וכשבקש ראוונ המרגליו'
ולא מלאם הוא חושד כי שמעון נכנס לו עם היות שמעון רוע מפללים.
וכשכפתו ראוונ כפר מהו הרין כזה :

תשובה ידוע הוא כי הנוגב אינו נוגב בעדים ואם באנו לדון על פי'
עדים ככיוולא כזה חלקה מדת דין. והרשות נתונה ביד כל דין
ככל דור ודור לגדור נדרים כזה כמו שהגו הגאונים ז"ל צדיי קסמות.
ואף מדין התלמוד נמחר לעשות כן ומכין ועושין שלא כדן משום מגדר
מלחה (יבמות י' ע"ב) וכ"ש להליל שפוק מיד עושקו ועלכ מיד עלכו.
ומימי' בתלמוד שפ"ל ירי אמתלה כמו לאדם אחד עד שהודו בנגבה כפי' אלו
מזלוח (כ"ד ע"ה) מר זוטרא סתירה לגנוב דהי' כסא דכסא [מאשפזי' מלאשפזי'
חיייה להבוא בר ברך דמשא יריה ועבד בגלימא דחבריה אמר הלי הוא דלא
איכסח ליה אממונא דחבריה כסתייה ואודי. ונפ' גע פסוט (קס"ו ע"ה) יש
בשני מקומות כסתייה ואודי. ובכאן נראה אמתלה שזה העלוב הוא מאור
עיני' ובהתחברו עם אחיו סרך השס מעשיו והיחו במקום דובי' וארוי'
וכנס לציר. הרין נותן לאיים עליו ולגנום לעשות כך וכך אם לא יודה. וכן
כתוב בשטר השמן כפי' ס' ד כסס תשובת הראש' ז"ל וכבר אספרי' חיי' בנית
הסורה יהודי כטון עטן עליו אחרת נוספי' שנגב ממש ועל ידי כרכין דברי' אמת
אסרתיו ולא היה שר ומשל שסטרורה. ואח"כ נמאלת הנכסה בידו וקלסווי כל
הקהל יס"ו על זריזותי כזה :

ענין קסח חנס. הוודר' לפנות לארץ ישראל אינו עובר בכל שאחר
בשלושה רגלים כדאיחא כפי' מרובה (פי' ע"ה) דלמרי' ההס
מי שערך ליקח לו בית או לישא אשה בארץ ישראל אין מחייבין אוחו ליקח
מיד אלא עד שימלא ההגון לו ואין שלשה רגלים לכל תאחר אלא בנדרי' נבוס.
אבל בנדרי' כטון כן עטן עליו תאחר. וכן כתב הרמב"ן ז"ל כספר המלכות
וחלק על הרמב"ם ז"ל במה שכחב בספר המעט שיש כל תאחר בנדרי' כטון.
מ"מ חייב הוא לקיים נדרו כשימלא שירה הגונה לקיים מלוהו מולא שספך'
תשומר וכל היולא מפיו ישעה. ואם מולא שירה הגונה ומתעלל מלעלות ככל
יוס הוא עובר בפשה :

ענין קע ומי שקבל עליו בחסר לתת שפוח קודם אלוו ועבר הזמן ולא
נתן לריך היחר כיון שבער על קבלתו. אבל מה שאמרת
בשחשבות הרמב"ן ז"ל יש משפילו לא עבר הזמן לריך היחר. אי תמה אם
אמרי' רבינו ז"ל שמה עשית בדבריו ילנה לי טופס אוחה תשוב' כי האומר
דבר זה למדה מנדויו של יהודה (מכות י"א ע"ב) ולא כאמר זה אלא בדבר
שאין בידו לקיימו כמו השבת בנימין שהיה ביד יוסף ותשובה אריה ונבדי דהוי'
צדי' שמי'. כדאיחא כפי' (אלו טריפות) [אלו נטרות] (לי פ"ה ע"ב) :

ענין קעא קיימת המלוה אין חי מחיר בכאן לקטן אלא לקנות ההפסדה
שאיהו מענין המלוה. אבל כשהיא מענין המלוה זה כיוס
שמוציא שי תורות. אי משחל שיהי' המפטי' גדול שאין מי שאינו מחוייב
בדבר מוליא הרבים יד חובתו. וכן כתב בעל המנהיג בשם רבינו חס ז"ל
בהלכתי חוכה. אבל לקדיש בחורה ולתפלת ערבית ליל מוליא שבת. איני מתיר
עד שיהי' גדול. וכן הוא בגמ' כפי' הקורא אח המגלה תיין (כ"ד ע"ה) ומן
הרין הי' לבדוק אם הויא שחי' שער' וכמו שכתבתי כפי' שלשה שאלנו של
שלתן אחד (מ"ו ע"ב) לפיין בהמ"ז. וכן כתבו המפרשים ז"ל אבל לא דקדקתי
כזה הרבה מפני המחלוקת וגם האב כאמן לומר שחי' שערות יש לו לפיין
תפלה. אסי' שאינו מלפין קדושת כמ"ש בעל התרומה ז"ל. אבל קודם
שיחי' לו י"ג שנים וזו אחד איני מצי' :

ענין קעב ולפיין הספריה טיולאת מחמת יד הסנה אסי' שאמרו כפי'ם

אני מזהר לבי ראובן שלא יעפרר על אחיו לתבוע יותר על דין פשוט לפי שלקח משלי והוליא והפסיד את ממוני בניי זה אם יערער על אחיו לתבוע יותר על דין פשוט ילקח מהחלק שיגיעו מחילוק השוה בחילוק ילקח שוה מאתים כפולו' ויתן לשמעון ולני והבשאר יחלוקו פ"כ. אם נראה זו קיימת או לא :

תשובה

נראה שדברי שכ"מ קיימין בזה לפי שהתנה ואמר שאם יערער הכבוד תחבטל הירוש' ויתן אל הפשוטים מאתים זהובים והשאר יחלוקו ודבריו אלו האחרוני' קיימין הן שהרי בדיבור אחד נאמר הכל ובתוך כדי דיבור יכול לחזור מדבריו הראשונים' . והרי הדברים הראשונים שנאמרו בשלשן ירושה תבטלו ונריך לרוב בניהם ע"פ דבריו האחרוני' ודבריו האחרונים הם שיתנו אל הפשוטי' מאתים דינרי' והשאר יחלוקו הכבוד והפשוטי' והע"פ שלשן חלוקה אלו בשלשן ירושה וה' הרין נתן שחלקו שוה בשוה בכבוד עם הפשוטי' אבל אמר' דעת' דשכ"מ כי דעתו הוא שיהלוקו כדון תורה הכבוד בכבודתו והעציר כעצירתו :

ענין קעת

תוואת. קטנה בתי ישכר מתוואת נשכית ביד עכ"ס והציואה לעומם וקלחה יהודי אחד והעירו שהעליל בה ומלאה בתולה. והא"כ בה אדם ה' שמו כליפא והוליא' משם להוליה לבאי' ונשאה בבוא' וכ' לה כתוב' כחובו' הנתולו' במאמים ועברה בקסטינא ושם כתבו אגרת גדול' דרך פסק ר"ה כהנאללו' א"ך היתהוה עם האיש הזה ולמדו עליו זכות וכי ישכר אביה חייב לפרעו. ולפי שהזקקתי לקיים החתימו' הולכתי להסריך בענין הרין ובדקתי אותה פ"ג שנים נאמנות והיו לה שתי שערות וחו שכתבת. לפי שדברתי לקיים דבר החתימות אני לריך להודיע מה שיראה לי בענין זה לפי הרין ובאמת הקבל הנכבד קבל קסטינא השתדלו יפה בענין זאת בנת ואין לפקפק כמה שפשו ומה שעשו ומה שהעירו בלימוד זכות על האיש כולם שגשג וכי ישכר חייב לפרעו עדותן מקובלת ומאשרת וקיימת. זולתי בדבר אחד שהניחו מגומגם שהתחילו לכתבו ולא פרשוהו יפה אם נבעלה ע"י שגאי או ע"י ישראל שאם בה עליה שגאי בודאי אסורה היא לכהונה אם תלא מתחת ידי זה כליפא בחלמנות שלא בגירושין ואם בודאי בה עליה ישראל כשר אין לנו לחוש לה לכולם והשאר הדבר שקול. אם היא נאמנת מנאן ולבה לומר לכשר נבעלתי ומוחך הדברי' ה' יראה כי ישכר לא נבעלה כי אמרו שזרע להם כי בקהל טועם שפרו בתוליה. וה"כ אין לחוש לה לכהונה כי נאמנת היא לומר נשכית וטהור' אני ואפי' יש עדי' שנשכית' נאמנת היא לומר יש לי עדי' שלא נעמלתי ובענין פסק דין' שזאת לפי שהיא נפרה או קטנה לפי דבריהם קדושה ושוא' תלוי' אם ירצה האב לבעול עם או לקיימם אם לא תלא נעשרו' לבגרו' קודם הדינים לתאוות אשר הם אבי' יפה אמרו. אבל כתבו דברוק אחד יראה שנפל בידם בטעות. וזה שהם אמרו בפסק דינם שאם ירצה האב תהי' להם' לדברי כל חולק שאם יקדשו' לבדה יש חולק שאפי' נתרנה האב אחר שמעמ אינה מקודשת דוקא בשאין עם שזאין אבל אם יש עם נשואין יורה זה שאם נתרנה האב תהא נשואה. וזה אין לו שורש ולא טעם דלא רוח מדא ויהא שוה החולק הוא הר"ף שסובר שזריך שיתרנה האב קודם הקדושין. אבל אם לא נתרנה עד אחר קדושין אינה מקודשת כלל. ורש"י ז"ל לא רצה לומר שיש חולק ב"ל ז"ל חלוק בין נתקדשה בלבד או נתקדשה ושאת קודם שמעמ האב. שזין שזרעו רונה שיתרנה האב קודם קדושין ואם נתרנה לאחר קדושין אינה מקודשת שמעמ' הקדושין בשעת ה' בעל כיון שלא נתרנה האב. וה"כ מה הועילו הכשואין בזה כיון שלא היתה שמי' לאכז בנתיים והם טעו בזה שלא נאמרו דברים אלו אלא אם נתקדשה שלא לדעת האב ושמע האב ושתק שאינה מקודשת שאם נשאת אח"כ אע"פ שנתקדשה היא מקודשת שהשתיק' הראשון אלא ממנו מחמת כעס הוא שותק אבל שיחמוק כל כך שתשגא שלא מדעתו חלמלא שנתרנה בקדושי' לא שתק. ואף בזה אין דעתו ז"ל ברור בכך. וכדי שלא יתשבו שאני מודה להם בכך הולכתי לכתוב זה :

ואדרי

הדברים והמתא האלה וידוע הוא כי קודם שיגיעו לתאוות שהוא מקום אביה יעברו יותר משש' חדשים אשר בין נערוה לבגרות כי גם הסימנים שבידק' בהם הם קרובים לסימני בגרות. וזה היות וולוו בה. א"כ בהגיעם שם היא כאשת איש נאמור' ואין רצון האב ועוכבו מעלה ומוריד בזה. כי אם הית' כנערות' והיא ברשות אביה לדברי האומר שאם נתרנה האב היא מקודשת למפרע אם נתקדש' שלא בפניו היינו לריכים לשמוע מפי האב שנתרנ' ומסתמא לא הו קדושין אפי' שתק והיתה יכולה היא לחזור בה ולדברי האומר שאפי' נתרנ' האב לאחר שמיעה אינה מקודשת אלא א"כ נתרנ' קודם שנתקדש' אפי' נשאת אינה מקודשת כיון שלא הית' לו שמי' ושתיק' אחר קדושין ושתיק' בשעת נשואין. כי מפי שגשג' אחר שקדשה קודם שמיעת האב לא חייני קדושין שהיו שלא מדעתו וגם אם נתקדש' בפניו שלא מדעתו והא"כ נשאת שלא מדעתו ושתק הוא מחלוקת בגמרא (קידושין מ"ה ע"ב) אם נשאת לכהן אם תאכל בתרומ' או לאו. ויש סופקים שאי' חולקת אפי' שירע האב בקדושה קודם נשואיה כל שכן שאם לא הית' לו ידיעה ב"ן קדושין לנשואין דלא חייני נשואין כלל. והא"כ נתרנה לפי דברי זה. ומ"מ כיון שז"ל מראשו והיא בוגרת אפי' שכשעשה שנתקדש' הית' קטנה היא אשת איש נאמור' דכי גדלה גדלי קדושין בזהם על כן דייק' זו שגדוק' אצלינו שלקנו ממנה כל אלו החששות. ונשאלה השגא האמת ואין צידינו לסלקה והיא אם קבל אביה קדושין קודם הניעה לשם. ואם קבלה בעודה קטנה או אפי' בעוד' נערה ודאי וסוף שהעירו העדים שפי' בשעת קבלת קדושין לא הית' ב"ב שוה ושגא חדשים ויום אחד שאפי' היו לה סימנין מוק זמן זה עדיין היא ברשות אביה ולא ברשות פלמא הוי

קצו קעת קעס הפ כט

דינא הכי שהיא מקודש' ודאי לאותו איש ואסור' לזה שגשג' כנארה מקומנו זה והיא מותרת למקדש שקבל אביה קדושה ממנו אפי' שנבעל' ולא נאסרה לראשון מפני עומא' לפי שזאת בהתר נשאת לזה שלא היה לחוש שאביה יקבל קדושה עליה. שאין אדם פשוט ילקבל את בתו ובחזקת פניה הית' כשנשאת וכ"כ בתוספות. וכן הסכים עמם הרמב"ן ז"ל והסכים עמו' הרשב"א ז"ל והרא"ש ז"ל דלא חיישי' שמה קדשה אביה ומעשים בכל יום שקטנות שאביהם במדינת הים הם נשואות שלא מדעת אביהם אפי' שיש מי שאומר שאע"פ שאין חוששין שמה קדש אלו חוששין שמה יקדש כמו שלענין מית' אפי' שאין חוששין שמה מת אלו חוששין שמה ימות. כבר הסכימו האחרונים ז"ל דלא דמו וחלקו בניהם. א"כ כיון שזאת נשאת בהיתר אם אביה בנגדו בה משל למכר' וקדש' לאחר בעשותו שלא כהוגן. לא נאסר' על המקדש מפני נשואי זה לפי שאנוס' הית' כיון שנשאת בהיתר. וזוהו דומ' זה לאשש שהעירו לה עדים שמת בעל' ונשאת שאי' מותרת לבעלה אם בה משום האי טעמא דאנוס' היתה שזו אנוס' היתה כיון שנשאת בהיתר ולא הית' אשת איש נאמור' בודאי שנשאת כאשה שהלך בעלה למדינת הים. אלא אם הוא כהן נאסר' עליו לנשאת כהן שאסר' אסור' לבעלה. ואפי' שמעטם שבויה לא היתה נאסרת עליו שהיא נאמנת לומר נשכית וטהור' אני. ואפילו יש עדים שנשכית נאמנת לומר יש לי עדים שלא נעמלתי. וכ"ש שהרי העירו שלא נבעל' אלא לאחר שנפרתי ובעלה ישראל והשיר בתוליה וזאת הית' שגמרה בתוליה ביד שבאי ולשלא כדרכ' לא חיישין שאין דרך שבאי להניח בעלת' בתול' כדרכ' ולבעול שלא כדרכה. וכ"ש דשכבו' הקילו וה"כ אם הוא כהן מעטם שבויה אי' אסור' עליו. אבל מעטם שנשאת וכבעל' לזה דרשו בעילת' בחומס דלישראל שריא. לכהן מיהא אסור'. ואם יש שלבו נוקפו תולא מזה ומזה. וזהו אם הית' ודאי קטן או ודאי נער' כשקבל אביה קדושה ואם הוא חסד וספק לרי"כ גט משייטה ואם ירלו יגרש ראשון ויקיים שני. אבל לגרש שני ויקיים ראשון לא. שלא יאמרו החזיר גרושתו אחר שנשאת ומי הוא ראשון ומי הוא שני מספר כתובת' ללמוד מתי נשאת והע"פ שלא נתקיים חייב לפרוע הודאת בעל דין כמא' עדים דמי והרי הוא מור' שנתחייב לה אותו ממון. ואם כתב לה מאתים והית' בעולה ורצה ליווק בנכסיו כבר אמרו (כתובות ל"ד ע"ב) אם רצה להוסיף לה אפילו מאה מנה מוסוף ולכתוב לבעול' כתול' כדאין הבעל. לא חיישי' כבהא למאי שכתבא. ולענין ממונה חייב ישכר לפרוע לו שכרו והולאותיו וביטול ריוח מעותיו וגם חייב לתת לבתו כמשפט הכנות לפי ממונו ולפרנסה שמי' בזה כאלו לא נשאת עדיין. שאין מן הרין שיה' נגרע ערכו מפני שגשג' לשם שמיים שלא בפניו ורואי שישיבם ומלאה' גדול' פשה להיל את הכסף מפי אריות שזאנים והמחזיק בידו ישא כר' מאת ה' :

ענין העש

במקומות שיש קהל' חלוקת' בתקנותיהם שהם כמו שני בתי דיני' בעיר אחת פלג מורין ככ"ש ופלג מורין ככ"ה דלית ביה משום לא תתגודדו לא תפשו אגודו' אגודו' כדאיתא בפ"ק דיבמה' (י"ד פ"ה). ושוא איש מאנשי קהלה אחת אשה מאנשי קהלה אחרת אין ספק שהש' היא כוללת עם בעלי ככל חיובו דאשמו כגופו בכל היבדים ונפטר' מקבלת בית אביה. ודבר זה מלתא דפשיטא היא ואין בו ספק שלא יהיו שרים מסובין על שולחן אחד חלוקין בפסותיהן האסור לזה מותר לזה אלא היו הקהל' מורדות זו מזו מחמת חיוב תקל' ביניהם. והבשאל' אינה אלא אם נתאלמנ' האש' אם היא חוזרת לבית אביה כאשר הית' קודם שנשאת. או תשאר עם בית בעל' כאשר הית' קודם שנתאלמנ' ונראה שאם יש לה זרע ממנו תשאר עם זרעה בכלל חיוביהם ותקנותיהם. ואם אין לה זרע ממנו תשוב לבית אביה. ודבר זה נלמד מן התור' ומדברי חז"ל מן התור' בת כהן שנשאת לישראל נפטל' מן התרומ' שנתאלמנ' אם יש לה זרע נפטל' אם אין לה זרע חוזר' לבית אביה. וכן בת ישראל שנשאת לכהן חולקת בתרומ' שנא' כל ספור בביתך יאכל אותו. או מן הכתוב וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו נתאלמנ' אם יש לה זרע חולקת בתרומ' בשביל זרעה. אם אין לה זרע אי' חולקת אפי' יש לה עובר שנא' ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו ופי' בפ' הפרל (ס"ו ע"ה) שאינו ילוד אינו מאכלי הרי למדנו מה' שנתאלמנ' בת הולכת אחר זרעה בין זכר בין נקב'. מדברי חז"ל מה ששבו בנתי' שמתחילת (פ"ד) אביה אומר תקבר אצלי ובעל' אומר תקבר אצלי קוברין אות' אלא אביה. ואם יש לה בנים ואמר' קברוני אלא בני קוברין אות' אלא בניה ואע"פ שירא' מזה דמסתמא קוברין אות' אלא אביה אפילו יש לה בנים אין ללמוד מזה לנדון שלפנינו שבענין קבור' יש טעם לקבר' אלא אביה מן הסתם ממה שאמרו בירושלמי (מ"ק פ"ב ה"ד) שמוות לפנות המת בתוך של אפי' מהמכובד לבזוי משום דערב לחרם בשעה שהוא מומח אלא אבותיו'. ולפי זה אפי' אומר בעל' תקבר אצלי תקבר אלא אביה. אף על פי שבחיייה היא נמשכ' אחר בעלה. אבל בנדרון הוא י' ללמוד כיון דאם אמר' קברוני אלא בני. היא נקברת אלא בניה. הוא הרין שהיא נשאת עם בניה בחיוב שהית' כשהי' בעלה קיים. כיון שקרובי אביה יכולין לבוק לבניה שתהא נקברת עמם כדמוכחא היא ברייתא דבכפיה יצריי מהמיתא שיכולין קרובי האב לבוק לבעל לקבר' אלא מפני שהוא חייב בקבורת' כדאיתא התם (סס). וה"ה שאם בניה אינם רואים שתקבר אלאם והוא רוא' להקבר אלאם שזכין אותם ותקבר אלאם שהיא נמשכת אחריהם כמו שהית' נמשכת אחר בעל' וכיון שדינה בקבורת' עם בניה כדינה עם בעלה ה"ה לכל הדברים דינה עם בניה כדינה עם בעל' ודינה אם נתגרש' כדינה אם נתאלמנ' :

ענין קפ

תנס: רחמי' כנס הנמסר בתנס בשכיר מרע שצירש את אשתו. וזה לשון התנאי הנכתב בתוך הכנס וכדו מפרטי' ושנקת' ומרוכית ימיכי ליכי משכחי' אם לא מתי מחולי' לא לא יהא גס. ואם מתי יא

שאלה

חשבץ

קפ קמב קמב קמב קמב קמב קמב

הוא יוסף שיסמוך על חסדו. וכן משום שהיה נאמן ויש לו שם כבוד כבוד רב וכל מה שהוא עושה נעשה בידים ואלו ימים שיש לנו להם להסיר את המעורבות והפחד והאחריות מהם והוא יוכל להקדים להם ולהיות להם מורה דרך. וכן מה שהוא עושה יעשה בידים ואלו ימים שיש לנו להם להסיר את המעורבות והפחד והאחריות מהם והוא יוכל להקדים להם ולהיות להם מורה דרך. וכן מה שהוא עושה יעשה בידים ואלו ימים שיש לנו להם להסיר את המעורבות והפחד והאחריות מהם והוא יוכל להקדים להם ולהיות להם מורה דרך.

ענין קמב ונדון כשהוא מהול לרצון להטיף ממנו דם ברית אבל אין מחללין עליו את השבת אלא היט' ערלה בבוש'. והוא אין מחללין עליו את השבת אם מצרכים על ההטף' אם לא. יש בזה סבירות. ועוד הוא שלא לברך שלא להוסיף שם שמים על הספק והזכרות אינם מעשכות שאינם אלא מדברים:

ענין קמב נשיי ימים של ר"ה וביום הכפורים חצי פוגר לפי שהי' ואומר ותמלך אהה ה' לברך ולא אמרתי לפולס ותמלך אהה הוא ה' לברך שאינו נופל על השגן שאם באלו לומר שהוא אלהינו היה נופל יפה כמו שאנו אומרים אהה הוא אלהינו. וכן אהה הוא ה' האלהים אשר בחרת בצרכים, אבל אין אלו אומרים אהה הוא אלהינו. אלא במקשים שמלך לבדו על כן לפי דקדוק הלשון אין לרצון לומר אלא ותמלך אהה ה' לברך והמקדוק לומר שאנו במקשים שמלך ברצמים בלא שיתקן מדת הדין. כל זה בכלל ותמלך אהה ה' לברך כי שם בן ארבע אותיות הוא מדת הרחמים והרי בקשנו שיהיה בלבד ימלך ומה לרצון להוסיף הוא וקספן שמי אורה וכבוד והוא על מנהג מקומו ולא נמלא בכסף תפלות להרמז' וז"ל:

שאלה קמב תונם: שאלת ראונו למה דר באלגוזייר ושמן בתונם ושמן בתונם בת ראונו והטוב צדיקים ששמן יתן לראובן כל ההוצאות שיעש' בהשקפת דירתו לתונם וכל מה שיוציא מאלגוזייר ועד תונם עליו ועל אנשי ביתו ועמד שלוחו של שמעון וקנה בח ראובן והולך בתו והעתיק דירתו לתונם מקום הארוס ועל' ההוצאה' שהוציא ע"ה וזכרים וכספכם לתונם אחר חף הארוס חיי הוצאתי כך וכך אחר לו הארוס אחר הכסופין אתנם לך ואחר הגזוזין נתן שמעון לראובן חמיו מעות להשתקט בסם. ושאר דבר החמש' ושנשים זכוכים שנתין. ואחר זמן רב החתן ליפרע מחמיו ממונת העסק שנתן לו להשתקט. אחר לו ראונו חמיו הנכס לך ע"ה וזכרים שאתה חייב לי מההוצאה'. אחר לו החתן למה שתקתה עד עתה. ענהו חמיו לפי שהיו משותף בדי. עתה שאלת רוב' ליעול משותף אני רוב' ג"כ מעותי הדין עם מי:

תשובה שרת הדין בזה לטעין חיוב השכר כמו שהג' עמו חייב הוא ואע"פ דאמר' בסוק בנזול' ופנינו זכוכים אכ"ה הרי שבה' בורח מבית האסורים והי' משכורת לפיו ואחר לו עול דינר והפסדיני אין לו אלא שכרו ואמר' ביכמות פ' מלות חליה (ק"ו ע"ה) מפני שיוכל לומר לו משפט הייתי כך אבל בנדון הזה אין לו לומר כן ללאו מילתא יתיירא היה למי שרוב' שתכנה ארוסתו אלאו דרך כבוד ודקדוק היתר שאלו היה שולח ממונם מה ששמואל' עמו. ואע"פ שערב זמן מרוב' ולא נתנו לך הפסיד מפני זה שכרו שלא אמרו שהשחקי' היא גורמת הפסד אלא ככחוב' לאלמנה שהיא בבית אביה. שאם עברו כ"ה שנים ולא תבעה אצדכה כותב' דאמר' אחולי אחלה לכתובת'. על כן לרבי' להזכיר תוך כ"ה שנה שאני' שותקת מפני שהיא מוחלת. והוא לא הזכיר' מחלה כדליתא בפי' הנושא' (ק"ד ע"ה). אבל בצעל חוב אחר חפי' עמד זמן מרוב' ולא נתנו לך הפסיד מודה שלא צעל חוב הפסיד לא הפסיד ואם הוא בפקדן הרי הוא בקיומו ואם הוא בעל פה ומורה לו הלוה חייב לפרשו ואין בין מלוה לחוב שכירות בזה כלום ושלוס:

שאלה קמב מוסתניים: שאלת ראונו ושמן בית' להם חביב' אלל עכו"ם והעכו"ם היה במקום אחר. והחוב היה לראובן בן שני שלישי' ולשמעון שלישי. אמר ראונו לשמעון נלך שנינו לחבוב החוב אחר לו שמעון לך אתה לברך וכל מה שתוציא במונות ושכירות וזולתם אחן חלקי בן וסלק ראונו ומלא הפכו"ם והולך לבוס עם השמשעלי' בדברי ריבות והוליא ראונו הוצאות מרובות במונות וזולתם והלק הפכו"ם למקום אחר והלק ראונו אחריו ולא זז משם שאלו ע' שהל' מיד הפסיד' בנשיא' זכוכים והוליא ג"כ במקום ההוא הוצאות מרובות אלא שלא הולך לבוליא דבר במונותיו לפי שנתאכסן בבית חבירו. וכשר' ראונו לשוב לביתו ויהי בדרך עמדו עליו לטעים ושללו והולך ג"כ להוליא מעות מרובות עד שהחזירו אליו בדרי' והי' הכול' יתיר' על השבת. ופחה תופד ראונו לשמעון שיקן לו חלקו במה שהוליא יותר על הי"ג זכוכים. וגם חלקו כמה שאכל בבית חבירו חפי' שלא הוליא הוא דבר משלו עמה לפי שש' לו ראונו נתת רוח קודם לכן ג' היה מאלילו. חסם. מהו שרת הדין בזה:

תשובה המורש' הוא עשה שליחותו כהוגן חכ' בשכרו חפי' שאכל לו מה

הוא גם ולא לא עמי לה יסא גם די שהיון רשאו ושלא' בפגשינו. והו בנס אפי' הי' אפשר להכשירו. הסוכר שכתבו ראו לפסלו שאפי' היה אפשר בדיסקו להכשיר גם שכתבו בן המאפיס קודם שחורף קדש קאת מהגדולים. אבל לכתחיל' אין ראו לסוכר מזהבס לפשותו להכשיר ראשו בין המחלו' שהרי לפי דעת הרמב"ם ז"ל אם נכחב קודם החורף. וזכו הרי את מותרת לכל אדם הוא ספק מגודשת וכן היא הסכמת הרשב"ה ז"ל. וכ"ס לדעת סריף ז"ל שכתב בתשוב' שאם כתב חתני הנט כחוכו. הוא ליה לבשל זכות בן חתני כרימות. והר"ש ז"ל חפי' שער' לו כדפת המכשירין כתב בתשוב' שלא מלאו לבו להקל וכל מה שהור' הלכ' למשע' בתשוב' הוא אם כתב אם עמי מחולי' זה קודם החורף ואחר החורף חזר וכתב אם לא עמי לא יהא נט ואם עמי יהא גם מפכשיו שכיון שלא נכפל קודם החורף לא חשיב מנלה. ואפי' שרבו ז"ל מנגנם לומר דלא חשיב חתני דלא עמי מפכשיו אלא כקביעות זמן לא ראו' לי קן שאם לא היה חתני לא היה לרצון לבשלו וכן קודם ללאו אלא חפי' גם מלאו לבו להקל חפי' בדרישוד להכשיר הנט אם נכחב הפתחי קדם החורף דהיינו הרי את מותר' לכל אדם וכבר ראינו מה שכתב צעל העפור בזה ואם הגדולים הם חוששים להחמיר אין יקומו העגרים וישחקו לפינוי' לחוק המביא לידי פירות לכחוב תנאים בתוך הנט מה שלא נמלא בשום נכס שהסופרים שאינם בעלי הורא' אינן רשאים לכתוב אלא תוספות הנמלאים לראשונים. והוא מעתים ירו' לחוב ואין להם שורש כהלכ' הם מריס ממריס בעולם. ומלבד זה חפי' נאמר על פה זה החתני חתני מכוון שהל' אפי' חתני יהא גם מעשיו והזכיר מעשיו בלא לא עמי ולא הזכירו בלא עמי. וכיון דק"ל כ"ה מליר (קידושין ס"ה) דרעיין חתני כפול ולא אמרינן מחללו לרו' אהה שומט הן. ח"כ כשאמר מעשיו אם לא עמי לא יהא גם חתני שומט שאם עמי יהא גם מעשיו אלא לאחר מיתה ואין גם לאחר מיתה. ועוד שמפכשיו היה לו לשמוכו ולא הפסד' והוא חפי' יהא גם או חפי' גם ושמוכו אל החתני וזה חמרות. ועוד שהפסיק בין חתנית ובין די תהיינ' רשא' ושלא' ויותר טוב היה אם לא נכתב כיון שיש בנט מיומא דכן ולפסל' וכן כתב צעל העפור ז"ל ופכשיו שכתבו שלא במקומו קלקל לשון הנט. ועוד שכתב מה שלא אמר המגדש כי הגמרא אמר שאם ימות יהא גם מעשיו והוא כתב שמתכשיו אם לא ימות לא יהא גם והל' הוא מזוין מתוכו. ועוד מה רוב' לומר מעשיו אם לא ימות לא יהא גם. אין אלו רועים לבטלו מעשיו אלא לקיימו מעשיו כדי שלא יהא גם לאחר מיתה. ועוד שכתב לא יהא גם די תהיינ' רשאה ואם חתני גם אין תהי' רשאה וקרוב הדבר לבטלו. ומ"מ לא יא' מדי חילי' וחוללות ולא מתיבמת ואין לה מונות מהירושים מן הספק כדמוכח בפי' חלמ' לזכרה (ו"ג ע"ג) וכן כתב רש"י ז"ל וכן כתב הרמב"ם ז"ל י"ה חופ' חישות. וכן כתב צעל העפור ז"ל והוא היא תובעת ליכס שיתלון לה כהו' אהו' לתלון. וכמו שאמרנו בגמרא (בימות ק"ו ע"ה) מיך הפסילה זיל חלוץ לה ופי' המפרשים שכופין אותו. והכי מוכח בירושלמי ובגמרא דילן פ' ב"ב ותייב לפרוע לה נדויתא כמנהג המקום בביית האלמונות. והוא יש קרקעות שהכנים' לו חטלס בשומא רשאי'. וכן אם הם מטלטלים ומהשמים מביין מלאכתם ראשונ' כמו שכתב סריף ז"ל ביכמות פ' אלמנה להנה גדול. וכן כתב הרמב"ם ז"ל פ' כ"ב מהלכות אישות וכן כתב בס' אבן העזר. ואם היא רוב' לעמוד בחלמנות' כשאר האלמונות חפי' שרמב"ם ז"ל כתב בס' מהל' יבום שאין שומעין לה. זה הוא ביכמ' העומדת ליבום אבל זאת שאני' עומדת ליבום אין טעני' ליכס לכוף אותו לחלי' כמו שרא' מלשונו שם. וכן מוכח בגמרא בס' חפי' (ס"ד ע"ה) וכן כתבו שם המפרשים ז"ל. וכיון שאני' מודדת וטלת כותבת' ותהי' עומדת עגול'. והוא מתה יורשי אביה יורשים כותבת' וזוה אפי' ספק שרינו שגרא מגורשת הוא ליה יכס ספק כיון שאינו יכול ליכס יורשי הכז ודאי ואין ספק מוליא מידי ודאי כדליתא בפי' החלוץ (ל"ה ע"ה) וכן סירשו המפרשים והוא נתיחד עמה בעדים אחר שכתב הגט חפי' שאמר' בנמי' בפי' מ' שאחוז (פ"ה) שלרבי' גם אחר. חתני אלא מן הספק והוא ספק מגודשת וכן כתב הרמב"ם ז"ל פ' מהל' נטין. אחר זה העידו בעדיה עי' בהצל בעל הגט קודם מקרי' ותיבמי':

ענין קמב ידיו של יסודה (מכות ז"ג ע"ג) חל חפי' ששהייר בנימין מפני שקבל על עצמו פה שאין כבוד לקיים. שאם ירלה וספ לעשבו לא הי' יכולת בידו להשיבו והוא לא היה יודע שאזירי הארץ

ענין קמב ידיו של יסודה (מכות ז"ג ע"ג) חל חפי' ששהייר בנימין מפני שקבל על עצמו פה שאין כבוד לקיים. שאם ירלה וספ לעשבו לא הי' יכולת בידו להשיבו והוא לא היה יודע שאזירי הארץ

ענין קמב ידיו של יסודה (מכות ז"ג ע"ג) חל חפי' ששהייר בנימין מפני שקבל על עצמו פה שאין כבוד לקיים. שאם ירלה וספ לעשבו לא הי' יכולת בידו להשיבו והוא לא היה יודע שאזירי הארץ

ענין קמב ידיו של יסודה (מכות ז"ג ע"ג) חל חפי' ששהייר בנימין מפני שקבל על עצמו פה שאין כבוד לקיים. שאם ירלה וספ לעשבו לא הי' יכולת בידו להשיבו והוא לא היה יודע שאזירי הארץ

מה שהביא. כיון שלא נאמר בפשיטתו יזה מתכנן מהתוספתא דתניא
 כסם השוכר את הסועל להביא שליחות ממקום למקום ואלך ולא הביא
 נותן לו שכרו משלם השוכר את הסועל להביא קנים ודוקקים לכרם והלך
 ולא הביא נותן לו שכרו משלם השוכר את הסועל להביא עניים ותפוחים
 ודוממקום לחלו' הלך ומלאו שמת או שהביא לא יאמר לו עול מה שבאמת
 בשכרך אלא נותן לו שכרו משלם. והביא זאת התוספתא ה"ק ז"ל בגלגוליו
 כפ' השוכר את האומנין. וכן בגמרא בפרק הגזול בתרא (ק"א ע"ג) שאם פסק
 הביאזה. ואסיק התם דכיון שעש' שליחות חייב ליתן לו שכרו משלם
 הזה כיון שהלך בשליחותו של בעל השליש נותן לו שליח שכרו כפי מה שנהגין
 לתת שכרו להלך ממקום למקום דבר קלוב בכל יום ואפי' מניסו והוא יזון
 את עצמו כדרך כל השכירים ואפי' בזה לו מילי' שמלא מי שיזון אותו לא
 יכ' לו משכרו כלום שזו מילי' היא ומילית הסועל לעצמו כדאי' כפ' שייס
 חומין (י"ב ע"ב). וכן כפ' הנושא את האש' (ק"א ע"ג) אמרי' שאם פסק
 האחד לאשתו לזון את בנה ובשאת לאחר ופסק לזון אות' שאחד זן אותה
 האחד מעל' לה מזונות ואינו יכול לעטון כבר יש לה מזונות ממקום אחר.
 וכן בכלן כיון שהיבי' לתת לו שכרו אינו יכול לנכות לו מה שזן אותו אחר
 דרך גמילות חסדים אלא מה שהפסיד בכסות הדרכים בשביל הלל' עלמו
 אין המשלה חייב לתת לו כלום. וכ"כ הרשב"א ז"ל בתשובה שלא מלינו
 תשלומי נזק אלא בזוקי עצמו או בנזקי' ממנו. וזוק ממנו כעין נזקי' עצמו
 לפי שפסע בשמירת ממנו. אבל בזוק בהגיס לשליח מה הויק המשלה ומה
 הגיע לו מחמת פשיעתו וכ"ש אם השליח שכר שברי הוא הלך בשכרו כדכתיב
 וחלו' הוא נושא את נפשו ודרישין (ב"ב ק"ב ע"א) שבשכיל שכרו עלה
 כותל ונתלה בלין. כלומר ולפעמים יפול ממנו וימות ויבטל סכנת פסות
 הכני' עלמו מחמת שכרו והיה פועל בנכס ואפי' תאמר שגנרמת
 שליחות זו זוק גמלא בזוקין הוא ויטור ע"כ"ל הרב בהשגחתו. ואפי' אומר
 שאם הוולא' רית' להילי' מה שהוילא' רית' הוולא' יותר מההולא' יעלנה ממה
 שהיל' ומה שיחסר לו משכרו ישלם לו שליח חלקו ואחם שלום :

שאלה קפו

לאל בנחה: שאלת ראוין ושמעון היו שותפים וחסר
 להם מעות לישא ויתן וכו' והלכו אלא לוי לתת להם
 מעות להתעסק בהם אלא לוי אין לי מעות אלא שמורות יש לי ויש
 עליהם קלת שמורות בכך ידוע ויבטלו הסמורות היה האסיק ויתן להם
 הסמורות לשל' תמימה ושכסוף השני' יתנו לו מעותיו משלם וזיה' הוא
 שותף עמהם בסמורות שתתן להם כל הזמן הנו' הוא השליש והשני השותפים
 הראשונים שהם ראוין ושמעון שני שלישים ומכרו השני שותפים שאר
 הסמורות וזלתי האסעס והפסידו בהם שמונה הזוכים והאסעס לא מלאו
 לו קונה שמתו מקמתו לאלגזאירי לראות אם ימכר שם ואחר השלם והיטיע
 והשתדלות הרב נמכר בכך שהיו מפסידים בו חלי' ערכו ממה ששם אותו
 בעל העסק והכ' השותפים נשאו ונתנו במיעוט הסמורות והגיחו האסעס
 ולא מכרוהו ובריוחו ה' הזוכים שהפסידו וקנו שמורות אחרות ועתה נשלם
 הזמן בעל העסק תובע מעותיו והם עונים אותו המתן עד שמכרו הסמורות
 שקנינו מדמי העסק ועול האסעס שלך שמתו הראשון' כי לא נמכר ויש
 בו אונא' גדול' יותר מכדי בעול מקח והוא טוען לא אטול מהאסעס כי
 אם השליש שהוא חלקי' והכ' שלישים מכרו אותו אחם ותנו לי מעותי ומה
 שטענתם בשאר המעות שאמתין עליכם עד שתמכרו הסמורות שקניתם איני
 רוא' להתמתן שכר נשלם הזמן תנו לי השליש של חלקי' בסמורות והכ' שלישים
 מכרו אחם בין בריוח בין בהפסד ותנו לי את מעותי הדין עם מי :

תשובה

הגרא' מנשון השאל' שראוין ושמעון קבלו הסמורות הנזכר ב'
 שלישים לאחרות והשליש נשאר באחריות לוי ואלו נגנבו או
 אבדו הסמורות או שקבלום עליהם אבדו לשלשתם כשהי' הכ' שלישים
 הם אללם בתורת מלוה כפירוש ולפי מה שזכר בגמרא פ' המקבל (ק"ד ע"ב)
 כל המקבל עסק מחבירו תקון מול' הוא שהוא העסק ביד המתעסק מן
 הסמם פלגא מלוה ופלגא פקדון וכ"ש אם התנו כפ' כמו זה הדין אלא
 שיש למתעסק יותר מחלי' בריוח שאם לא היה יועל אלא חלי' הריות היה
 טורה כמותו כחלי' שהוא פקדון בנכס ומתו כרבות שמפני שהלוה הוא טורה
 בפקדונו ותקנו שיתן למתעסק שכרו כפועל בעל אם אין לו מלאכה אחרת
 אלא זו ואם יש לו מלאכה אחרת יתן לו שכרו אפי' דינר אחד כדי שלא יטרה
 בשבילו ואם אינו רואה לתת לו שכרו יעול שליש כמה שהריות בפלגא פקדון
 וכל זה מתפרש כפ' איזהו נכך (ס"ח) זהו דין המתעסק לפי דין התלמוד
 אם מתעסקו חסם וילמוד מכאן לנדון הזה שהכ' שלישים הם באחריו ראוין
 ושמעון ולוי נותן להם שכרם כפי המנהג לכל מתעסק בסמורות' מכרו ואם
 יש זמן קלוב אל השותפו' יכול לוי לכופס להלוך השותפו' בתום הזמן כדאי'
 כפ' המקבל (ק"ה ע"א) ומה שישאר בשותפו' אחר ההפסד והריות יעול ראוין
 ושמעון ב' שלישים והשליש יקול לוי' ואם יפסיקו ה' שלישים לפרעון מה
 שקבלו עליהם ויראה לו לקבלו בפרעון ב' שלישים מוטב ואם לאו יפלימו
 מנחתיים ויכח מזה שרש' כמנהג המתעסקי' ליעול בשכר ערמם. ובענין
 הולאה אין עליו דין אונא' שאין הלוך יכול לחזור בו אלא בכדי שירא' לנכר
 או לקרובו ואם שהי' יותר אמרי' דאחולי' אחיל אבל יש בזה דין חכך רבית
 שמי שמכר פירות ביותר מהשער לפרוע לזמן וזקפן עליו כמלוה מטיילין עליו
 גרי' חומרי' חומרה דאונא' לבעל המקח אם הוא יותר משמות כגון שיה' ארבע'
 בחמת' דלנו משום אכך רבית לא מבעילין המקח אלא המקח קיים ואינו
 נותן אלא כשער של היח' כי כן כתבו הגאונים ז"ל ומשום אונא' המקח בעל
 לגמרי' וזו חומרה דאונא' וחומרה דאכך רבית דאפי' פסות מכדי אונא' כגון
 שיה' שפ' בשמל' לא מסקי' מני' דלוקח ולפי' אם הדבר ידוע שתתן להם

האסעס ביותר משווי המקח הוא קיים וישאר ביד ראוין ושמעון כפי שהי'
 שזו כמותו זמן ומה שהוא יותר מאלותו שער של היח' יכח מהמזב והשאר
 יפרעו לוי לתשלום שני שלישי' אחר שיפול שלישי שלו כמה שיש בידם
 מהסמורות' שילאו מהסמורות' הראשונ' ויעול ג' שלישי' באסעסים :

ענין קפח

בגלוי' . אשה אחת נשאת בעדות עדים שנתגרש' והייתי
 מעכב על ידה עד שתבא לוי ידוע' מהמקום שנתגרש'
 בו וקמו עלי' הרבה מהקבל' כיון שהעדי' השידו למה לעכב על ידה כי אמרו
 לי שתשתמד והנחתיה ברשות עלמה אבל לא רציתי לתחום ככתובתה ונמלאו
 עדים גדולים ואמרתי כי לריכה נט' מזה ומזה ועי' חלק עלי' ר' שם קוב י"ז
 וכתבתי לו זה :

במקום

שאלתו לקרר אין אדם רשאי להאריך וזה האקיקי בראשונה
 לכתוב מקלר ועולה נשען על הגננת' ועתה אומר אני במקום
 שאלתו להאריך אינו רשאי לקרר. האשה הזאת השידו עדים עדות ברורה כי
 נתגרש' בתנאים ומלמד עדות העדים אמרו כי מי שאינו בתורת עדות מהדרי'
 כאן והיו שם כגון אחות בעלה ואחרי' שהיו כדאי להחזיקה בעני' . אבל
 בעדות המעדי' לא הי' ספק וכו' היו חייבי' להניחה לינשא בעדות ופולגון
 הזה כ' הרמב"ם ז"ל כפ' מהלכו' גירושין היו לה שני עדים שהיא גרוש'
 אפי' שאין שם נט' מותרת לינשא לכתחיל' וכן כפ' אכן העור' כפ' קל"ב בתוב
 אינה מויליאה גט עכ"ל . ומה לנו למזור אחר דברי המחברי' ז"ל והלא כגון
 הוא מפורש דאמרין פ' האש' שנתאלמני' (כ"ב ע"ב) רב אשי אומר כגון
 דאמרי' עדי' עכשו מת עכשו גירשה מיתה ליכא לברורה גירוש' איכא
 לברורה אם איתא דהכי הוא אחוי גטיך כרי זה מפו' דלא אמרי' לה אחוי
 גטיך אלא כשאמרי' עכשו גירש' אבל אם אומרי' זה לו זמן מרוב' שנתגרש'
 לא אמרי' לה אחוי גטיך . ובראשון מנינין (ה' ע"א) אמרו אפו אי אמרו
 שני' בפנינו גרשה מי לא מנסבין לה וכן אמרו כפ' שני (ע"ב ע"ב) אפי'
 האש' רבה (פ"א ע"ב) אמרי' נמי כהדיא דהיכא דריכא דריכא שני עדים אינה לריכ'
 לכו' . וכבר שלחנו טופס העדות לתנם ותמיהו מהם איך כיוונו פדוחם כמה
 שנתפרסם אללם הפכו ולולי שהעדי' עלמם מלאנו בהם אמתלאו' ורציות
 חזק' שהם היו רשעים פדוחם זו הי' הדבר קשה לפסול פדוחם וכבר שלחנו
 לך טופס הכל ואפי' שהדין הי' נותן להניחה ברשות עלמה להנשא עכבתי
 מלהנשא חומרה בעלמא עד שכתוב לתנם לחוש לערעור דבעל לפי שהיו
 מעדיים שפי' קטטה גרש' וזה לא הייתי עוש' מן הדין אלא כדי שלא יוליא
 הבעל לנו עליה וכשבאו לפני אמרו לי זאת היא ברשות עלמה או לא אמרתי
 להם כיון שיש לה עדים הרשות בידה להנשא אמרו לי ח"כ למה תעכבנה
 מלהנשא אמרתי להם עד שאכתוב לתנם לחוש לערעור דבעל אמרו לי כיון
 שהיא מן הדין יכול' להנשא אין כח בידך להנשא שחם תעכבנה שתשתמד אלא
 אמרתי בלבי אם זאת שתשתמד לי אמרו כי ע"י שתשתמד לפי שכתבתי שזו
 כדין שאם נמלאו הדברים אמת הייתי פושע בשמדותה או אמרתי להם
 שיעשו כרצונם אך שלא אחי' בנישואיה כן היו הדברי' ולא מפני פחד שמד
 התרתיה שלא כדין שהיא מותר' הייתה לפי העדויו' אלא שהייתי מחמיר שלא
 כדין כדאוי' לכל ירא ומד' וחושש לכל הססיקות ומפני פחד השמד לא עכבתי
 להחמיר עליה והנחתיה לרצונה כדין והרבה עשיתי שלא הייתי בחתימת
 כתובתה ואלו נמנעו בחתימת כתובתה כמזוי' לא נשאת ונתגלגלה מוכה על
 ידם ואפי' וכסאי נקיים ונתקיים בי לא יאונה לדיק כל און ואין בזה רק
 הכפל בתוספ' ביאור כי כבר כתבתי לך מה שהי' ראוי לתנם כמזך להכין
 מדעתו בראשי' פרקי' :

ענין קפט

ואחרי הודיעך את כל זאת הדבר ברור שריכ' גט מהשיי
 וכן הסכימו הפוסקי' ז"ל דלא ק"ל כרב פפא (יבמו' לא'
 ע"ב) דסבר למיעבד עובדא דמאי הוה לי למיעבד וכמ"ש הר"ק ז"ל כפ' האש'
 רבה בתלמוד ובהלכו' גדול' בהלכו' יבמו' כתוב בלשון הזה אשת איש
 דאיכסובה כי דיחא בלא גיטא כיון דבי דינא כפסובה תלא מזה ומזה וריכ'
 גט מזה ומזה ואין לה כתוב' וכו' וכן היא בגמ' בפירוש בפרק האש' רבה
 (פ"א ע"ב) ובתי' ראשי' איני מבין כלל דבר ממה שכתבת בזה איני יודע אם
 אמת מולק עלי' לומר שהאש' שנשאת ע"פ עדים שרינה לריכה גט מהשיי או
 אם אתה אומר שזאת לא היו לה עדים ושנשא בלא עדי' לא יבולתי להוילא
 דבר מדברך אל מה הם נוטים וכל זה אינו אמת שזאת ע"פ עדים נשאת
 וכיון שפ' עדים נשאת לריכה גט מזה ומזה . עוד כתבת זה לנזקך ולולי
 הודלת' זאת אם אמרה גרשי' בעלי' אפי' שמעיה ומיעיה פניה שלא בפניו
 אחר שאתה הארון זכית את פלוגי ופלוגי המהוללים הייתי חוקך בראוי' שלא
 להוילא ממנו עד כאן לשונך. ומי ראשי' לא יבולתי להכין מדברך מי הוא
 זה משייטת שלא להוילא ממנו אם הוא זה האחרון או הראשון ויראה
 מדברך שעל האחרון כס דברך וא"כ למה לא תלריכה גט ממנו והרי דברך
 סותרים זה את זה שאחר זכות המהוללי' האוכר דבריהם לא מעלים ולא
 מורידים שהאש' שהעידו לה שנתגרש' ע"י שלוחה עדים יודעים בגירושיה וסר
 אינה יודעת ואם עדות המהוללים הנזכרין היא מותרת לשני ובנו כשר לפי
 דעתך איך חסם עד כאן לשונך. ומי ראשי' לא יבולתי להכין מדברך מי הוא
 אבל זה גורם שפקקת בי בדיני ועשיתו טועם כשגגה הוילא וכו' מי הראוי'
 לך לומר כי דינא בתר בי דינא לא דייקי ולא כמסופק בדיני' כתבתי לך אלא
 בחותך הדין כמה שהוא ברור לו ועל עדות המהוללים לריכ' לא הותר' כי
 לא היו בתנם ועדויות אחרים וזולתם היו . ומה שכתבת שיראה לך שאין
 להלריכה גט מן השני כלל כדי שלא יתפרז עם הססיקות שזם ממזר ודאי'
 הוא וכן אי' אומר שזו ממזר ודאי' וטענה זאת אינה כלום שלא להלריכה גט
 שארי

שחרי החלמוד (ס) אומר תלך מזה ומזה וכזה ממורים מזה ומזה ואמרו' **קצג** (ש' פ"ט ע"ג) משני ממזר דאורייתא מראשון ממזר ואסור במזורה וחשש פרוכ ספקות הוא דבר שאין לו זכר בשום מקום ותמה אני איך מלאך לך להרהר אחרי' בפסיקות כאלה ואמרת כי מפני פחד שמד התורה שלא דרין ופסמים כתבתי כי ידוע עיון אני כוזב ואם העיתיני בזיל קארי כי דב הוא ומיילי הייתי חמת ענתך במצטעים כי ונמנו לחתום כתובה שלא בפני ומושב אני שאתה יודע דלוא קטיל קרי באנמא אלא ואם חלי בשנותונות יחידה מחזיק עמי בפני כל יודעי דת ודין כחמד מהתלמידים ונקלותי עוד מזאת ידע מדע כי זכר לאריו הייתי צימי חרפי וזיוקוי דוור הוא נפקי מסומי לפומייהו ודברי היו נחשבים כעתיקים וחוששין להם וגם היום עדיין לחלוחית קיימת ותלמידי חכמים כל זמן שמזקיקים חכמה מתחספת בהם צהא וזיני בהוראתי מגשש כעורים קיר שאיני אומר אסור או מותר אלא אחר המקור' ומעולם לא אמרתי דבר הורא' וחזר דבורי ויעידו עלי כל חכמי הארצו' האלה עד ספרד והאש' האתה הי' סוף עיניה כי זמנה עם ישמעאלי' ומתעברה וישחמדה עם צנה הממזר וברוך השם אשר הסיר חרפה מעל עמו ישראל ובער הרעה מקרבנו וצוכות אבותינו לא נשתמדה ע"י הוראתי :

שאלה קצ

הנהל' מקרובה הראוי לירשנה דבר תור' ולהקדיש לבעיר לעיני' או לבית הכנסת וקרובה היורש אוחה הוא עי ויש לו בני' בני תור' ויש לו בת רבי' ליתש' והוכרך' לאלת מעירו לשאלו מהקהלות להשיא את בתו זה הסקדש שרורה השאה האת לעשות להעביר הנחלי מהקרבן הזה האם דעת חכמים נוטה הימנו אם לאו וזה עיקר השאלה :

תשובה

הכל יודע מה שאמרו צנמ' (ב"ב קל"ג ע"ב) לא תיהיו כי יורשו אחסנתא אפי' מצרה בישא לברא עבא וכ"ש מצרה לברתא ואם צדאיו לירשו אמרו כן כ"ש למי שאינו ראוי לירשו כלל כמו ההקדש ובית הכנסת שהקדש בית הכנסת ל"ל לחוק את דבדוק או לפרנסתו בשמן למאור ושאר דבריו ודברי' אלו הם מוטלי' על הצדק והמקדש וכסו לזה אינו אלא לפטור הצדק מחיוב' שהקדש זה והרי הוא מעביר הנחלה מהראוי לירשו למי שאינו ראוי לירשו וה"ה המקדש לעינים מחר עמי חדא שהוא פוער הצדק מחיוב' שהוא מוטל עליהם. ועוד שהוא מעביר חלי מהראוי לירשו לתת אוחה לעניים שאינם ראוי' לירשו ואם קרוביו הראוי' לירשו הם עיני' ג"כ הוי' עניי' המהפך בחררה ובא אחר ונטלה ממנו שנק' ראש אכל כל זה אינו לבעול המתי' אם נעשית אלא שאין ראוי לעשותו אלא אפשר לבעול ממה שמינו צדוקשמי דורשים בסוף פיהא (פ"ה ה"ח) ר' מחיו לרב חטא לבי כינשתא דקא בני אמ' כמה ממון שקבו אבותי במקום זה אי' אדרב' כמה נפשות שאותן אבותי במקום הזה וכי לא הוה תמן בר קש דמלך באורי' או חולים המוטלי' באשפה קרא עליה המקרא הזה וישכה ישראל את עושהו ויכן היכלו' ע"כ בירוש'. ומכאן ראה' שיותר הי' המלצה ללמד התלמידי' ולפרנסם העיני' מבנין בה"כ וכ"כ קתא מהראשונים' ז"ל וכוון שזה נכנס בכלל וישכה' ישראל וכו' וק"ל ש"מ שאלה לעשות עביר' מנכסיו חין שומעין לו כמ"ס הרמב"ם ז"ל ב"ש פ"ט מהל' זכי' ומתל' א"כ הקדש במלכא הוא וירשנה קרוב' וכדכר לא נתן שלמה מקדשי דוד אכיו א"כ הקדש במלכא המקדש אמר רעב הי' צימי אבא ג' שנים והי' לו לבזבז ההקדש' האל' להחיו' בהם עיני ישראל :

שאלה קצא

הראוי' והוא' שאלת אשה אחת והיא חשה חרש יאל עלי' קול של פרישות עם פריץ אחד קלח דלא פסיק והקבל החרו בה של תחייד עמו והוליוהו משבונתו והניעו הדברי' לבר העיר וסורו אוחה והיו לה פרקליטין ואחר התרא' עבר' עלי' ולא נמנעה מלהתייחד עמו והעילו חרש ככה"כ שמי שיש לו פדות יבא ויעיד ונחטבר' ויש חוששין שמא מהנענע נחטבר' וזה תורף הפעויר' ראובן העיד שיום אחד הי' וישב הוא ואחר עמו והנה אחי המסוד בה' וישב עמם והוא נאלח ואמר להם שהוא ראה אחיו יולא ממתבאר' ומעילו מושלך נחון ופניו מוריקי' והיא יולא' קור' והוא אחריה שפוטן העיר כי הנטען אחר לו כי הוא התעלל ממנה בגבה אחת וישמעאלי מלאם וגם הוא התעלל בה והשר ידע זה וקנסו ולוי העיד כי הוכיח אותו ואות' והודה לו בנאות עמה כמתבאר ומשתבח ויהוד' העיד שראה אותו אחר התראו' מדבר עמה בלשח ונתן לה חתיכת יייר כפול לא ידע מה יש בו כסף או זכר וישכר העיד כי ברשותו הקול אינו נפסק הלך להוכיחו והודה ולא בוש כמתבאר בדבר :

תשובה

ואת האש' כיון שהתרו בה ועברה על התרא' הפסיד' כתובת' שהרי נשים שאמרו חכמי' בפ' המדיר (ע"ב ע"א) יולאח בלא כתוב' והאלחה מהם עוברת על דת משה ויהודית רביכו' התרא' כדאי' בסוטה בפרק חרוכה (כ"ה ע"א) וזאת האשה ע"פ העדות עוברת על דת יהודית היא וכיון שהתרו בה הפסיד' כתובתה. ולענין שחאסר על בעלה כי הראש' ז"ל בפ' המדיר בשם הראב"ד ז"ל שהבעל מזה לנרשה כמו שזכר בשלטי גיטין (ג' ע"ב) וכוון שמויה לנרשה חין לה כתוב' וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ' כ"ד מהל' אישו' וכן הרמב"ן ז"ל בפ' כ"ד ביבמו' בפ' הזכות. ולענין אם מולחין אוחה ממנו עוברת על דת חין מולחין אוחה ממנו דהא מילתא חשיבא לן החם (סוטה שס) ולא חיפשיטא אלא שעדות ראובן היא עדות דבר מכושר שראה אחיו יולא וחוגר ופניו מוריקות אחר שילאה היא מהמתכוין דומה לרובל אחיה עוברת בסניר בפ' שני דיבמו' (כ"ד ע"ב) ואש"פ שהוא אחיו ולחיו נאמן עליה הוא נאמן עלי' דלגניק דבדולא כדליתא בפ"ק דסנהדרין (י"ד ע"א) ובפ"ג וגם עדויו' אחרים המעיד' שהוא הודה בעביר' אש"פ שהם זה שלא בפני זה ומלפטרין אפי' דרין קרוה כמו שהם

מלפטרין' דברי ממנו' כדליתא בפ' השולח (ל"ג ע"ב) וכן הוא מס' עניק עדי כיעור כידוש' בפ"ק דסוטה כמ"ש בתשוב' ה"ר מאיר מרובנבורק ז"ל ז"ל ואיך העדויות עם עדות הפרגות שהעידו קתא מהעדים שראו אוחה מדברים בלשח במקום אפל ותימה אמתן ציפה אחר התראה הם ויחד רעיו' מעידי כיעור ומלפטרין לעדות הכיעור שהעיד לחיו וראוי לאסרה על בעלה ולרדמה דברים משום ויפסרו כל הגש' ולא תפשינה צימיהבה וגם לקרוב כתובתה בבית הכנסת ואין לה אלא בלחמה הקיימ' דאם היא זמנה כליל מי זו ולגדולה שלשים יום ולפרוע את ראש' ולגלה את שערה כמו שזכר בפרקי ר"א בקללו' שקלל הקב"ה את חוה שמגדלת שער כלילת ומגלחתו כזונו' ותעמודנה הגשים בעורה כמו שהיו עושים לפניה בעורה נשים . (הנ"ה) אמ"ה כן עשה א"ל ז"ל מעשה ונתן השער ביד השמש וגם אח"כ על נס והוליו כלל הנשים ואתרות ומה האשה על סמך תשוב' זאת) . ודין הבעל כדונה וביד כ"ד להקל ולהחמיר לפי צדק השעה והכן חין מקריין עליו שהוא ממזר ואש"פ שאמרו בסוטה בפ' חרוכה (כ"ו ע"א) כפרוה ביה חוששין לבניה זה הוא לענין חששא בעלמ' אבל להכריז עליו לפסלו לבא בקהל לא דממזר ודאי אסרה תור' ולא ממזר ספק כדלית' בפרק בתרא דקדושין (ע"ג ע"א) :

שאלה קצב

עוד שאלת מי שמקלל אביו ואמו מה דינו ומא עושהו וכן האב קרא לבנו ממזר זה אם יש לחוש לדברי האב ולהעביר ממנו הנחלה :

תשובה

הכן המקלה כבוד אביו ואש"פ שלא קללו בשם אחר הוא מפי הנבזר' שגא' אחר מקלה אביו ואמו ומקולל הוא מפי הקב"ה שגא' עין תלעו לאב ותבז' ליקחה אם יקרוב עורכי נהל ויאכלנה בני אשר ובר לדיו הוא וכן כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות ממרים ואין האב נאמן עליו לומר בני זה ממזר הוא אחר שהחזק שהוא בני שבין שביד שוב אינו חוזר ומניד כ"כ הרמב"ן ז"ל בפ' יש וחלין וגם להעביר ממנו הנחלה חין רוח חכמים נוטה הימנו כדלמך ל"י שמואל לרב יהודה שנגח לא תהיו כי עבדו אחסנתא אפי' מצרה בישא לברא עבא דילמא נפיק מי' ורעא מעליא כדאי' בפרק גערה שנתחפתחה (ל"ג ע"א) ובפרק יש וחלין (קל"ג ע"ב) :

שאלה קצג

עוד שאלת ס"ת שהי' גלויה הרבה עד שהוא קרוב להטעשטש ויש בו כמה גריים ומיקויים אם הוא פסול ורריך גיזיה או לא :

תשובה

כיון שהוא כל כך ישן והולך לימחק ולהעביר דיו על המחק הוא נממרו גינו כמו שאמרו בפ' (השולח) [הריקין] (ל"ד ע"ב) ולהעביר עליה קולמוס וקדושה הי' מזומר ועוד יש לאסור להעביר דיו על הסם דק"ל דכתב על בני כתב חייז משום מוחק החתמות וכן כתבתי בתשוב' בפ' תשובות הראשון כתי' קב"ז :

שאלה קצד

עוד שאלת מי שהקדיש ס"ת לנ"ח ורואה להתגדל בו ולהעלותו לבמה הוא או אחר תחמו' אם רשאי בכך או אם יכולין לעכב על ידו הפרנסים :

תשובה

דבר זה חלוי בשש' הקדש אם הקדישו על תנאי שחיה' לו חוקה זו ושחיה' יכול למנות אחר תחתיו קטן ממנו יתקיים תנאו ואם לא השאיר חוקה אלא לו לבדו הצדק יכולין לעכב על אחר שאינו גדול כמו המקדש שכבוד התור' הוא שיחכדו בה גדולי הקהל וכמו שאמרו בירושלמי דיומא בפ' בא לו (ה"ה) ע"י בני אדם גדולים התור' מחטלה בהם ואם חין שם תנאים ויש מנהג צוה בעיר יעשו כמנהגם שכל אלו הדברי' תלויים במנהג וכביקוע המנהג חזר הדבר להיות דין :

שאלה קצה

עוד שאלת חלמני' שנכתב כל נדויות' ותוספת' וחזרה לתצוה כתובתה מנה מאחים אם יש לה זכות בהם או לא כיון שכבר כ' לה תוספת על נדויותה ואם הדין שזה בחלמני' ונרשעה :

תשובה

האש' שגובה כתובתה בין בחלמנות בין בנדושתין כמו שגובה תוספת גובה עיקר כתובתה שהרי אינו אלא תוספת על העיקר וכמו שאמרו בפ' אש"פ (ל"ד ע"ב) אם ראה להוסוף לה אפי' מאה מנה מוסוף אלא אם יש תקנו' קבועות מפורשות שהעיקר הוא בכלל עם התוס' יעשו כמנהגם אבל מן הסתם גובה הכל ומאחים לכתובה הם משקל כ"ה דיברי' וזה בכל אחד משקל ל"ז שערות כקבלת הנלווי' ז"ל ויהי' הכסף לרוף עובע במטבע הולא במדינה והמנהג לחלמני' היא מחליט זה :

ענין קצו

תנס . כתבתי ראיתי וזה הוא מה שראוי להשיב עליו ואחס לריבים אליו. שכ"כ מרע שאמר הלוואתי לפלוני אינו רריך למסמך שלשתן אש"פ דק"ל דמלת' דליתיה כדריא ליתיה בשכיב מרע ככר פ' בגמרא דהא כיון דליתיה כדריא זו כמעמד שלשתן בשכיב מרע דכרו קיימין אפי' בלא מעמד שלשתן או גמי הוולוי ויורש יורשה וזה כה מקלל מחסר כדליתא בפרק מי שמת (קמ"ח ע"א) מ"מ אם הנכסים אינם מספיקים לפרטון כתובת האלמנה היא קודמת שהרי כל נכסיו מוטלתי אגב מקרקעי' הם משועבדין לכתובתה ואפי' מלוג הוא משועבד לכתובתה כמו שכתב הרי"ף ז"ל בפרק האשה שפלו לה נכסי' ואינו יכול לאבד זכותה ואף על פי שצפיה אור ושחקת לא הפסידה מפני שחיקתה שאינה מפסדת מפני שחיקתה אלא כשכתב כל נכסיו לבניו ושאהה שוחק בין הנשים כדליתא בפ' יש וחלין (קל"ג ע"ב) ובפ' מי שמת (קל"ג ע"ב) אבל אם לא כתב כל נכסיו ושייר כל שהוא אש"פ שפאשה שוחק עמהם לא אבדה כתובתה כמו שז"ל בס' וכ"כ אם כתב נכסיו לחתנים אלא שב"ד משיבין אותם ומחרימין כב"ה אם יש נכסים יותר מה שנמלואו לו ואם יש נכסים כדי

קדי במוכחה תגבס ארוס ואס יש יומר תגבס כעלה המכחה תה שוליה סימון
 לה וסח קודמת אל היורשים ואס לקח שר העיר דבר מהכספי אין ההספד
 על האלמני כי אס על שאר הכספי אחר שמהא נטרעה :

ענין קצו

וענין הוכחה הממים מי קודם ומי מאוחר אלי הבהנתי כחאן
 שמי שקדמה מימתו יומר קודם בין מה כאן בין כהא
 שמוסמו וכזה יסורו המרינוי וכל הסס איש על מקומו יבא בשלום אלא שאס
 סח' יש במקום שמתחבל עליו יש להקדימו אפי' שמת אחרון וחי' לכל ישראל :

ענין קצו

כאזיל ואחא לידן יומ' ב' מילתא ואז'א כלה שום חדום
 משפטא דשמעתא דכעלטי פ' שני דייני (ק"י) משמע
 דשלא ארזת שכן יהודה ועבר הירדן וגלילי כלהו דין ארץ ישראל להם לענין
 נישואין להעלו' מחוצה לארץ להם ושלא להוליא מהם לחיל שהרי אחר משני
 א' (שס פ"ב) חלקו בין חריל לאז'א אפי' מנהו היספ' למה הרע ואלו בשלם
 ארזו' אלו אין מוליאן מהיפס אל הרע אפי' בארץ אחת כ"ג מארץ אחת
 לארץ אחת משמע דכלאו דין איי' יש להם וכן הדין וחוץ שאס דין העל'א'
 לאז'א הוא משום מלוח ימרי' והסולא' משס היא בשום שמשקיע מן המלוח'
 וכדמוכחא הסיא דעכדים כדאז' החס (שס) ונפי' הסולח (מיד פ"ב) וכן
 פסיק דפיו' (כ"א ע"א) לענין מכירו שדו' לעכדים איז דין איי' יש להם לאלו
 שלם ארזו' לענין זה וכדמוכח הסיא דפי' מקום שבהנו (ל"ב פ"ב) דג' ארזו'
 לביסור דמשמע מהתם דשביעית הנהא כהו בזמן הזה וסי' לכל חובת קרקע
 ומלח דירה היא בכל מקום הנהוג' בו חובו קרקע ולריד' לומר לכל דעבר
 הירדן והכח ופי' מקום שבהנו לאו היינו עמון ומואב שחלקו כס כמס' דים
 (פ"ד מ"ג) מה הן בשביעית כמו שפרסי' זיל דאפי' תמלא לומר שלא כבשום
 סולי' בכל ימ' שביעי' הנהגת בהן כדמוכח הסיא דתמן כפי' מקום שבהנו
 וז"ש שררה דמכבוס עורא היא עבר הירדן שלא נתיינו' במעשרי' אלא מה
 שכבס עורא וכן כפי' בתרא דערבין' (ל"ב ע"ב) ומייתו לה כפי' ידיעות
 הסומיא' (ט"ז ע"א) דמי' עירד' המוקסו' דעבר הירדן אמרי' החס שלא מנו
 אלא ארוס שקדשו בני הגולה. ואזי תמה מהרמב"ם ז"ל ש' כה' שמי' (פ"ד
 סכ"א) דעבר הירדן לא קדשו וז"ל בהשג"ח ז"ל דכעשו' כה' שמי' (שס)
 שפבר הירדן לא כבשוהו עולי' ככל זה שפבר' תשוב' עליהם אלא על כרחין
 לא נחלקו אלא בעמון ומואב שלא עיירו' בסימון שאותן לא כבשוהו מעולם
 ומיה' מדמו להו החס כמס' ידים למזרים וככל וכן מה שאמר כפי' חוקת (כ"ז
 פ"א) כל מה שברחה הקב"ה למשה חייב כמעשר ואמרי' לאפיקי הר שער
 עמון ומואב כהכי יריי' וכן מה שאמרו בירושלמי דפ"ג דכבורים (ה"ו)
 בעלגותא דר"ס בן ננס ור"ע כעטור כבורים שלא משבעת המינים דלמינו
 בעמון ומואב אי' משפטי' וז' לא מעשרי' אלא כבשום ישראל הויה פלוגתא
 דהסיא פלוגתא אחרית' היא דרי' יוסי הגלילי' ורבנן דכפעין למימר לקמן
 אכל כלאום שטירוו בסימון וכבשוהו ישראל לא איירי' ואפי' דכעלטי פ"ק ד"מז'
 (ט"ז ע"א) וכן ברסי' תגינה' (ג' ע"ב) אייתי' עלה כרכים הרבה דכבשוהו עולי'
 מזרים ולא כבשוהו סולי' ככל והניחוהו כדי שיפמחו עליהם בשביעית וזהו
 משמע לכאור' דבארץ עמון ומואב שטירוו בסימון הזו פליגי' לא היא דהרי'
 קאמר שאין מה שכבשו כחמ' יריחו עולי' ככל מלכבוש משום מקנה עיני'
 וכ"ש עמון ומואב שלא כבשו מעולם ש"ס להם לתקן כהם בשביעי' מעשר עני'
 מפני מקנה עניים. וזה' לזה דלא איירי' כהאי פלוגתא בעמון ומואב שטירוו
 בסימון דרי' אליעזר קאמר מעשרין מעשר עני ואפי'ה הוה ש"ד למימר כפי' כ'
 דשבוטי' (ט"ז ע"א) דס"ל דקדושי' ראשון קדשה לשעמה וקדשה לעמור לבח'
 ושמעט דהנו כהו קדושת כעיי' ואזי הנהו כהו קדושת כעיי' ולא דעי' אי'כ
 אין כה חיוכ מעשר לא שני ולא עני ואז' אמר ר"א דמעשרין מעשר עני אלא
 ודאי לא היתה מחלוקת אלא בעמון ומואב שלא עיירו' בסימון אכל אותן
 ארזו' שטירוו בסימון דין איי' אחר לתש' המטו' יש להם ולפי' יש לנו לומר
 דהא דמייתי כפי' קדושת הירדן (שס) עובדא דר' יוסי בן דרמסק' ונוסי' כה
 במילתי' דרי' אליעזר הסיא דהרבה כרכים כבשוהו עולי' מזרים לאו מדברי' ר"א
 היא דכמתני' דמס' ידים לא קא משיק הכי במילתי' דר"א אלא פירוש'
 דתלמודא הוא דמפרש דרי' היי' לתלון דאמר לא קדשה לעמרי' לבח הניחו כרכים
 הרבה משום מקנה עניים כמו בן תקנו עמון ומואב שלא כבשו ישראל לעולם
 שיהיו מעשרין מעשר עני מפני מקנה עניים. והנה כתבאר שעבר הירדן שדרי'
 כדין יהודה וגליל לענין כיסור ולענין העלאתה והולאתה היינו ארץ סימון וענו ודינה
 כדין איי' לכל חובת קרקע וכ"כ הרמב"ם ז"ל כה' תרומתי' (פ"א ה"א) אלא
 שפירוש המסקנה כמס' ידים פ"י שהשאלה דעמון ומואב מה הן בשביעי' דבארץ
 סימון וענו היתה השאלה ופי' דבדבריו ז"ל ובפ"ק דגלים (מ"ו) דמי' עשר
 קדושי' ומני איי' מקודשי' מכל הארז' לענין עומר וכבורי' וסמי' הלחם כדאי'
 עבר הירדן ככלל איי' היא והכי מוכח כפי' כל קרבנו' הגבור (פ"ג ע"ב) דפי'
 קספתא דמי' הלחם משום דכתיב' ומעטבותיהם ולא מחו' לארץ
 וכדאי' דעבר הירדן ככלל משום דכתיב' אפי' וכעומר הוא דלפינו ר' יוסי
 ורבנן החס (פ"ד ע"א) בקרלי' וכן בפירקא קמח' דכנעדרין' (י"א ע"ב) אמרי'
 דפל' שלם ארזו' מעשרין אה השנה יהודה ועבר הירדן וגליל' ואפי' דלאמרי'
 החס (סנהדרין' שס) שאין העומי' בא אלא מיהודה היינו לכתחלה מפני שהוא
 קרוב וכ"כ הרמב"ם ז"ל כה' תמידין ומוספין (פ"ו ס"ה) וכן כבורים דדרסי'
 כפי' הספינה (פ"א ע"א) אשר מביא מארץ למעטוי' ח"ל עבר הירדן ככלל
 מארץ הוא והכי אימת כפי' דכבורים (מ"ו) ואף ר' יוסי הגלילי' דס"ל
 דאין מביאין כבורים מעבר הירדן כדאי' החס (שס) וכדרימתא דספרי וכן ר"ש

לאו משום דכריחא לכו דאזינה מכלל איי' אלא משום מייסוקא דקרא משום דכתיב'
 אשר נתח לי ה' פרע לפניך הירדן שעתלו מעמך איי' משום דאזינה זבת חלב
 ודבש וכעטמת דמ"ק דס"ל דאין מביאין כבורי' אלא מארץ חמשה עממין ולא
 מארץ גרגסי' וסרינו' משום דלא כתיבי כפי' קדש לי דכתיב' ביה זבת חלב ודבש
 ופי' כשאר איי' אין מביאין אלא מן המוכחד וכדמתן כפי' דכבורי' (מ"ג)
 ומייתו לה כפי' כל קרבנות כבור' (פ"ד ע"א) אין מביאין כבורים לא מתמרים
 שכברי' ולא מפירו' שבעשקיס ולא מזחי' שכן שאיני מן המוכחד ולא מפני
 שאיני' קדוש' אימצינו' וכן כעשי' קדושי' דמס' כלים שמו עירד' המוקסוי'
 חומה עבר הירדן ככלל היא והכי אימת כהדיח כפי' בתרא דערבין' (ל"ב ע"ב)
 וכן מלחתי' כחוספתא דקוטה דמרי' עבר הירדן לענין עגלה
 ערוסי' וכן כבורי' דספרי' וכן כתיב' לכו הרמב"ם ז"ל (פ"י מ"א רומח ה"א)
 אפי' דאין מביאין עגלה ערוסי' כחול' לארץ ואפי' דלפינו תנאי' כבורי' דספרי'
 ומייתו לה כפי' בתרא דכבורי' (כ"ה ע"א) ירדן אי' הו' מארץ כנען לא לא וכן
 בירושל' דמס' חלה (פ"ד ה"א) ז"ת מחאי' תרי הירדן מחאי' ואימת מחאי' מני הירדן
 מחיל' אימת מחאי' מני הירדן גבול כפי' ומשמע דלולאו מודו דעבר הירדן לא
 מארץ כנען הוא לאו לענין פטור חובת קרקע קא איירי' אלא לענין פירוש'
 דקרא דכי' לחס עובדים אה הירדן ארלה כנען דכתיב' לגבי ערי מקלט הוא
 דלפינו' אכל לענין חיוב חובת מזו' קרקע שותן הן [אס לא] סיכא דאיכא
 מייסוקא דקרא משום זבת חלב ודבש וכדברי' ר' יוסי הגלילי' דלעיל' והא'
 דלאמרי' כפי' אלו מליחו' (כ"ב פ"א) ירדן שטעל מזה ונתן לזה מה שטעל על זה ומה
 שנתן כהו' כפי' ז"ל פירשה לענין שטף כהו' קירוחו ועליו וה"ה לשאר כהרו'
 אלא דתנא חיד הירדן קאי' ולא מיחורו האי פירוש' דאי' לייתי נכר סתמא
 דהכי אקשינן על כיול' כזה כפי' בתרא דכבורי' (שס) והסי' הניכון הוא מה
 שפירשו בירוש' דמס' חלה דלענין קדוש' הארץ עסקינן שאס הירדן נכנס והא'
 יא' כל מה שהוא לפנים ים בו קדוש' הארץ וכל מה שהוליא לחין אין בו
 קדוש' הארץ לפי שהחוב מלה קדוש' הארץ בירדן שני' הירדן וגבול' ולפי' זה
 הירוש' הרי' נר' דעבר הירדן מה שחמ' ישראל אין לו קדושת הארץ מלינו
 בגבול' הארץ כפי' יהושע שהירדן היה מפסיק בין נחלת יוסף ובנימין ושכנים
 אחרים לנחלת ראובן וגו' ואס זה אמר אי'כ ארץ ראובן וגו' אינה חייבת כמתי'
 הארץ ואז'א לומר בן כדמוכחא ממתי' דשלא ארזו' לביסור אלא שאין זה קשה
 כלל שלא דברו ככאן בירדן שטעל ונתן כזאתו ד' שהוא מפסיק בין השטחים
 אלא שהירדן ים ממנו מפסיק בינו ובין ח"ל וכו' אמרו מה שטעל על זה ומה
 שנתן נתן וכן נראה מהירוש' שהביא הרמב"ם ז"ל בחדושי' שהירדן מפסיק בין
 איי' לארץ העמי' ואפי' שפי' הספינה (פ"ד ע"ב) מוכח דכלו הוא כהאי'
 דלאמרי' הקח שולא ממערת פסיים ומערת פסיים היינו לשם דמתקן על דן
 ומש"ה בתרא ירדן שירד מן כדאי' כפי' בתרא דכבורי' (שס) ומשם הולך
 כימה של עברי' וכימה של קדום ומתגלגל והולך לים הגדול וכל אלו המקומות
 הם מאי' אימת לן למימר לפוס האי ירוש' דכהאי' גלגול' נסיק לארץ העמיים
 וכמס' מעשר שני (פ"ה מ"ב) ומייתו לה כפי' לונב' ומכרה ופי' יש של
 ר"ה (י"א פ"ב) ובפ"ק ד"ע (ה' ע"א) מוכח שאין הירדן רחוק מירושלם ללד'
 מורה כי אס מהלך יום אחד ידוע הוא כי ירושלים אינה רחוקה מים הגדול
 כי אס נחתי' יום ואזי וירושלים נחלקו של בנימין היא כדמוכח קרלי' והכי
 אימת כתיב' (י"ד) והיס הוא גבול המעבר לכל איי' והירדן גבול בנימן ללד'
 מורה והאיך אפשר שיהיה רחבה של איי' כל כך קצר אלא שהירדן יש בו
 פקלמות ולפי' מה שבראה כתיובים הוא כלה כ"ס המלח כמקיי' דרומית
 מזרחית מגבול בני בנימין וככאן אמרי' (כבורות שס) שהוא מתגלגל לים הגדול
 ויס הגדול הוא כמעבר איי' ואז'א בן עברי' הוא מתעבר בימים אחרים כמו
 מעבר כאן ימה של סכבה וימה של עברי' וימה של קדום וכן אמרו (שס)
 אין ירדן אלא מיריחו ולמעט אכל מה שהוא מיריחו חין דין ירדן עליו
 לפי' מתעבר עם ימים ובעל שמו וכן פירשי' ז"ל בפסק בתרא דכבורי' (שס)
 ומכל אלה הדברים עלה כידעו שנקלמותו יש לו ואפשר שהוא יולא לארץ
 העמים וכבר חקרתי אנשים כהו' מאי' ואמרו כי הירדן רחוק מירושלים מלד'
 אחד ז' ימים ומלד' אחד שמינה ימים ומלד' מורה יותר ומכל זה והוא שפך
 כימה של שושן הכירה רחוק מדגשק שמינה ימים ומשק רחוקה מירושלים
 שמינה ימים מזרחית לפונית ואחרים אמרו כי שושן הכירה רחוק מירושלים פי'
 יום ואזינה על שפת הים והירדן רחוק מירושלים יום ומאי' ללד' עזרמי' ובפסק'
 אלו מליחות הוקשה לראשונים שסס (כ"ח ע"א) אמרו כי מירושלים לסוף
 מחוס איי' ליבא אלא ט"ו יום ואז' ארבע מאות פרסא על ארבע מאות
 פרסא שסס מלך מ' יום ואפי' הית' ירושלים כחמנע איי' הוי מהלך עשרי'
 יום ממנה לסוף החמס ועוד שירושל' קמוי' ליריחו וירדן יריחו אי'כ סמוך
 לירושלים והענו כל זה בדוחק וקיישיים יומר גדולה וכבר מלחתי' הכל ואפילו
 לאמר דס"ל דאין ממנו כלל יולא לתולה לארץ פרסא מה שטעל על זה ומה שנתן
 נתן לענין חלוקת השבטים שנט גו' וכי' ראובן ויעקב יעלו מעבר הירדן
 מוצחה אפי' נכנס הירדן ללד' מעבר וכן שאר השבטים לעולם יעלו מעבר
 הירדן ימה אפילו ככנס הירדן ללד' מורה אכל לענין קדושת הארץ זו חו שוות
 הן וכדלכותא מההיא דשלא ארזת לביסור וכן מה שאמרו כסוף פי' המקנה
 (י"ד ע"א) אמר משה הרבה מלות לענוו' ישראל בארץ יתקיימו על ידי לאו
 לענין מספרי' דקאמר דהוא כעבר הירדן היה וסס עובדות ולמה כקס שיעבור
 הירדן יכולה הית' שבעת הקב"ה להתקיים שלא יעבור הירדן וישאר חי'
 כעבר הירדן ויקיים שס המלות אלא כמלות סבוגרי' בתלחמת עממיים
 וכדברלת ערי מקלט להסלים מלח' כה וכדברלת זרע על עמלק
 וכמות

כיון שהקן לה פרי מקלט ים לה עגלה פרוסה כשאר פרות חיי חה מרבייה דקרא וחיל אין בה פרי מקלט ואין לה דין עגלה פרוסה ומרבייה דקרא פרי מקלט קולטות לרזחים שבה ומכאן יתבאר כי מה שקראה הכתוב עגלה הוא כמו שפי' רש"י ז"ל שנקראה כן מפני שאין בה פרוסה לא כמו שפי' המפרשים שפירושו עגלה כשייכים :

ענין ר א ולרד לקדק מה קדושה כשאלה לירושלים לפנין חזון מנחת משאר חיי' שהיו מפלין מא"י לירושלים שהי' נרא' שאם כעלה קדושת פורה כעלה הגי מילי בשאר חיי' חבל מירושלים ומקדש לא כעלה דהא ר' יוחנן כפי' טרומה בוצען הוא דרעקן ואפי' קאמי' בנזחים ס' קדשי קדשים (פי' ע"ה) דני' נביאים פלו מנבל ואחר חגי מקריבי' ואפי' שאין בית וכן כפי' השוחט והמפלה (ק"ז פי' ע"ה) חזק המפלה בחון בזמן הזה חייב קדושה ראשוני' קדשה לשפחה וקדשה לפתיד לכה ולהכי חייב משום דרצוי' לכה לפתח חבל מועד רבון שפנה מנחה במקומו שאם לא הי' שם מנחה לא הי' ראוי לפתח חבל מועד דכל הקדשים ששחטו כשנפסד המנחה פסולין כדליתא התם (שם ק"ט ע"ה) חי' נמי במקדש קדשה או קומן מנחה דלא כפי' חזנה כדליתא התם (שם) מנחה ששקד מקדשין קדשה במקומו והרמב"ם ז"ל כהלכה מפשה הקריבו' כסופו לא ס"י זה ובתנן כהם דשוחט ומפלה בחון בזמן הזה חייב מכל' זה נרא' דיש להקל בין קדוש' הארץ לקדושת מקדש וכן קדושת חומת העיר לחטול קדשים קלים ומשאר שי' אפילו כסול מחיות חייב' דקדוש' הארץ כעלה לפנין תרומה ומשפחה לפנין קדוש' חומת כשאלה במקומו ובקדושתה וחייב' לזבוח ובנגעון הי' איכא שיהאין הית' קדושה לפנין תרומה ומשפחה והותרו הכמות כיון שנהל שנתה כהית נתקדש עולמות ואחסרו הכמות למאן דלית ליה הכי דפלותא היא כפי' דמגלה (י"ד ע"ה) ובפי' ירושת הסומא' (ס"ז ע"ה) והכי משמע כפי' דייט' (ג' ע"ב) ובפי' התשומה' (פי' ע"ה) גבי ליערף קיי'עות דרי' יבוסש סיל תרומה בזמן הזה דרעקן ואפי' סיל מקריבין חייב' שאין בית כדליתא כפי' דמגילה (שם) ובפי' ירושת הסומא' (שם) ובפי' השוחט והמפלה (ק"ז ע"ה) ומשמע דליכא להקל בין קדושת הארץ לקדושת הבית וירושלים דקדוש' הארץ כעלה וקדושת חומת העיר וקדוש' מקדש לא כעלה והכנסם לו היום מייב כרת שאין לו האלה ונפקא לן מדכתי' אחר לו חומת חייב' שאין לו פשעיו ופי' לו קודש לכן חי' נמי מוכתיב זאת מנחתה פדי' עד ומשם לאסרו הכמות וחלוק גדול ים בין קדושת הארץ לקדוש' המקדש שקדושת המנחה וירושלים היא מפי' השכינה ושכינה אינה כעלה והכי הוא לומר והשפחה את המקדשים ואמרי' בהם מגילה (כ"ח ע"ה) חייב' שהם שוחטין מקדושתן הן עומדין וזילמדו אחריו בין חרב בין אינו חרב שכינה שם שאלמר והיו סיני ולמי' שם כל האים ואומי' קולי' אל' הי' חקרא יעניני' מבר קדשו סלה אמר רי' אחא בשלום אים שכינה זה מכותל מסרבי' שאלמר הנה זה עומד אחר כחללו ואומר ופי' גביהל קדוש' הם מפניו כל הארץ ומה ששמו כדליתא דספרא דמשער שי' אינו נאכל אלא כפי' הבית אינו אלא מפני שהקישו הכתוב לכבוד לכהו למאן דסיל התם דאין כבוד נאכל אלא כפי' הבית וכשפגמו דפירשו עגלה כגמרה כפי' ואלו הן הלוקין (י"ט ע"ה) ובתשורה כפי' ואלו הן קדוש' (כ"ה ע"ה) והתם מסיק דקדוש' ראשוני' קדשה לשפחה וקדשה לפתיד לכה חתה היא גרסתו של רש"י ז"ל שם בתשומה' חייב' שאין לה' נראה כן משפחה למש' מכות ומה שאמר כפי' הזכר (כ"ג ע"ב) ובפי' חלק (ק"ג ע"ה) כמנשר שי' יאל' חס פודין אוחו' חס לאו כנון דפסול מחיות ואמרו מחי' לאכול דאוריית' ומחיות' לקלוט דרעקן לאו מפני כעול קדוש' מפני חורבן חייבי' אינו אלא דקרא קפי' אחי'ותי' וכדמנוכה התם חבל מ"מ נראה דק"ל דקדוש' ירושלים קיימת היא וכן דעת הרמב"ם ז"ל וכן כתבו אומר והשפחה את מקדשכם חס' כשעת שהם שוממים וקדושתן הן חייב' שרעקן ז"ל סובר דקדושת עורא לא כעלה חייב' שקדושת יבוסש כעלה דסיל כמגלה דסוד עולם אלא שהוא סובר שאף כימי' עורא לא נחייבו אלא מדרכין וכבר השיג עליו הראב"ד ז"ל מי' למדב' מדכרי' שאין קדוש' הבית תלוי' בקדושת הארץ וכן כ' כפי' כהלכה' בית הבחירה והראב"ד ז"ל השיג עליו ואומר שאפי' למיד קדוש' ראשוני' לא כפי' קדושת הבית כעלה וכן ע"ס לזכרו' לפי' שפי' יודע עורא שהמקדש וירושלי' פתירין להשתנות ולהתקדש קדוש' אחר עולמי' כבוד לא קדשו לפתיד לכה ולדכרו' הנכנס למקדש היום כעומאת הגוף אינו חייב כרת וזו שכתב הסוכה הוא. והדבר השולל לנו להלכה הוא שקדושת הארץ כלה כעלה מן המד' ואין חייבין בתרומה ומשפחה ובשאר חובת הקרקע אלא מדרכין ובה שוות שלש ארצות יסודם ושני' הירדן וגליל וקדושת העיר לא כעלה לפנין דברים שאלמרו ירושלים דליתנהו כפי' מרובה (פי' ע"ב) וקאמרו כפי' בני' הפיר (כ"ז ע"ה) והמקדש כשאלה קדושתו ואסור ליכנס בו ושפחה ויוכל להג' מדרכין אפילו בבית ראשון משגורא ראוין ונד' דכפי'ן כלי' יושבים עליה כדליתא בערבי' (ל"ב ע"ב) ויש סמך ורואים שקדוש' המקדש והסיר היא קיימת שפירין הם עולים לרגל ממגרים ושאר ארצות ויש כו' רמז במדרש קיימת ובגדרש שיר השירים בגדרש פסוק חיי' חומ' ובפסוק אלה הזכרה ואשפחה עלי' נפשי' כי אשכור כסך אודס עד בית חלבי' בקול רנה ושוד' המון חונג ואמרו כי פדי' נשאר מהגסים שהיו ירושלים שלא אמר חייב' לחכרו' לר' לי' במקום כי בבית הכנסת שירושלים הם לריב' לאפי' המקום כל השנה ומשמלתה סע' על סע' כעת התקבץ שם כחג השבועות המוגנים יותר מנ' מלות

וכמי' רב יוסף הפנילוס קדם לנאם לסוכה שמן של שרופה כדליתא כפי' כמות כותמים (ל"ב ע"ה) ופי' דייט' (י"א ע"ב) אמרי' רב עובי' הוא ליה גרבה דתמרה דתרומי' ופי' חייב כמו שאלוה דירה מן המד' היא מפני חייב המנחה מן המד' כן חייב דירה מדרכין הוא מפני חייב מנחת מדרכין ואפי' מה בין חיי' לחיל בזמן הזה וכו' וכו' לא נחייבו אלא מדרכין ופי' אשכור לומר שמנחת דירה היא כמקומו' שחייבה כסם תורה מעשרי' ואפי' שפסערו כעטול קדושת' חבל כזה מירך ריב' ז"ל שכל' סעור מיהא מדמאי' וכהאי' עדיפת חיי' מיהא וכדתי' (דמאי' ס"ה מ"ג) מכיב ולהן דסעור מדמאי' וכן נמי חייב קולה חתרי' דתרומי' חיל אוכל וסולך ואפי' מפרש כדליתא התם (כסורות שם). חבל הגלויים ז"ל תרלו כזה מירון יותר מרווח לסלק קושי' או כי רעקן דככל חומרה כעלמא היו מחמירין בעלמא שאפי' ששריין במקום טומא' ויולא הית' להם טערי' וכדליתא התם (כסורות שם ע"ב) וכי' האלה ים לנו הו' מפרשין תרומה ואפי' שדורתי' הראשונה' לאחר חירבן הבית להם הו' וכדמנוכה כפי' כל הכשר (ק"ז ע"ב) גבי' ר' חמי ור' חסי' דהו' חבלי' תרומה ככלא' חמתית דהו' כרבי' ידיו כהו' ולא הו' נפלי' ידיו וכיון דכרבי' ידיו לא הו' נפשי' בתרומה ולא הו' פסלה להו' כדירי'ו שכן שניות ופי' פוסל' את התרומה' וכן שמואל חמי' בתירו' משה לזכרי' תרומה' ומשמע דהית' להם הו' שאם לא הית' להם מה הועילה כריכה זו והלא היו עמאים או משום חבל המה או משום מרב' הרי' היא כחל' חי' משום התם הדעת דכפי' הו' שלישי' ובכפי' כדליתא בזכרי' כפי' עובי' יום (ל"ב ע"ה) חי' משום שכלו מארץ המד' מנבל' לאפי' ולרן הפטים מיעבד' לן כפי' כהן גדול כבוד (כ"ד ע"ב) חי' בעיה' הו' שלישי' ושיני' אלא ודאי' הו' חיל' להם וכן נגדה ס"ק (ו' ע"ה) ובתני' ס' חומר קדוש' (כ"ה ע"ב) אמר עולה חתרי' מדכן כגליל' ומ"מ חייב' שפי' לכה חי' הו' חפילו תאמר שפדי' ה' להם אפי' פרה כימי' רב יוסף דרבי' ארי' ורבי' ורב עובי' דככל' היו ולרן הפטים גזרו עליה עומא' לא הועילה להם האלה ולזה אמרו וכי' האלה ים לנו ואפי' היו נוהגים להפריש תרומה ויגשדות וגם מחתי' עניים וכדנרסי' כפי' הורוע (ק"ל ע"ב) לוי' זרע כבישור לא הו' עניים למשקל לקט וכי' והגלוים ז"ל היו בקריבין כי כישור הוא מנבל' ואפי' משום חומרה כעלמא חי' מוליא מחתי' לעניים שהרי' באי' נוהג בזמן הזה להקט כדליתא כפי' החוקין (מ"ז) ומשום חומר' כעלמא היו נוהגים בה ככל' והם מוכה דכחיל' לא להגו לקט שכהו' ופי' אפי' ומשפחה עני' וכן כתיב' ורבי' שמו מכיב ולהן דסעור מן הדמאי' והיה מן הדמאי' כמו שמוכתיב כדכרי' מקומות שלא גזרו אלא על הפירי' הבאי' מהמקומו' הקרובי' לאפי' יש כולה כהם באי' וכן כתב רבי' שמשון ז"ל כפירוש המשני' במסכת דמאי' וכן פסורה חיל בשאר חובת קרקע ומכל' זה נלמד שאין דין חיל שיה' לרין חי' וסוד דגזרו עומא' על ארץ הפטים ומשום הכי' מטלין מחיל' לאפי' וכל' שלש ארצות שזין לזה חייב' שפבר הירדן חייב' שיה' על לפנין שכינה ולענין חובת קבורה ולענין זרם להכנות מאשחור ולא גליל' נאמן חייב' לענין שכינה שנה ולהבאת העומר. וזהו תאמר חס' הענין הוא כמנחת דירה תלוי' דוקא כענין רבוי' מנחת חייב' למאן דלמי' ככוס יחיד שמים ככוס חסור למכור שדכו' לעניים משום דמסק' ליה מירי' משפחה ורף כבית הוה כפי' למימר הכי' אלא דמזוה' לאו חובת בית' היא אלא חובת הטר' כדליתא כפי' דע"ז (כ"ה ע"ה) ואפי' למה שוותה לחיל' כיון דככוס יחיד שמים ככוס ס'ל' וחיבת בתרומה ומשפחה חיבת' למי' שלא הית' מנחת דירה אלא כככוס רבים חבל' לא כככוס יחיד חייב' שנתחייב' ככוס יחיד שמים ככוס דמ"מ גזרו עומא' עליה' כהרן השמים אלא שהקלו באורח' ומשום התם וכיון דגזרו עליה עומא' חייב' כהרן יסאל' לחיוב מנחת ומשום הכי' המוכר עבדו לסוריא יאל' לחירות שהולאו ממקו' טהרה למקו' טומא' והיה לפנין רשואין וכו' דהרן דהרן סיחון ועונ' אף כפי' טומאת ארץ השמים כדמוכי' כחוספתה דלחיל' בענין סימני' חתומי' חי' יעבדו עומא' ארץ השמים ומייתו לה כפי' דניטין (ז' ע"ב) לפנין המביא נט' ממדינת הים דוראי' מאי' דלמירין התם מרקס למזרח ורקס כמזרח לאו היינו קדש דכתיב בין קדש ובין כרד ומתרגומין בין רקס ובין חזרה כמו שפי' רש"י ז"ל דהיה מלרן פלשתיים היא וארץ פלשתיים ממערב חיי' היא ורקס ששמו כהן וכן כספרי' שמתו אותה כככוס יבוסש ועורא וכן בירושלמי' דשפיעית כמזרח חס' להלן מתקב' נד' וראוין ואתה היא כחיל' לפנין המביא נט' ממדינת הים דכהא מוכי' דרקס כחיל' היא אלא דסיל' לתנא קמח' דכיון דשזוכי' לאפי' שכי' שייכתא ונקריבין לשמה ואלו כחוספת' חיי' כהדי' דפבר הירדן היא כפי' לפנין וכיון דמאי' היא אף כה טומאת ארץ השמים כדמוכי' התם דכל שחייב' כמשפחה' אף כה טומאת ארץ השמים' מה שאין כן כסוריא' ונרא' דמשום הכי' אלטרין קרא לרבות עגלה שרופה לשבר הירדן שלא תאמר כיון שאין שכינה שם ועגלה שרופה חייב' בזה אלא לכפר' על הדם המטעה את הארץ ומסלק את השפחה דמשום הכי' לא תאמר חייב' בעגלה שרופה קדושין דמי' מאי' היא וערי' מקלט אונקון לה רחמנא דלא ליחו ליה שפיעות קדושין נקי' מה שאין כן כחיל' ומ"מ אלטרין לרבויה' שיסיו' קולטו' מחיל' וכדכתיבנה לפיל' שלא תאמר כיון דכחיל' ליכא ערי' מקלט אף אוחן שבאין לא יקלטו לרזחיה חיל' קמילין כמאל' שארץ ששפחה המטעות יש בה שכי' ומכילה לידיה ולקבורה וכולה היא שיה' לפנין זה אלא לדרישו' שאחיה דורש שיסיו' כחלוק' של יודי' ולא בגליל' וארץ סיחון ועונ' חייב' שאין בה שפיעה ואין בה אוחיה חבה

עלום איש כלם הם כנענים הם ויוצרים רוחם כי עדיין היא בקדושתם זה עיני ג' ואלה שלישית :

ענין רב שמעם קרקע ונחמה לאמר הכינה כנסתהו (כ"ו ע"ב) טורן חרשו משום ארונתו וכן מטורש הם כעבודת דרש לקים ופסחים כ"ט מקום שנהגו (כ"א ע"ב) לא תאלץ ספיח כרוב זהתם גרבל דמחמא כעביי' אלו כתבו הראשונים ז"ל ואלי מלאחי ראי' כ"ט הפס"י (ג' ע"ב) א"ל ר' יוסי בר חיננא לשמעי' אלא לי פיר' תלת שנין ערב כעביי' וכעביי' ומולאי כעביי' וממ' היא נוגתה כומן הוה כלי' וידוע היא שנת השמתי' וידעו כדירור שנתה קפ"ז ה' שמטה הם זה ע"פ מה ש" הרמב"ם ז"ל בה"ל שמטה :

ענין רג כספרי מרבה מעט ירק מן החור וחסכת' בעלמ' היא כן כתב רבי' חס ז"ל כס"ק דר"ה וכן ריש מעשרו' ירושל' מעשר ירקו' מדבריהם כדברי' (כ"ה ע"א) פיר' האלין מדבריהם דמוקי קרא דוכסרו' הדבר כפיר' האלין ואפי' זהים וסביי' כמ"ש הרמב"ן ז"ל כ"פ נשא וכו' ראה וז"ל כדחזיו' ז"ל כ"פ הסועלים ומדאורייתא לא מייחייב אלא דגן ומירוש ז"ל. וכו' דר"ה (ע"ו ע"ב) מעשר חרובין דרבנן וכו' כ"ל מדברי' (ל"ו ע"א) מעשר ל"ף דרבנן וכו' אלו עוברין (מ"ד ע"א) תרומת חבלין דרבנן וכו' מעשר כהנים (כ"ד ע"א) דגן מירוש ויאהר דאוריית' שאר מיין דרבנן וכו' העור והרוטב (ק"ב ע"ב) משקין דקדש כתרומה מירוש ויאהר אין מידי אחרינא לא נגמטע דגש חמרים ויין חמרים וכר"ס ב"ה (ג' ע"ב) האי חמא חמא דליטרא קליעו' הוא דלאמר כל דבר שבמנין אפילו דרבנן לא בטל וכו' הערל (פ"א ע"א) משמם דחמרים עגול כעגול' אינו עולה אי תרומה כומן הוה דאורייתא הוא עטמא משום דכעין דאורייתא חקון וכו' ואלו הן הלוקין (י"ט ע"ב) כהן שגלה בירו חלטה של עגל דהאן שאלה לוקא אחת זור שמים ובמסכ' פרה ש"א דגלה של תרומ' שגלה למי תעלה שהאובלה חייב מיתה כל ה" לאו דוקא חלטה ודגלה אלא דלסימנא נקטא ופקח מיתה לתרומה דאוריית' אי"ל לוקא מכת מדרות וחיונ מיתה לקברו בין רשעי' כעין מה שאמרו כ"פ ארבעה אחין (ל"ג ע"ב) :

שאלה רר גבאי' - שאלת מי שהוליא שם רע על חבירו שהוא ראה אותו מחייבה עם אשה אחת וזקוקה ליבם ואמר זה דרך מריבה מהו דינו :

תשובה אפי' דק"ל כ"פ החובל (כ"א ע"א) ביישו בדברי' פטור כתבו הגאונים ז"ל שמגדן' אוחו עד שיפייס את חבירו ומאלו סמך בחלמוד (כ"ב ע"ב ע"ב) שאמרו משמתי' ל' עד דמסקל היקר וכל זה כדי שלא יחפרנו לביים זה אה זה אם ידעו שהמביים את חבירו פטור זה כתבו הם ז"ל ומה שמתנו בחלמוד כזה הוא שאם הסיד בחבירו יחיד שהוא ראה אותו עובר עבירה תכין אותו מכת מדרות מעובדא דאסדיד גיורד דטובי' חטא וגדיה רב פפא וז"ל טוביא חטא וגיורד מעגל א"ל כיון דליבא חד כדכ"ד שם רע הוא דמפקת עליה דהא מסהדת עליה ימדי וכתיב לא יקום עד אחר בלאם כדל"י כפרק ערבי ספחים (ק"ג ע"ב) ואם אמר שלא כידד אפי' שאין מכן אוחו מה"ל עובדא ראו' הוא לעושין כדשא הגאונים ז"ל וכן כי הרמב"ם ז"ל בה"ל חובל שיש לב"ד לגדור כדבר וכבר מלי' לרז"ל שהיו דין כדז"ל כזה כדז"ל' כגון מה שאמרו כ"פ דקדושין (כ"ח ע"א) הקורא לחבירו עבד עביר' תכין אותו משום דאוקמי' בלאר' כעטן עבד וכי' מקמי' ליה בלאר' דלאר' בו נדוי בו קללה והקורא לחבירו ממזר מלקין אותו משום דאוקמי' בלאו דלא יבא ממזר שהוא חייב מלקי' ילקו אותו מזה כנגד מדה והקורא לחבירו רשע יורד עמו עד לחייו. ויש מפרשים שיכול להכותו ולעטרו בלחיו. ויש מפרשים שיכול לרד לתוך אומנותו להפסיק חייו וכן מוכיח זה בלשון באתרו מיומא (ע"ה ע"א) ומכאן נובל ללמוד בכל מיני כשם שיש רשות ביד הדין לקנות כפי מה שיראה לו לפי צורך השעה לפי המביים ופי' המתביים או ישים את חבירו בדברי' וכן הדור לו שימחול על כבודו ויפי' מן העטלין שומטין תרפסין ואין מעשיין ולא ישי' אכור לבקש ממנו מחילה ומטו וכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשטיו ואם המביים הוא מחזיק ומכעטו דין ואינו רואה לשמוע לחוכמתו כזה הדין טחן לרד' להדיא משום כבודו של דין דק"ל דמאן דלא יזיח לדינא משמתי' ל' כדל"י כפרק (אלו מגלחין) [הגול כחרא] (ק"ג ע"א). ומי שקורא לבדו עתה כלבים שמוטה רעה היא ואפי' לא אמר כן אלא ליחיד ראו' לקנסו כ"ל לכבוד והרי הוא מהדברים המעביים את השטח' שאינו יודע לצי' מקלל כזה שיקבש ממנו מחילה :

ענין רה מוסתגאים. מי שיש עליו כתובה אשה ומשכן חבירו ואמר שגשג האשה תדע שטר המשכונה והשאר השטר הראשון בידו דין שאלו הם כ"ד ה"י משעה שלא הפסיד בעל המשכונה את דינו בקרימת זמן שלא השא' השטר הראשון בידו אלא לקרימת זמן ועדיין לא נמלח ואם אינו כן אלא שכונת האשה היא קודמת למשכונה היא גובה כתובתה קוד' לבטל המשכונה שאין דינו אמה אמת ומה שאין להם דין קרימת זמן כחוב' והמאומר והקודם גובין כחמת זמן וכן דין שהמשכונה המאומרת קודמת לחוב קדום ובדינו כל הקודם כומן גובה חמ' בין כתובה בין בעל חוב בין משכונה ומה שטוען בעל המשכונה על האשה למה שתקע ולא פרעה אינה עונה שאפי' ערכה לבטלה כמשכונה לא חכמה וזאת שיכולה לומר נחת רוח עשיתי לבטל כדל"י כ"פ מי שהי' נשוי (כ"ה ע"א) ואינה מאכרת וזאת לעולם ער שמשלק וזאת' מצעל המשכונה ותאמר לו דין ודברים אין לי עליך ותקבל

עליו אמרו' המשכונה כתיב. וכמו שהאשה היא קודמת ככתובה לבטל המשכונה כן היא קודמת להקדים שהקדים אחר שגשג דאפי' דק"ל (ג' ע"ב) מי' ע"ב) דקדש מפרים מירי שצדור לא כלל הקדש אמרו אלא הקדש שאלו קדש מירי שצדור וכן אמרו כ"פ שום היתומים (כ"ג ע"ב) המקדש נכסיו והיהם עליו כתובה אשה וכו' אין האשה יכולה לגבות כחובתה ולא כ"ח את חובו אלא הפודה פודה ע"מ ליתן לאשה את כתובתה ולכ"ח את חובו ומוסף עוד דיבר שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון על כן הדין וטוחן שימכרו ההקדש ויפרשו האשה כחובתה ואם לא יפסיק לכתובה יתנו דינא להקדש ומה שישאר תעול האשה כפרטון כחובתה :

ענין רו עוד שם. ומי שטוען שיש לו חבישו' על אשה אחת אלא שאינו רואה לתכנה היום אלא לאחר זמן והיא טוענת כל מה שיש לך לטעון עלי טוען עכשיו כי מפני דברך אלו יש לי הפסד גדול והדין נותן דלשי"ג דק"ל דלון חוקקין לכתוב אלא לתובע אי מחזיו' נכסיה חוקקין לכתוב וכופין החובע לפדור חבישותיו כפי כ"ד כדל"י כפרק שור שנתה את הפרה (מ"ז ע"ב) ופכשיו חובע אומר אם לא תרצה להמתין כזה עמי לדין במקום הדיינין ולא אטעוד לדין עמך עם מורשה אלא אהא בעלמך חבוא עמי הדין עמו שלא ימטעו כ"ד טענותיה מפי מורשה שאין ממין' מורשה אלא לתובע אבל לכתוב אי ממין' מורשה הפק' אטעור אלא לנשים יקרות שלא יחבזו ככ"ד אבל כדרון הוה להוליא' ממקומה לכתב למקום אחר אין הדין נותן כן אלא יקדור טענותי' במקומם וישלמו לב"ד והם דנים ע"פ הטענו' הכתוב' וכן כתוב בירושלמי (הנהדרין פ"ג ה"ב) חרין גברין הוון להון דין באלטוביא אמר חד לתכריה מה דר' יוחנן אמר מקובלי' ע"י שמע' ר' יוחנן אמר לאו כולא מייס מטרכא בעל דיייה אלא ישאעטן אלא שמתן וכתבין ומשמתין לרבין ע"כ בירושלמי ולפי' יכתבו טענותיהם וישלמום לב"ד והם ישלמו להם הדין ושולם על דיני ישראל :

הנזין אך חלמודו ר' אבדהם הכהן שלא יאמר ישארו האל

שאלה רז שאלת ספרי חורה יש כנאן שהם מקורבים כחך היריבם ופטר הקדש כמו ששה או שבעה שטין אם אפשר לתפוס ביתר משלש או ללו כי מסופקי' בדברי' הרמב"ם ז"ל (פ"ב מהי ס"ח הברי') שאפי' בישן שיכיר שהוא עטון שחומר אפי' קרע הבא כחך שלש אם כדוקא כתב הכ"ד כן בחוק שלש הא ביתר משלש לא או כיון שיכיר עטולו תופר קרע אפי' הבא כחך ג' ואין הי"א אפי' ארבע וממס' ואם אפשר לתפוס ביתר מג' אם נוכל ג"כ לדבוק בדבוק טוב מחזורי היריע' כיון תפירה ואם התעורר כתפירה מפני שנוי החותין' בדבוק ליכא ליתיש ושמה לזה חלקו בתפירה ולא חלקו בדבוק ומה שהביא הר"ף ז"ל בהלכו ס"ח הלכה למשה מסיני שהיו פותחין וכו' עד דובקין בדבוק לא ידעפי' אם זה הוא דבוק ששאלנו עליו או עיין אחר ולמה לא הזכירו הרמב"ם ז"ל :

תשובה בענין קרע הבא כחך שלש שטין שמתקן החלמוד (מנחות ל"א ע"ב) לדתת' לפתיקה ויזין אפי'ן ולא אפי'ן כדל"י דעטמא הוי דכעין שמתה התפירה חוקק' שלא יבא נוח להקדש שם יותר משאר מקומות. מחותה יריעה ומשום הכי כשהיריעה היא חדשה אי נמי עטולה עדיין יכיר כבוד העטלים ולא תתיסן כל כך שאינו יכיר בו העיבור כדברי' הרמב"ם ז"ל או אפי' הוא יסן הרבה כיון שאין הספר כעבוד קוד אלא כעבוד עטלי' כמו שפי' ר"ת ז"ל אי נמי שיהא פירוש אפי'ן לשון חיבור כמו בורית אפולה שפ"י מאהלות כמו שפי' התוספ"י בשם רבינו יחיאל ז"ל ופי' אפי'ן חפיר' מחוברת ביומר הנה העטם בכל זה שמה' היריעה חוקק' וכשאינו אלא שני שטין הקלו בחפירה חלושה זהו הרנא' ממשעות ההלכה מנחה נובל ללמוד לפי'ן שאלתך דלאו דוקא חך שלש שטין אלא אפי' יותר אם התפיר' היא חוקק' שלא ליתוש כשזיקרנו בו זה ימאיר מכאן וזה ימשוך מכלן שישוב בירושלמי לקרע שם יותר משאר מקומות וכן לדברי' המשנה שטעם אפי'ן הוא משום שאין התפירה נראית כל כך ג"כ יש לומר שאין חילוק בין ג' שטין ליותר מג' שטין כלפי' טעם זה אינו אלא משום החלמה לפניו בלאו' ואינו ע"י לספר אם התפיר' נערה בו ואם נעשית בוד שאינה נכרת ג"כ מה לי ג' מה לי יותר מג' ומה שהקילו בשמי שטין אפי' דגלה אפי'ן ב"שם הוא כמו שהזכרתי שכיון שאינו אלא מוטע הקלו אפי' היא חלושה התפיר' ונכרת לפי' כל אחד מהפירושים אלא שרש"י ז"ל פי' בהסך דבדאפי'ן אפי' חדתא נכרת התפיר' מפני שהוא שחור. ושאולתך על הירושלמי שהביא הר"ף ז"ל בסוף ה"ל ס"ח טולין כמטלת ודובקין בדבוק אם לאמר על קרע הבא ג' שטין דע כי בעל התרומה ז"ל הביא זה בה"ל ס"ח ופי' דמירי' כפי'ת פיקרע והביא רביה ממסכת סופרים דקמי' התם (פ"ב ה"ח) ס"ח שנקרע עולה עליו מטלת מכאן וגור כח כ"י במסכת סופרים שו וכן כ"ז בירושלמי כפי' דמגלה (ה"ט) הלכה למשה מסיני שהיו כותבין בעוקות וכותבין בדי' ומסרגלין בקנה וזכרתי' כשפי' ועולין כמטלת ודובקין בדבוק ותזכרין בדין' וכשהוא תופר יבא תופר בתפיר' ופ"ח אמת הכ"ד ז"ל ה"ל דמהכא משמע דמירי' כנקרעה היריע' ותאמר שבמחזון אם יחפון ישים מחלת או קלף בדבוק או אם ירעה יחסור היריע' בנידין עכ"ל ספר התרומה וכי הרא"ש ז"ל כי הוא ה' רואה לעשות מטעה לעלו' כמטלים ולדבוק בדבוק ורבו הרים מרוטבוכר ז"ל לא היינו לסמוך על בעל התרומה כזה ועצמו הי' שבין ששקורין בו זה מושך מכאן וזה מושך מכאן ישוב הקרע אין שומכין על הדביקה

הדביקה כחלה ובחמה שזו השטח רחוקה היא והכל כפי מה שיראה על המחוקק אם רוחה שהקונו יפה עולה יתקן אם אינו להחליף היריעה כדי שלא יסבל הספר לנגמ' וכבר רחית מה שהסור הרמב"ם ז"ל שבעה החפ"ר לא תמסר אות אחת ולא תפסד זורתה ולא תהי' נספקת ולא תספקת אות אחת ואחר הדבוק מחי' לדבקה דבוק יפה בעור עמנו שאינו יכיר ההפסק יראה שהוא מותר אפי' שקבע עם העור דבוק ל"י חמי' חמה שפיר שהרי אמר ב"י הסור [והרוב] (ק"ט ע"ג) וב"י הקומן רבה כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב זה י"ל להשיב כזה ואינו יודע טעם להשמטת הרמב"ם לזה הירושלמי ורבו הר"ף ז"ל ואחרים כחשבו להלכה ויש לשמוך עליהם :

ידע כי בבאן אירע כפי' אחד נקבע יותר מג' שתי' וברך ר' יחזק' בר משה שמאר ל"ע וספ' תשובותיו שהוא השיב לנגמ' כן ואני עיני' כבר הורכק וכן והם ספרו לו הדברי' והם חזרו ל"י ואמרו ל"י משמו שאם י"ש ל"י יעטם להכשירו לא יחוש למה ש"י כתשובותיו ואני אמרתי להם שיאמרו כי מה שאמר כתלמוד קרע הכא בחוק שתי' יחפור בחוך ג' לא תפסד ואפי' דל"ט' בחוך ג' שתי' יחפור לאו דוקא שלש שתי' דרך התלמוד כשלאמרי' מספ' מועט ומוסרין עליו לאו דוקא אחת מוספ' המועט והבאחי ראה מ"י' הכא על יבמחו (ס"ד ע"ג) דאמרי' החם מלה ראשון ומת ש"י ומת ג' לא תמול ולא דוקא ג' אלא ה"ם רביעי וחמישי והר"א' מדפלגי רש"י' וזומר שלישי תמול רביעי לא תמול אלו היו הדברים והספרים הרב ז"ל עמי כבשקצו וברי' חט קורין בו והעיקר בכל זה הוא דלוא"י כחר טעמא אם התפירה הוא מודק' יפה ואינה נכרה וישאר נ"י לנספ' עושין אותו בדבוק או כתפירה לא לא תמנו לור' הלווא' :

תשובה דבר פשוט הוא שהשקבע לפרוע לתכרו או קבל עליו בתרם לפרע בזמן פלוני ועבר הזמן ולא פרעו שתי' להחירו ואם החם מי שטר ועבר על זכירתו אין תוקפו לו עד שינהוג איסור בימיו' שנהג בהם הימר ולא היה ההימר הימר דיעבד לזה ינהוג איסור והלא הכדר כבר נקבע שהחם עוקר הגדר מעקרו אלא דק"י שהימר אינו הימר שהמתירין עשו שלא כהוגן וקפ"י ל"י דהכי אמרי' השם (שם) דכי דינא דמודקין ל"י לא עבדי פטרי ונשתיקת נמי להאור (בדיל) [כ"ד] כדלחיא החם. וכן כ"י הרמב"ם ז"ל כפ"ד מהלכו' נזיר. וכן הרמב"ן ז"ל כהגדרה משפט החם ואי' מאי שאל מנשבע מדבר ואכלה דלמר חמימר כפ"י דעשוי' (כ"ח ע"א) דלחילו אכלה כלה ואפי' כפחוהו על הפמוד לנקר ועדיין לא לקה בשאל על"י וכתבה הרמב"ם ז"ל כפרק ו' מהל' שבוע'. כזה י"ל דלא אמר חמימר בשאל ומתירין לו אלא כשכפר על נדרו בדבר שאי אפשר לקיימו כגון השקבע על הכדר ואכלה וכי אמרי' דמחמרי' עליה היינו כדאפשר לו לקיים נדרו כגון הכדר במיר. ומכאן נלמד שמי שקבל עליו בשבועה או בתרם לפרע לזמן ועבר הזמן ולא פוטרו וכל עליו החם שאם התירוהו אינו מותר למדוק הירושלמי המתירין אותו זה פשוט הוא. והשאלה אינה אלא אם קודם שצבר הזמן רוצה להשאל אם נוקטין לו לכתחלה להחירו ואם התירוהו דיעבד אם הוא מותר. ולענין אם תקפו לו דבר פשוט הוא שאסור מדקאמרי' כפרק ר' אליעזר כנדרים (ס"ה ע"א) המודר מחכירו אין מתירין לו אלא כפיו מנהגי מי' אמר רב חנמן ואיחמא ר' יוחנן דכתיב ויחמר ה' אל משה לך שוב מלרימה אמר לו במדן דלרת לך והתי' נדך במדן. וכן אמרו בירוש' (מדרס ס"ה ע"ד) הנודר הגאה מחכירו כפיו לא יחאל לו אלא כפיו. וה דבר פשוט הוא ואין השאלה אלא אם התירוהו אם הוא מותר ודיעבד אי' היתר. וי"א בדיעבד הו' היתר מדלמרי' כפ' השולח (ל"ה ע"ג) לענין אלמנה הנודרת ליחומים וליחוש דלמא אולנה גבי חכם ושרי לה משמע אפילו כנדר שהוא לתועלת היחומי' אם החירו חכם הו' היתר. וכן י"א להוכיח מלוקטו שפ"י לדיק גמור כדנזכר בסנהדרין כפ' חלק (ק"ג ע"א) ובפרקין (ל"ז ע"א) שקבע הקב"ה להחזיר עולמו לתוהו וכזוהו מפני דורו של דקדוהו עד שנתחברו בלוקטו ונתישב' דעמו. וכן כפ' ואלו מגלחין (ט"ז ע"ג) אמרו לו כושי מנהיג צבור כך דקדוהו משנהו כמעטיו לשבח שה"י לדיק גמור וזא"י דכתיב כ"י וישע הרע בעיני ה' שה"י בידו למחות ולא מיחה. אבל הוא בעלמא לדיק גמור ה"א אפי' סמך על סנהדרין שהחירו לו נדרו שלא כפיו כנודלר' אפי' שהגדר היה לתועלת נכודלר'. ומכאן נראה שהשקבע לתכרו לפרוע לו תוך זמן והלך לחכם להחירו נדרו אפי' שאין ראוי להחירו לכתחלה. אם החירו כשחמ"ס וחזרת כדיו שהוא היתר. ומה ששאלת אם יש תקנה בזה כשיקבל עליו שלא יחא יתור מהחם כדעת הפוסק בזה להתחיר ולומר שאפילו דיעבד לא הו' היתר ואפי' כשאל להחירוהו אי' הו' היתר כזה יש לומר שתי' שקבל עליו דינו של המחמיר שאין לו לעבור על דבריו דהרי קבלו עליו כרצו ואשור לעבור על דבריו. ואם עבר על דבריו ונשאל והחירוהו לעבור על דבריו רבו שאין ההיתר היתר והחם עליו דבר זה איפשר לזמנתו לכ"י היתר שקבלו עליהם דברי רב אחד שהחמיר כנגד אותו רב חייב נדו מדלמרי' כפ"ק ס"ק דשפ"ה (י"ט ע"ג) שהוא תלמידא דלורי' בתרתא דלרנ"י כרי' שמעון ושמחיה רב כרי' כפ"ק משום דלחריה דרב(הנול) [הו'] ונלחריה דרב אל הו' ל"י לאורי' כרי' שמעון ודין החיד כזה אם קבל עליו כדברי מחמיר אחד דיו כדן כ"י היתר שלא לעבור על דבריו. עוד יש תקנה אחרת שהוא תוחן רשות לנצל דינו להכריז עליו שהוא מנוהה אם לא יפרענו בזמן בלא רשות כ"ד וברי' הוא כמו כ"ד שבתוכין פתיחה של מי שהוא מקרב לבא לכ"ד כמו שהוא נזכר כפי' הגוה ומאכיל (ק"י ע"ג) וכן נוהגין בספרד. ועוד יש תקנה אחרת שהוא יקבל עליו שיח"י מוחרם כשילך אלל החכם להחירו ששפטם שהלך אלל חכם יחול עליו על

הדביקה כחלה ובחמה שזו השטח רחוקה היא והכל כפי מה שיראה על המחוקק אם רוחה שהקונו יפה עולה יתקן אם אינו להחליף היריעה כדי שלא יסבל הספר לנגמ' וכבר רחית מה שהסור הרמב"ם ז"ל שבעה החפ"ר לא תמסר אות אחת ולא תפסד זורתה ולא תהי' נספקת ולא תספקת אות אחת ואחר הדבוק מחי' לדבקה דבוק יפה בעור עמנו שאינו יכיר ההפסק יראה שהוא מותר אפי' שקבע עם העור דבוק ל"י חמי' חמה שפיר שהרי אמר ב"י הסור [והרוב] (ק"ט ע"ג) וב"י הקומן רבה כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב זה י"ל להשיב כזה ואינו יודע טעם להשמטת הרמב"ם לזה הירושלמי ורבו הר"ף ז"ל ואחרים כחשבו להלכה ויש לשמוך עליהם :

ידע כי בבאן אירע כפי' אחד נקבע יותר מג' שתי' וברך ר' יחזק' בר משה שמאר ל"ע וספ' תשובותיו שהוא השיב לנגמ' כן ואני עיני' כבר הורכק וכן והם ספרו לו הדברי' והם חזרו ל"י ואמרו ל"י משמו שאם י"ש ל"י יעטם להכשירו לא יחוש למה ש"י כתשובותיו ואני אמרתי להם שיאמרו כי מה שאמר כתלמוד קרע הכא בחוק שתי' יחפור בחוך ג' לא תפסד ואפי' דל"ט' בחוך ג' שתי' יחפור לאו דוקא שלש שתי' דרך התלמוד כשלאמרי' מספ' מועט ומוסרין עליו לאו דוקא אחת מוספ' המועט והבאחי ראה מ"י' הכא על יבמחו (ס"ד ע"ג) דאמרי' החם מלה ראשון ומת ש"י ומת ג' לא תמול ולא דוקא ג' אלא ה"ם רביעי וחמישי והר"א' מדפלגי רש"י' וזומר שלישי תמול רביעי לא תמול אלו היו הדברים והספרים הרב ז"ל עמי כבשקצו וברי' חט קורין בו והעיקר בכל זה הוא דלוא"י כחר טעמא אם התפירה הוא מודק' יפה ואינה נכרה וישאר נ"י לנספ' עושין אותו בדבוק או כתפירה לא לא תמנו לור' הלווא' :

שאלה רח עוד שאלת רחוקן ושמתון ש"ס להם חזר בשוחמו' ואין ח' מהם סביר את חלקו כי לא באו לכלל חלוקה אלא

שיהם משתמשי' בכלו והלך רחוקן כשחורה לדך רחוקה ושמתון ירד שלא כרשות וכנה בחזר של שיהם כחוליס וגומה שסיו רשעו' ופרון מרובה על העומד ודר בכל החזר שיהם רבות ואחר ימים רבים כה רחוקן וחכע משמתון שכירו' חלי חזירו של כל השני' שדר שמעון כחוכו או ידור ג"כ הוא ככל החזר כימים אשר דר בו שמעון והשיב שמעון כי אין לו לתם כלום מהשכירו כי לא ה"י לו חלק מיוחד כדלו ולא מנעו מלור' בו ונמשתמו בו כמנוה וטען עוד שיתן לו רחוקן ח'י' ההולאה שהוליא כנתי' והבאר לנו אם חייב שמעון לתם שכירו' או לא כיון שעדיין לא חלקו ולא נודע חיזוה חלי חזירו שיתמיי' שמעון כשיכירוהו אבל מעניני הולוא' כנתי' יראה שלא יחא זה פחות מהכונה מרבנו של חכמו שלא כרשות שחייב לו ילואותיו בשומא של כנאים ודבכא עבד ל"י :

תשובה לפי'ן השכירו' פטור הוא לפי שמלשון השאלה נראה דלחזר לא הוה קיימא' לאגרא שפ"ל בעל החזר ה"ך לפחור' ולא שהכיר חזירו ואמרי' כפ' ב"ר (כ"י ע"א) דחזר דלא קיימא לאגרא ודר גב' מאן דעביד לנימר אינו לריך להעלו' לו שער דלא חסרי' מידי וכדלמר החם מה חסרו מה הזיקו ואפי' דלחיתסי הוהו גברא סדר כה פטור הוא משום דה"ל זה נהנה זה אינו חסר וכ"י הרמב"ם ז"ל כפ"ג מהל' גזילה. ולענין הולאה כנתי' כיון שהוא רשעו' ופרון מרובה על העומד חייב לשלם לו ילואותיו משלם ושמתין לו ידו על העלוונה כמו שכתבו הגאונים ז"ל וכמ"ס הר"ף ז"ל משום שהלכותיו כפ' השאלו וכ"י הרמב"ם ז"ל כפ"ג מהל' גזילה וכ"י הר"א' ז"ל כפ"ג מהש"ס כפ' השאלו ואפי' דלחזר דלא חסרי' כפ' הגזל (ל"ז ע"א) ובפ"י חז"ה נק' (ס"ד ע"ג) הדר כחזר חזירו שלא מדעתו א"ל להעלו' לו שער הלווה ודר בחזר לריך להעלו' לו שער ופירשו טעמייהו בנמ' משום דמחזי כרכית' כדנזכר הוא אין לחוש דלחזר לר' יהודה דחייב להכי כפ' הכות והעלי' (ק"י ע"א) הכא מודה דליכא חשז רביח לפי שכבר ה"י לו דריה בחזר והכי מוכח כפרש"י ז"ל :

שאלה רמ עוד שאלת חוקע שהספיק בתשר"ת בין שכר' לפרועה אם חייב לחזור כדעת הרמב"ן ז"ל או לא כי בבאן ערערו זמנכו על ריח ז"ל דגמ' וי"ל בנשימה אחת לא עבדי אינשי ואני אומר כי אפי' שאלו ואלו דברי חללים חיים מי'ת כדי ללאת מן הספק ראוי לחוש לדברי הרמב"ן ז"ל :

תשובה דע כי הרכה מהרשבוים ז"ל הם סומכים עליו כי הר"ף ז"ל כן גרי' דעמו שאין להספיק בשכר' ותרועה דכלהו ודר קלא יכנה ומ"ה לא קא חשיב להו אלא כ"ז קולות וכן דעת הר"א' ז"ל ורחיית רבינו הרמב"ן ז"ל הוא מנכרי ר' יהודה דלמר כפ' החליל (כ"ג ע"ג) וכן כפ' אין בערכין (א' ע"א) אין בין תקיעה לתרועה ולא כלום משום דלדיד' מזה אחת היא ומניה נשמע לרכבן לפי'ן שכר' וכיכבו דמלוה אחת הן דשמא גמ' וי"ל אמר רחמנא ור"א' זו אינה מבוררת כ"כ דלע"ג דלמרי' בנמ' החם דהאי לא כלום דוקא היא ולא לתפוקי מנר' יוחנן דלמר שמע ט' תקיעו' כפ' שעות כיום ילא אפי' איכא למימר דהאי ולא כלום לאו למימר דעבד להו בנשימה אחת אלא למימר דלא ספיק טובא טפי מנשימה אחת וכן כ"י רש"י ז"ל שם בפירושו אין בין תקיעה לתרועה ולא כלום שלא ה"י מנשימה כה אלא כדי שיהיה והזיקו לפרע כן לפי דעתו שאל אמר חוקע ומריע מחוך תקיעו' זלמר אין בין תקיעה לתרועה כלום משמע דמספיק הוא כנשימי' אחת דכפ"ק דמולין (כ"ז ע"ג) נשמע דתקע ומריע בנשימה אחת הו' בהפסק מועט דמ"ד הכי פ"ג אמאן דלמר חוקע ומריע מחוך תקיעה כלומר קודם שיסיים התקיעה ומ"ד חוקע ומריע בנשימה ח' מספיק בנתיים וכ"כ שם רש"י ז"ל

שאלה

תשובה

די ריא ריב ריג ריד רמו

מעטים תסוּם רבּה ורזונו' השמיים נפתחו ר' אליעזר לומר אומר יום ששנה עשר נמרחשון ה' יום שמוזל כימה שוקט כיום ומעטת מחמסין ומחון ששיו משפיקן שיה הקביה עליהם משנה בראשית ופגלה מל כיום כיום והביא מכול לעולם ור' יהושע אומר אומר יום ששנה עשר באייר ה' יום שמוזל כימה עולה כיום ומעטת מחמסין. ומחון ששיו משפיקן שיה הקביה עליהם משנה בראשית ופגלה מל כיום ומעטת מחמסין שיה בשלמא לרי יהושע היינו דכתיב שני. אלל לרי אליעזר מאי שני. שני לרין - בשלמא לרי יהושע היינו דכתיב שני. אלל לרי אליעזר מאי שניה. כדרב חסדא דאמר רב חסדא ברוחמין קלקלו ברוחמין דגונו ברוחמין קלקלו ברוחמין - ברוחמין דגונו כתיב הכל וישורו המים וכתיב הם והמתה המלך שכם - הפירוש י"ב מזלות יש נדקיע והם עולה שור מאזמים סרטון אריה כחולה מאזים עקרב קשה נדי דלי דגים. ואלו המזלות הם קבועים בגלגל ט' ובגלגל ח' יש כוכבים אחרים מלבד ז' כוכבי לכת שיש לכל אחד גלגל כפטי עצמו והם שכתבי לך מאזים חמה נוגה כוכב לבנה. וכוכב כימה הוא בגלגל ח' למסך בגלגל המזלות והוא זכר עולה כמו שזכר במס' ברכות כפ' הרוחה (י"ח ע"ב) וכן נראה מפי המקבל (ק"ו ע"ב) ויש בו הרב' כוכבים כמיס ז"ל מאי כימה כחמה כוכבי ורובם הם בגלגל שור בחמתו והמתה היא מאלכה בגלגלה כנגד שיש עשר מזלות. והמלכה הוא חדש אחד בכל מזלות. וכחדש יסון היא כנגד מזלות עולה וחדש אייר היא כנגד מזל שור וכן עד סוף השנה שהיא מגעת עד מזל דגים שהוא המזל השנים עשר. ותוצרת בחמתו יסון למזל עולה על כן נקראת השנה שנה שהיא שונה לאחור מקום שהיא' נו בשנה שעברה ובכל זה יש קלה קרוב כי שנה החמה היא שסיה יום ורביע ושנה הלכ' ליהא אלל שגיד יום ח' שעות חמישן חלקים ואין לנו לריכין לזה כפירו' זאת ההלכ'. ולעולם ששה מזלות הם למעלי' על הארץ וששה מזלות שכתבי' הם למטה מהארץ וכשהחמי' וכנסת בראש עולה בחמי' יסון כשאייר היום מתחיל ראש עולה לעלות. וכל אותה הליל' היא על הארץ מאזים עקרב קשה נדי דלי דגים מאזים בסוף המערב ודגים בחמה' המזרח וכשהמתחיל עולה לעלות מתחיל מאזים לשקוע וחדש מרחשון חזר עקרב להחיל לזרח ושור לשקוע וכן בכל חדש וחדש משרי מתחיל מאזים לזרח ועלה לשקוע וחדש מרחשון חזר עקרב להחיל לזרח ושור לשקוע וכתיב החדש מתחיל מאי עקרב לזרח ומאי שור לשקוע. וכתיב היום ה' מאי עקרב באמצע השמים. ומאי שור חמה הארץ באמצע החמה והמבול ירד בי"ז לחדש מרחשון בחי' היום. דכחמות שעה נכנס נח בחייה כמו שאמרנו בספרי שאמר הקביה מאי מכינסו בחי' היום וכל מי שאפשר בירו' למחות יבא וימחה ולא נכנס עד שדחקוהו המים כמיס בבראשית רכב כי נח מקטני אהנה ה' ולא הארץ שיבא המבול עד שדחקוהו המים כמיס בחי' מרחשון בחי' הירי החמה המבול וחמות ששה ה' מאי עקרב בחי' השמים. ומאי שור שכתבי' שוקט באמצע הארץ למטה בחמה. ושינה הקביה מעשיה' והעלה מזל כימה שה' שוקט והביא מכול לעולם. ור' יהושע שאמר בשבועה עשר באייר ה' המבול. ולפי דבריו מזל כימה ה' עולה כיום ומעטת מחמסין. יקשה לדבריו מאי שיה על כן חירן שאין השינוי בעליית כימה אלל בראשית המים זה למדנו מפי' הרמב"ם ז"ל בהלכ' זו. אלל רש"י ז"ל גורם בספך כי בי"ז מרחשון ה' מזל כימה עולה כיום. וכי"ז באייר מזל כימה שוקטת והוא מורה שמוזל כימה הוא כונן עולה. ומשנה הגרסא בשלמא לרי יהושע היינו דשינה שפעלה מזל כימה כיום ופי' עולה כיום ושוקט כיום סוף היום כי בי"ז מרחשון כששוקט עקרב בסוף היום יעלה שור. וכתיב החדש של מרחשון שוקט מאי עקרב ועולה מאי שור ואין דבריו ברורים כי אם כימה הוא כונן עולה חיינו עולה בחי' מרחשון בסוף היום כי בסוף היום עדין כל מזל עולה הוא למטה מהארץ ומאי שור והמבול בחי' היום ה'. ודברי הרמב"ם ז"ל הם כדברים:

של שהלך להשאל על זו המרה. והם יקבל עליו כן שוב אין לו היצר. לפי שזה המרה לא יחול אלל אחר שיבך אלל חכם להחירו. וכיון שאינו חל אלל אחר שיבך. ה' אפשר להחירו קודם שיבך. לפי שאין חכם ממיר הנדר אלל איב חל הנדר דכתיב אחר רב פסח בנדרים כפי' ואלו נדרים (ז' ע"א) וק"ל טוחי. ויחזר נקל מזה יבטע כל דעת רבים ועל דעת המקום בלא שום פתח היצר ואלו אין לו הפסד ואין להאריך בזה. שהרי מורגל הוא כפי הכל בשערותיהם. וכן חתניל טמך ומאל ידי כל הספקות ומיחו מי שיקבל עליו לפירוש בזמן סלוני נחרס ועבר הזמן ולא פרעו חייב לנהוג נדוי. והם טוען שאין לו לשלם יבטע וימחירו מהנדוי וכשתשיג ירו' יפרע. ושלום:

שאלה ריא

עוד שאלת מי שהמירה וזהו עצמו על דבר מה אם נדרו חל עליו נכד. או ג"כ חל על אחרים להמנהג עמו כדן מוחרם. כי לפי הכרח' דלאו כל כמייה לאסור לאר' ארשים כמה שס' מותרים ולהכריחם להמנהג עמו כדן מותרם שהוא לא המרים נכסי ודבור אלל עצמו:

תשובה דבר פשוט הוא שהמירה עצמו וחל עליו הנדוי העולם כלו חייבים להמנהג בו נדוי שלא נחמק אדם לעולם שהמירה את עצמו שחל עליו הנדוי. וזה ללמוד מנדויו של יהודי' שהיו פלומחיו מגולגלן בארון כדאיחא במסכת מכות (י"א ע"ב) ומשם למדנו נדויו של חנאי לר' הפרה אפילו מפי עצמו. והשאלה אינה אלל אם אחרים חייבים להמנהג ממנו כמי שהמירה מפני עברה ודבר פשוט הוא שחייבים הכל לנהוג בו מדוי אע"פ שלא נהגה אלל מפי עצמו. שכיון שחל עליו הנדוי חייבין הכל להמנהג ממנו שאין הנדוי דבר אחר אלל הרחק מהמורה וכדאמר' בנדרים בס"ק (ה' ע"א) כענין דליא מך וכמשומתי מנך וכמורה אי לך דעמי הויין ידים נדויו ולא לחיסור הגאה ומשמע דחל עליו הנדוי אפילו לאחרים ודלא ימיכנה נד' אמות דידך משמט. והם הנודר הוא אסור ליבך נד' אמות המורה. ה'יה שהמורה אסור ליבך נד' אמות הנודר

שאלה ריב

עוד שאלת אם יכולין רוב הקהל להמיר חרם ושבוטע והסכמה אף אם יש מוחה בדבר ואפילו אין מנהג ידוע בזה:

תשובה כמה שכתבת שאין מנהג ידוע. יש לו שני פנים שאין מנהג ידוע שהנודר עצמו יכולין להמיר חרמם. או שאין מנהג ידוע שאם יש מוחה בדבר שאין יכולין להמירו. והם כונתך היא שאין מנהג ידוע שיכולין הם עצמם להמיר. איב לריכין שילכו אלל חכם וימיר להם. וכן כתב הר"ף ז"ל בחשבו' וקבל שהסכימו ילכו אלל חכם וימיר להם. והם הכונה לומר שאין מנהג ידוע שיכול יחיד למחות על ידם. יש לומר שאם מנהג ידוע יש שהקהל יכולין להמיר בעצמם נדרן רשאיין בך שהרי בטענה שהמירנו הוי כאלו חמנו כך כפירוש שאינו חל אלל כל זמן שירנו. ודומה למה שאמרנו בגמרא (גיטין פ"ג ע"ב) כל הנודרת על דעה כפלה נודרת. והם יש מנהג שאף אם יש יחיד מוחה אין משגיחין במחמתו הרי הוא כאלו חמנו כך כפירוש מחמתו שהריבן ויכולו להמיר חרמן ולא יעכבו על ידם היחידים והיו הם מותרים ואוחס יחידים אסורים. והם יש מנהג שיחיד יכול למחות על ידם. אין רשאיין להמיר חרמן עד שיסכימו כלם. והם אין מנהג לא בזה ולא בזה נראה שאין להמיר חרמן אם יש יחיד מוחה דלזלין בה לחומרה והרבה האריכו הראשונים בזה במשפוחים:

שאלה ריג

עוד שאלת אם אפשר לקרות בס"ת שנים ושלשה כהנים בזה אחר זה על ידי הדחק כגון שנת של אירוסין או של נשואין או של חי' הכן וחולתם ובעלי השורי' הם כהנים ודולים לעלות בשורחם. אם נוכל לומר שאין בזה משום פגם ראשון שהדבר ידוע גלוי ומפורסם שלא נעשה זה אלל מפני שבעלי השורי' הם כהנים וגם אם אין לרי דשורת הדין שהכהן בעצמו עקרב ראשון יקרב במקום לוי אם חל עקרב לקרות אחד משאר הקהל במקום לוי או לא בשלמא לוי אחר לוי אשר יקרב משום פגם שניהם. אלל ישראל במקום לוי למה לא יקרב כיון רלל חיישינן לפגם:

תשובה

בכשר ארץ חיים (ס"י קליה) כתוב יש מקומו' נוכחים לקרות בהם הרב' כהנים כהפסק ישראל ביניהם ואינם חוששין שיאמרו הראשון פגם הוא כיון שקרב ישראל אחריו. וכן כתב רב שמרם ובתר דקרי כהן לוי וישראל קרי מאן דבעי. ואי כפי כהן למתי ומקרי שפיר דמי ע"כ מלאתי שפ. ונראה מזה שאין להמיר כהן אחר כהן אלל בהפסק לוי וישראל ביניהם. אלל ישראל במקום לוי אין להמיר שאם אין לחוס לפגם הישראל יש לחוס לפגם הכהן שיאמרו שאינו כהן כיון שלא קרב אחריו לוי ולא קרב הוא במקום לוי. והכי מוחה כפ' כי דכחוב' (כ"ה ע"ב) בההוא דאתא לקמיה דרי' אחי ואמר ליה מוחקיני בזה שהוא כהן. אמר לו מה ראתה אמר לו שקרב ראשון בנית הכנסת. יאקת שהוא כהן. או בחוקת שהוא גדול. שקרב אחריו לוי והענין להכחי' ע"כ ואלו קרב אחריו ישראל לא העלהו לכחוי. אחר שכתבתי זה מלאתי לרשבי' ז"ל על עינין זה וכן השיב. דעמי טעיה שלא יקרב וזה לי כמה שנים קראתי חגר על מי שה' ממיר לעשות כן ובלבד שיאמר ש"ן יעמוד פלוגי אטיס שהוא לוי. ומאי אומר שאין זה מוילוי מירי פגם דהא איכא משום הכנסתן שלא שמתו כן. דאי לא אפילו לוי אחר לוי יקרב ונהודעש זו סכיל:

ענין ריד

מאי כפי' דרי' (י"א ע"ב) בשנת שש מצות שנה לחי' נת נחרס כפי' בשבועה עשר יום (חדש כיום הם נכספו כל

ענין רמו עוד לו. אמר שמואל (ר"ה כ' ע"ב) יבילגה לתקויו לכולם נולה. אמר ליה אבא אברה דרבי שמלאי לשמואל מי ידע מר הא מלמח רמתי כבוד העבור נולד קודם חלות או לאחר חלות. פי' ברייתא היא שניה ברעפים ונולד קודם חלות ולאחר חלות הם רמזים לומר שיש חלוק בין אם מולד הלכנה קודם חלות או אחר חלות. אי' לא. חיל מרבה לא ידע מר איכא מילי אחריתא דלא ידע מר. כי סליק רבי ירמ' שלח לכו לרבי' שיה' יללה ויום מן החדש או שאמר אבא אברה דרי' שמלאי לפני רבי' שמואל מחמסין את תולדתו. נולד קודם חלות ברעפי' שרוא' סמוך לשקיעת החמה. נולד לאחר חלות בידוע שלא נרא' סמוך לשקיעת החמה. לחאי נפקא מיניה. אמר רב אשי לאכחוש' סהדי. פי' רש"י ז"ל לר' שיה' יללה ויום מן החדש שר' שיה' היום הולך אחר הליל' שיה' היום מן החדש כליל שלפניו. ולמדנו שאם נראית הלכ' הישנה משפיעה יום כ"ט שהוא ליל' אין מקדשין אותה כיום. וא"ח ששיטת דאין מקדשין שהרי לא מרא' הלכנה החדש' כיום. דק"ל כ"ד שפי' מיכסי סיהרא. אינטיין למ"ד מאיימין על הדגים על החדש שלא נרא' בזמנו לקדשו ואשמעי' שאם נראית הישנה כליל' אין מאיימין שהרי הכל ראו שהליל' מן החדש שכתב. או שאמר אלל אבא דרי' שמלאי לפני רבי' שמואל ולא ידע לפסוד מה חלוק בין נולד קודם חלות לנולד אחר חלות. אי' מפרשה לכה מחמסין מולד הלכ'. נולד קודם חלות היום כדיום שגרא' היום קודם שמשקע החמה שאין הלכ' מתקפה מצני ארץ ישראל שהם במערב אלל ששה שעות לאחר חודשה. ומחון קטנה של לבנה סלגני' לעולם ששעה שעות לאחר חודשה כקן משריח דרמיית

ואם לא נולד קודם חלות בידוע שלא יראה היום שיהא נולמת כל שש שעות
 ממך קטנה למצי נפקא מינה להשכיח על פי הרא"ה או מקדשין לנאכחשי
 סודי. אם נולד אחר חלות ואמרו ראינו החדשה לפני שקיעת החמה כדי
 לקדשו היום שער הס עכ"ל רש"י ז"ל. זה הפי' דחוק הוא כי
 השאל' הנה מכוונת קודם חלות ומכוונת מלך לאחר חלות: ומה שצ"ל לפרש
 זה. ר"ח ביום המולד אלא איך יפ' לילה ויום אחר המולד כגון שאם ה' המולד
 בשבת ראשון מילן שבת הוא שקובעין ר"ח בשבת. אבל אם ה' המולד בשבת
 שנייה מילן שבת ואיך אין קובעין ר"ח בשבת אלא בחדש בשבת. ואחתי
 אדם שאמר אהא אבוב דר' שמלאי לפני רבינו שמואל מחשבין את חולדתו .
 נולד קודם חלות בידוע שראו ר"ח סמוך לשקיעת החמה. לא נולד קודם
 חלות בידוע שאינו ר"ח סמוך לשקיעת החמה. למאי נפקא מינה כלומר
 מאחר שאמרת בכל מולד שיה' ביום דחוי הוא פד שיה' בחלילת הליל' מאי
 אהא אבוב דרבי שמלאי לאשמועינן בחלות וקודם חלות והוא דחוי אלף כל
 מולד שיה' ביו' קודם חלות בין אחר חלות וספק רב אשי' לנאכחשי סודי
 שאם חשבנו וידענו כי אחר חלות נולד ביום כ"ט ובאו עדים ואמרו ראינוהו
 ליל שלשים בידוע לנאכחשי דאי אפטר שראה כדאמר אהא אבוב דר' שמלאי
 עכ"ל. והנה הוא מביע דברי רבי זירא שהם על השאל' לפרש מה שלא ידע
 רבינו שמואל והוא מתכסם עם רש"י ז"ל בפי' לנאכחשי סודי שאם נולד אחר
 חלות ואמרו ראינוהו ליל שלשים שהם מבחישים. אבל איך חמישכ חמישיתו
 על מה שאמר לר"ח לילה ויום מן החדש עם דברי אהא אבוב דר' שמלאי
 נולד קודם חלות בידוע שר"ח סמוך לשקיעת החמה. והלא אמרנו לר"ח
 לילה ויום. ואין חשונה לנאכחשי סודי מסלקת תמימה זו. ונס הרב ז"ל
 הקשה בה הרב זה לשוב וקשיא לן האי מימרא טובא דהא אמר ר' זירא
 אם ה' המולד בשבת ראשון ר"ח היום ודבר זה לא נחברר לנו כלל
 דהא קיימא לן כזה ראה וקדש והחשבון והרא"ה כהדרי יניחו וכדאמר' לנאכחשי
 סודי. ואם ה' המולד בליל יום שני בחתי' הליל' היאך פושין ר"ח יום
 שני אפשר שר"ח בליל יום שני בשעת המולד הא קיימא לן דאחר המולד
 בשש שעות ר"ח כדאמר' נולד קודם חלות בידוע שר"ח סמוך לשקיעת
 החמה. ועוד הר"ח כדאמריהו. וסוף דבריו כתב וכלנו של דבר קשיא לן
 האי מימרא טובא עכ"ל. ועתה אפרש מימרא זו פ"ד האמת והדקדוק ואוקרי'
 בה הקדמי' וזומר. כי המולד' הוקבעו על סוף המזרח וכשאלו רומרים מולד
 תשרי הוא ביום א' בחתי' שעה ראשון מהליל' אין זו על ארץ ישראל אלא
 מסוף המזרח. וכבר זכר הנאון רבינו ספרים ז"ל שהוא ראה לקות שמי'
 בחשבון שעה שיה' המולד יזמר על אותה שעה ח' שעות וכלה ספק
 שהלקות אינו אלא בשעת המולד וסיבה מרחק הלקות מעת המולד במקומו
 של רבינו ספדיא הוא מרחק מקומו מעת המולד כי הוא ה' בגדרא
 ובאו רחוק מקלה המזרח ה' מעלות. וכשעברו מקלה המזרח בעת הלקות
 שער שעות עם החלפתו ההכ"ס. עדיין לא עברו בגדרא אלא שמי' שעות.
 והוא סבת ההחלפתו שראש הנאון ז"ל והוא מגלה לנו כי מקום המולד הוא
 בסוף המזרח. ונחברתה הקדמי' זו. עוד הקדמי' אחרת דפ' כי הלכתי היא
 נסארת אמרו כשהיא קרובה אל השמש י"ב מעלות ואינה נראית אלא
 כשמתרחקת מן השמש יותר מ"ב מעלות והלכתי פגמ' מאחרת במהלכה
 זה כשהיא הולך ממערב למזרח ונגלגל היקף ממזרח למערב שהוא מזרחית
 לאחור. ועמי' ממזרחת במהלכה זה כשמי' המהלכים הם לדר אחד ממערב
 למזרח ויש מה'ך אמש' בין המהיר' והמהיר' ושהיא במהלכה המהיר' הנה
 היא הולכת אלו ה"ב מעלות ככ"ד שעות וישעיה' להסחתה עד שעת
 המולד שהיא חתה השמש כציון י"ב כ"ד שעות במהלכי המהיר' ולא תלא להראוי'
 אותה עד כ"ד שעות אחר' שמתרחק מהשמש לדר מזרח י"ב מעלות. ואז היא
 הרא"ה זה הוא כ"ד שעות מכ"ד מעלות. כי אלו השעות הם כפולות כמו
 שזכר בפ' ר' אליעזר שאינו מונה אל היום ואל הליל' אלא י"ב שעות. והוא
 שאמרו לר"ח הליל' ויום מן החדש. כי אחר המולד לר"ח שמתרחק מהשמש י"ב
 מעלות שיה' מהלכת אותה ככ"ד שעות במהלכי המהיר' וכן כתב הרמב"ם
 ז"ל שהלכתי היא נסארת מ"ח שעות. כ"ד קוד' המולד. וכ"ד אחר המולד
 כתב זה בהלכתי קדוש החדש. ודפ' כי גוף השמש הוא שמי' מעלות. ועם כ"ד
 מעלות הם כ"ו מעלות והלכתי הולכת כ"ג שעות י"ב מעלות בקרוב. אם
 קן מחללת הסתרי' עד הרמות' שהם כ"ו מעלות לר"ח שמי' ימים. וידוע הוא
 כי י"ב מקלה מזרח עד קלה המערב מהלך י"ב שעות וכשהיא בקלה המזרח
 תאי' היום הוא בקל' המערב תאי' הליל' וכשהמולד הוא קודם חלות בקלה
 המזרח אותה שעה היא תאי' ליל' בקלה המערב איך כשמתרחקת הלכתי
 מהחמה י"ח שעות ה' סוף היום בסוף המערב ואפטר שראה הלכתי
 באותה שעה בקלה המערב. אבל כבר אמרנו שאיך לראות אלא אחר י"ב
 שעות במהלכי המהיר'. אבל יש איים בחוק הים בסוף המערב שהם רחוקים
 מסוף המערב מהלך שמי' שעות. ובחוקן איים אפשר שר"ח הלכתי בסוף
 היום. ויבין שאפשר שר"ח הלכתי באיזה מקום מהיישוב. באותו יום אלו
 קובעין אותו היום. והוא שאמר נולד קודם חלות בידוע שר"ח לא אמר
 שראינוהו. אלא שרא' באיזה מקום מהיישוב ומה שהקשו בגמרא על זה
 מאי נפקא מינה ואמר רב אשי' לנאכחשי סודי הוא לומר שנאמר שלמדנו
 מה שרא' ללכתי להראות בקלה המערב איך נולד אחר חלות. ללמוד מה

שאלו בוא עדים ואמרו שראו שהלכתי היא בידועים כשה' המולד קודם
 לשקיעת החמה. חמות מפערים שעות לפי חשבון קלה המזרח. ודע דחזקי
 שהם עדי שקר ותכחישים. ולפי פי' זה הנה סודי' עמרתה שני גמולים
 לראיות הלכתי. האחד כ"ד שעות אחר המולד והוא מכוונת שראו ר"ח
 לילה ויום מן החדש ואיך שיתרחק יותר. והשני עשר' שעות לאיים הרחוקים
 והוא נולד קודם חלות שאיך להסתר יותר ומה שאמרו (ר"ח ס) אמרנו
 לר"ח ביום המולד אלא איך יפ' לילה ויום מן החדש מלא לן אמר ר' יוחנן מערב
 עד ערב שבת. ור"ח בן לקיש אמר עד יום האחר ופסחים בפסח. ואמרינן מאי
 בינייהו אמר אביי נשמעות דורשין איכא בינייהו רבא אמר חלות לילה איכא
 בינייהו לפי' הרמב"ם ז"ל אינו מחיב כלל. ולפי רש"י ז"ל הוא כפשוטו
 שמאלן למדנו שהיום הולך אחר הליל'. ור' יוחנן למד מיום הכפורים כגיסה
 ויניחה ור"ח בן לקיש למד מפסח שהי' איהא אלא מבערב ולאביי איכא בינייהו
 אלא משמעות דורשין. מר יליף מהכא ומר יליף מהכא ולרבא איכא בינייהו
 חלות לילי' שהיום הולך אחר חתי' הליל'. כמו שמצינו בפסח שלא החליל
 לאכול מזה רשות אלא בחתי' הליל' כי עד חלות היא חובה ונפקא מינה לפיין
 איום הפדים על פי דרך רבינו ז"ל שכתבתי למעלי'. זה האוקיין לרבינו ז"ל
 לפרש כך. אבל לא יבטל זה מה שפרשתי בפסח נולד קודם חלות וללמוד לילה
 ויום מן החדש ממה שאמרו כ"ד שעות מכ"ד מעלות שש שעות כפולות כמו
 שזכר בפ' ר' אליעזר וכו' שכתבתי למעלי'. אבל ליכא דברי ר' זירא שיה'
 לר"ח לילה ויום מן החדש נקטר עם נולד קודם חלות וכל לישב זה גם כן
 ולומר איזה רמז יש לה ככתוב לעשרים וארבע שעות מן החדש שיהיו מחללת
 הליל' עד סוף היום שהם כ"ד שעות שעה רחוקה היתה וכתבנו סמוך מערב
 עד ערב שכתבו שכתבתי. כמו שהשכיחתי היא מחללת הליל' עד סוף היום
 שהם כ"ד שעות. קן יה' מחללת המולד עד ראשית. ודברי ר' לרבי אבי
 הם כדברי ר' יוחנן. ולדברי רבא לר"ח עוד שש שעות שיה' מחללת למנות
 משעת ששית הפסח שהוא בחתי' היום. ואין הנז' יולא אלא בפסח. ולפי' זה
 לר"ח שלשים שעות משעת המולד עד הרא"ה ואם קן אין דבריו פל הדקדוק
 האמתי :

ענין ריו עוד לו. אמר רבי זירא אמר רב נחמן (ר"ח ס) ע"כ כ"ד שעות
 מכ"ד מעלות לר"ח שיה' מחללת. ותמי' סרי' מחללת לר"ח
 שיה' מחללת ותמי' סרי' מעתיקה. למאי נפקא מינה. אמר רב אשי' לנאכחשי
 סודי. לר"ח רש"י ז"ל בפירושו שפיר' וארבע שעות מתחלה ומפני שהיא
 קרובה אל השמש והוא קטן הרב. ומפני קטנו אינו ר"ח. ואלו כ"ד שעות
 אינן שעות קודם המולד ולאחר המולד שיה' י"ב שעות מהש"ל שהוא קודם
 המולד. וי"ב שעות מהחדש' לאחר המולד. ואמר ר' זירא משמיה דרב נחמן
 לר"ח הם אשי' ככל שהם במזרח אינה מתחלה אלא שש שעות קודם המולד
 לפי שהם במזרח והלכתי ר"ח במזרח בסוף המזרח ולפי' שני ככל הם במזרח
 הם רואים אותה עד שש שעות קודם המולד. אבל בני ארץ ישראל שהם
 רחוקים מהמזרח שהם במערב היא מתחלה מהש"ל י"ב שעות. ולאחר המולד
 היא נראית במערב. ובני ארץ ישראל שהם קרובים למערב אינה מתחלה
 מהם אלא שש שעות. ובני ככל שהם במזרח ורחוקים מהמערב היא נכסית
 י"ח שעות זהו חורף פירוש. וכן פי' הרמב"ם ז"ל. והוא תימ'. וידוע שהלכתי
 מתחלה מ"ח שעות כי י"ב מעלות רחוק' משעת קודם המולד בסוף החדש
 היא מתחלה. וי"ב מעלות לאחר המולד בחלילת החדש היא מתחלה והשמש
 הוא שמי' מעלות הם בין כולם כ"ו מעלות והלכתי הולכת י"ב מעלות ככ"ד
 שעות. איך אלו הכ"ו מעלות שהיא נסארת מהלכת אותה שש שעות.
 ומה שאמרו כאלו כ"ד שעות מכ"ד מעלות אלו השעות כל אחת מהם שמי'
 שעות כי קן בפסח ר' אליעזר היום אינו אלא י"ב שעות והם שעות כפולות.
 ומצתה מה לי לבני מזרח מה לי לבני מערב הכל הוא שזה כי אי אפשר
 שירא' בשום מקום היתה בחוק כ"ד שעות לפני המולד וחוק' כ"ד שעות לאחר
 המולד. ודבר זה מבוחר הוא ועוד היאך אפשר שצ"ן ככל לארץ ישראל שיה'
 ההבדל הגדול הזה ושעת המולד היא שזה ככל העולם ואין ההבדל ביניהם
 אלא באיזה שעה מהיום. לפי שהחלילת הירחי' אינו שזה ככל העולם ויש בין
 סוף המערב לחלילת המזרח י"ב שעות. ומה שיש לומר כזה הוא שהשכחים
 היו מדברים בזה דרך רמז שזה הוא סוף העבור וכמו שפירש רש"י ז"ל
 בענין נולד קודם חלות. וכן רב נחמן דבר בזה דרך רמז ועינן שיה' מחללת
 ותמי' סרי' מעתיקה זה המנין י"ב שעות וכשהוא חלילת הליל' בחלילת המזרח
 רחוק מחלילת המזרח מהלך שש שעות וכשהוא חלילת הליל' בחלילת המזרח
 הוא עדיין חתי' היום במלמד הישוב זאת הקדמי' חתה. וארץ ישראל היא
 באמצע הישוב או קרוב לו. זאת הקדמי' אחרת. וקודם החדש לא יה' אלא
 כאלו ומשם היו שולחים שליחי' ללכתי כלל או שליחי' משאות. והנה הקדמי' אחרת.
 ואחר שש הקדמות אלו יתפרש סוף העבור הזה ברמז. וזה פירוש ההלכתי
 כ"ד שעות מכ"ד מעלות. שאם לא נראית הלכתי ליל שבת מפני קטנה לא
 תרא' עד מולאי שבת ומתכס' כ"ד שעות לר"ח שיה' מחללת. אם תרא' ליל
 מולאי שבת כבר הית' יכולי' להראות בקל' המזרח בחלילת הליל' שה' שש
 שעות קודם שקיע' בחלק ישראל. איך לר"ח מכ"ד שעות מחללת ותמי' סרי'
 מעתיקה מחללת ליל שבת. עד תאי' יום שבת שהוא חלילת הליל' בקלה
 המזרח. לר"ח י"ח מחללת שמש' שקדשו את החדש בחלק ישראל שהוא
 מחללת ליל מולאי שבת עד שיקבלו סוף המזרח חלילת החדש שלא יקבלוהו אלא
 אחר סוף י"ח שעות משעת שקבלוהו בני ארץ ישראל אותה י"ח שעות היא
 מתכס' להם מחללת ויהי' מחללת הם אותה שש שעות שיש מחל' יום

השנה עד ליל מולאי שנת שקדשו בני ארץ ישראל. וכיון שלא נתקדם בארץ ישראל הוא עתיקא. ודבר זה אמת הוא והלשון הוא סתם כי הוא דרך רמז וסוד ועל כן קראוהו סוד העסור. כך ר"ל בזה. וכבר ראינו לקות האמת שהוא עם המולד מרוב שנת קרוב לשקיעת החמה ונראית הלבל במולאי שנת. ופי' לאכזרית סתרי הוא שם לשי המשכן ידענו שלא תרמי' בתחלת הליל' ונצלו עדים שראוהו בתחלת הליל' בא"י נכחם אותם כי עדי שקר הם על פי מה שכתבתי. כי תחלת הליל' בתחלת המזרח קודם לתחלת הליל' בארץ ישראל. ואם בתחלת המזרח יאל לנו בתשפן שלא תרמי' שם והם העירו שראו בארץ ישראל דע באמת כי מוכחשים הם. ומה שראו לי כתבתי וכתב שמוען בה"ר למה ז"ל:

ענין ריז קוסמטינא: ומעשה אירע בתוכם בלשם אחד שפעור והיו לו שמי נשים אחת בקוסמטינא ארום' ואחת בתוכם בשואה ויש לבשוא' בת ממנו ויש לו אח והעירו עדים שבשע' מיתתו אמר שהבת אינה בתו והיא ממזרת ושלטולם לא נא על אשתו וזוגת' תחתיו. ופי' נחלקו שני בני דייני שבקוסמטינא ושבתוכם אם כפי ריכות הליל' אם לא. הדין הנכבד אשר בקוסמטינא חומר שבשני פטורות מן החליל' ומן היבוס. וטעמו בזה כפיין שזאת הבת הוחזק' בחייו שהיא בתו אפילו לא הוחזק' אלא מפיו. שוב אינו נאמן לומר ממזרת היא. ולפי' דהוה איפשר למימר דלחי דבור הארוך ומגביל דבור ראשון. לא אמר' הכי. כי אם הוחזק מפיו ומתי אחרים שאינו נאמן. והביא הוכחה לזה ממה שאמר בפרק יש נוהלין (קכ"ז ע"ב) אמר בני וחזר ואמר עבדי אינו נאמן. עוד סייע דבריו שאפי' לאמר שהוא נאמן לומר שהי' ממזרה. אי"כ אשתו סוטה היא ורתת קוסה פטור' מן החלילה ומן היבוס ומוזה העפעס נפטרה הארוסה אשר בקוסמטינא. והדין הנכבד אשר בתוכם מחי ל' אמוחה והרבה דברים לטמור דבריו. ולפי שאינם אריכין לנדון זה אינו נרקי' להזכירם בפרט וציקר דבריו הוא שהוא לא הכריזה מליצה משני דברי המת. אלא שזאת האשה יאל עליה קול שהיא מזהה ורתת פרוזה ביותר ומפני זה חששו לזאת הבת שמה היא ממזרת ואינה פוטרת אמה ולא נרחה מן החלילה. ובאך בזה על מ"ש הרמב"ם ז"ל אשה איש שילא פליה קול שהיא מזהה תחת בעלה והכל מרניים אחרי' אין חושפין לביניה שהם ממזרים. שרוב בעיות אחר הבעל ומותר לישא' בתה לכתחלה אבל היא עלמה חושפין לה משום זונה. ואם הייתה פרוזה יותר מדאי' אף לבינה חושפין. וביאר הוא בענין האומר בני זה ממזר הוא נאמן שהאב נאמן לומר בני זה מתייבי כרימות הוא או מתייבי מיתו' דמהי הוי ממזר והאמן לפסלו מלבוא בקהל ע"כ לשון דייני מוסק:

הנראה מתוך הדברים שזאת הייתה מוחזקת שהיא בתו בחייו של זה שאמר בשעת מיתתו שהיא ממזרת והרי זה כלאומר בשעת קדושתו יש לי בנים ובשעת מיתתו אמר אין לי בנים דלחי נאמן לאסור כח"ל' בדבריה' לקדושתו בפי' האומר (ס"ד ע"א) ואפי' לימנאו לבניה' הכא אמר' דכיון דאמר מקמי מיתתו יש לייבנים. שוב אינו נאמן במה שאמר בשעת מיתתו שאין לו בנים. כי אם היבוס דאיתכונן קמן בחזקת בניה אינו נאמן לאסור. ומה שאמר אמר בשעת קדושתו קול הדין לאחר קדושתו אלא לדורות' דמלת' נקט שאין האשה רואה להתקדם למי שאין לו בנים ויש לו אחים. והי' אם אמר כן לאחר קדושתו ובהא מילתא כיע' מודו בין ר' בין ר' נתן דהיבוס דחי דאחזק לן בבניה שאינו נאמן לאסור. ופגומתא דידהו לימא אלא במוחזק לן בחתי ולא מוחזק לן בבני. ואינו ענין לנדון הזה ולא נפקא לן מידי מההיא פגומתא אלא בדמיוחזק לן בחתי ולא מוחזק לן בבני דלפוס אוקמתא דלביי בפי' האומר ס"ל לרי דאמון. ורי נתן ס"ל דחינו נאמן. והרי"ף ז"ל השמיט אין מההלכות. וכחכ כר"ז הלוי ז"ל שגדאה מדבריו שהוא פוסק כדבריו ואינו נאמן לעולם לאסור משום דקי"ל (עירובין מ"ו ע"ב) הלכה כר' מתנדרו ורבי נתן חדרו דרבי הוה. והרמב"ן ז"ל הקשה עליו שאם הר"ף ז"ל הוא פוסק, כר' ה' לו להיבוס ברייתא זו ללמדנו שאפילו היכי דמוחזק לן בחתי ובשעת מיתתו הדר בני' ומרע לדבוריה אפי' נאמן להחיר ואינו נאמן לאסור דלא שמיטין לה מתחיתין. אבל רב' ז"ל פירש שהרי"ף ז"ל השמיט הך שנוייא דאביי דלאו דחשבה הוא דודאי היבוס דמוחזק לן בחתי לא מתימן למימר אין לי אחים להחירה לשוק וסטי' דחיקא הוא דשיי אבי' לאוקמתא למתני' כרבי נתן ולימא הך שנוייא אלא ברייתא נמי דלא מוחזק לן בחתי ואפי' לרבי נתן נאמן אף לאסור לחומרה דבמילתא דעבידא לאגלויי חיישי' לדברי' הבעל כדקא ס"ד מעיקרא וכך מוכחא סוגיא דפי' יש נוהלין (קל"ד ע"ב) דהיבוס דמוחזק לן דחי' לי אחי לא מתימן לומר דלית לי אחי אלו הם דברי הרמב"ן ז"ל. ולא הולכתו לכתוב זה אלא שרמי' שהדין אשר בתוכם כתב טי הרמב"ם ז"ל פוסק כרבי נתן ואינו כן שהרמב"ן ז"ל ג"כ כ' שדבריו דברי הר"ף ז"ל שאם היינו מחזקים בו שיש לו אחים אינו נאמן. ואילו ה' סומך על אוקמתא דאביי הוה לו לפסוק כר' דנאמן ואין ראוי לפסוק כר' נתן לגבי רבי. וכל זה פירשתי להוליא מלב האומר שהרמב"ם ז"ל פסק כר' נתן דליתא אלא הוא כדעת הר"ף ז"ל ס"ל סומך על הסוגיא דכפי' יש נוהלין דהיבוס דמוחזק לן בחתי אינו נאמן להחיר. וכל זה אינו ענין בנדון הזה. אלא חבטא בעלמא שנתחבטו בזה. אבל הדין הזה הוא שאמר קודם מיתתו יש לי בנים ובשעת מיתתו אמר אין לי בנים. שאינו נאמן לאסורה. וזו היא שפירשו בפי' יש נוהלין (שם ע"א) האומר זה בני נאמן הוא. ואמרין בגמרא למאי הלכתא אמר שמואל לפטור את אשתו מן היבוס. ואסיקנא אפי' היבוס דמוחזק לן דלית לי אחי נאמן. וכיון שבשע' אמירתו נאמן. שוב אינו יכול לחזור בו מדבריו

החם (שם) לא ירא כח דומה אבל להצדקה במזמורה לא. ומכל זה יוכל לנמק דרין אשר בחוקים כי מה שאמרנו שהאב הוא נאמן לומר בני זה ממזר הוא שנלמדנו מהכרת כבוד שהוא בני שם לו כרם מאשמו הכשרה וכוונת עליה שזמנה מחמתו שלא למדנו לאמנו כי אלא מהכרת כבוד כגון ראובן שאמר של פלוני שהוא אלולו בחוקה פשוט שהוא כבוד דמצייל חנך שהיה אלולו בחוקה כבוד אם אינו ראשית אנו הוא ממזר. ומה ששאלו ונתנו בענין סיטה אם לריכה חליטה לך דרין אשר בחוקים. אלא שלא השלים ונדחק לומר דדוקא ודאי סיטה פטורה מן החליטה. אבל ספק סיטה אינה יולאה מידי חליטה. אבל מימ' בנדון שלפנינו הגשים פטורות הם מן החליטה. וכדברי הר"ק אשר בקסמ"ו שזו ודאי ספק סיטה הוא כמי"ש דרין אשר בחוקים כיון שלא ראו העדים שזינתה והיא ודאי כשולח בעל ולא אחי ספק סיטה ומוציא מידי ודאי כשולח בעל והרי הכת היא ודאי בהו משום דרוב בעיניו לבעל. וכבר הרגיש הוא חולשת דבריו כשהחליט למה קבל עדויות שהוא אמר בשעת מיטה שאינו כמו. שלפ' דבריו שזאת הייתה פירוט ביותר מה לריך לדברי כשה. ועוד זאת שסיטה בחוקה כשרות כל זמן היות אביה קיים. ואחר מוח אביה הוסיפו ב"ד לקבל עדויות שהיא פרוטה ביותר. לא יפה שבו שהרכיב הקלו חזיל בשאת איש שיש לה בניס כדי שלא יולאו לנו על בניה גבי נפטן בינאנו בפי ה"ד (כ"ד ע"ב) אם יש לה בניס לא יולאו ונאחרון מקדושין (פ"א ע"א) מלקין על יחוד דפניו ואין מלקין על יחוד דאשת איש שלא חוליה לנו על בניה. ובש"ס נדרים (ג' ע"ב) אמרו שהאומרת קטמיה אני אובלת בתרומה שלא חוליה לנו על בניה וגם זה הפרי"ו הגדול איך לא נתפרסם בתי כולם. והאיך היה רואה זנוכ כבוש ומואלו ושחסו. והקבל איך היו סובלים שמהא קהלם קופה של זנות ומעלימים ע"ה ושכחשו בגמרא לפרוטו ביותר והוסף למחשבים ז"ל על לשון הגמ' וכי פרוטה יזכר מלא הוא כשהעידו בדברי קדושים לפיכך רובם לומר שיש לה בניס כפי"א ש"א ש"א ש"א ש"א ש"א ש"א וכן מוכיח לשון הגמ' על כח דומה אשה מזונה חו בזה מטפה פסולה. וכל זה הוא בלמוד זכות כהכשר הכת. ובלמוד זכות לפטור אשמו מן החליטה וזה בחוקה הימר לשוק היא עומדת מן הספק אמה בל לאסרה לא נאסרה מן הספק. וה"ל לחומרה. חומרה דאחיה לדי קולא היא כמי"ש בריש יבמות (ג' ע"א) שאם אמה אומרת חוליה מתיבמה וקא פגע בשאח אחי ודל במקום מאה. וזו פן התורה אינה ממזרה אפילו יש עדי שומאה לממזר ואלו אכשרה חורה ולא ספק ופסיקא דרבנן היא. ובפסיקא דרבנן אמר"י בפי' ארבעה חזין (ג"א ע"א) דלא חמלוך. שאם אמה אומרת חוליה מתיבמה ואפי' כספק קדושין וכל זה אפילו השידו כזומה דחלין ברוב בעיניו לבעל כ"ש אם אין שם עדי שומאה אלא עדי פרישות כמי"ש דרין חובש שאמר שזו ספק סיטה היא. ומה שאמר דרין קסומטייה שזין שלימו נאמן לומר על כחו שהיא ממזרה אי"כ אשמו פטורה מן החליטה דלא פלגינן דבורא אפי' דלא שייך הכא פלגינן דבורא אשמו מפני דבורו אנו אומרים שהיא כמו. אלא שאין אלו שומאין דבור ומעמידינו אלו אומרת בחוקה. וכיון שהיא בחוקה נטערו הנשים מן החליטה ולא היה שייך פלגינן דבורא. אלא אי הוה גאון לומר ממזרה היא דמצייל החקקו נשוחו לחליטה אף ליכיס דלא פלגינן דבורא. אפילו למ"ד נאמן הוא להסיר ואינו נאמן לאסור שא"א שלא חיה כמו לשיה ממזרה בלאמנותו ושמה"י כמו לפטור מן החליטה ושלא להאמינו בזה. וגם זה אינו פלגינן דבורא שהרי דבור אחד הוא שאמר ממזרה היא. אבל בנדון הזה לא שייך פלגינן דבורא. וכימ"מ מה שסי"ב דרין חובש שהרי מנינו שהאומר בני זה ממזר הוא שהוא נאמן על כחו ואינו נאמן על אשמו שהרי אפי' הוא ודאי לא דמי להא. שהרי אמרו בגמ' בפי' יש נחלין (ק"ג ע"ב) דכחרי גופי פלגינן דבורא והיא נאמן על כחו ולא על אשמו. אבל בנדון הזה חד גופא ולא פלגינן דבורא. שכיון שהיא כמו ואינו נאמן לומר שהיא ממזרה הרי יש לו זרע ואין בלן וי"א שחי אפשי שהיה כמו ולא כמו. ועוד לפנין פלגינן דבורא לא שייך בלאומר לאשה לא בחתי עליך. אלא אם הוא נאמן לאסרה ואפילו שאמר דכחרי גופי לא פלגינן דבורא למה היא נאמן עליה לאסרה אם החורה האמינו עליה לא האמינו על אשמו ודאי נאמן על אשמו כח כח הרמב"ן ז"ל כדחשבו בפי' האשה שנחלמנה ועיין פלגינן דבורא הוא כגון האו' פלוני כח על אשמו שהיא נאמן על פלוני ואינו נאמן על אשמו ונאמן שפלוני כח על אשמו איש. ולא נאמן אשמו ככל דבריו שאמר על אשמו כח דאדם קרוב על אשמו וכגון פלוני רבעו לרועה שהוא נאמן בלאומר רבעו ואינו נאמן בלאומר לרבעו. והוא ואחר מלטרפין להרעו כדגרי"י בפי' דסנהדרין (ט' ע"ב) וכן לדיד' אחיך כדביחא שהוא נאמן בלאומר אחיך כדביחא ואינו נאמן לומר לדיד' בפי' זה בורר (כ"ה ע"א). וכן בינאנו בפי' כ"ד (כ"ה ע"א) גבי הרגתו הרגנוהו שהם נאמינו בהימר לאשמו שהרי הרגו ואינם נאמינו על עמיה כהמרס הרגנוהו וכן בפי' דגטין (חי ע"ב) בלאומר לעבדו עמך ונכסי קדוים לך שהוא נאמן בעמך ואינו נאמן בנכסי דעמך ונכסי חרי גופי יניסו כמי"ש הרמב"ן ז"ל בפרק יש נחלין בנאמיים לחוסים היינו מחמת ממך דלא פלגינן דבור ונאמר חוסים היינו אבל לא מחמת ממון אלא מחמת נפשות. איך נאמר אמתו מה שלא אמרוהו הם. וכן כח הרמב"ן ז"ל בפי' כי דכחרי גופי וכל זה אינו ענין בנדון הזה שהרי סודה דרין אשר בחוקים שלא נפטרו דברי הבעל הגריכה חליטה. ודוקא כדברי דרין אשר בחוקים דבר זה שהוא כח ח"ל ונרא' מה שלא הוסיפו בגמ' אומר בני וחזר ואמר אינו בני חד החוקה לן נפקא לכו דחוקה לן והחוקה מה אבי חד מילתא הוא ולא גרע החוקה לן מהחוקה מה אבי ולפיוס האב בחוקה הוא ולא ודאי כדביחא כספרא יאמר אבי ואלי אומר ומה אבי בחוקה

שאלה רית

גמ' ונולדה לו בנה ומתה האשה ונשארה הכת ורלס להביאה עמו לבג' איה ואחות אמה עכבה אלה ומנעמה לבוא עם אביה ואחר שכל האב לבג' איה. שלח האב גם כן אחר כתו ולא היתהה אחות אמה לייך אלא אביה. והאב משחד שמה' חתבעתו אחי' אשמו כמזונ' הכת :

תשובה

מן הדין לא יח' אחי' אמה רשאה לבעו על אביה שלא חתב עמו דדוקא אם נתגרשה אמה ואביה אומר חתמוד עמי ואמה אומרת חתב עמי. אמר"י בכחובי בפי' הושא (ק"ב ע"ב) הכת עם אמה אבל אחות אמה אין לה רשות עליה כלל. וה"כ זאת שכבחה אלה וזה אחות שלא בריון אביה. היתה מעומיה על קרן הכ"ז שאפי' ה' חייב אביה לזון אחות מדין תנאי כחובה וקפלה אחות אמה וזה אחות אין לה פלוני כלום דרין פורע חובו של חברו שלא בפני חברו כמי"ש בירושלמי דכחובי בפי' שני דייני גרוה (ס"ב) וכ"ש בזה שאין חובו על האב לזון אב ביו אלא כשהס קטי קטיס. אבל בקטיס אינו חייב אלא בחובו' לזקה אי אמר כדאיתא בפי' אפי' (ס"ה ע"ב) וזה שפי' רואה לזון אחות ובה' זו ולא היתהו כבר נפטר מחוב' לזקה והיא שונה אחות היתה מעומיה על קרן הכ"ז. ועוד שאם הוא נמדינת הים אפי' היתה נכסים אין ב"ד מוכרין אותם לזון בניו ובנותיו כדאיתא בפי' נערה שנפחתה (מ"ח ע"א) כ"ש שאם אמר זן אחוס שלימו חייב לפרעו :

שאלה ריש

שאלת האש' שנחלמנה בתנאי והיא חובעת חוסים' אפי' שכתבה בחובתה ע"פ חקתי קהל אלג' ואחר שאין

תשובה

לאלמנה חוסים' וטועני' בזה כי הית' קטינה כשנשאח ולא הית' יודעת בחקקה זו :
 חובתה' אין דכריה כלום שהחוסים' אינו תנאי ב"ד כמו עיקר הכחובי שאפי' שלא כתבו הרי הוא כאלו כתבו ואינו אלא מנה. וכבר אמרו בגמרא בפי' מציילת האשה (פ"ו ע"ב) דרשב"ג אמר הכל כמנהג המדיני ואם מנהג המדיני ותקנה קבועה שאין לאלמנה חוסים' בין לגדולה בין לקטנה אין לה חוסים' שהכל חלוי בריון הבעל ולא שפדו עמנו אלא על פי ואלו הדיים' ידעו היא או לא ידעה. ומה שכתב הר"ם שגדיל אחי מיתת אביו עידי שאינו רואה שיתן לזון חוסים' אם הוא רואה לזון בנכסיו רשאי הוא ב"ד. אבל בחלק אחיו הקטן אינו רשאי לחוב לו. כי גם בחלקו ה"י אפשי לומר שהוא בעלמו יכול לחזור בו. לפי שדבריו בגדולתו אין כלום בנה ששמש בקטנותו. ובזה לריך ישוב אם הוא לריך לחזור בו בחלקו. ומה ששענה האלמנה כי היא יש לה לזקק בישמאל ידענו כי מווי"ף הוא ועדי שקר עשאוהו כזוהר שנתן חמיה לעדים כדי לקחת האפטרופוס ואח"כ נחארס אבל אפי' היא אמת אין לזדקק אפי' כי זו זכות אלה דין חוסים' כיון שחובינן כחובה והחוסים' אינה גובה אלמנה לפי התקנה. והבן הגדול שכתב כל נכסיו קודם שהגיע לעשרים שנה בקנין נמור לאחד מקרוביו זה שועה הוא אפי' יש לו סימני גדלות כי מי שמתיח את עצמו ומוקן לאחרים שועה הוא ואין מעשיו כלום. והלא רב נחמן בעל מבר אחד ששעס קטן שהגיע לגדלו קודם שהגיע לעשרים שנה נכסיו אביו משום דשטותא יחירה חזו ביה דהוא משחרר עבדו כדאי' בפי' מי שמת (קנייה ע"ב) ואם מפני שחרור עבדים בעל מעשיו. כ"ש אם כתב כל נכסיו לאחרים ששענה בעלם. וכ"כ הרשב"ד ז"ל דהא דאמרי דמתנתו מחנה דוקא אם לא יכיר בו סימן שטות. והרי מוכח בגמ' דמההוא טעמא דמכשילין מזכרו. משום דילמא מוזבין לבלו נכסיה. מזה הטעם יש לבעל אם נתן כל נכסיו. ובראשון מחגיגה (ד' ע"א) תירא אי זהו שועה המאכר כל מה שנתת לו :

שאלה רך

מוסתגאמים. שאלת ראובן נפטר לבית עולמו וחיי' לכל ישראל שנק' והי' לו אשה ושתי בנות. והאשה היתה מעוברת וב"ד הגבו לאשה כחובתה אלא שלא השביעו מחמת פקחיה נפשות מפני הריוני ומינו אחיה האפטרופוס על היתומים ונסל חשד על אחי המת. לפי שאמר מוח אחיו נכנס בבית והוליה בליס והפקידם בבתיים ומה' נספיקו הדינים חחלה בענין שבעת האלמ' עוד בענין מזונותיהם כעת הריונה. עוד בענין מזונות הבנות והנולד אם זכר ואם נקבה מה י"ה משפטו. ובענין מינוי האפטרופוס אם יש מפרערי' על מינוי ואם יסלקו או אם רואה האפטרופוס להסתלק אם הוא רשאי. ואחי המת הנאחד או אחריים אם יתחייבו שבעה או חרס פתם ואם כפינו או שלא כפינו. ואם יחייב שבעה אם רשאי האפטרופוס לפטרם משכונתו. ופל יד נחיתה ממון דרך פשרה. ואם יתן דרין שיכול האפטרופוס לפשות מילתא איך ה"י כפוח הכמחל מעטתה אונס ומכירה מודעה :

תשובה

האלמנה כיון שפטרס נפטרה משכונתה אלמנה כיון שיש לאמנות כשפר כפובה. שאפי' מתה קודם ששבעה שדרין נותן שלא יפירו

ישראל יורשה מכותבה כדליתא בפי כל הכשרים (מ"ח ע"ח) כחכ הרב בעל המאור ז"ל שאם יש נאמני' ככותבה לא הספידו כהשטות בשטר כמותה שיש בו נאמני'. אינו אלא חומרה בעלמא ואם היא נכדים התמידו עליה. וכמותה נעמיד הרב על דמו ויסלו יורשיה וכ"כ הרשב"א זל"ה בשו"ת. וכ"כ אם נכרעה קודם שנועה שאין להשגיפה פור. אלא שמתירמין עליה חרם סתם ככל טענת שמה בתק' הגאונים ז"ל אם נטלה יותר מכותבה ולפני מוותיה נענה כריונה אין לה מאורי' כלל כדן גרושה כיון שגפרפה כדן גרושה. ואם נקבה תלד יש לה נכסים כחיותיה מדין יורשה ואמה תרק אותה ויתנו לה שכרה שבר האינתה כ"ד חדש וכ"כ בעל העטור ז"ל בשם רבינו האי ז"ל כדן גרושה כפי גמ' בפי אפי"ס (פי"ג ע"ב) ויורשו לה על שכרה ממונו הימים למזב מחלקה ושתי אחיו' הטול כל אחת שלים כדליתא בפי יש מחלין. וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפי"ג מהל' נהלו'. ואם זכר תלד אם נכסים יספיקו לזכר ולגבר' למונו' עד שיגדילו הבנו' וזה נקרא נכסים מרובים יהיו חורים כאלה. ודן הזכר כדן הנקבה בהנקה. אם לא יספיקו לזה הנכסים זה נקרא נכסים מעטים. הבנו' יהיו מונו' כפי כבודם מהקרקעי והזכר ישאל על הפתחים כדל"ה בפי מי שמה (ק"ל"ט ע"ב) ובפי שרי דיי" (ק"ח ע"ב) ואם אמו לא תקנה להם אלא בשכר. גבאי הקבל חיובין לפרעה מלחיקין על זדקה. ואם הנכסים הם ממעלתין יהי' מון עם הבנו' וכ"כ הרמ"ק ז"ל בפי מי שמה והרמב"ם ז"ל בפי י"ט מהל' איש'. והאפטרופוס שנתמנה אין מסלקין אותו אם אינו מפקיד נכסים וגם הוא אינו רשאי להסתלק שהרי מזה קא סביר. וכן אמרו בהוספתא האפטרופוסין עד שלא החזיקו בנכסים רשאי להסתלק משהחזיקו בנכסים אין רשאי להסתלק. וכתב רבי' הנזאל זאת הוספתא בפקס הל"ב כפירושו וכן כתבו האחרונים ז"ל והדיין יכתבו לו נכסיו בשטר הנקרא חשבו' כ"ד יעשו שרי שטריו. יתנו אהר' כ"ד האפטרופוס והאחד כ"ד אחי' המה כי כן כתב הראב"ד ז"ל. ועיין השגרים שהיו חושדין על שטלחו ידם בנכסים מה שהודו יחזירו. ומה שלא הודו יעילו חרם חמוד כל מי שודע עדות יביא ויעיד בתק' הגאונים ז"ל וכמותה כתי' דיין' ככל מקומו ישראל וכל מה שיעידו יחזירו. ואם אין שם עדים יחרימו על הנשד' אם שלא יודו בנכסים עד שיחזיר כל מה שנטל ורשאי' כ"ד להחזיר בהטלה חרם זה כל מה שאפשר כ"ד לאיים עליהם ואפי' מקדים עמהם לכל מה שיעשו להאפטרופוס והשג' אכל לפי כבודו וזוהו כ"ד ואם אין שם אלא חרם סתם יעילו אותו כהכשרי' האפטרופוס כי כן כתב בעל העטור ז"ל בשם רבינו האי גאון ז"ל ויעלוהו כפיו של נשד' או שלא כפיו כמו שכתב הרב ז"ל בשם בעל מתני' ז"ל בין יענה אמן בין לא יענה החרם חל עליו אפי' שלא כפיו. ואם יש עליו חיוב שכנו' אינו יכול להספיד כמדון שאם ג' גולו היתומי' וימלאו עליו חיוב שנועה יכולין לחייבו כ"ד' ואין פקוד שעה האפטרופוס כלום כי אין האפטרופוסין רשאי' לחוב ליתומי'. ויכולו לומר מחזר כל מה שנתת להאפטרופוס והשג' אכל לפי כבודו' אין כ"ד ל"ד חיוב שנועה לא לאפטרופוס ולא ליתומים לפי שאין חיוב שנועה אלא כעטני' כרי' וכעטנת ספק אין שם חיוב שנועה ומה יוכלו היתומי' לדעת יותר ממה שהוא יודע האפטרופוס. ולפולס לא יבא ל"ד חיוב שנועה אלא חרם סתם ואם האפטרופוס רוצה מועיל ליתומים אם יספרו מזה החרם על ידי פדיון רשאי' בכך ואם יעשו מחילה ככנול כל מודעי' ומודעי' דנפקי' מגו מודעי'. המחילה תהי' קיימת ואין לו לחוש מעטני' מקרי' מודעי' לא מהאפטרופוס ולא מיתומים. ופולס על דייני' ישראל:

הרמב"ם עור על הענין הנ"ל בפי ר"ע

ענין רבא אמר הוא שהתחייב עשה לך היורש מכל נכסיו שיש מאביו שהיא בטלה חשי"ט שהוא גדול בשנים ובכסו' מרוב כיון שהוא פתוי' מבין שפירם וכ"כ הראב"ד ז"ל דהא דאמר"י כפחו' מבין שפירם מתנתו מתנה דוקא בשלא יביר בו סימן שעות. זה לשון הרב ז"ל. ואין לך החרם סימני' שטו' יותר ממי שנתן כל נכסיו ויטעך לחזור על הפתחים וכבר אמרו בפי' ח' מחגיגה (ד' ע"ח) חיובו שעה המאכד כל מה שנתנין לו. וכהוא דבין נכסיה אמר רב נתמן לא עשה ולא כלום. אמרי' בפי' מי שמת (ק"ה ע"ב) דמשום שעותא יתירתא דחזא ביה. אמר לא עשה ולא כלום משום דהוא משהיר עבדיה ובעל המכרי' לא השמרור כמו שכתבת דחיו שיעטל השמרור שהרי יאל עליו שם כן חורין. זה אף ע"פ שיש בו קלות הדעת לאכד הנכסים ומפני זה בעל מעטני' אכל אינו שועה גמור שלא יהיו קדושי' קדושי' וגטו גט. ויבין דנטו גט שחרורו שחרור שהרי הושו' לגיטי' נשים שחרורי' עבדים אכל בטול מעשיו בנכסי' אביו הוא מפני קלו' דעתו לאכד נכסי' אביו וכ"ד חיובין לשמרם מפני השבת אכרה וכמו שר' נתמן בטל מעשיו במקרקעי אפילו סבירא ליה תוך זמן כלאחר זמן כדליתא התם בגמרא (שם) ה"ה דכמעטלי' מעטלין וזכיריה חי חזק ביה שעותא יתירתא דהא תוך זמן כמעטלי' הוו כלפי' זמן במקרקעי' למאן דלית ליה דהו' כלאחר זמן ואם מפני שעותא יתירתא בעל מעטלי' במקרקעי' תוך זמן אפילו מלאן דלית ליה דהו' כלאחר תוך זמן ה"ה כמעטלין תוך זמן שאין מעשיו כלום לא כזכירי' ולא כמתנה דלמאן דלאחר תוך זמן כלאחר זמן מעטלי' ומקרקעי' שיש הם כזכירי' וכמתנה. וגם ממה שכתבו ממכרו משום טעמא דקיס' להו לרבין דיוקא מקרבה דעת' לגבי' זוזי. וזו' וזו' אמרת זכיריה זכירי' מוזן להו לבלתי' נכסי'. מההוא עומא גופיה. אפילו בלא טעמא דשעותא יתירתא מעטלין מתנתו אם נתן כל נכסיו שאם מפני חשש שמה ימכור כל נכסיו אנו מעטלין ממכרו

ומה עולה בזה הוא שהמהנה בטלה והאדלת החוספי' הוא בעלמו יכול לחזור בו ויכול לחבוס ממך נכסיו כלט' אם ימסרם לך האפטרופוס ואם מפני הוראתו נתת לאמו החוספי' יכול להוליאם מנכסך שמענה ועמה דע לך:

וענין האפטרופוס אם הוא מפקיד הנכסים או מליחם ואם מוליאם ממנו חלק הבן שהגדיל ואם כתבו הנכסים בשטר שמוס' כ"ד ואם ישבע כעטני' כרי' או יקבל חרם סתם כעטנת ספק. כבר כתבת כי יש שם כתי' דיין' גדול וקפן עליהם המלוה לגמור וקולר חלו' כזארא' איני נכנס בכל זה ולא כמתני' לך אלא על פי הדברים שכתבת לי ופטור אני מענטש' אם לא ה"י נשאל מהכתי' דין עמנו:

ענין המקוה של בית הכנסת של אלפלאחין

ענין רבב יש בו למטה מהמדרגה התחתונה אמתים חורך ולמה רוחב וחזי' אמה גובה שהם כהשבור' אמה אחת ושיעור הסיים י"ג סאין ושליש והם שרי קבים שהם שלים מי' סאין ולמעלה מהמדרגה התחתונה י"ג אמתים חורך ולמה וחזי' רוחב וחזי' אמה גובה שהם כהשבור' אמה אחת וחזי' עם אמה הראשונה הם שתי אמות וחזי' ושיעור הסיים י"ג סאין ושליש שהם שרי קבין וכשיגיעו המי' לחזי' המדרגה העליונה יהיו הסיים על המדרגה הסיים אמתים חורך ולמה וחזי' רוחב ורביעי' אמה גובה שש אלכסות שהם כהשבור' ג' רביעי' אמה עם האמה הראשונה שהיא למטה מהמדרגה התחתונה יהיו הסיים אמה ושליש רביעי' אמה. ושיעור הסיים כ"ג סאין ושליש וחזי' מקוה שהוא ג' אמות הוא אמה וחזי' שהם כ"ד סאין יש בו רביעי' אמה יותר על חזי' מקוה שהוא ג' סאין ושליש. אי"כ כשיגיעו הסיים לחזי' המדרגה העליונה יכולין להשמיך בו להשלימו למקוה שהרי יש בו רביעי' והמשכה. ולפי הדקדוק אין לר"ך כל כך כשיעולו הסיים על המדרגה התחתונה שתי אמה שס' ל' אלכסות שהוא י"ג סאין ושליש. אי"כ כשיגיעו הסיים לחזי' אמה שש כ"י סאה ושחתי' שם רביעי' יספיק אי"כ אלכס' לפי דברי הרמב"ם ז"ל שאינו לר"ך אלא רביעי' מועטת. ולפי הנ"ל בגמרא נמש' תמורה (י"ב דכ"ה) כ"א סאין לר"ך יותר. אי"כ כשיעולו הסיים על המדרגה התחתונה חתם אלכסוי' נקדושו יש שם רביעי' ומתשיבין בו להשלים שיעור מקוה ויהי' שיעור הסיים כ"א סאין שרי שלשים. וכשיגיעו הסיים עד חתמה המדרגה העליונה הם כ' אמות וחזי' שהם י"ג סאין ושליש יחסר להם לחלולם מקוה חזי' אמה. והמדרגה

הכנסת של מלחמת ירושלים אברהם נוי ברי' שלמה הנרי ומציעהו היתה כי הוא שלח מתלמסאן לאביהו המכר הקטנים ושאר סחוריו למכרם ולשלוח לו פרכס. ואברהם המכר קבל סחוריו הגדולים ומכרם ושארם ברשותו . והורשם הכתרים הגדול שבהם והאפטורופס' של השנים הקטנים שהם ר' שמואל הכהן בקרי יצו ור' משלם אל בנאן יצו השיבו ואמרו אין אנוהו יודעי' מה אהה שהי' על קן לוי' לרי' שמואל המכר שיבדר ענמנו והוא הודל'ה כי ר' אברהם המכר שהוא קבל הסחוריו ולפי שהורשם והאפטורופס' היו עושיין שמה אחר שקבלם הסחורה לך . על קן לזרתי לרי' שמואל המכר לברר שלא החזיר לו כלום והוא הוליא שטר נעשה בנפשיה שהעידו בו שרי' שמואל תבעו בנפשיה לפני הדיין הרי' ברמן בר' עמרם עמאל' גיש והוא השיב כל מה ששלחה לי תחזיר לרי' יצחק אחיך והוא אומר לו מי ארך לתת לאחי כלום . לא חקבל ממך טענה זו אם לא תראני כתב ידי שאני לוי' לרי' למה לאחי ור' אברהם המכר נשבע בלא חזוב ביד שלא נשאר בידו כלום . וזו נקח השטר . ועל זה פסקתי הדין שכיון שהוא מודה שקבל הסחוריו וימדה שכתבם לאחי בלא מנחה ר' שמואל הדיין שגשש שלא נשאר בידו כלום ואפי' נשבע באלמה . אם נתנם לרי' יצחק אחיו שלא במנחהו ולא נשאר בידו כלום . אבל אינו פטרנו מרי' שמואל ונס ר' יוסף רדשן העיד כי כשהיה לתלמסאן אמר לו ר' אברהם התי' אמר לרי' שמואל כי אחיו ר' יצחק הוא מלצר אחיו שאהן לו מה ששלח לי אם ירעה שאהמס לו . וכשפטר הדברי' אליו אמר לו שלא יתן לו כלום על קן מכל אלו שפטרנו נשאר ר' אברהם הלוי מחזוב בכל מה שטעון עליו ר' שמואל כי הוא קבל ואמר שתן למי שלא אהו וכיון שהתברר שהוא קבל ולא פטרנו תחזירנו נכסיו ואפי' מן היחומים . ומתוך פסקו של ר' אברהם כתב ידו מלינו שכתב הדין גיש וזכורים . ולפי שלא נשתיירו מעטלי מירש'י לפרזי הסך הנו ותי' לרי' לגבות זה מהקרקעיה והיו לרי' כזה להרמנות הארון השופט . על קן הודעתי אליו כי בדנינו נכתב שהירש'י חייבין לרי' שמואל גיש וזכורי והוא נמר הדין כינייהם כאשר חייב דינו ושלוס :

שאלה רלב

בנפשיה . שלח אשה שמכרה כחובתה לאמה ברין דינרים ושלחה אחיה ליעים ממנה ולהביאם לה ואחיה הביא עדי ישמעאל שחודה בפניהם שכבר קבלתם ופחה את אחותו והודית בזה שקומתה עליו שהוא יביאם לה ואמר שככתב שטר ההודאה יאל לה הדרך ולא נתן לה כלום ולא סרה חובתה ממנו והוא לעולם סופר אם הדין נמתן לה להשיביו חו לא :

תשובה רלב

דבר שטעו הוא שחייב שבועה כיון שהיא טענת בכרי' שלא נתן לה כלום ואומרת לו תנס לי . שדיין הם ברשותך והוא טוען כבר נתנם לה . הרי זה כחומר לחברו מנה יש לי בידך והוא אומר אין לך בידו כלום שהוא חייב שבועה דרב נהמן שהיא שבועת היסוד ודבר זה פסוק ואם האח טוען לא נתנה לי אחי כלום ועדיין הם ברשותה ישבע על זה ויפטר וגם האם פטורה היא שאינה מתחייבת מפני הודאת בנה אלא שאלה תמות וירשנה בנה טעמם מאמה בלא שבועה מפני הודאתו פיו שלא קבלה אחותו כלום אם ירעה שתחתיים מירתת הכחובה . ואם לא יתן לה הדין דינרין תחנבל המכירה וכל זה הוא אם נתקיימה המכירה ברת והכלכה שהיה שם תכירה ומכירה' השטר בידה . ואם אינו קן המכירה בטלה היא לגמרי :

שאלה רלג

עוד שלח אלמנה אי' נשאה והביישה לבטלה כדויתא וככתבו בכחובתה דהנעלה ליה מרת אחיה ומנהג המקום שאם תמות האשה בתי' נעלה שתחזיר הכדויתא לאותו שנתנם לה בשואתה והאשה אומרת אני לא תחתיי מרת אחי כלום כי אם מנכתי בנפשי אוחס ואני רואה שאותו הני החזיר לאחר מיתה שלא יהיה לאחי זכות בהם ולא לאחי שאינו אחי מאבי ובסופר כי דהנעלה ליה מרת אחיה מעלמו ולא נתן עמי כלל וכן מודה הסופר וגם העדי' מעיד' קן אלא שתחמו על גיש הסופר ובסופר כתב כפי מה שמלא כתיבם שערות אחריו :

תשובה רלג

אם הסיפור מעידים כי אותו דבור הנכתב שלא במנחהו נכתב הוא בטל . והרי הוא כהלו לא נכתב . שכל מנאי שהוא בשטר שאינו נהוג בשאר עשרו' אין לספור לכתבו עד שישימהו מפי האשה בפני' . ולזה אינו כותבי' בשטר' שיש בהם כהמנו וקרינה מני' ועל הגאמנו' נפירוש . ואם לא כתב קן אלו תולין שהסיפר כתבו מעלמו כמנהג שאר עשרו' והוא בטל ואין בזה משום מגיד וחזיר ומגיד . שכיון שאין חוזרין בהם מעיקר העדות ותולין דבריהם כמה שפספר לעשות השטר הוא קיים ואחלה התנאי הוא בטל :

ענין רדח

והאשה שאברהם כחובתה ובי' לה בעלה כתוב' דאירכסא וכפקידה אוחה ביד אחיה ואינו רוצה להחזירה לה עד שתשבע לו שאברהם כתובתה . אין בדבריו כלום . שאם הי' בדבריו כלום לא היינו מחייבין לבטל לכתוב כחובה דמירכסא עד שהשבע אשתו שאברהם כחובתה ואם הכפל אינו מביעם הדין שיביעה אחיה הנפקד :

ענין רדח

והאיש אשר כתב לשארו דינרי' זכב אמירי' יתן כמו שכתב ואם בלבו הי' שלא יתן לה אלא שלישים וזו בזהוב . דברים שכלב אינם דברים . ואם כתב אלמנה חוספת יתן לה שהרי שטר' (כתובות ב"ד ע"ב) אם רעה לכתוב לה אסילו מזה מה מוסיק .

ענין רדח

תנס : שפסתי את תלונותיך על אשר לא השנתי על שלונותיך ואני תמה מתוך שאתה בעלמך כתבת כי הוליא לוי מלכה שכל הטענות יכולו לכתב המלכות ששמעאל בדניו ויהודי' בדניו ואיך השיב לדבריך האדירות אדרס לאשר לא נשאלתי . כבר כתבתי אל הסקל מה שהוא

ענין רלד

תנס : עוד על ענין התי' למעלה . עמה שבה הירש אלמנים לתבוע נכסי אחיו . יכול לעשות הרשאה ויכול לכוף האפטורופוס או לשלוחו שיעבור בידו חלקו בנכסי אחיו ממנו ושטרות ככה חרס ומדוי ויראה לו פיקסי אחיו ושטר שמוס ביד אידך קבל הנכס' במספר כמפקד . ואם מלא בזה טענת יכול להשיביו בטענת בר' . וכן מה שמלא האפטורופוס קרקעות אזה אפיהם לזה שיעמיקו לירחם להדין ומכרם כד שאלו יתארו שמה ושואה ממזכו קיים . ואם סאך למיתת אחיהם אמר רבי בלעש כי קן זכב שימנו לנשואי' כמו חלף זכב ונכתב בלואה קן סמוך למיתתו דבריו קיימים . ואם לאו דבריו בטלי' . ולריך שימלך עם הירש'י' כמה יתנו לאחותם פרנסה לנשואיה . ואם אמת הדבר שאינה לזה שהאפטורופוס יהי' האפטורופוס שימ שימחתמו בדין עמו . אם קיים מנאו יתאר בהאפטורופוס' ואם לא קיים מנאו ישתלק מהאפטורופוסות מכל וכל . ומענין מזה אכז על הקדש חייב לפש' ספר חזונה כאשר פירש . ומהשאר מה שנתן לעניים כפי ראות עיניו . כבר זכר בו העניינים . ואם נשאר בידו מהם ישלים לדורו ולא יעבור על כל האחר . ואם הפסיד האפטורופוס או הרזיה יראו זה הסוחרים :

ענין רדח

מוסתגאנים . מפנין היולדת שכתבת כבר נהגו כל ישראל שלא לבטול על דם עובר . וכבר ר' אברהם אב ביד שהוא שמש מהרצ הכשרי' יהודה בר' ברזלי שהגאונים זיל התירונו כל הבטול על דם עובר . אלא לריכה היולדת לספור שבועה נקיים אחר שחלד חוץ מיום הלידה וישברו ז' לנדר וייד' לנקבה ותי' לידה שאינה רואה בזה עוליס לה לו' ימים נקיים שכן פסקו הגאונים זיל ואם ישבה ז' נקיים והיא יולדת זכר תוכל לקבול אחר שבועה ימי לידתה מיד ואינה לריכה לעמוד בטומאתה לא מ' לנדר ולא פי' לנקבה בזה דרך מיתות הוא כמיש הרמב"ם זיל (סי'א מהאזכר סי'א) וביבילתה כביבילת הגדה בני' מקוב ואקורה לבטלה כגדה בחיוב כרת ואינה טובלת אלא לאחר ז' נקיים שישיבד ליל מ' או למתחתו אם אינה יכולת בלילה מפני פחד הגוים . ובמקומ' שאין להם מקאה יש לוסרין לבטול בניה אם יש לחוס שמה גדל הנהר מפני מי נשמים לפי שאין מי נשמים מטהרין כוואלן אלא באשכזין כשהם מתקבלים בחוף עוקה במקום . [אמנם המנהג ראינו לרצב רי' יצחק לרפי' זיל ס'י' שאם נהגו זה לנדר ופרישה אפי' שידעו שהוא מותר או מפני נקיות מפני שאוחס הימי' דמים מליים בה ראו להניחם על מנאסס ואין ממירין אוחס בפניהם אבל אם נהגו בטענות ראו להודיעם שהם טועים כדברי הרמב"ם זיל עכ"ל :

ענין רלמ

הדברים נראין מהעדות שראובן תבל בשמפון בהכאה בלכן או באלרופ ופלשו כפיו ויאל תמנו דם . וראו שאמר האבלס נפלה שר אלא שלא העידו כדבריו שראובן הפילה ודעו שאין מוידן זה לענין הדין לפי מה שאודיעם כי אין דיני' בכל רשאין לדון מן הדין בתקי' איברים . וכל מה שהם רשאים לדון הוא שנת ורפוי דק שכתו יתן ורפא ירפא . אבל חק שהוא דמי איברים ולצר ובשת אין דין זס אלא דיני' ארץ ישראל . כבר כתב זה הרמב"ם זיל בהלכות סנהדרין אבל כתבו הגאונים זיל כי הכולל נכתבו בין חסרו חצר בין פלשו והוליא תמנו דם מן הדין אותו עד שיפיים חבדו בלדברים או בממנו כפי מה שיראו ביד על קן זה האיש חייב לדוי ולקיי יפטר מהכדו' עד שיפיים חבדו כפי מה שיראו וקיי תקלה וכשיראו אקיי תפסל שהוא נתן לפי ראות עיניהם ימיהו מהכדו' וראוי הוא לך מפני תולד שכם להכות בלכן שהוא חסר' לנטל' ואינו נפטר מפני שכרותו אם לא הגיש לשכרותו של לוס . זה האיש אפי' שחבל בשנתו ולא נתחייב מיתה הי' נפטר

מסתמך כדלמריי כפי ואלו נמרוז (ל"ז ע"ה) וכפי ואלו הן הלוקין (י"ג ע"ב) ומשום דכתיב כד רשפתו כד רשפתו אחת אחת מחייבו ואין אחת מחייבו משום שתי רשפוחת אכל זה מפני חבלה זו אינו חייב מימה מפני חבלה שבת והוא דלמריי (שבת ק"ו ע"ה) כל המקלקלין פטורין מן מוחבל ומכתיב כבר סיר' הראשונים זיל דיינו נחובל ונריך לרם והיא מלאכה הריעה לגופה . והעיס שאלו נראו כן מדברי הרמב"ם זיל כבר הקשו עליו האחרונים זיל מימ' כמדוי הוא ראוי בין משום חלול שבת בין משום חבלה נוסף אפילו היחה נחול. והאשה ששאלה ידה והחזיקה בראשו מקדשה אחת שזן המאור על אשר הסיח פרה להכנס בין האנשים לחלוט שפרו של איש. ואם לא חשמת עליהם מדוה בקבל עד אשר חשמת להם והשיי כדמתי יקפו שלום ביניהם ושלום :

שאלה רמ מילאה: ז שאלת אשה אחת נתיי קטנה לבת אחותה ואחות קטנה נחנללה כיד אדם אחר אם קדשה בלוחה קטנה אם היא מקודשת או לא :

תשובה כזה יש לחקור אותה קטנה שנתנה האשה לבת אחותה אם נתנה לה כמתנה נמורה או דרך שאלה. ואם בזה ליד המקדש

במתנה או בשאלה שאל בזה ליד המקודשת בנתנה ומירה ליד המקדש במתנה היא מקדשת' ונרא' דלמריי בדלול שדיך ואפי' שחקה דלל כפי שדך או אמרה אין אלא בעצלי דירה דלי לא שדיך ולא אמרה אין לא מוכחא מילתא דמתנה נתנה לו קך להקדשת. ומ"ה צייקן שדיך. וכ"כ לא שדך דלמריה אין כשארר לה מחודש' לה אכל כדדון סוף שסכפתה סוף נתנה לה אחר' אלא כמתנה והיא נתנה אותה למקדש משמתח אפי' לא שדיך ואפי' לא אחר' אף כחורי קדושין שקלחה וסורא מקדוש' כאלו קדשה בכסף שלו. חה פסוס סוף וכל זה הוא אם הפיר כמו שכתבת שכלא בדרך מתנה מחורי אחת אל האשה ומתאשה אל המקדש. ואם אינו כן אלא שדך שאלה בזה ליד האשה או דרך שאלה אל המקדש יש לחלק ולומר שאלו אחות אחת ששאלתה לבת אחותה והיא נתנה למקדש אינה מקודשת שהשואל אינו רשאי לתת מה שהשואל כידו. ואם עשה כן הויא גולה כיד מקבל המתנה והרי הוא מקדש אותה בצול דלמריה שאינה מקודשת אלא לאחר היותה דקיה ביאוש ולא קייל כריש' (קידושין י"ב ע"ב) דלמר סתם גול ביאוש כשליה הוא ואם האשה נתנה כשבעה לבת אחותה בנתנה והיא לא נתנה אותה במתנה אל המקדש אלא דרך שאלה לקדש זה כזה ופלו דברים בין הראשונים זיל כמה שכתבו לקדש בטכפת שאלה שיש לאומרים מקודשת מן הספק. וי"ה מקודשת ודאי היא אינה מקודשת כלל ואם נתקדשה לאחר לאחר מכלן מושעין לקדושי שריבס. והרמ"ם זיל כזה שאלו שאלה אחר לו השליחי עכפת זו לקדש זה אם האשה שיהי מקודשת שפל דפת זו השליחי דלמן סודי דנמר בלבו ליחנה לו כדאוחו לשון שופיל לשעין קדושין שמתח אדם מקדוש' כ"י אדמתא דכי מסר לו כטכפת ואם לא יציל בלשון שאלה י"ה בלשון מתנה וכל הסמוי מה' המתנה על מנת להחזיר והיא מקודשת ויקנהו מן האשה ויחזירו לו או יחזיר לו דמים וחרת דמי' היא חורה אלה דכרי זיל. והאר"י להראו' פסס כזה. וזהו אם בשאלה מאחרים אכל אם שאלה מן האשה עלמה כדדון סוף ודאי מקודשת עמה יפסק שאלו הוא מתנה הרי היא שלו וככסף שלו קדשה. ואם אינה מתנה ודרך גולה הוא כידו ואם לא קדש' וככפה כידו נקרא עליה גזלן. וא"כ הרי קדשה בגזל דירה דלי שדך או אמרה אין דהיא מקודשת ובלל דמילתא שיהי בזה כמתנה ליד האשה ומד האשה ליד המקדש במתנה או בשאלה הויא מקודשת ואם בזה ליד האשה בשאלה לא הויא מקודשת בין בזה ליד המקדש במתנה או בשאלה. ואחת שחשפת בכל זה ור"ת ללח יד' כל הספקי' רוח תכמים נוטה מעד :

ענין רמא מחמת הרמב"ם זיל שכת' (סי' מה"ה סע"ו) ששליח כבעל ששלחו לקדש את האשה אינו לריך פדים כיון ששליח

והמשלה גורים דבכר ותמנה זיל השליח הוא במקום אחד והמשלה הוא במקום אחר מי יודע אם הוא אחת או שתי. אין זו קדושה שכתב זיל כל כתב שחזיק אותה במקדשת אלא כששמתו קך מפיסה והרב זיל חילק בין שליח האיש לקדש ובין שליח האשה להתקדש שלריך שם פדים כמו שליח קבלת סגול. וכן הוא דעת הרשב"א זיל בחדושו כפי' האיש מקדש. וגם הרמ"ם זיל כפסקי' סורה כן והוסף שאף שליח האיש אינו לריך פד' ולא דמי קדושין לגט. דגט שגא להחזיר לריך פדים אכל קדושין שגא לאסור אינו לריך פדים. אכל הראב"ד זיל בהשגותיו כתב על לשון הרמב"ם זיל מתיבה היא זו דכיון דספקין המקדש בלא פדים אין מושעין לקדושי ואפי' שריבס מורים א"כ מה מועיל הודלת השליח והמשלה כיון דהודאתו חיוב לאחריני ע"כ לשון הסגני וכן הרכי ר' משם סגני זיל הגיב על הרמב"ם זיל כזה. וגם הר"ן זיל כפי' מה"ה סוף מספק לומר שאלו בשליחו' האיש אין לריך פדים. ס"ה בשליחו' האשה. אלא שכת' מחורחה דמילתא דכין בשליחו' האיש בין בשליחו' האשה לריך פדים דלח דבר שנתנהו סתום מ'י. ואחם זרע אחת שלום לכס :

חלפמן א' אלהך ידך

ענין רמב שמתני על כתבך. ומה שירא' להשיב כזה הוא שספק כלו לו חדשו וגמרו סימניו הוא מן החורה ודאי ילד וליכא לפסקו כנסל. דהא רוב נשים וילד משליח ילדו ורובא דלמרייתא הוא ומיה' אם נשאת לכהן לא מסקי' ליה מריב ואלו לא הי' ודאי ילד לא סוף שכת' לה כספק איסור יבמה יסוק מפני שהוא כהן אלא לפי שהוא מן החורה ודאי כרש"י

ילד שכתב ליה כסדי' כדלמריה כפי' החולין (ל"ז ע"ה) וס' המילה (קל"ה סי' כ) ומשום דכתיב כד רשפתו כד רשפתו אחת אחת מחייבו ואין אחת מחייבו משום שתי רשפוחת אכל זה מפני חבלה זו אינו חייב מימה מפני חבלה שבת והוא דלמריי (שבת ק"ו ע"ה) כל המקלקלין פטורין מן מוחבל ומכתיב כבר סיר' הראשונים זיל דיינו נחובל ונריך לרם והיא מלאכה הריעה לגופה . והעיס שאלו נראו כן מדברי הרמב"ם זיל כבר הקשו עליו האחרונים זיל מימ' כמדוי הוא ראוי בין משום חלול שבת בין משום חבלה נוסף אפילו היחה נחול. והאשה ששאלה ידה והחזיקה בראשו מקדשה אחת שזן המאור על אשר הסיח פרה להכנס בין האנשים לחלוט שפרו של איש. ואם לא חשמת עליהם מדוה בקבל עד אשר חשמת להם והשיי כדמתי יקפו שלום ביניהם ושלום :

שאלה רמ מילאה: ז שאלת אשה אחת נתיי קטנה לבת אחותה ואחות קטנה נחנללה כיד אדם אחר אם קדשה בלוחה קטנה אם היא מקודשת או לא :

תשובה כזה יש לחקור אותה קטנה שנתנה האשה לבת אחותה אם נתנה לה כמתנה נמורה או דרך שאלה. ואם בזה ליד המקדש בנתנה ומירה ליד המקדש במתנה היא מקדשת' ונרא' דלמריי בדלול שדיך ואפי' שחקה דלל כפי שדך או אמרה אין אלא בעצלי דירה דלי לא שדיך ולא אמרה אין לא מוכחא מילתא דמתנה נתנה לו קך להקדשת. ומ"ה צייקן שדיך. וכ"כ לא שדך דלמריה אין כשארר לה מחודש' לה אכל כדדון סוף שסכפתה סוף נתנה לה אחר' אלא כמתנה והיא נתנה אותה למקדש משמתח אפי' לא שדיך ואפי' לא אחר' אף כחורי קדושין שקלחה וסורא מקדוש' כאלו קדשה בכסף שלו. חה פסוס סוף וכל זה הוא אם הפיר כמו שכתבת שכלא בדרך מתנה מחורי אחת אל האשה ומתאשה אל המקדש. ואם אינו כן אלא שדך שאלה בזה ליד האשה או דרך שאלה אל המקדש יש לחלק ולומר שאלו אחות אחת ששאלתה לבת אחותה והיא נתנה למקדש אינה מקודשת שהשואל אינו רשאי לתת מה שהשואל כידו. ואם עשה כן הויא גולה כיד מקבל המתנה והרי הוא מקדש אותה בצול דלמריה שאינה מקודשת אלא לאחר היותה דקיה ביאוש ולא קייל כריש' (קידושין י"ב ע"ב) דלמר סתם גול ביאוש כשליה הוא ואם האשה נתנה כשבעה לבת אחותה בנתנה והיא לא נתנה אותה במתנה אל המקדש אלא דרך שאלה לקדש זה כזה ופלו דברים בין הראשונים זיל כמה שכתבו לקדש בטכפת שאלה שיש לאומרים מקודשת מן הספק. וי"ה מקודשת ודאי היא אינה מקודשת כלל ואם נתקדשה לאחר לאחר מכלן מושעין לקדושי שריבס. והרמ"ם זיל כזה שאלו שאלה אחר לו השליחי עכפת זו לקדש זה אם האשה שיהי מקודשת שפל דפת זו השליחי דלמן סודי דנמר בלבו ליחנה לו כדאוחו לשון שופיל לשעין קדושין שמתח אדם מקדוש' כ"י אדמתא דכי מסר לו כטכפת ואם לא יציל בלשון שאלה י"ה בלשון מתנה וכל הסמוי מה' המתנה על מנת להחזיר והיא מקודשת ויקנהו מן האשה ויחזירו לו או יחזיר לו דמים וחרת דמי' היא חורה אלה דכרי זיל. והאר"י להראו' פסס כזה. וזהו אם בשאלה מאחרים אכל אם שאלה מן האשה עלמה כדדון סוף ודאי מקודשת עמה יפסק שאלו הוא מתנה הרי היא שלו וככסף שלו קדשה. ואם אינה מתנה ודרך גולה הוא כידו ואם לא קדש' וככפה כידו נקרא עליה גזלן. וא"כ הרי קדשה בגזל דירה דלי שדך או אמרה אין דהיא מקודשת ובלל דמילתא שיהי בזה כמתנה ליד האשה ומד האשה ליד המקדש במתנה או בשאלה הויא מקודשת ואם בזה ליד האשה בשאלה לא הויא מקודשת בין בזה ליד המקדש במתנה או בשאלה. ואחת שחשפת בכל זה ור"ת ללח יד' כל הספקי' רוח תכמים נוטה מעד :

ענין רמא מחמת הרמב"ם זיל שכת' (סי' מה"ה סע"ו) ששליח כבעל ששלחו לקדש את האשה אינו לריך פדים כיון ששליח והמשלה גורים דבכר ותמנה זיל השליח הוא במקום אחד והמשלה הוא במקום אחר מי יודע אם הוא אחת או שתי. אין זו קדושה שכתב זיל כל כתב שחזיק אותה במקדשת אלא כששמתו קך מפיסה והרב זיל חילק בין שליח האיש לקדש ובין שליח האשה להתקדש שלריך שם פדים כמו שליח קבלת סגול. וכן הוא דעת הרשב"א זיל בחדושו כפי' האיש מקדש. וגם הרמ"ם זיל כפסקי' סורה כן והוסף שאף שליח האיש אינו לריך פד' ולא דמי קדושין לגט. דגט שגא להחזיר לריך פדים אכל קדושין שגא לאסור אינו לריך פדים. אכל הראב"ד זיל בהשגותיו כתב על לשון הרמב"ם זיל מתיבה היא זו דכיון דספקין המקדש בלא פדים אין מושעין לקדושי ואפי' שריבס מורים א"כ מה מועיל הודלת השליח והמשלה כיון דהודאתו חיוב לאחריני ע"כ לשון הסגני וכן הרכי ר' משם סגני זיל הגיב על הרמב"ם זיל כזה. וגם הר"ן זיל כפי' מה"ה סוף מספק לומר שאלו בשליחו' האיש אין לריך פדים. ס"ה בשליחו' האשה. אלא שכת' מחורחה דמילתא דכין בשליחו' האיש בין בשליחו' האשה לריך פדים דלח דבר שנתנהו סתום מ'י. ואחם זרע אחת שלום לכס :

חלפמן א' אלהך ידך

ענין רמב שמתני על כתבך. ומה שירא' להשיב כזה הוא שספק כלו לו חדשו וגמרו סימניו הוא מן החורה ודאי ילד וליכא לפסקו כנסל. דהא רוב נשים וילד משליח ילדו ורובא דלמרייתא הוא ומיה' אם נשאת לכהן לא מסקי' ליה מריב ואלו לא הי' ודאי ילד לא סוף שכת' לה כספק איסור יבמה יסוק מפני שהוא כהן אלא לפי שהוא מן החורה ודאי כרש"י

חדרה ופחתה האשה לפניה ובהא האשה ואמרה שהיא לא נותנה לקדים לחתום. והאשה אחרת בזה במרמה על שמה ומתי רבה בר חנן שמחלין הרי מספק בדבר ואמר חז"ל משה. לפי שבטביעות קולא חזי מביד שזאת האשה הינה אשתו של זה. יאמרו לו בנר ליה קולא חזי. זאת האשה כששמעת קולה הית' קטנה ופסגו היא גדולה ומהנה קולה ו. ילנו עדותו חז"ל שחכם בשטר הראשון ויהי' כחב ידו יולא ממקום אחר ולא אמרו שהיה זה מגיד ומודר ומגיד. וכן למד חזקת הרזיה ז"ל שבכל כיוולא בזה חז"ל בו משה מגיד ומודר ומגיד וכחב הרז"ן ז"ל נפיי' ההלכות במס' ראש השנה שכן הוא הרז"ן וגם הרמב"ן ז"ל יורה בזה וגם הבבלי הפטור ז"ל כחב שאם יש לאמנות בשטר האמנים העדים לומר לא לוונו הלוה לכתוב לאמנות אלא מעצמו כתבנו כן. ואין בזה משום מגיד ומודר ומגיד. ועל כן מוביין בכל המקומות לכתוב בשטרות וקיינו פסולו על כל מאי דכתב ומפרש לשל ועל ההלכות במס' ואם לא כתב כן ויהי' העד' ולאמין לומר לא כתבנו זה בלתי אלא מעצמו ואין בזה משום חזר ומגיד. וכן כתוב בשטר חושן המשפט כי העד' ולאמין בכיוולא בזה אלא כשעוקרי' כל העדות ובה נחבטלו דברי האומר שאינם לאמין ודומה זה לאומר לאוסין היינו מביינין היינו. כי כל זה לא נאמר אלא כשעוקרין עיקר עדותם. אבל בדברי' שאפשר שכתב בלא השגח' ועיקר עדותם קיי' לאמין הם. ונלתי' מי שהשיב בזה שהעד' לאמין ויפה כוון אלא שהביא רמ"א מההיא (כמונ' כ"ד ע"ב) דלמי פלוגי כהן לוימי משפולי מנה ומחיימי סדרי ופסקי' דלין מעלין בעדות זו ליתוסין. ולפי דלמי' זו אפי' אין העדים בפנינו אין דנין ככתוב' זו במה שכתוב בה דהעבול ליה מביית אמה שכן הוא אוחה של אפי' פלוגי כהן לוימי ואינו כן דודאי אפי' אין קיימין דנין כמו שכתב בשטר וכדון הזה אין אמתו נושאין ונחמין אלא אפי' העד' הם לאמין אפי' לא. אבל אם אינם כהן אמר' אכילת מילתא דשפירא קא מסדרי. וזו אינה דומי' לאפי' פלוגי כהן לוימי דהתם שמי עדותיה הם אמת כהלוה' ואמת צוחקים אבל כדון הזה הכל הוא בעינין ההלוה' אלא נחתי' למה אפי' לא. ועוד דהביא דלמי' פלוגי כהן האמת הוא כחב הרמב"ם ז"ל (פ"כ מהלכ"ב ה"ט) שאפילו אמרו העד' פלוגי כהן לוח מעלין שאין מעלין ליתוסין. אבל הרשב"א ז"ל כתב שאם אמרו כן העד' שמעלין ליתוסין בעדותם ולא פסקי' דלין מעלין אלא כשהוא בעצמו כתב אפי' פלוגי כהן וכיוולא בזה והוא מה שאמרו במס' המגד' (פ"ז ע"א) ומיחו לנו בני גט פשוט (קס"ז ע"א) עדים חתומים על שאלת שלום בנט שהם שני עיניי'. ואינם עדות אמת והעול' מזה הוא שהעד' לאמין ואין לאם ולא לבדא כחה זכות ככתובת בזה :

דך גנ. וכפי דברי האשה שהיא הרגישה בו כשירד עין הגנ ותקם ממסתה ותחל לתון והוליתו כחופסין והיתה עברה אמת עמה כחלה. וכשהרגשנו בדבר שלחנו אחריו וספן שלא היחה כוחנו לדבר עבירה. אלא כדי שילא עליה שם רע. מפני שהתקוטטה עמו ואחמנו כדיתוהו. וכל חכבס נדרו ואמר חזקתי ליה' אלהי ישראל ולא חשבו עול לפסלה והמרטובו מנדויו. ואח"כ בלא הכעל וידע בדבר הזה. ואמרו לו קולא כי אשתו אסורה עלינו ואחמנו ראשי קולא חכבס כתבנו לשאלו את רבינו גר"ו להאיר עינינו בדנין זה :

תשובה אשה זו דריי' אדם אין אוסרין אותה על בעלה לפי שאין האשה נאכר' על בעלה אלא בעדי עומאה ושיהיו שנים שראו אותה דלין דבר שנערוה פחות משנים כדלמי' בקדושין בפי' האומר (ס"ז ע"א) או בשני עדי' שראו דבר מכושר כדלמי' בפי' דיבמות (כ"ד ע"ב) או על ידי קניי' וסתירה כדליתא בפי' דכתובי' (ט' ע"א) אבל בלא עדי' אלא בקול בעצמה ואפי' בעד אחד בעומאה וכיושר אין אשה נאכרת על בעלה בדריי' אדם. ואפי' הודם הטעם שהוא בלא עליה אינה נאכרת ושמת רולה לקלקלה על בעלה ואין אדם משים פלמו רשע כדלמי' בסנהדרין בפי' (ט' ע"ב) ובפי' (כ"ה ע"א) ואפי' היא עלמה שהודית בזנות ואמרה עומאה איני חיי' נאכרת בך דשמת פייה נחמה כדלמי' בשלי' נדרים (ז' ע"ב) והביאה הר"ף ז"ל בהלכותיו בפי' האומר בקדושין ודיבמות בפי' בית שמאי'. וכל זה הוא בדריי' אדם שאין ביד אוסרין אותה. אבל י"ל כדון זה שאם הבעל לבו טוקפו שמת יש עומאה כיון שלא נאקה האש' חקף כשירד והמתמי' עד שהוליתו מהפחת זמנש מפני זה שמת יש עומאה. חייב בדריי' שנים לגרשה ואפי' יגרשה חייב לפרוע לה כבזכותה כיון שאין בית דין אוסרין אותה עליה. והכל תלוי בהשגח' שיש לו עליה. שאם חושש לאסור אל יוכל דבר האסור לו אבל אינו נאמן לספקידה כתובתה וכן אמרו בגמרא בפי' האומר בקדושין (ס"ז ע"א) שאם אמר לו אחד שאשתו זינתה. דמי' מהימן ליה כפי חייב לגרשה והיה כדון הוא ששם הדברי' הם אללו כללו ראה אותם הוא או עד אחד שבעלה חייב לגרשה בדריי' שמי' ויפרשנה כבזכותה ואפי' אינו חושש לאסור ואשתו כשירה היא בעיניו אל יגרשה. ומה שדיתם הנספן אם מפני היחוד נדיתם אותו אינו כהלכה שהרי אמרו בפי' אחרון מקדושין (פ"א ע"א) שאין מלקין על יחוד של אשה איש שלא להוליא לטע' על בניה אפי' שמלקין על יחוד דפנייה ואפי' פיריות שרז' לקלקל אשה על בעלה ולהשיאה בפנינו. יפה שפיתם כדדויו ויפסיקו לו זה ואינו נרדף ייסור אחר כיון שגב שזכותה. ומה ששאלתם לו זה ימים מנצין הלאש' שנתן כוס של יין לראש אחר בקדושין על במו והלאש' ההוא לא ראה לקבלה. הבת ההיא אינה מקודשת כלל ודושן גדר בדבר כדי שלא יהיו בנות ישראל הפקר ואחם שלום לכם אחיכם שמעון כה"ר אמת זלתי' :

בגנאי על ענין שאירע לשם

ענין רן הענין אשר נכלו עליו עולמים בגנאייה הוא שנמלא כחוב ככתובי' דהעבול ליה מביית אמה וואומרים שאם תמות האשה תחזיר מקלח' דבזכותה לאמה. ומפני זה הטפיסו הכתובה שלא מדעת האשה כדי שאם יעלים הבעל הכתובי' שחובל האם ויורשה לכתוב' מהבעל באחוז העוסק. והאשה אומרת שלא נותנה לאסור לכתוב' ולא לעדים לחתום דהעבול ליה מביית אמה כי האמת הוא שלא נכתב לה האם כלום אלא היא הכניסה אותם ממה שכתבה מנכסי בעלה הראשון וגם בהטפס' הריא נעשית שלא מדעתה : **והנה** הענין בזה הוא בעל דברים. האחד הוא במה שלא נותנה לאסור לכתוב' ולעדים לחתום אפי' יש נעשתה ממש. והשני במה שלא נכתב לה אמה כלום או אפילו נכתב אפי' לא השאירה זכותה קיים בשטר חתום כהלכ' אפי' לא נכתב עליה. והשלישי בהטפס' הנעשית שלא בגזירותה אפי' היא פסולה :

הראשון אמתם הסופר העיד כי תפולמו כתב כן. ולא נמלך בה ולא בנאמה אלא שכתב כמו שמתא' בשטר כתובי'. וגם העדים מעידים כן ואם הדבר כן אין לאם ולא לבאי כחה זכות עליה. ואלמתי' העדים בזה. ואין בזה משום מגיד ומודר ודבר זה מחבר מהירושלמי (שביעית פי' ס"ה) שאמרו יא שטרי חוב המוקדמין. מי מודיע איך אבא איך יומן ספדים מודיעין ולא כן אריש' כן לקיש עדים החתומים על השטר נעשה כמי שמקרה עדותו כדלמי' תלמי' כשאמרו לא תתמונו כל עיקר בדם הכה כשאמרו על זה תתמונו ועי' לא תתמונו עי' הירושלמי. והלמד מזה הוא דאמרינן כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד אלא כשעוקרים העדות אבל כשמקיימין העדו' ככללו ובדבר אחר אומרים שלא העידו עליו נאמנים ופירש רבינו שמעון ז"ל בפי' המשני' במס' שביעית שאפי' כתב יד יולא ממקום אחר לאמנים ונלמד מזה שהעדים הם מפידים על גוף השטר ובדבר שאפשר לטעות אומרים כי לא בהשגח' כתבוהו יאמנין הם ואין כאן משום מגיד ואינו חוזר ומגיד ואפי' שרבינו הרמב"ן ז"ל כתב במדושו בפי' איזהו נקף שהירושלמי הוא כשאין כתב יד יולא ממקום אחר אבל כשכתב יד יולא ממקום אחר אינם נאמנים ודבריו לריכס' עיון גדול. שאם אין כתב יד יולא ממקום אחר למה אין לאמין לומר לא תתמונו אבל כדון הזה וידע רבי' ז"ל שאפי' כתב יד יולא ממקום אחר לאמין שדבר זה רגילים הוא לטעות בו העדי' שפי' שכן הוא כתוב בשטר כתובות או כיוולא בו השנו שאין קפידא בדבר אפי' כתב יד יולא ממקום אחר למה לא נכתב יד ראה לזה שאפי' שכתב יד יולא ממקום אחר לאמין כדלמי' בפי' גט פשוט (קס"ז ע"ב) שרבה בר רב חנן תתם כהוא כשרי

והשני במה שלא נתי' לה האם כלום שהדבר ברור שכיון שלא נתי' לה אמה כלום שאין לה זכות והמשיב הני' כתב להם שכיון שאין בכתוב' שקנו מיד האש' שהכספי' מביית אמה איכ' אין שם לא הודיא ולא קניי'. אלא מילתא אבג גררה ויפה כיון בזה והחיתמה הבעל אינה מחייבת אשתו שהבעל בין שהכניס' מביית אמה בין ממקום אחר הכל שזה אליו ופוד כי מי שנותן לבתו נדויה על מנת שאם תמות לא יוכל הבעל הרי הוא כאלו אמר הרי זו מתי' על מנת שתחזור לי אפי' מות. ואם לא תחזור לי הרי הוא בעלי' משקשו איך הרי נשאר זכותו קיים באותם נכסי' מעשיו. ואם לא נתן לה כלום איך לא ה' לו בהם זכות לעולם ודיבורא לא מקנו ואפי' לא נותנה האשה לאסור לכתוב' ולעדים לחתום. והעולה מזה הוא שכיון שאם לא נכתב לה כלום אין לה ולא לבאי כחה זכות בכתובי' במה אפי' נכתב לה אמה כקמה ולא כתבה שטר שהשאר' זכות' קיים אפי' תמות במה אין לה זכות בהם מן הרין שכיון שכתב' בהם הבת נפתקל אמת האם לגמרי והכי איתא בגמרא בפי' הכותב וזירושלמי ואפי' יש מקל' בעיר נרדף לרקוק לשון המקל' אפי' שהחברר בעדים כי מביית אמה הכניס' אותם שאין לשון הכתובי' מחייבת האש' ואין מוליחין ממון אלא בראי' ברורי' :

והשלישי בענין הטפסת הכתובי' שנעשית שלא מדעת' שהוא בטל מכמה פנים האחת שנעש' שלא מדעת הבעל והאש' ואין ראו' לביד לכתוב עופס בשטר או בכתובי' שלא ברעון הל' והבעל שלא יבואו לגבות שני פסמים אחד בעיקר השטר ואחד בטופס ואפילו נעש' כדלמי' במלות האש' הוא בטל שזה הוא חוב לבעל שיכתבו עליו שמי' כתובות ופוד שאפילו ברעון הבעל והאש' אם נעשה בעדים שלא כדלמי' ואפילו תתמונו אלף עדים אפי' אין בו כמות כחלת' הויולא הוא בטל שאינו אלא כעד מפי' פד שהוא פסול בדריי' ממונות וכן כתבו המגד' הראשונים ואחרונים ז"ל בפירושים כפרק גט פשוט וכן נבטח תקון שפרות הם מחוקקים עופס שטרות כדון קיום שטרות כדלמי' וכן שלא נעשה כדלמי' או אפילו נעשה כדלמי' שלא בצינו הבעל הוא בטל אם כן חייבים ביד לבקו המתחיק בו שלא יטהו אותו בצינו משום אל תשכן באהלך עולה ואפסי' שנמנר' (כתובות י"ט ע"ב) לא הוצירו לא שפירא אלא שפיר פרוש גם כפר' לא חכר שטר פרוש אלא חכמים פירשו שכל שטר שלא יתון לכתב הוא ככלל זה שכיון שאם יגבה בו כדלמי' שלא כדון אפי' כן המשכה אותו שער כלאו מדברי קבל' וכבר הכניסו בזה ספר שאינו מונג' ואפי' ספדי' הדין שלא יבואו לחייב הזכאי וכ"כ בזה שיש חוב לבעל והרי אמרו (שם) שטר אמתה קולי עלמא מודו דהוי עולה אפי' מאן דאמר דשטר פרוש לא הוי עולה והרי שטר אמתה ככתב אחר ששמת כי אותו האש' הזמין ואמרי' בגמרא כי לא יתון לכתב וכיון שלא יתון לכתב הוי עולה ואסור להשהו כיש זה הטופס שכתב שלא ברעון האשה והבעל שלא יתון לכתוב שאם יגבה בו הוי שלא כדון כל שכן שיהא עובר עליו משום אל תשכן באהלך עולה.

כשרי

שיב נכס ר' יוסף ששטרותים הם מפורסדי' לזה יורש בכל מה ששיב
המפורסדים ורשאי להוליא את שלו ממחנה ידו חס' עיי' הפירוט :
ורא שכתבתי רציתי נכתב יוסף ששטרותים כי אין טוונטו נמחל היא
למחוקקה לפננו ושלא יתנה סוד המקבל והטובן אלל כדי להוליא
המנון מיד האשטרותים וגם עתן כי נתנה לו לרמו המנה' הימו מפני פלמו
הטובנה שנתן לו להוליא המנון ההוא מיד האשטרותים ולפי' האספני' לכאור
סוד לבטל המנה' מפני עמיו אלו :

המתנה בטלה היא כיסול גמור א' משום מחלת' והכ' משום טופס.
ואשר משום פתילה לפי שהחמית זיל לא קיימו מחמת פתו'
מנן כ' אלל מפני הנאה שקבל המקבל המנה' שהיא כנגד המחל' וסוד לרמו
לזה כי היכי דלעבדון מלמח' ואין נזאת המחמה דבר מזה כבודלמח' מקבל
המנה' שא' שהנכו הישרה ובנתינת עלה. ואומדן דעמח' הוא שהמנון הזה
לא הגישה הנאה זו בלבו שימן לו כל ירושה המפורסמ' שהיא גדולה מפני
גריטו' הנחתו ואם עשה כן שטות' הוא וכבר אמרו בגמרא (ב"ב ק"ג ע"ג)
שטותא יתירא חזא ב' דקא משחר' עבדיה ואם מפני שחרור זה בטלה מהמנו
כ"ש מי שימן כל נכסיו ויתמור על הפתחים מפני הנאה דרבי' בהנהגה טלה
שטות הוא זה וכבר כ' הראב"ד ז"ל שלא קיימו מחמת פתו' מנן כי אלל
במק' אבל כלה לא קיימוהו וכ"ש שהכריס נודע' וגם מקבל המנה' יודע
זה שלא קבל המנה' זו אלל בשכר נחת רוח שפשה לו אי' מנן זה היא בטל'.
ואמנם מפני הנד' השני שבטופה שהרי הודה מקבל המחמה שלא נפשי' ע"מ
שיעלה אלל לשכר ממלשו' האשטרותים וא"ל לזה שהרי האשטרותים הוא
נכנס לר"מ ועוד שהמנה' שנתע' בענין זה בטלה היא שכל מחת' שיפשי'
הבערמה ע"מ שלא לקבלה אלל להוליא מיד המחוקק בה היא בטלה כיוון
שאל הקדש' אינה מוקדשת אינה מתנה ופי' דין זה הרמב"ם בהל' נדרים
והוא היסוד ע"מ שלא נכתובן בזה אלל לקטר האשטרותים אי' המחמ' הואת
בטלה היא ודברים ברורים הם :

עוד על עניני על היתום דוד הנזכר ואחיו פר"ג ואחוזו ואמו :

ענין רנב כל מה שה' מוחזק ביד מכלוף פרנ המורים בשעת מיסמו
קרקשו' וסחורות ומטלטלין כסף וזהב ומגדלי' ומכשיות
ושאר מטלטלין יכול נכס דוד כ' שלישים חלק פשיטות ומלק כבור' ופני יעול
השלים והמכו' שהיית מכלוף פרנ דינס כדן ראוי ויחלקו הכסר והפשוט
כשזה אחר שזילאו הוולאות שנתעו בנביית' מה שישאר נקי ביד היורשים
ילקוהו כשזה והכח מטול עשור כל הנכס' בנדוייתה אחר שינו' זכות האלמ' ופרעון
מוכ' שהיו על הנכסים ופרעם האשטרותים וכל מה שישאר נקי ביד
היורדין יחוו להם כפרנס מה הפסוד ואם ירלה דוד היום ופרנ' כשיגדיל להוסיף
על העשור הרשות בידם ואם ירלו יתנו לה העשור שלה בקרקע' והאלמני
מטול מה שביאה פמה בנדויית' ומאחר' שהם מלקט' כ"ה זכרים מכסף
לרף עכש אחר שמכשע כדן וכהלכ' שלא נכסה כלום כמו שידונו דיני
המקום שהיא בזה לגבו' שם ומזונו' הימונים כל א' יפרע מחלקו מה שאכל
כיון שספק להם האשטרותים מוזנות לכל א' ואחר ומה שהריוו הנכס' אחר
מוח אכיסם ימלוו שריסם שוב כשזה. ומזונו' האלמנה והכח יחן הכסר כ'
מלקים והפשוט חלק א' לפי שהנכסים הם משופדים להם ושכר שמוש הכח כ'
שלישים של דוד ושליש על סרנ ושכר שמוש פרנ עליו לנד. והקרקע שזכר
האשטרותים אם מצרו להללה שלא ישאר לכסיה לרפי המלך המכר קיים
ואם לאו המכר בטל והמעוה הם מלוה ביד האשטרותים ופרעם הלוקח שכרו'
הזמן שדר בו וישלים לו האשטרותים על השכרו' לחשלוס פרעון הסך שנטל
ממנו ומחזור הקרקע לירשין וענין פרעון האלמני' יתנו לה כמנהג המקום
בפרעון מוכותיהם כל כשולה כ"ה זכרים מזונו' המקום בשעת כתיבת הכתובה
כמו שהוא מנואר בגמרא כתיבות כפ' אחרון (ק"י ע"ג) :

ענין רנג עוד שם של ענין המנה' הנזכרת למעל'. כל החרדה הזאת
שה' מיד האשטרותים לא היתה אלל משום ששקבל
המנה' ידקו' במחמ' הנעשית בגופן שלרם עיי' האומ' וכן שכשע מקבל
המנה' שנות' תמורה שאין בידו שער טולה בצרכאותיהם נשאלקה החרדה
והאמן הוא בשכונתו דמלמח' דשכיר' לחגלווי' לה משקרי אישיו ולא חליף כולי
האי ליכשע שאינה בידו ויולאזה אח"כ שאם הייתה לו מתנה בגופן שלהם
והיא בטלה בדינו כיון שאין בה כמכו בשוקא וחמתה ככר' אפילו עשאה
גדול הי' מן הדן לכספו לבטלה כיון מי שיש בניהו דבר המזיק כנוף כלכ רע
וכיולא' בזה שאכדן אותו עד שילק היוקר וכן אם הייתה לו מתנה בצרכאו'
יכול לתבוס בה והיא בטלה בדינו כרי הוא דבר מזיק אבל אי' לכל זה אחר
שכשע וכיון שהאשטרותים בטוח מהצרכאו' אין לו לחוש על מתנה שנתעית
בעדי' שראל לפי שהיא בטלה מציק' ובתנ' הנשכר היא חשובה שלא קיימו
חול' (ג"כ ק"י ע"ג) מחמ' פחות. וכן כ' אלל משום אומדן דעמח' שפני
הנאה שהגישה לידו נתן לו לרמו מחמה ואומדן דעמ' הוא שלא יתן אדם
במנן אלל כהדרכה ובכ"ה וכו' ואם מפני הנא' או נתן כל נכסיו שטות'
יתירמח' הוא וכן נתמן בטל מכירה שמן הדן הי' קיימת מפני שטות'
יתירמ' דמח' כ"י דהיה משחרר עבדיה ואי' או שטות יזכר גדולה ממי שנתן
אחר גריטו' ה' וישאר עני מחזור על הפתחים מפני שכר שיטה לזה ואפילו
נתן לו הנאת מעוה זה לא קיימו חמיתם והאו' זה הוא שטות' יזכר מנומן
המנה' וכבר כ' הראב"ד ז"ל שפשי' מנן כ' שנתן כל נכסיו מתמחו בטל' וכ"כ
העשור

שכרי לא המפורסדו אלל כדי לגבות בו והאי עולה וכוין שיש בזה למו מדברי
קבלה ביד טוין אותו לקרשו קרם ביד או למחוק המחמו' וישאר הקלף בידו
שיטה שלו וכן דמתי הלכה למעשה בשאלה בזה מהמערב אל גריטו' זיל נכס
אלי האכתי כן ורעה משוכתי והנחתה וזה הי' לו קרוב לשליש שם ויזכר.
והרשב"א ז"ל כ' במחמ' על שטר שה' בטל בדינו שקורעין אותו ביד שלא
יטול לגבות בו בצרכאותיהם. ומה שאומדן שכוין שהוא כמח' הנשכר הימונו
בידו ומה בכך זה אינו מתקן הלאו דמיט עולה הוא וגם יש לחוש לביד טוין
ואם בעיקר ההפסדה עמו כ"ש שיש לחוש שמה יטמו גם להכשירו. וכן
הראב"ד ז"ל כ' שכל הטפס' שטוין ביד לריכין לדקדק בה לחוש טוין לביד ואם
ישמע המעשה אותו מוכס ואם לאו בכל יום הוא מוכר בלאו של דברי קבלי'
אקרו' הדבר לטוולו פטדות והמחוק בידו מסייע יד עוברי עבדי' ועובר
משום ולפי זיל כ' במחמ' על לא חתן מכשול ואל יתן אדם פניו כמנון שאינו ראוי לו
מלה מבוטלת כראשון ואחרית' לא מצורך. ואשר יורישט ה' אלהיו אותו יירש :

הלפסאן על עניני היתום דוד פרנ

ענין רנא היורש דוד פרנ בא לכאן. יש וד מחלהך מאהל למשכן
כי הוא כשכני' פלוקה מוכון לאחר הכ הכ' מהכסף המתוכן
לריך רחמי נשים רחמני' משימון ופלון. ואלי יתר גרוני בקרי' ואין קול
ואין קשקש שאין ריוו היסוס מסור בידי כי כבר גדל ואין נו דין יחוס
וגם כי נכסיו אינם במקומי ואין מוטל עלי' מה שהוא חון למקומי אבל מרת
רחמנותי כחתיני להוליא מפני מלין כמה שהוא מן הדן להפלו בדיני
הימוני'. זה כבר הוא גדול ואין לאשטרותים להמסק' בנכסיו דאשטרופא
לדקני לא מוקמי' הי' פקח או טפס מאכד נכסיו אין ב"ד וקוקס לו. ואלו
הי' שטות גמור שחייבין ביד למנו' לו אשטרופוס הי' הדן ומון שהאשטרופוס
אשר מזה אכזו עליו יאשר האשטרופוסו עד שישתם ואין לביד למט' אחר
אבל זה אינו שטות ואם הוא בלתי פקח יכול את שלו וישעה בו כולונו.
והאשטרופוס טוין כי אם יתן לזה חלקו מן הדן ג"כ חלק הקטון ממנו יתנו
ביד אשטרופוס עליו ויתן גם חלקו ובעשמה זאת אין שמש יתן לגדול חלקו
וחלק הקטן יאשר כרשותו עד שיגדיל ויתנו רשאי להמלק כי כן אמרו בחומ'
האשטרופוס עד לאלל החוקי' בנכסיו' רשאין להמלק משהחוקי' בנכסיו' אין רשאין
להמלק וכ' ר"מ זיל מוספתא זו כספק הלכה ונמסכו אמרו כל האחרוני' זיל.
ואם אומר שרובה לכת שפקדון אלו' אדום הדן ומון שיש בידו למט' לרוב
ללונו ככל שפקד' ואלל מוכנין אותו ללכת לעסקיו מפני הסקדון אשר הסקד' אמו
כמי' הרמב"ם ז"ל (פ"ו מה' שאלה הי"ב). ואם דעמו ללכת ולחזור יפקוד
הנכסים ביד איש נאמן עד שיבו ואם דעמו להשחק במקום אחר ימסור
הנכס' לביד וסם יתנו אשטרופוס וכל זה הוא בחלק הקטן ובחלק הגדול
חייב להחזיר לו את שלו בלי שום עכוב ואם הוא כבור יכול כ' שלישים הנכס'
ככל מה שהי' מוחזק בהם אכזו קרקשו' ומטלטלין וסחורות' ואם יש שם שטר'
חובו' הוא ראוי וחולקין בהם הכסר והפשוט חלק בחלק. ואם האשטרופוס פרע
חובו' כחובו' וישאר חובו' יטוס במשכון הכסר כי שלישים בחלק הקטן
כיון שאמרו בגמרא (ב"ב קכ"ד ע"א) יאל עליהם ש"מ הכסר ומון בהם פי
שנים ותימה הוא מהרמב"ם ז"ל שהשמיט דין זה אבל אמח' הוא. והכח זה
היורש נתן כל נכסיו לרבי יוסף ששטרותים בשטר הנעשה בצרכאותיהם ובשטר
הנעשה בעדי' ישראל והנה כ' השטר' בטלים הם שטר הנעש' בצרכאותיהם
הוא בטל מן הדן אפי' הי' הנותן כן דעת נדעמ' הרמב"ם זיל בשטר'
העולים בצרכאותיהם ואף לרבי המכשירין כיון שגא נעשית כחוקן חזיל בטלה
כמי' בגמ' ופירשהו הראשונים זיל במשוכותיהם ושטר מתנה שאין כחוב
בו כמכור בשוקא ותמזוהו בכר' הוא בטל דהוי כמתנה עתירת' וידוע הוא
שאין הישמעאלים כותבין כן. ושטר הנעשה בעדי' ישראל ג"כ הוא בטל לפי
שזה לא הגיע לב' שנה ומתמחו בטלה כיון שהיא מתנה ככל הנכס' ולא השאיר
לו מחן חיי עשה ולא קיימו חזיל (ב"ב ק"י ע"א) מחמ' של פתו' מעשרים
אלל אלא עשאה מפני נחת רוח שנתעו לו וכדי שימסקו בנכסיו ללללתי
ומתנה הוא לא נעשית בטל זה. ועוד שמתנה זאת לא נעשית חזיל כדי
שיחזק על האשטרופוס כעת מזהה זו לגבו' ממנו נכסיו ודמי למתנה בית
חורון (מדרים ח"מ ע"א) שנתעית בהערמה שהיא בטלה כיון שאם הקרישה
אינה מוקדש' אינה מתנה וכ"כ הרמב"ם ז"ל בהל' נדרים וידוע שזה לא נתן
לו רשות להקריש נכסיו ע"כ המעמי' הם בטלי' והאשטרופוס אין לו לתת
אפי' פרוטה אחת למקבל המתנה ואם יתן יפסיד הכל כי אין לו עסק אלל
עם היורש ואם יאמר האשטרופוס ואיך אמן לירוש' והיום או מתר יכפני מקבל
המתני' לתת לו הירוש' מזה המתני' שנתעית בצרכאותיה' ואינו מקבל עליו
דמי' כן עשהה האלמני' שהוני' ממני מה שהייתי פטור מן הדן באיום
מסיר' למלכו וא"כ איך אמן לירוש' כלום הדן עמו בזה על כן הדן בזה הוא
לכוף למקבל המתני' לבטל המתני' הנעשית בצרכאו' בפני הערכאו' ואלו ה'
במקום הזה הייתי כופס אותו ככה חרם ונדוי לבטל המתני' כדי שלא ימלא
טענה האשטרופוס לפעכ' חמת ידו נכס' זה היורש ואם לא יבעל המתני'
האשטרופוס אינו יכול ליתן למקבל המתני' כלום כי המתני' הי' בטלה וגם
לירש' את מן הדן לכספו לתת לו כלום כדי שלא יח' לירוש' מקבל המתני'
פי' הפטו'ם וא"כ ישארו אלו הנכס' ביד האשפ' עד שיכזב אליהו זה נזק
גדול לירש' מפני עכוב מקבל המתני' עיי' הפטו'ם וא"כ חלקה מדה"ד ע"כ מן
הדן רבי יוסף ששטרותים אם לא יחזיר המתני' הוא מיק ששטר' של זה היורש
שאינו יכול לתבוע את שלו מהאשטרופוס והמויק ששטר' של מכירו חייב לשלם

המסור שהיה הגדול שנתן נכסיו יוכל לנסות חרש שגייסה ליד המגבל סמחה הממסגלי המחר בנות מהנה סמירתי וכיונה כזה ולפיו אחי ה"י זה גדול כיון שלא הגייסה המחר ליד המגבל יוכל לנסות לה נחתי לך נכסי פימ לקבל ולדבר זה פסוק הוא וחיל להרבי רחמי פיו והוא כמיש הפולסופוסים ממשל ראשון שא"ל מוסת שחן כלל הפולס חסס חסילו פחי וסכל מיל יכיר שמחר' א יח' נעלה מסיקתה . וסוד שלא ראיתי שהישיבו והדרישו חבל נתן לו פכה נעפרה לו' כי חביו אכסו לפני מוחו לתת לאמו חוססת וזלתיק שלא כדון והדברים הם שקר מפי עדים נכונים שלא הדימ ואך נאמר כי הוא הדריכו בעלם והיה נעפר' להפסידו מנעמו לתמו נחמו שלא כדון והפילו מהנה מופתת היה ראוי לנעלה לפי שזא אף על פי שהגייסה לכלל שרים וחוקה שדון הפדים פוחמין על השטר אמר הם כן נעפרה גדול זהו אל הפדים נקראי בעלכה נשישור השטרות חס גייס כדי לשקר ראשון לפיקרן ואם יס כסס נותנת שלא היו שם לפני הפרק שנה היו שומא וכל אלו הדברים לנו נמסרו חלנו לנתיים בעל' ומופתין הם הכחמי הידעיי זה ואך תקובל כזה עדות עדים שאין בקראן בעל' וכל אלו הם השמות להשמיר ממון של חוקמו ולפי מה שסוף מורה שלא קבל מהנה זו פימ שמהי שלו חלל כדי להליל ששוק מיד עושקו חייב בעל' היא מסיקתא דומה זה למי שנותן כל נכסו לכוני ולחשמו שלא עשאל חלו. הסטרופה זה מלומדן דעתא ונדון סוף אף חיו מנו לריבין לאומדן דעתא שהרי הוא מורה שלא קבל חלל כדי שהיה הסטרופוס והיא בעלה וחס הנותן חיו רולע שהי' הסטרופוס שלא נסחלק כמו להסטרופוס הזאת ואפי' נשכח שלא יסלקנו יוכל להשאל על שבושמו וחס' קבל זה בקרין הוא קנין דברים וחיו כלום וכבר מחזיל (כדריס מיה פ"ח) כל מהנה שחיי שאם הקדישה (איה) [מהל] מוקדשת חיי ממני וכבר הורה שלנו נתן לו כל נכסו להקדישם חלל כדי שיוציאם מיד הסטרופוס להליל מיד עושקו ולהחיר' לו זה חיו רול' שיערה נשכילו כי הסטרופוס קבל פליו דית ומה לו להסתבר על ריב לא לו זה חיו לו מה שזומרין לרעה לה מדובשך ולח משוקרין וכן זה חיו לו חיי רול' שהחלוחת להוליל הממון מיד הסטרופוס ולא שמתחסס לחחרי' שאמרת שנתן אותם למקום הראוי ומי יומר ראוי ממני לא ארלה ליעלם חלל מיד מי שמסרס אכיו חליו וכיון שנאמר שהמחר היא בעל' מדון מהנה וגם מדון הרשאה והסטרופוסות חייב היה הוא שפר אמנה שאכסור להסותמו ואם המגבל הוא מהכשירים ראוי לו לקרפו ולא יסבור על לאו של דברי קבלה ודאל חשק בחלדין פולס. הפולו מר' זה שהירש הזה או מורשה שלו יוכל לתפס ממון מורשה מו הסטרופוס ומקבל המתח חין לו דין ולדריס כזה חיו הרין וכל די דיתא דמזיקת ליי לקיים מהנחו לאו דיינה הוא :

שאלה רנה

עוד שאלת ממני על ההקדש השכיר בית של הקדש לאחר נכח ידוע ובה אחר והוסף עליו והראשון מאיים שאם לא יקיימו שכירתו יפסיד ההקדש מהו הרין בזה :

תשובה

יד ההקדש על הפליו' וישאר האחרון המעלה של הראשון בנסמו דקיל' (קדושין כ"ח פ"ח) לחיורה נגדו כמסירתו לגבוה כמסירתו לדיעו וקיל' (ר"ה ו' פ"ח) כשך זו דקה וכיון שכן זה האחרון שהוסף על השכירי כחייבי להקדש בלותו חוססת דריבורו ואפי' חור בו ממשכנין אותו בלומו חוססת וכן שנינו בערכין כפי המקדש חס שניה (כ"ז פ"ח) אמר ח' הרי היא שלי כשפרס סלפים ואחר ח' כ' ואחר ח' ב' ואחר ח' ג' ואחר ח' ד' ואחר ח' ה' כחמיס חור בו של י' ממשכנין מנכסיו עד שפר חור בו של י' ממשכנין ונסיקתא דמלחא כי ההקדש חיו מספיד ואם מוסיף רולע לשמו דריבורו כוסין הגורפ ממנו ללאת מהביית ואם חיו רולע לפמוד דבורו ממשכנין אותו בלותו חוססת וישאר הפוחת בתימו ולא יפסיד ההקדש כלום ודבר זה פסוט הוא :

ענין רנו

כמדומה לי שכתבתי שספק שכלו לו חרשיו ולא שיה ל' זום לרבען דפליגי עליה דרשב"ג כפי' החולין (ל"ז פ"ח) ונפי' המילה (קליו פ"ח) הרי ודאי ילוד פסוס דרוב נשים ולר מלילא ילדן ומותרת לשוק דהא רובא דלורי"י הוא חללל כיון דיש מיפוט מפילות חששו חכמים לדברי רשב"ג שלא להחירה בלא חלילה ומסייה חס נשאל לכהן לא מלרכין חלילה וסמכ' דלחורי"תא כרבען דפליגי עליה דרשב"ג ולא מתחרי' פליה ויכ' הרמב"ם ז"ל כפי' מה' ייבוס וחלילה ואלו ה"י ספק ילוד לרבען דפליגי לרשב"ג לא הוא שריא לה לכהן לפמוד פמה בספק יבמה לשוק ולהיות זה דבר ברור ולרבען חשבי' ליי ודאי ילוד ולרשב"ג ליכא חללל ספק. הקצו כתי' מיש האז מיעוטא דחייס"י ליי משאר מיעוטו דסמכ' ארובאל ולא חייס"י למיעוטא וחרלו דכיון דמיעוטא דשכיח הוא חשו ליי רבען לרשב"ג להלרי"י חלילה דלשכתן דחסו רבען למיעוטא דשכיח לאסור אשה בנותן בנותן דאפי' דרוב נוססין למיפה לא שריא לה וכן כמים שאין להם סוף אסרי' לה משום חשש מיעוטא וכן בכלן חס אפשר בחללי' חייס"י למיעוטא דמסילות לרשב"ג ואם לא אפשר בחללי' העמידוה על ד"ת כרבען דפליגי עליה להחירה לכהן כל זה דרשב"ג חלל רבען דפליגי בספק כלו לו חרשיו מתירין אותה לשוק בכל ענין אפי' לישאלא ואם נחייבמה חללל ויכ' בעל הפורים ז"ל (אבסין ס"י קס"ד) חיל' יבמה שילדה אחר מימתה בעבל ומת הולד חק' ל' יום חוללה ולא מתייבמת וכו' ואם נחייבמה כ' הרמ"ה ז"ל כיון דמסיקא היא ליי מולדין אות' ממנו. ולא נהירא דהאי עממי דשריין לה לכהן מספק משום דמכחי' חרבען דאמרי אשיש שלא שיה ל' יום הוי כר' קיימא והיא מותרת לשוק ואי' אדרבה מהיט נמי חללל מיכס דלרבען הוי כר' קיימא והיא מותרת לשוק והיא אשה חס שלא במקום מלל' פכיל' וכוונד' לייק כל חרשיו אחריו חללו כלו חרשיו לכיס ילוד הוא ומותרת לשוק ואסור' לייכס וללא ח' מתיר זה ארמיה ז"ל. ומיש לרשב"ג דרוב נשים ולר מעליא ילדן הרי חוליהו הכתוב מכללו כפי' וסודיו מן חרש פסדה חלו דברים בלא השגחה שזה הכתוב למד ממנו רשב"ג ורבען פליגי עליה דפ"ל דגרי'

לקיים יקיים ואם רלע לגרש יגרש ויגרשה כל וכו' שיש לה פליו כין כפוסת כן מדוייל כין חוססת וכיו' שאינו מגרש חייב נמאזותיה ונדוואתה כדון כל אשה שיושבת חתם בעלה ודינה כדון אשה שאין יוכל' לשמש בעלה כדלחילא כפי' דדה (י"ב פ"ב) ובהל' הרי"ף ז"ל כפי' אלמנה רחומה וקי' כי רשעבים ז"ל בחזקת מהל' חיות ואין לה דין מורדת לשמות מכתובתה ואפי' היסה אומרת מאיים פלי או כפינה ליי ומלכרלה ליי ואפי' שאמרו כנמי' כפי' אשים (ס"ג פ"ח) שהמורדת על בעלה פוחמין לה מכתובתה אפי' היא מה או חולה אפשר לומר שלא אמרו זה חללל חס החחילה למרוד בכריות' וקודם דמוסס חללל חס לא החחיל' למרוד חללל מפני חוליה או מפני נדוה' איכא למימר שאין פוחמין לה והכי חיתא בירוש' (כתובות פ"ה ס"ח) דלמרי' חסס ואפי' מה חס אן קיימא כשמרדה כשחיה מה החור' המרדת' פליו כי אן קיימא שמרדה פליו עד שלא כחה לדה ובהל' לירי דרה זה ח' בירוש' לפתין מה ופסי' דלגמרא דרין (כתובות ס"ס) לא ששמי' חיי' דפרבי' ומה כפי' שמי' היא וחירלו חיו דומה מי שיש לו פה כסלו למי שחין לו פה כסלו דחשיב לדה פה כסלו אפי' איכא למימר' בנדון הזה חס חיי' מופתת נס שאין דיה כדון מורדת שאין פוחמין לה כלום כיון שיש לו אשה אחרת ובהל' מפני מומי זלמ' חש' הרי מלל' לפתמו פה כסלו ומחל לזו פה שיש לו ממני כסלו וחס חיו רול' לגרש' ונס היא חיי' מופתת נס חמי' שחשי' הראוייה לתשמיס אפי' י' חס אחרת הרי' מורדת זו כיון שפמי' שארי' רחוי' לתשמיס שלא חס' אחרת מחל זכותו ויחי' דיו כדן השמרה חסו פיי' שליש שאין מסיבין אותו לרוד עמה כיון שארי' רחוי' לתשמיס ושולח לה מזונותיה ואוכל עמה מליל שבת לליל שבת כמי' כפי' חמי' (ס"ד פ"ב) וחולכת פמו דהא קי"ל כרי' (שם ס"ה פ"ב) דלמרי' מאי חולכת ממנו ודלל' כרי' אפי' דלמרי' מאי חולכת תשמיס ואם לא פשה כן י' לו דין מורד' להוסיף על כבודת' ושמה ח' יוכל לסבול ריה רע או לסלק אותו ואם ירשעי' כבודתה חס ימן לה בלחיותיה כמותן הראשונה כן הסכמו הפוסקים שאם משתמשין מתי' מלחכת' הראשונה נושלתן בלוחה שומא שהכריסו וכן חלו דפין' ולענין שאין דעתה חס חיינה יוכל' לשמור את עצמה שלא יבנה בה מנהג הספקר חיינה מתגרשת.

ענין רנה

עוד שאלת ממני על ההקדש השכיר בית של הקדש לאחר נכח ידוע ובה אחר והוסף עליו והראשון מאיים שאם לא יקיימו שכירתו יפסיד ההקדש מהו הרין בזה :

תשובה

יד ההקדש על הפליו' וישאר האחרון המעלה של הראשון בנסמו דקיל' (קדושין כ"ח פ"ח) לחיורה נגדו כמסירתו לגבוה כמסירתו לדיעו וקיל' (ר"ה ו' פ"ח) כשך זו דקה וכיון שכן זה האחרון שהוסף על השכירי כחייבי להקדש בלותו חוססת דריבורו ואפי' חור בו ממשכנין אותו בלומו חוססת וכן שנינו בערכין כפי' המקדש חס שניה (כ"ז פ"ח) אמר ח' הרי היא שלי כשפרס סלפים ואחר ח' כ' ואחר ח' ב' ואחר ח' ג' ואחר ח' ד' ואחר ח' ה' כחמיס חור בו של י' ממשכנין מנכסיו עד שפר חור בו של י' ממשכנין ונסיקתא דמלחא כי ההקדש חיו מספיד ואם מוסיף רולע לשמו דריבורו כוסין הגורפ ממנו ללאת מהביית ואם חיו רולע לפמוד דבורו ממשכנין אותו בלותו חוססת וישאר הפוחת בתימו ולא יפסיד ההקדש כלום ודבר זה פסוט הוא :

שאלה רנה

עוד שאלת ממני על ההקדש השכיר בית של הקדש לאחר נכח ידוע ובה אחר והוסף עליו והראשון מאיים שאם לא יקיימו שכירתו יפסיד ההקדש מהו הרין בזה :

(מ"ז ט"ח) אמרו על חשיבת הקטורה בין הכדים שהיו לומרין שה' מסייע בשירי ואמרו שם והלא לפי מלך ב"ו אץ עושין ק' וכן ענין לליית הפסקה שלפניה כולל נחלת כגון דשפייס למנא כמשמח' אי איתלי ביה מורא אמרו (פסחים ט"ה ט"ז) והלא לפני מנ"ו אין עושין ק' וכן שיאשו לחס דר' בשבת ואפשר לאפות אותו כפ"ס אץ זה כבוד מלכו של עולם וכיוצא בזה לגלגל בזה של שלומית וכו' רש"י ז"ל שם דרוקא נקט ב' י"ט של ר"ה דבזמן לחס הפסים לא היו שם ב' י"ט של גלויות ונר' מדבריו שאם ה' אפשר שיה' ב' י"ט של גלויות כמו שאין דומה י"ט א' כך אינו דומה י"ט ב' . ולמדנו מדבריו כי מה שבינו בפרק המילה (קל"ז פ"ח) יש יימול לח' ויש יימול לט' ולפסרה ולי"ח אש חל ר"ה יום א' ויום ב' לדרדור דמיקלף דה"ס ב' י"ט של גלויות אלא דתנא דנקט ב' י"ט של ר"ה תנא דירושלמי הוא דלית להו ב' י"ט של גלויות ובזמן שמקדשין פ"פ הראוי' מיתניח' מתניחין דאלו בזמן הזה לא משכח' לה בשני י"ט של ר"ה דלח' תשרי חל יום א' דק"ל לא אד"ו ראש אלא ודאי בזמן שמקדשין פ"פ הראוי' מיתניח' דלית להו ב' י"ט של גלויות ומש"ה נקט ב' י"ט של ר"ה וסרסא דמתניחין דתנא' דנקט ב' י"ט של ר"ה בדוקא נקט הכה נמי ויהי' לדידן דלית לן ב' י"ט של גלויות כי היכי דלא דמיא ספק מיל' י"ט שני של ר"ה ה"ה י"ט ב' של גלויות . והרמב"ם ז"ל (פ"ח מה' מיל' ה"ט) תפס לשון המשנה כפסטי' שאין ספק מיל' דומה י"ט ב' של ר"ה אבל י"ט ב' של גלויות דומה ובכ"כ בס' המלות הגדול ונרא' כי בלא השגח' כתב כן . וראיתי בס' יורה דיעה (ס' רס"ז) שהרא"ש ז"ל כתב בתשוב' שאינה דומה י"ט ב' של גלויות ולא פירש לנו עטמו ונרא' שמתעסב זה אמר' הרא"ש ז"ל וראוי לסמוך עליו כ"ס להחמיר ולפי שהוא דבר נורא חמיר כתבתי זה . שמעון כה"ר נחמ' זל"ה :

פאם על ענין היבשה הנזכר בס' רנ"ו

ענין רפה

האחינים מוסדי ארץ . הפומדי' על אדון כל הארץ . להם הגלגל קורא להם גודרי פרץ . יגדיל ה' תורתכם ויאדיר . חיי הכסף לשמוע את שפת שלומכם בלחי היום ראשן להשמיע ביה דינכם המקודש כי הגידו לי ושמעתי כי אירע מעשה בגלילותיכם בקבל' הקדוש' קהלת תחזה מענין יבמה א' שהותר' להתייבס בהוראת חכס א' מעיר מלמסאן וקלת מהמלמד' הוקש' להם שהיחר' ההוא ושאלתי מהם להודיעם דעתי בזה גם לדורשיו [כי] למחמכים הגדולי' הוקשה להם וכתבתי אל המחמיר כהנ' א' שלא כהלכ' וכנתו והשפתי ועמד ולא מלא דריו ויגילו בשמחתי היחרו ולפי שאלתו וכל ישראל נוגשין בדבר הזה כי היחר' הערוה כל ילדי המזרח ואם יתערבו בזרע הקדש ירבה פיסול צעולם וגם לשתוק בלחש שהוא כל על הערו' היא עביר' גדול' אם יכולין להפרישו ואיך מפרישו שכל מי שיס' כידו למחות בצעלי עביר' ואינו מוח' הוא נתפס עליהם (שבת י"ה ט"ח) פ"כ דחקתי עמתי להרדש למי שלא נשאלתי ממנו כדי שלא תהי' שתיקתי כבוד' להיות זה חילי' ל' . כשנין פת מעלתכם שדרינוי לך זכות כי לא נכנסתי בזה להחכיד בקלון אחריים ח"ו ולשוש בתקלתם כי גם בזה אין קלון כי כל אדם עשוי לטעות וסנהדרי גדולה עושין בהורא' והמכס המור' על האמת יאל הפסד עשותו בשכר הודאחו לחזור אל האמת ואם יש קלון בזה אינו אלא אם עומד בטיענותו כי לא יתן זה לחכמי האמת ומרע"ה אוד' ולא בוש וישמע משה ויטעב צעיריו (זנחים ק"א ט"ח) זהו מה שראיתי להקדים לכתב ואחר זה אכתוב לכם המעשה שהודיעונו ארך הוא ומה שאני נושא ומוכן בו ולא באתי ללמד כי ידעתי עמכם חכמ' והתבונ' והכל לפיכס כשולחן ערוך י"ה מכירכם ברוך ותזכו לחיי עולם שכולו טוב וארוך :

אשה

שמת בעלה ויש לו אח מאביו ואין לו בן והביא' משוכרת וילד' בת שנתקיימ' ג' ימים דבר פשוט הוא שאסור' לתתייבס . כיון דק"ל ב' כרבנן דאמרי' ב' החולין (ל"ז ע"ח) וצ"פ המיל' (קל"ז ע"ח) רוב גו' וז' מעליא ילדן וכו' הן הדין להחמיר לשוק להירא דתמנא אמר וכן אץ לו והרי יש לו בן ובפ' יואל דופן (מ"ד ע"ח) אמרו קטן בן יום א' פוסק את אמו מן הייבוס שנאמר וכן אץ לו והרי יש לו בן דהא רובא דאוריי' הוא אלא שחששו חכמים לדרשב"ג דאמר בפ' המיל' (קל"ה ע"ב) דכל שלא ששה ל' יום היו פסק ע"כ אמרו דחוללת ולא שרי לה בלא מליה אלא אי קים ל' בגויה דכלו לו חרשיו כדאי' בפ' יואל דופן (שם ע"ב ע"ט) ואם נשאת לשוק חוללת ותעמוד עס בעלה אם הוא ישראל ואם הוא כהן שחוללה אסורה לו תעמוד עמו בלא מליה דמכמי' אדרבנן דאמרי רוב גשים ולד מעליא ילדן זהו העולה מדברי החלמוד . ונרא' מדברי הגאונים ז"ל והפוסקים הראשונים והאחרונים ז"ל שלא חלקו בזה בין שגולד בשביעי בין שגולד בשמיני או בנ' כל שנתקיימ' שמה א' אסור' להתייבס וכ"כ הרשב"א ז"ל בחדושי אפי' נולד בשמיני וי"א שאם נולד לספק כלו לו חרשיו אפילו נולד מת אסור' להתייבס ומוכיחין זה ממנ"ש במס' גויר (י"ב ע"ב) האומר הריני גויר לכשיה' לי ולד והפילה ה"ז ספק גויר וזה נמלא לרבנותו ז"ל הרפמ"י . אבל פשוט הוא שאם נולד מ' אפי' מת לשעתו אסורה להתייבס ומותרת לשוק מן התורה והולגת מדרכנן וכן הם דברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' יבוס ואם נשאת לכהן עטור' מן הח' לכהן ותעמוד עס בעלה וכבר כתב זה הרמב"ם בפ"ב מה' יבוס . וכל זה כגוי על שורש רוב גשים ולד מעליא ילדן אלא ששפטי שיש קלח מפילות חששו מדרכנן לדברי רשב"ג דאמר כל שלא ששה ל' יום הרי זה ספק פכל הם אפשר בהנ"ל ואם א"א בחליה אם נשאת לכהן שהחוללה אסור' לו תעמוד עמו . וכיון דחשבנן ל' ילדו א"א הרי יש לו בן וסיאך תתייבס ואם תתייבמה תלא וכ"כ (בש"ח"ע) [בש"ח"ע] (ס' קס"ד) לפ"ז נחבדר עניות המתירבס להתייבס וכל ישיבש בזה חפ"י תמונה קטן . וסמתי הביא ראי' להחמיר

ממנ"ש הרמב"ם ז"ל בפ"א מהלכו' מילה שאולד לסקס ו' לסקס ח' מלין אמרו בשבת ממנ"ש שאם בן ז' הוא שפיר מעלין ל' ואם בן ח' ביח אץ חסותה סה מעוס מובל בשבת שאינו אלא כמתוך כשר בעלמא והוליד מזה המחמיר שאם בן ח' הוא כמתוך כשר א"כ הרי הוא נפל ותתייבס אמו . ואפי' דבריו א"ל לתקוד תחל' אם נגמרו סימניו ושפרו ולפריו שפ"ס הוא בן ח' אמר' בפ' הערל (פ' ע"ב) סימניו מוכיחין עליו אם נגמרו שפ"ס הוא בן ח' קיימתי דבן ז' הוא אלא ששכתה וכן כתב הרשב"א ז"ל שם וכיון שלא חקר בזה לא נמלס מהסעות בהיתרו אפי' לפי ראייתו . והרמב"ה מדברי הראשונים ז"ל הוא שאסר לא נגמרו סימניו לבן ח' שאין מתירין אותה להתייבס דלא חשבני ל' ודאי נפל לפני יבוס וכבר כ' הרב ז"ל שאפי' לא נגמרו סימניו אם נתקיים ל' יום הרי ודאי ילד א"כ אם לא נתקיים הוי ספק נפל ודף תתייבס מן הספק דלפנין אם יש לספקו בנן קיימא הויך תתייבס . וכבר כתבתי כי דעת הראשונים ז"ל שכן ח' שגולד מי לא חשבני ל' ודאי נפל לפנין יבוס ויש לחוק זה שאם היה ודאי נפל ה"ו מטמא בזהל . וכבר אמרו בחומ' אהלום ס"א שכן ח' ח' אינו מטמא בזהל וכן אמרו בפ' לא תפסור (כ' ע"ח) בגמרא ואלו נולד מת ה"ו מטמא בזהל בלא ספק א"כ נשאריו מטמא בזהל הוא דלא חשבני ל' נפל וה"ה לפנין יבוס ואפי' שהיה הרי בטל מחליו שהרי מקום הלכו' יבוס המפורס' והלך לו דרכי' אחרים ואין זה דרך הוראה להחיר פרוה ואץ ראוי להביב פליבס אבל כיון שעפשה מעשה בהוראחו ראוי להדרישו שפוטו וישתקפ הדבר ולא יבואו לסמוך עליו . ע"כ אכתוב מה שגר' מדברי הרב ז"ל בלכו' מילה אם משם הוליא הוראחו . ונרא' מדבריו כשגולד לשבוע או לפי אץ אלו נריכס לברוק אוחו אם נגמרו סימניו ודאי ילד הוא וכן נראה מהחלמוד בפ' הערל . וכל החדש השביעי וכל החדש התשיעי הוא בכלל זה שלא הולך הרב גמר סימנין אלא בחדש הח' בלבד אבל בחדש הס' לא האריך גמר סימנין שכיון שכתב לט' אפילו יום א' בר קיימא הוא וכ"כ הרמב"ם ז"ל לפנין אבילות בס' תורת האדם ומפשי' בכל יום שרוב היולדו לט' יולדות למקוטעין והרמב"ם ז"ל בהלכות אכל וצפ"א מהלכו' יבוס הגרין ע' חדש' טלמיס ולא נר' כן מדבריו בהלכות מילה וכן בפ"ב מה' רולח בואו דבריו סתומים וכן בפ' הערל (שם) לא האריכו גמר סימנין אלא בגולד ב"ח והגולד ב"ח נריך דתיקא אם נגמרו סימניו ואם נגמרו הוי ודאי ילד מן התור' אפי' שלא ששה ל' יום וכן ז' ה' אלא ששכתה ומדרכנן מושפין לדברי רשב"ג עד שיבשה ל' יום ואם ששה ל' יום יאל מספק נפל וכ"כ ז"ל בפ' מילה ומפ"ש כהל' אבל שדריין הוא בחזקת נפל לפנין אבילות הוא סותר דבריו וכבר דמה אותם הרמב"ם ז"ל בפ' ח"ה וכן הראב"ד והר"ם הבהן ז"ל שכל שששה ל' יום יאל מכלל נפל דלא ק"ל כר' אבהו דאמר בפ' הערל (שם ע"ח) שסימני בן ח' אין עושין בהן מעשה עד שיהי' בן כ' ומפשי' רש"י ז"ל שכן ח' סימניו אין מתייקין אותו בנן קיימא עד שיהי' בן כ' וגם ר"ח ז"ל לא פי' כן שיהי' בחזקת נפל אלא שאם הביא שערות לא חשבנין ל' גדול עד שיהי' בן כ' ויביא שערות אבל אם ששה ל' יום בלא ספק יאל מכלל נפל לביס כדברי רשב"ג דמוכח לה מופדויו מכן חדש חסדה ואפי' דלפנין אפילו לא מחזקינן ליה כילוד אם לא ששה ל' יום [אלא דוקא] היבא דקיס ל' בגויה שכלו לו חרשיו כדאיתא בפ' המילה (קל"ז ע"ח) וכגון שבעל ופירש ומנו לו ע' חדשים משעת פנייה אם אבילות יום א' הוא מדרכנן כדפני רבותינו הרפמ"י ז"ל כיון דמדרכנן הוא לא החמירו עליו החמיר עליו הספק ולקח לדברי הגאונים ז"ל שאומרים ששערות יום א' מן התור' והי' לנו ללכת לחומרא בספיקא דאורייתא ומכאן הוי מביאין רא' התוספ' לומר שאין זכר לאבילות מן התור' כנגד דעת הגאונים ז"ל כבר למד עליהם זכות הרמ"ה ז"ל שכיון שאין לבו של אדם דוח עליו לספק בן קיימא משה' אץ חיוב אבילות חל עליו ואין לכל זה ענין לפנין יבוס דמן הספק אין להחיר הפירוה אלו כן שורש הרבני' ולא נגלאנו רשואה להחיר אשה זו ותלא מימנה ונריכה חל"ל להחמיר לשוק שמפני צניטה אסור' לא הפוקסה מלינלמה . וכן נראה מתוך החולין וכן נריכה גט שכיון שדריך יושאין בא עליה נריכה גט כדין אשת איש ששאת בחיסור שזריכה גט מזה ומזה וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' יבוס וכ"כ התוס' וכן הסכימו עממס האחרונים ז"ל וכיהו אסורים לבוא בקהל . כה דברי אחיכס הקטן בחכמה לפשוט על ימין שהוא ימין הגדול ברוב שרים ועתיק יומין עומד על מנפה וכשמוע שלומכם יגיל ישמח משמחי ללל יו' הדרכ' בחסמי' ונמחמס יעשה קמח . שמעון כה"ר נחמ' זל"ה . ואשלל אכתב כר אלי"ם נשמח' כל חדרי מרכבה מופש . גובה להם ויראה להם כי שם ה' קרא עליהם במקום שמוחו של תימקו רופס . חכמים חברים מקשיב' זקב' דיקוק וטובים על מלאת יושבין במדינת פ"ס . תרבה תפארתם ואשי מלות יהיו כחין וכאפס :

ענין רפו

תחזה על ענין הכוונ' למטל' . מהנה חלהים זה קהל הקדוש קהל תחזה יגדל שלומכם ועינכם כזיון תחזה חיי הדל בללפי אביר משמן כשרי ירוה מודיע חיי למעלת כבודכם כי הוגד לי ושמעתי קסנין אשר אירע במקומכם הכבוד מהאשה שתייבמה חמר שיליה ושמתני כ"קלת מההולנדים פסקו בהיתר זה וגם חכמי הקהל הקדוש אשר בפ"ס נגמנו בדבר זכר קול הברה שמעתי כי אחס' שמרמס האל מששתם לדברי המעשרין לולא שהמתיר הוא מתחוק בהיתרו ובצמתי הדברים שפסמי ממתי ובתנתי לחכס המורה הזה מה שג"ל ורבו הדברים ונסוף התוכחות עמד ולא פנה עוד וכמדומה לי ששתיקתו היא הוראה כראוי לכל חכס מורה על האמת וגם חיי מושב כי אם הורה על האמת כראוי שכי למעלתם הראוי לפשו' להפרישם מאיסורו ואפי' שהחכס המתיר הזה הוא גדול בשיעור ואינו גנאי לו אם יראה ממנו הורא' בעשותו כי גם הסנהדרין עושים בהורא' ואם יש גנאי בדבר אינו חל

אלה הם יעמוד בפניו להשגיל רבים לתורה ואי היום וקנתי ושנתי ותליתי
 חולי ככר עד אשר כחילשו ממני וזרחתי שמים וזכות אבותי וזכות הקבל
 ותפלתם עמדתי ואיני יודע מה ילד יום ואני ירח מיום הדין ומיום האוכחה
 אם אוכל להפריש מאיסורי ואשחוק כמעט יעלני עושיי ומה אעשה כי יקום
 אל וכי יפקוד מה אשיבו פ"ב אכתוב לפי מפלתכם תורף המעשה אשר
 הכנתי מתוך הדבתי ופ"ב אכתוב רחמי"י שהביא המחיר והח"כ אכתוב דמתי
 וזכה ילאהי י"ה הקולר תלוי בזוארס :

מעשה

אירע בתלמוד ביום אחד שמת בלל כנים ויש לו אח ונשאר
 אשתו מעוברת וילדה ודלי בן שמה ספק בן ס' ותקיים שלש
 ימים והגשים הכמות אמרו שהוא נפל לפי שהיו אצורו דנקו' וקולו כאוב
 מואץ ולא ה' יונק יפה אבל החלב יולא מסיו ומכאן ומכאן ולא נתפתחו פירו
 וסילד הזה ה' נקבה ופל זה הולכו לשללה אם מותרת לייבם והחידוה
 להתייבם כדון נפל ודלי ולא נדקוהו אף נגמרו סימניו בשפרו ופטריו ולפי
 שהמת' הביא רח"י לדבריו מדברי הרמב"ם ז"ל אין אמתו לריבין לחזור אחר
 ספרים אחרים לא מהגמרא ולא מדברי הגאונים ז"ל והסופקים והמפרשי' ז"ל
 אלא לפיין בדרייתו אם היה רח"י או אינה רח"י אם יש רח"י מדברי הרמב"ם
 ז"ל לאסור ללכת פ"פ דרבו של המחיר הזה :

הראיה

שהביא הוא מ"ש הרמב"ם ז"ל בפ' ראשון מהל' המיל' מי שולד
 בחדש השיעי' לפיכורו אם נולד שלם הרי זה ילד של קיימא
 ומלן אותו בשבת. ספק בן שבעה ספק בן ח' מלן אותו בשבת ע"כ אם בן
 שבעה הוא שלם בדין הוא שדחה את השבת אם בן ח' הוא זה ששלם כמתוך
 דבר הוא לפי שזה נפל אם הוא בן ח' עכ"ל רבי' ז"ל והמתיר הזה הוליא
 מזה שכוין שהוא נצר בעלמא ח"כ הרי הוא נפל ולא ותמיכסו אמו זכר
 תורף ראייתו ולא נמלט מהטעות אף לפי ראייתו שהם נדקו אותו ומלאו
 שגמרו סימניו בשפרו וכפטריו אפי' ה' בן שבעה ודלי בן קיימא הוא שכן
 כתב רבי' שם וז"ל מי שולד בחדש השמיני אם ה' שלם בשפרו ונפטריו
 הרי זה ילד שלם וכן שבעה הוא אלא ששטחה זהו לשון רבי' ז"ל. וכוון
 שאם נדקוהו ומלאוהו שלם בשפרו ופטריו אפי' ה' בן ח' ודלי אסורה
 להתייבם מן החור' עכשו שלא נדקוהו הוי שפיקא דלורייתא ואסור' להתייבם
 מן הכסף ואפי' לפי רח"י זו וכל זה הוא אם ספק בן ח' ספק בן ח' אבל
 אם הוא ספק בן ח' ספק בן ט' נדון הזה לא דבר בו הרב ז"ל לענין מיל'
 מבו דיו ופי' נראה מדבריו שדבר ברור הוא שמלן אותו בשבת מקו' ומספק
 בן ח' ספק בן ח' שהרי רוב גשים לט' ילדן ולא לשמנה וא"כ הרי הוא בחזקת
 בן קיימא לפיין מיל' ולא תתייבסו אמו ואפי' בספק בן ח' ספק בן ח' ולא
 נגמרו סימניו הרי הוא בחזקת בן קיימא ומלן אותו בשבת שאם נגמרו סימניו
 אפי' בן ח' מלן אותו בשבת ולא תתייבסו אמו וכ"כ ספק בן ח' ספק בן
 ט' נדון זה. וכל זה לפי מ"ש בהל' מילה ולמה הניח המחיר הזה מקום
 ה' יבוס והלך למקום הלכות מילה ללמד דבר מידבר. ועיקר הדין נדון זה
 כתבו הרב ז"ל פ"ח מהל' יבוס וז"ל מי שמת והניח אשתו מעוברת והפילה
 אחרי מותו הרי זה חתייבסו ואם ילדה וילא הולד ח' לאור העולם אפי' מת
 בשעה שולד הרי זה חתייבסו מן החילוק ומן הדיבוס אבל מדברי סופרי' עד
 שידע כדלי' שכלו לו חדשיו ונולד לט' חדשים נגמרו' עכ"ל רבי' ז"ל. והמוזן
 מדבריו הוא שכל שלא נולד מת אפי' מת בשעת שולד בין נולד לח' בין
 נולד לט' בין נגמרו סימניו בין לא נגמרו סימניו הוא בחזקת בן קיימא מן
 החורה ומותרת לשוק אלא שמדברי סופרי' לריכה חליה וחס נשאת בלל
 חליה אם נשאת לישראל חולתו ותשאר עמו ואם הוא כהן שהחליה אסור'
 לו תשאר עמו בלל חליה לפי שכוין שילדה ולד מי הרי הוא בחזקת בן קיימא
 וכבר כתב ז"ל דין זה ספ"ב מהל' יבוס ז"ל כל יבמה שהיא ספק דבריהם
 אם יש עליה זיקת יבם או אין עליה זיקת יבם כגון יבמה שילד' ולד שלא
 עלו לו חדשיו ומת בתוך ל' יום שדינה שתלמן ומספק מדבריהם כמו שביארנו.
 אם הלכה ונתקדשה לאחר קודם חליה תלמן לה ותשג עם בעלה. ואם
 נתקדשה לכהן שהוא חסור חלולא ח"ן וחסרין עליה על זה אשתו מספק
 דבריהם זה מפורש שאם ילדה ולד מי אפי' מת מיד בין שיהי' בן ח' או בן
 ח' או בן ט' בין נגמרו סימניו או לא נגמרו סימניו מן החור' היא מותרת
 לשוק שהוא בחזקת בן קיימא ואם היא מותרת לשוק לא תתייבסו ואם נתייבמ'
 תלא ונריכה נט' וחליה שכן כתב הרב ז"ל פרק ראשון מהל' יבוס ז"ל הכונס
 יבמתו ומלאת מעוברת משריין אותה אם הפילה יחור יקיים ואם ילדה
 אפי' מת ביום שולד הרי זה מויליח בנס וחולן לה ואח"כ שהיא מותרת
 לאחרים ואפי' נשאת קודם שילדה כ"כ אם נשאת אחר שילדה וכוון שנתברר
 שנשאת בחיסור הכנים אסורים לבוא בקהל ושלום. אחר הדברים והאמת
 האלה הונד לי ושמעתי שאי אפשר להפריש מפני שם גדולי הקהל וחוששי'
 שלא יבואו ליד שפיכות דמים פ"ב כתבתי שיעשו מה שנוצר בנמרה פ"ח
 מקדושין (י"ב ע"ב) אשתחיר מההיא משפחה והווי פרשי מניה רבנן :

שאלה רפו

תנס . שאלת ראובן גשא רחל יתומה והשיאה אמה
 ואחיה והוליא לה כנדוייתה מאה ושמונים ואובי' בין
 כסף ותכשיטין וסחורה וכתב לה כדברתה מאתים זהו' ממטבע תלמסין ע"פ
 הסכמות קהל אלגאזיר יבמרה האל' והוסף לה תוספת ק' זכובים . אחר
 ימים רבים לשואיה היתה ממותה מתקוטעת עמה לעשות מלאכ' שהבטלה
 מביאה ליד עמוס וברחה הכלה לבית אמה ויבנס בעלה ונאלא אשתו עשתה
 משתח אחר לפתוח התיב' ומלא שהמעות שהיה שם לא נשאר מהם כי אם
 מעט מוצר ועמד וזוהו וכלה לה והודית בפני עדים שגרים שהיא עשתה
 זאת וכי אחי' הקצין ידו כמעל' הוא ורבו הקצויות ביניהם עד שצמדו לפני
 ערכאותיהן וזו הערכאות לשתר' לשוק הדין ביניהם . ואחי' האשה תנס

המבטל לגרש אשתו שאלתם מהו הדין בזה אם חייב הבטל לתת אדורייה
 והתוספת מאחר שנמלא שהיא עשתה לה משתח ונגבה את כרפו מה שחינו
 יודע לכוון. ואם חייב להחזיר לה התכשיטין והסחור' שהוליא לו והמעות
 בעין או אם חייב לתת זכב בעין מהאוב' שה' נפת הכניסה או מהאוב'
 שנעשה ממנה שהדינר חייו שזה אלא ח"י דינר מהראשון אבל מוכרין וקוץ
 בו ויולא דבייר' : **תשובה** : אם הנידושין היא ברזונה כמו ברזונה אין לה
 תוספת מפני הסכמ' ותפול פיקר כתובת' אשתו מחזיר' לכתולה ונדוייה
 כל מה שכ' לה ואפי' שלא נתנה לו כל הכתוב כי כן הוא לפי דין התלמוד.
 שהרי שרנו (כתובות ל"ד ע"ב) אם ראה להוסיף לה אפי' מאה מנה מוסיף
 ורזה ליוזק בנכסיו ויש לו דין נדוייה לא דין תוספת אחר שכלל אותו עם
 האדורייה וזה מכה לשון הסכמ' שכתוב בה מה שנמלא כתוב בשטר כתובות
 שהניסה לו ושמן מה שפילה כדן אלמנה בין נדיר שבת בין נדיר חול
 כדליחת' בפי' ונרש' שנתפתחה (שם ע"א) אלא שהתמות שנתנו לה 'קדו'
 נוסלתן כמו שרצה משם. ואם הוא מנרש' שלא ברזונה יש לו יותר התוספת
 ונדיר' שאין שמיין מה שפילה. והריב"ש בפי' ב' בפ' קט"ו פ"י מה שפילה
 ר"ל מה שקנה לה הבטל להיות עליה כלו' לנכסו ולהתנות בהם לא מה
 שפילה עכשו לבד. והרשב"א ז"ל נשאל על זה והשיב שדברים ברוד' שלא
 פל הבגדים שהיא לובשת בלבד בשעת נידושין לאמר כן אלא אפי' כל הבגדי'
 שיש לה שזכתה בהם בפניה ולא אמרו מה שפילה עכשו אלא מה שקנה
 לה הבטל להיות עלי' כלו' לנכסו ולהתנאו' בהם עד כאן בתשובת הרב ר'
 יחזק בר שעת זלתי. וכ"כ הרי"ף ז"ל והרמב"ם ז"ל בפ"י מהל' איש' ולפי
 דעת הרבה מהאכמים ז"ל אפי' נדיר שנת היא נוסלתן ואין שמיין אותה לה
 אלא הר"ם ז"ל דפחו שבגדי' שנת שמיין לה אכן נדיר חול הם שלה ואין שמיין
 אותה לה כתב זה בפ' שפי' מהל' הלואה וכן ח"י דין וכן נראה מהסידור' שכ' הרי"ף
 ז"ל בפ"ק דביק' שאם היתה נוסלת נדיר שנת ה' הספד גדול לבטל לפי
 המנהג שרוב הנדויות הם נדיר שנת לאש' וארפת' דהכי לא כתבן הבטל
 פליו שחבלס בתים אפי' מנרשה שלא ברזונה :

ולענין

אם חטול מטבע הכתוב בכתובת' או מטבע הולא
 עשה שחור למחיתו. לפי דין התלמוד אם נפתח הדינר שזה
 ז"ל גרפיני חסה וזכ' מזוקק וטוב פ"ו ולא נתייקרו הסירות כלל מפני פחת
 זה אלא כל מה שהם קונים דינר זה היו קונים דינר ראשון נותן מטבע זה
 האחרון. ואם נתייקרו הסירות חייו נותן אלא המטבע הראשון וכן אם הדינר
 הזה האחרון חייו שזה אלא פ"י גרפיני חסה מהזכ' מזוקק בין נתייקרו הסירו'
 בין לא נתייקרו חייו נותן אלא המטבע הראשון ודבר זה נלמדו ממ"ש בפ'
 הבחל פלי' כמ"ש הרי"ף ז"ל שם לענין הלוא' וה"ל לענין כתוב' כמ"ש הרמב"ם
 ז"ל בפ"י מהלכות הלוא' ולפי' כיוון שנפתח זה הדינר האחרון כ"כ כמו שנת'
 למעלה בשאל' חייו נותן אלא הראשון הכתוב בשטר כתוב' ואפי' שרשב"א
 ז"ל כ' דלפיין פחת ליכא למיחש להאי שיפורא' ובתוספת לא הקפידו אלא
 משום רבית אבל בשמות אפי' הרב' נותן לו ממטבע הולא. הרשב"א ז"ל
 בשמו' דפתח דפת הרי"ף ז"ל. אבל אמתו כנאון הגנו בתל לחל דינר עשר'
 ושמו' זחסי כי כן דרך הסוחרים כמשאל ומתנם וכל כיוולא בזה הולכין
 אחר המנהג דק"ל בכל דוכתא הכל כמנהג המדינה :

ולענין

הסחורות והתכשיטין שהכניסה לו ופיחתו אם פחתו לו או לא.
 הסחורות באחריותו הם כיוון נכסי זמן ברול שאם פחתו פחתו
 לו ואם חותירו חותירו ויפרע' במעות. והכסף שנמנה לו אם הוא ממטבע
 אין במטבע של תשאר וזול לפי דין הגמרא ומותר לנות דינר של כסף
 דינר של כסף ואין בו משום רבית וכל המטבעות בין של זכב בין של כסף
 הם פירות אלל הכסף כדליחת' בפ' הזהב (מ"ד) ואם הוא חלי כסף או כלי
 כסף מפני שבר הזומנין יש בו דין שאר תכשיטין ואית ביה ויקרא וזולא
 ולפי דין התלמוד האשה יש רשות בידה לישלן משום כחה בית אחי' כדל'
 בפ' אלמל' לב"י (ס"ו ע"ב) ולפימ"ש הרי"ף ז"ל והכסים עמו הרמב"ם ז"ל
 בפ"ג מהל' אישות האש' נוסלתן לפי דין בגמרא בשומא של עכשו ואם פחתו
 פחתו לבטל. אבל הם כתבו שנהגו בכל המקומות שתפול אותם בשומא של
 שפת הכישולין אם הם עושין מעין מלאכתן הראשונ' ואם פחתו פחתו לה
 והוסף הרמב"ם ז"ל שאם חותירו חותירו לה וכן כתוב בספר אכן הסוד (ס'
 פ"ח) וזה הדבר תלוי במנהג ידונו הקהל כפי מנהגם ומסתברא אפי' לפ"י
 אם פחתו מתמת שינוי הזמן כמו שדרך התכשיטין לפעמי' הם כיוקר ולפעמי'
 הם בזול שזה הפחת הוא לבטל וכן אם חותירו ותפולם בשומא של עכשו
 אם תרלה. ואם פחתו מפני שנשתמש' בהם וכלו קלת ועדיין הם ראויין
 למלאכתן הראשונ'. הדין נותן שהפחת יח' לאשש שהרי אמרו בירושלמי
 (כתובות פ"ו ס"ג) רואה אשה לתלות כליה ולפחות תומט' וכן אם שמו אותם
 בשעת נשואין ביותר משוויין כמו שרגילין כמ"ש רש"י ז"ל בפ' מיליאת האשה
 (ס"ו ע"א) שנוטלתן בשומא הראשונה :

ולענין

הנגינה מה שהודית שנגנ' אם הוא נרשות' או הפסיד' אותו או
 נתנתו לאחרים תטלנו בפרעון כתובת'. ומה שלא הודית יש
 לבטל להחריס עלי' מרס סתם עד שתורה וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' גולא' :

ולענין

מאחיס של בתולה הם משקל כ"ה דינר' זהב כסף מזוקק מטבע
 ויהי' משקל כל דינר ז"ו גרפיני חסה' זה ליל להשיב לפי נוסח
 השאלה וטובה שלום בנמוני ישים לבס' שלום אחי' :

שאלה רפח

מוסתגארים . שאלת העולה לארץ ישראל ויבנס לתחומה
 אם כל עינויות מתפריס קלות וחמורות עם התשיב'
 וכן מי שה' עולה לארץ ישראל ומת בדרך אם סווגתי ראייה באלו דר' בפי'
 או לא :

תשובה

הדירה בא"י מזה גדולה וכבר ענה אות' הרמב"ן ז"ל מכלל תרי"ג מלות ובספרי אמרו שקול' ישיבת ח"י כנגד כל המלות שנאמר וישתם וישתם זה ושמרת לפשות וכבר הפליג רז"ל ואמרו (כחוב' ק"י ע"ג) שכל הדך בא"י דומה למי שיש לו אלוה שא' לתת להם את ארץ כנען כי חיי' ה' אלהים. וכל הדך בא"י שרץ בלא פון שנאמר וכל יאמר שכל מליצו הפס היחשך כפי שהוא פון (שם ק"יא ע"א). וכל הקבוצ בא"י כאילו קבוצו תחת המזבח כפי שאלוה אמר וכתב החם וכפר אדמתו עמו (שם). והכתי ישראל (שם ק"יב ע"א) היו מסכרים בעתם לפנבור והדוח כדי ליכנס לא"י והיו אומרים דוכתא דלא זכו לי' משה ואהרן מי ימר דזכינא לי' והיו מנשקים האזניים ומתנגלים בעפר שא' כי רלו עבדיך את אזנייה ואח עפרה יחוננו ונקרחת לני בראך החיים למיתתה חיים בלא עפר נגלו מחילות שהמתים בא"י יש להם עפר נגלו מחילות שהקב"ה עושה להם מחילו' בקרקע ומתנגל"ה משם עד ח"י ומשם מנבלים ועול' שנאמר ויני' מעיר כעשב הארץ ואין עיר אלא ירושלים שנא' והעיר אשר בחרתי זה ואין מותר ללכת מארץ ישראל לח"ל אלא לנמוד תורה אם אינו מוליד בא"י מי שילמדו או מפני כבוד אב ואם. מכל זה תחבר שאלתכם כי מי שהוא בעל תשוב' ומתחרט מעונות שברדו ורונה לעלות לא"י עם היות שהתשוב' היא נכספת הפליג' לא"י היא מוספת לו זכות ומלילתו מן החטא כל ימיו. ומה ששאלתם אם נאדם ולא השלים מלואו אם נחשך לו זכות כמו שהשלי' מלואו כבר אחז"ל בפ"ה ממכתת קדושין (מ' ע"א) מהשכה קונה הקב"ה מלפניו למעשה שנאמר אזי דכרו יראי ה' איש אל רשבו ויקשב ה' וישמע ויתב כספר זכרון ליראי ה' ולחשבי שמו אמר רב אשי אפי' חשך לפשות מלו' ולא פשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה והמקום יפזר אותו על כונתו כמו שאמר מלך הכוזר אל החכר כשנסרד ממנו לעלות לא"י :

שאלה רפם

מלייצו. שאלת אשה אחת במלייצו ואחי' בתום והדרך רב ביניהם ונאלת נפשה כי מתה לוותה שיתנו נכס' לפני עירה ועשיוו בה אחיה והוא עני' אזי חזינן בחר אומדן דעתא שאנו אומדן' שאלו עלה דעת' שיבוא למלייצו או שישלחו לו ממלייצו לא יתנה מקדמת נכסיה לפניים כ"ס אם הוא עני' אזי אמר' ענייך ועני' עירך ענייך קודמין :

תשובה

קיי"ל כר"ס בן מנסיא בפ' יש נוחלין (קל"ב ע"א) ובפ' אפי"ס (ל"ו ע"א) דלול' בחר אומדנא ואומדנא דעתא הוא שאלו ה' אחי' עמה או במקום שתוכל לשלוח לו נכס' לא יתנה נותנת נכס' לאחרים ולפנבור נחלה מאחי' שירש דבר תורה וכ"ס הוא עני' וענייך ועני' עירך ענייך קודמין ע"כ כל מה שיש מנכס' ענין ולא הוליוהו הקהל בהולאותיהם יתן צדו מן הדין :

שאלה רצ

בגאיה. כתבת שליח לכוך יד לפי התיבה ציום ראשון של ר"ה שחל להיות בשבת ובתפלה המוספין במקום זה היום תחילת מעשיך אמר זה היום זכרון מעשיך. ובמקום היום הרח פולס אמר היום נלכ לריב ה' ויב"ט ע"ל לא שיהא כלום ושאלת אם השימו הזה הוא אפשרי או הכרחי ואם יש חילוק בין י"ט ראשון ל"ט ע"ל בתפלה בין בחול בין בשבת :

תשובה

בגמ' בפ' ראוהו ב"ד (כ"ז ע"א) אמרו כמהן מליצין האידי' זה היום תחילת מעשיך כמהן כר' אליעזר וכן נוסגין בכל ישראל לאומרו ול"כ לריב ה' לא חכר בגמרא ולא בשום תיקון תפלה וכו' לנקמ' ולפורענות ואין חילוק מדרג הראשוני' ז"ל אין מזכירין אותו בשבת. וכתב רב עמרם גאון ז"ל בסודר תפלות בתפלת מוסף של חול ואלו שבת שיש ביניהם שרואים במדקדקים וגורפים ומוסיפים לא יפה הם עושי' שמעתי מנהג שחי' ישיבות ומנהג שלני. אין אלו משנין ממה שאחז"ל בתלמוד בין בשבת בין ב"ט ואי מתקלטי למקום ואמר עין' מאי דלא כפי מסלקין ליה כע"ל. ובסדר הפסח כתב על בני ארם שהיו עשירים כבדה ז"ל תמה גדול יש בדבר ומי שנוהג זה המנהג ח"ל לומר שלא יאלו ידי חובתן אלא כל מי שהוא עושה כך מין הוא וחלקו לכ וכופר בדברי חכמים וזוהר דברי משנה ותלמוד ומייצין כל ישראל לגדותו ולהכדילו מקהל ישראל ככתוב והוא יבדל מקהל הגולה ובסוף דבריו אמר לריב' לגדותו שלא להחפול עם ישראל צב"ה ולהכדילם עד שיחזרו למוטב ומקבלין עליהם שוהגין כמנהג של שתי ישיבות שכל מי שאינו נוהג מנהג שלנו לא יאל' א"ח ע"כ. ומכאן תוכל להבין לענין הגדון שלכם :

ענין רצא

בענין המים השדושים שקורין אותו בעל"ז אגויה ארדייפי' וכל' ערבי' מ"ה אלהי"ה יש מתירין אותו מפני שאינו אלא אפר בעלמא והרי הוא כזבין וחרטין של יין נכך שהם מותרין והרי אלו מתירין להריא ערטר של יין נכך ושמעתי מי שאמר שאפי' היה דיון כאפר אפי' אסור הוא והביא רמ"ה מדאמר' בפ' האוכר את הפועל (ס"ב ע"ב) הרי' גבירא דלגרי ארבייה לפתח ייבס והבו לי' חטי' בלגריה אחת לקמיה דרב חסדא ח"ל זיל קלינהו וקברייהו בקברי' ולמד מכאן שאפי' אפר הבא מחמת פתח ייבס הוא אסור כ"ס אפר פתח ייבס עמו. ודבר תמה הוא להתירו אפי' יהי' אפר שהרי אפר של ע"ז אסור הוא כדאיתא בפ' כל הבלמים (מ"ג ע"ב) וה"ה של יין נכך שאפי' למאי דאמר' בתמורה (ל"ד ע"א) כל הנשרפין אפרין מותר שהיו מנהגים להביא רמ"ה מדאמר' חסור וה"ה ליינ נכך ואפי' האמר דכאשריה יש טעם לאסור אפרה משום דיש לה בטול כדאיתא התם (תמורה שם) ובי"ג יתי' להאי טעמא דרמי לתקרו' ע"ז שאינה בטלה עולמית אפי' האפר שלה אסור שאפי' כשנשרפין אמרו (תמורה ל"ג ע"ב) שהראוי לשרף ישראל ובראוי ליקבר יקבר ופי' התם חובלין בשיישה ומשקין בקבורה והרי אמרו של הנקברין אפרן אסור אפי' שרסן אלא שהראי' שהביא

מפרק השוכר את הפועל אינה ראויה שחמת חטים שנטל בשכרו לא מדין יין נכך כאסור שהרי לא נכל עליהם י"ג אלא מדין שכר יין נכך כאסור ואפי' נתנם לו שרופים הרי נכר כפתח ייבס ומש"ה אפי' נתן לו חטים ושרפם אסור' כהנא' אכל הדין בעלמא לריב' פיון שאין מים אלו אפר אפי' בחרט' חטים כל זמן שהם לחים וזכו לו י"ג חדש הם אסורים כדאי' בפ' אין מעמדין (ל"ד ע"א) וכל' אלו המים שהם לחים ורואי' שתוחם לתפוג ולרפוא' אפר יהי' להם דין אפר ונראה שיש להם דין יין מבושל שאם יהי' תחלתו יין שאסור כהנא' כמו שאמרנו בפ' אין מעמדין (כ"ט ע"ב) הרי שינוי של מבושל של עכו"ם שהי' תחלתו יין אסור כהנא' זה אינו כמשהו כמו ששינוי כמשהו (שם) חומץ של עכו"ם שהי' תחלתו יין אכל הוא בחוספתא ואמרנו שם בחומץ ובין מבושל דאע"ג דלא מנסי' לי' אם הי' תחלתו יין אסור כהנא' דמשום דלחמין ואחשבל לא פקע איסוריה מיני' ולא צלו ללמדנו זה דפשיט' דמשום דלחמין ואחשבל לא פקע איסוריה מיני' ולא צלו ללמדנו זה חלף שמואל להפקדה אלא עכו"ם כחמת אחר כדאמר רב אשי התם (שם) שאם משום מעט לא מתפרו ואי משום אחרת כיון דליכא חד הוהס לא ערס ומיזיק ונראה מה שהענינה מסתם ייבס אסור כהנא' והענינה מיין כשר מותר לתפוג עס הפכו"ם כיון דלא חסיד ואפי"ס שהאשר' כשארפה היא אסור' כדאמר' בתמור' (ל"ד ע"א) אפי"ס הרמ"ם והגוים הם מותרים יבשים לפי שהאשרה עולה אסור' ואפי' שרפה לא פקע איסור' מינה אכל הרמ"ם והגוים לא מפני ענין הם אסורים אלא מפני הלכותיה הן האסור ובשכלה הלכותיה לא נשאר בהם איסור. ואלו לנו הימר בגרסתאן שקרא אל ערטר' שהוא שמר' יין נכך להריא כמו שפסע המנהג ולולא שפסע המנהג הי' ראו' לפקפק בהריא שכיין שהי' תחלתו יין ונתפס' ועשה שמרים לא פקע איסור' מיני' ודוריא דחמרא דלחמאי בפ' אין מעמדין (ל"ד ע"א) דכתב תריס ריחי שחא שרי אותם שמרים שלא הי' יין לעולם אכל זה הכר'ט'ר יין הי' אלא שנקפה ונדבק בדופני החציות ודומה קלת לתרם הדרייני וגם ר"ת ז"ל אומר דהאי דוריא הוא בשמרים שנחמדו אכל הם לא נתמדו אפי' לאחר י"ג חדש אסור' והוכיח כן מהחוספתא דמסכת תרומות ודימה אותם לתרם הדרייני אכל הרמ"ם ז"ל אפי"ס ככל ענין ויש מדמין בגרסתאן שהוא הא"ל ערטר' שהאשר לדוריא' ויש לחלק כמו שכתבת אכל אין כה צידיו לאסור כשפסע המנהג להתירו וכן כתב הרשב"א ז"ל אכל אין ללמוד ממנו הימר למי' השחשי' שהלכותיה שבי' ציין נשאר בהם ולא נס ליחס ונראה שלפון אג"ווח ארדייפי' שפי' מים שרופים הענינה המתירין אותו ומתירין עוד ליקח יין מהסכר'ם ועושים אותו כצתייה זה איסור פשעו הוא שאפי' יתיירו אם עשאו עכו"ם לפי דמסת' ז"ל אפי"ס יין האסור ולעשותו צב"ה הרי זה רולע בקיומו ואסור והרי פקפקו בגמרא (ע"ו ס"ג ע"ב) אם שכרו לשכור ציין נכך שכרו אם הוא מותר מפני שהוא רולע בקיומו עד שיכפר ולא התיירוהו אלא משום דלמעוטי תפלה שרי ושפר דמי וישכור ותבא עליו צרכה הא ללו הכי אסור לקיימו אפי' שעה אחת :

שאלה רצב

תנס. שאלת זה לשובך צבאן הם שוחטים בקר ואלו ויאלו ערפות אם מותר לעשות מהם עם החלב שלהם הכשול מכשר מליח וחלב שקורין ישמעאל אל בלי"ט :

תשובה

הערפה מותרת היא בהנאה אפילו אות' שטרפה ארי שנא' ובשר בשרה ערפ' לא תאכלו לנכב תשליכין אותו ואף לרברי רבי אבהו דס"ל כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכלו אחר איסור אכילה ואחר איסור הנאה כמשמע הרי הוליא הכתוב טריפ' בפ' מן הכלל כדאיתא בפ' כל שעה (כ"א ע"ב) מדכתבי לנכב תשליכין אותו ומלכ מותר הוא בהנאה וקרא מפורש הוא חלב נבלה וחלב עריפה יעשה לכל מלאכ' אבו' וכן אבירי זה בפ' לענין הימר בהנאה בפ' כל שעה (כ"ז ע"א) וכל זה הוא אם הדמנו לו לחדם טריפות שהוא מותר למכין אכל שיקנה עריפו' וישנה בהם סבור' אסור וכדתקן במס' שביעית (פ"ו מ"ד) יידי חיה ופופו' ודני' שדמנו להם מיני' עמאים מותר למכרם ומנכר בגמרא בפ' כל שעה (כ"ז ע"א) דדוקא אם הדמנו להם אכל לכתחלה לא דהכי אמר' התם לענין שקלא ועריא והרי שרטיס דרחמנא אמר שקן הוא לא יאכל ותגן יידי חיה ועופות ודגים שהדמנו להם מיניס עמאים מותר למכרן שאפי' התם דאמר קרא לכם שלכם יחא חי הכי אפי' לכתחלה גמי שאפי' התם דאמר קרא חי' בהוייתן יהו והעולה מזה הוא שלא התיירן הכתוב אלא אם הדמנו לו צדיעוד אכל לכתחלה ללוד אותם ולמכרן אסור וה"ה למי שחשט בהמתו ואל' עריא' שמותר למכרה מיד לעכו"ם וכן מוכחת הלכה דמכרין בפ' גיד הנשה (ד"ד) שהיו מוכרין ערפות לבני חילא העכו"ם אכל לקנות עריפה לעשות סחורה אסור וכן הוהרתי' חיי' ככאן שהיו קלת קווי' הערפות משיבייה' ומוכרים אות' לעכו"ם והזרתים מזה ושמועו לקולי. והרמ"ם ז"ל (פ"ה מהמ"ה ע"א) כתב שמותר לעשות סחורה בחלב וכן נוסגין לקנות רולע של חלב לעשות בהם סחורה והוכיח זה מהמקרא שאמר וחלב נבלה וחלב עריפה יעשה לכל מלתכה ובפ' כל שעה לא נתפרס כן יפה שיהא צו הימר יוחר משאר איסורין והיואל' לנו מזה הוא כי השוחט בהמתו ויאלא עריפה שיכול למכרה לעכו"ם מיד ואם לא ימלא קוויס מיד שימלא אותה עד שימלא קוויס מותר אכל אם מלא קוויס ומולחה להרויח אסור שזו היא סחורה לכתחלה שאסרה תור' וכן שינוי במס' שביעית פ"ו אין עושין סחורה בשיבות שביעית ולא צבכורו' ולא בתרומות ולא בערפות ולא בצבולות ולא בשקצים ורמשים וצירושלמי גביסין במס' שביעית (שם ה"ד) כתב עמאים הם לכם מה ת"ל ועמאים יהיו לכם אלא אחר לאיסור אכילה ואחר לאיסור הנאה פירוש איסור הנאה דרך סחורה וצאתה מכותר הדבר שיהא ארם עריפה צביתו זמן מרובה כדי להרויח אפילו

לפי לא מלא קונה לפרטי שומר יחזק מזה והדבר פשוט שאם מלא קונה אפי' כולל הרבה שהיא עובר על דברי תורה אם אינו מוכרם מיד : **שאלה רצו** עוד שאלת כי טרפה מפני סכסכה אינו טרף שאסרי תור' אלא שטרפי ארי נשדה והיא אסורי כהנא' ומטמא' חו' אינה אסורי כהנא' :

תשובה כמה דברים יש בדברים אלו בלא השגח' שאמרת שכן החור' אין איסור אלא בטרפת ארי והיא אסורי כהנאה ומטמא' יש בזה ג' שגנוח האחת ששמה יצר טרפיות כלן הן מן החור' ואין הפרש בין יקבץ הרוא' מפני מולי או מפני שטרפה ארי הכל הוא שזה ואיסור הסכסכה אינו אלא מפני חשש נקב וכבר הארכתי בזה בהלכות בדיק' שחכמתי וכבר אמרו חכמים במכילתא שמה שחבוב וכשר נשדה טרפה לא תכלולו אינו אלא שרבי הכחוב כהנה והיא לכל שאר חללים וכ"כ הרמב"ם ז"ל כהנ' מחלכות אסורות (פ"ד ה"א). והשגח' השנית שהטרפ' שטרפה ארי אסור' כהנאה חיה אינו כן שהרי התורה החבוב בפירוש שא"ל לכלב תשליכן אותו והיא לשאר הכליות שדברים האסורין כהנא' אין מאכילין אותם לכלב ואפי' לכלב של הסקר כמו שהוא מוכר בפסחים ירושלמי בפ' כל שעה (ה"א). והשגח' הג' כי הטרפ' שטרפ' ארי היא מטמא' חיה אינו כן שהרי אמרו בפ' בהמה המקשה' (פ"ג ע"א) שהטרפ' אינו מטמא' לחולין אלא למוקדשין והרמב"ם ז"ל (פ"ג מה"ט ע"ב) כתב שאין טומאתו מן החור' אלא מדברים מעלה עשו קדשים אבל לחולין שחיטת' מטהרת' מיד וכלל כדליתא במתני' החס ובפסחים פ' אלו דברים (פ"ג ע"א) שזוהי את הטרפי' אמרו מאי חקו חקו להוליתא מיד וכלל וכן במקומות אחרים מפורש שחיטת' הפרפי' מטהרת' מיד וכלל ובתלמוד אלו השגנוח' יפה :

שאלה רצו עוד שאלת כי יש עבדים קונים בשר מן השוק ומביאין אותו לביתו של ישראל לבשל בביתו זה הבשר אם נקראת כבלי והבילה שלא נחשתי בהונן אם אסור לבשלה ושחיטת הישמעאלים שזוהיין הסמינין והוורדין אם מותר לישראל לבשלה ויאלכנה הולאי' :

תשובה שחיטת העבדים אפי' שחקה כראוי נכלה היא ומטמא' במשא כמו שכתב בראשון מחולין (י"ג ע"א) ובפ' העור והרוטב ואם מותר לישראל לבשל לפסחים ויאלכנו כן זה אינו אסור בנבלה ומותר לישראל לכושיע לו מה שהוא מותר לו ואינו אסור אלא להוסיף לו אבר מן החי שהוא אסור לבני נח ובמקום שאינו יכול ליתלו כן נח משם בנזן קדאי נחרי עברי נהנה שאלן כן נח לא יתנו לו משם אם לא יתנו לו ישראל אסור משום ולפי עור לא חתן מכשול ולינת אותו לאחר ואחר יתנו לו בנזן למכור לבונה לפסחים והטב"ס נותנה לומר להקטיר' לפ"ו ואין בזה משום ולפי עור לא חתן מכשול משום דאלפני' מפקד' אלפני' דלפני' לא מפקדין וכל זה מפורש בפ"ו (ו' ע"ב י"ד ע"א) וכן בפרק כל שעה (כ"ב ע"ב) אמר אסור להוסיף אבר מן החי לבני נח וכוון דבכלה מותרת לעבדים אין בזה משום ולפי עור לא חתן מכשול אבל עד שחבוק כרסו ולטומא' לא חישי' שאין עברה טהרה כדבריו היום ודאי אינו כלנו טמאי מחיס שאין לנו אחר פרה ומה לנו לחוש לטומאת נבלות הקלה ואינו טמאים טומאת המת החמור. מיהו זה מן החור' אבל יש בזה ביטור להתעסק עמהם בפת בנס ויש לו לאדם להתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו שהרי אמרו (פ"ג י"ח ע"ב) אסור לפגוג יין נכך לעבדים משום לך יך ארמין מירא סחור סחור לכרמא לא חקרבו והנהגה היתר בזה אין בו רוח טהרה ואם משום דרבי שלום ומפני חשש אינה יכול לאשמוט' מניה ולומר לו מה שאין אנו רואין אלא כבשן לבשלה ובכונת' אלו הטענות אמרו בפ"ב דע"ו ויכול לפייסו בדברים כשרים ונכלה מותרת לעבדים במזירה ולגר כהנאה כפשוט הכחוב וכן זכר בנמי' בפרק כל שעה (כ"א ע"ב) ובפ' (העור והרוטב) [כל הבשר] [ק"ד ע"ב] :

שאלה רצה עוד שאלת אם מותר לבשל תחלה לבדה ולסליכי' לחזק בשר שחבשל בחלב :

תשובה בשר בחלב אסור הוא כהנא' ואסור לבשלו שהרי ג' פעמים נאמר בחור' לא תבשל גדי' בחלב אמו אחר לאיסור חבלי' ואחר לאיסור כהנא' וא' לאיסור ביטול והמשלך המאה נהנת חמה בחזק בשר הרי הוא עובר בלאו דביטול ובלאו דאיסור הגא' אם מוכרו אפי' שרוא' בנמרא ש'איסור בשר בחלב חדוש הוא שהרי כל אי מותר לעלמו ואלו מבשל להו כהדרי מתקני' וכן אי חרו ליה כולי' יומא שרי בשיל ביטול אסור כדליתא בפ' אלו עוברין (מ"ד ע"ב) אבל כהנא' הנתנת ברחימה קרוב לביטול הוא דערו דכלי ראשון הוא ככלי ראשון וכל אלו הדברים מטעמים הרבה בשל נפש יתחזק מאלו הדברים :

ענין רצו ובניין הישמעאלים שזוהיין הוורדין ואם לאו אין אוכלין אות' דפ' כי בפ"ב דחולין (ל"ג ע"א) בנמרא היו אומרים שאסור לזמן עבדים נבני מפיס לפי שבין ששחש שני הסמינין הרי הרי' והכרם אלו הם מונחים בכלי' והם אבר מן החי לבני נח ואסור להם ולפי זה היה אסור למכור להם ריאה וברם אפי' של בשרה שהרי אינה מתה להם עד שתאכל נפשה ולישדל' כיון שנתחבו רוב הסמינין כבר היה מתה ואינו אבר מן החי לט' אלא שהעלו בנמרא שא"ל שיה' המותר לנו אסור להם דליכא מיד דשרי לישראל שנתנו להם מזאת ימיר' ואסור לבני נח. והי' אפשר לומר שזה אינו אלא שהכנה' היא כשרי' לנו ואנו אוכלין בני מפיס שהם מותרים למכור להם אבל אם היא אסורי' לנו שהיא אסור למכור להם בני מפיס שאין בזה טעם ליכא מיד דשרי לישראל ואסור לבני נח אבל זה אינו נראה שלא באו

בזה מטעם איסור והיתר אלא אם נקרא אבר מן החי אם לא נקרא אבר מן החי וידין שאינו נקרא אבר מן החי לישראל מה לי אם היא בשרה או טרפה ואפשר היה לומר כי בשחיטתן נשאר להם איסור בני מפיס מפני אבר מן החי ואין להם תקנה בזה אלא בנחירי' או בשחיטת מקלט הסמינין ויאל לנו מזה שכי מפיס של שחיטתן אסור להוסיף להם משום ולפי עור לא חתן מכשול וכני נח נקראו כל העבדים חזן מישראל והשם ידריכנו בנחירי' מלחמו ויריס מכשול מתורתנו :

ענין רצו כטיק דמגיל' (ב' ע"א) כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורים כטיין כפרים ועירור' גדולו קורין בי"ד. יש שואלין מה ראו אפי' כנסת הגדולי' לחלוק מזהו זו לימים חלוקים מה שאין כן בשאר מלות ואפי' דליכא הכא משום לא תתנוודו לא תטעו לכם אגודו' לבנדי' דהו' להו שמי' כמי' דינין כשרי' עירור' ואפי' אפי' מורה דליכא הכא משום אגודו' כדליתא בפ"ק דבמז' (י"ד ע"א) מי' לכתחיל' למה חלוקים לשי' כחות ועוד הדין מליו מליו בחור' חלוקה בכך והחור' אמרם תורה אחת ומשפט אחד יהי' לכם וכל דתקון רבין כטיין דלוריתא תקון. וייל לפי שפס' הכס בשבטן בי"ד ומה שלהם שהי' ט"ו וקבצו להם לתרות ביום נוח שלהם והשוו כל הכרכים המוקפים חומה לשבטן שהי' מוקפת חומה ולפרוים קבצו יום י"ד ביום נוח שלהם אלא שכן הדין היה דין המוקפים חומה מיתות אשירות כדן ששן אכל מפני כבוד אי' שהי' חרבה בימי' אשירות והיה להם נגלי' שהיה דין כפרים לפיכך תלוי הדבר בימות יהושע. ואינו מחזור לי' מדאמר בנמי' (מגיל' שם ע"ב) לתא' לדין שושן כמאן עבדא כלומר שהיה להם לקרו' בי"ד שהרי אינו מוקפת חומה מימות יהושע ואם אינא דכל עאלמו של חלוק כרכים ופרוים אינם אלא מפני שושן אך עלה על הדיע' שיקראו בשבטן בי"ד ובמוקפים כטיין ואין לומר שבין שרואי' לחלות הדבר בימות יהושע אין לחוש אם יקראו בשבטן ביום י"ד אפי' שזים נוח שלהם כטיין שהרי פרוים המוקפ' חומה מימות יהושע יום נוח שלהם היה בי"ד וקורין כטיין אפי' שאינו נוח שלהם הכא נמי' אם נקבץ י"ט שלהם ביום י"ד אין לחוש כדי שחמקיים תקנת חכמים בחליית' הדבר בימות יהושע ואלת' הית' סכרת המקפן. זה אי' אפשר לומר דבשלהם נבי' פרוים אין חשש אם לא נקבצו במקלטן ביום נוח שלהם לפי שהנשאר קיים שהפרוים שלא היו מוקפי' חומה מימות יהושע בן נון קורין ביום נוח שלהם ועוד שהרי נשטרו לעלווי' לידון ככרכים לקרות כטיין אבל שזים שהי' עיקר חקנת טיי' ובשפיל' קורין כטיין והי'ה הקשו שושן כמאן עבדא שכי' מוקפין קורין משום לתא' דידה כטיין פשיטא דליכא כטיין שזים שאם יתבטל כהי' ט"ו ממילא יתבטל במקופין שא"ל שכי' מוקפין יקראו כטיין ובשבטן לא יבי'א כרעא וינורא בשמי' שמי' ועוד למאי' אינטרדן לטעמא דהואיל ונשפי' בה הכס כלי' עיקר הכס היה כה ומפני' כך קורין בה במקופין אפי' לא נשפי' בה הכס למה לא יקראו כטיין דהלא בשבילה היתה עיקר התקני' כטיין ומוקפין הם קורין בשבילה לא היא בשביל' המוקפין הואיל ונשפי' בה הכס ועוד קשה למה הטעם שהרי עיקר הכס לשושן שלהם ביום י"ג היה והי' ראו' שיקבצו להם יום י"ד יום טוב עם כל ישראל אפי' ששזו בשנת הכס יום נוח כטיין או שיהי' לשושן יום טוב יום י"ד עם כל ישראל יום טיי' מפני' נוח שלהם ומוקפין יהי' י"ט שלהם כיו' י"ד ואלת' תשיבת הרמב"ן ז"ל על זה הטעם על כן נחן הוא ז"ל טעם אחר בחלוק המון של פרוים ומוקפי' והאריך בזה הרבין ז"ל הקשה על דבריו. ומה שירא' לי הוא שיעקר הטעם בדברי' הרמב"ן ז"ל דלא כרחין אית לן למימר דבשנת הכס לא היה להם למוקפין יום כלל שאם היה להם יום נוח היה להם לקבוע יום שלהם ביום נוח שלהם ומה ראו' לשנות דיים לנמרי' ולדמוסם לשושן יומ' טוב היה לקבוע כיו' נוח שלהם מיו' נוח של שושן וכן מוכיחין המקראו' דכתיב ושאר יהודי' נקבלו ועמוד על נפשם וגו' ביום שלשה עשר לחדש אדר ומה שרבינו עמרם דכתיב' על כן היה יהודי' הפרוים היושבים בפרי' הפרדות עושים את יום י"ד וגו' ר"ל כי מפני' שהיה יום נוח שלהם בי"ד על כן הסמינין לעשות מעלתן בכל שנה כיו' י"ד יום משתה ושמיחה וקף לדברי' הרמב"ן ז"ל שאומר שאין זה אלא תמינת טעם לחלוק פרוים ממוקפין אפי' אם היה למוקפין חומה יום נוח בי"ד כפרים לא היה טעם בזה לקביעות' י"ד לפרוים מפני' נוח שלהם שהרי המוקפין הם ממוזן אלא ודאי המוקפין לא היו שוין לפרוים בזה וכוון שכן לרד' לתת טעם למה שכתבו פרוי' ממוקפין לענין זה אלא ודאי הענין הוא שהרי ישראל היו בעריהם בארץ ישראל והיו מהם בערים בלירות דלתי' ובריה' ומהן בנמרי' הפרוי' ואלו היו בסביבה גדולה וציוס י"ג עלו עליה' אויביהם ככל אשר לוח המון והם נלחמו בהם ונעשה להם ים והרגו אותם ועשו יום נוח מותרת אצל אכל היושבים בערים בלירות לא נלחמו באויביה' כי היו בחזק חומותם ולא היה להם יום נוח ואפי' יהי' הדבר בדברי' הרמב"ן ז"ל שרוב ישראל היו מזה לארץ מי' זכר הכס נשפי' בשביל' אותם שהיו בלתי' ישראל מפני' ששם היו הסקלדין או מפני' מעלת' אי' שלא חרבו הפרים שהיו כפי' ישראל ולכבודם נשפי' זכר הכס שבחיה' לארץ אין חלוק בין פרוים למוקפים שבלם היו בין האויבים ואין החומ' מעלה ולא מורדת להם אלא עיקר הוצר מפני' אי' היה ונשפי' הכס עשו כפרים ביום נוח שלהם שהוא י"ד יום עשו ובושפין ביום ט"ו שהי' הכס נוח שלהם וכן עשו מעלתן בכל שנה בי' כן כחוב וקבל' יהודי' את אשר החלו לפשות. ומפני' שנת הכס לא היה חומר כך אחר כך ראו' לקבוע זה הכס על כל ישראל כי הכס נעשה לכלם ודלא לחלק פרוים ממוקפי' לומר כי הכס היה הכס יותר גדול וקבצו לפרוים ביום נוח שלהם ולמוקפי' יום אחר ולא מלאו יותר הנזן מיום נוח של שושן ויינין דאמרי' בנמי' (שם) ואינא בי"ד כלומר

לחוק מוקפין מפריז מה הכרה ים יומר נפיו מניין ומתדריק כשמן כלו כיון שמינו יום נח נפיו לנשון מפי כן מקנו למוקפין שראוי לחלוק אותם מפריז בלוח יום והשמה אחי שפיר מאי שאמרנו בירושלמי (מגילה פ"א ה"א) שפיר כבוד ארץ ישראל תלוי הדבר בימות יהושע שכן שפיר עפס החלוק הוא מפי שהכריזו היו נכסנה יותר מהמוקפים היה גנאי לירושלים ולפני יהודה הגלויות שיקראו ביד שפיר זה זכר ששם היו פרוצים ומסוחרין והשמה יוחא מאי דלמרי ומנא ריזן שושן כמאן עכדא שהרי אין עיקר טעם החלוק ממני שושן אלא מפני שאלו ה' נשן יותר גדול מאלו וכיון שחלו הדבר ביטושט כשם ששחמו פרוזים דארץ ישראל לפי שהיה לה לנשון להשתנות ליד מאחר שהחלוק היה מוכרח מפני טעם אחר ומתדריק הואיל והיה בו נס כלוי אין ראוי לשמוח הואיל שפיר גם היה בו ורואי לפרסמו כיום נוח שלהן ולולי טעם זה היה ראוי להשתנות שושן שאין טעם חלוק פרוזים ממוקפים מפני שאין חלוקה שמה גדולות שושן ע"י זינו אלא מפני שהוא יום נוח של שושן אלא כיון שהדבר מוכרח לחלק פרוזים ממוקפים מטעם אחר אף אם שושן היה משתנה דיין ליום י"ד מפני שהוא מוקף מימות יהושע יום ע"י לא היה זו ממקומו שהרי היה הוא ראוי יותר לקבוע מיום י"ג מפני שהי' יום נח ויום י"ג לא היה יום נח כלל אכל היה זמן קהלה לכל ולזה הטעם אחי שפיר חלוק פרוזים ממוקפים שהעיקר היה מפני ההכנה ופרוים היו יותר מסוכני ממוקפים אכל לטעם אחר מה ענין פרוז מוקף אם מפני שושן היה להם להיות עיירות שמה גדולות שאין מוקפין ולמה השו' לה כרבים מוקפים ואפי' ששם קטיים מאד ולא השו' לה פיירות גדולות שאין מוקפות חומה . איני הוא הפעם לדמות מוקפות לנשון יותר מעיירות גדולות אכל לטעמו של כרמזין ז"ל הדבר עולה יפה ומה שחמה הר"ן ז"ל על רבינו הרמב"ן ז"ל שאמר שאמר מיין האיר השם עייתם ואמר שלא הזכיר זה בגמרא ירו' הוא וכתיב רבינו ז"ל פ' ואחמנו וכן הוא במדרש רות דכתי' הר"מ ז"ל (פ"א מה' מגילה ה"י) כתב חל י"ד בשנת קורין בערב שנת והראב"ד ז"ל השני עליו מלשון הראשון שאמר מקדמתן ליום הכרס' והרמב"ם ז"ל בערב שנת לפי שזמן זה אין שם הקדמה ליום הכרס' לא קשה מידי לרבינו הרמב"ן ז"ל מאי דלמרי בגמרא (שם י"ד ע"א) שאין אומרים שיהיה על נס העש' בחולה לארץ דלמרי דשראל הוא לארץ ישראל ופליגה נעשה זכר הכס' אכל מימ הכס' בחולה לארץ נעשה שהרי כשזמן היו מירדי ואסתר ושם נעשה המשחה ונחמסלו כתיב המן ונחמה שם ונחן להם רשות להרוג בשונאים והיינו דלמרי גנאי (שם ב' ע"ב) שאמר שושן הואיל והיה זה הכס' כלומר ששם היה עיקר הכס' שמשם יאלה שפיר ופורין לישראל וכיון ששם היה הנס אמרו בגמרא שאין אומרי שירה על נס שנעשה בחולה לארץ :

ענין רצח מה שאמרנו בירוש' (מגילה פ"א ה"ד) דסעודה פורים אינה נעשית בשבת ודמיא לתר השבת אף לנו בגמרא דידן מי

שכח חולק על זה ומה שאמרנו כפ' בני העיר (ל' ע"א) גבי פורים שחל להיות בע"ש דמאחרין פרשה זכור . רד"ק דלכא מוקפין נעבדי במימך עשייה וזכירה כהדדי ארץ ומשפט מהכא דבשבת עושין סעודה פורים . דל' לאו ה"א אמרין כי הדדי והלא קריאה קדמה וסעודה מתאמרת אינו קשה כלל חזק דעיקר חקנת אנשי נכסת הגדולה קריאה בשבת הוא ודבן בחרתי הוא דגזר שמה יעבירנה ד' אמוח וכיון דמעיקרא הכי לתקון זכירה ועשייה בעיקר חקנה כי הדדי יניחו ומשום גזרה דרבה לא זוו פרשיות ממקימם ועוד אכתי לרבה איסור הספד ותענית בלוחו יום דאיסר דמשום שבת . גופיה לא מיתסר בהספד ללא אשכחן דשבת איקרי יום שמחה אלא עונג בחיליה ויש אכלות בשבת לנענה ומשום פורים מיתסר רש' כן בחסות למאן דליים כוליה שחא כמר גריה דרבינא כפ' אלו דברים נפסח (ס"ח ע"ב) משום איסור וכדלמרי' כחם מר גריה דרבינא כוליה שחא ימיב דתעניתא לבר מיום דלמרא ופורי' ומנאי יומא דכפרי ומשפט דכל שחא לייס בר מהי יומי ואפי' בשבת דאי לאו הוה אמרין כפירוש ובר משכחא וכדלמרי רבא הכס' (שם) הכל מודים בשבת דנעין נמי לכס' ואיכ' כיון דעיקר חקנה דסעודה פורים אינה אלא שלא להשתנות ורובי סעודה מדבכך בלוח הוא זכירה ועשייה דעיקר חקנה כי הדדי יניחו ועוד דלמרי דקריאה וסעודה ליחמה בשבת הזכרה בחסלה בשבת היא לבי הדדי יניחו שהרי בהזכרת חסלה מוכחא מילתא דעשייה היום היא והו' זכירה ועשייה כי הדדי ולא עוד איכ' חיימא דמשום שבת נמי מיתסר בהספד ותענית . כיון דמשום פורים נמי מיתסר זכירה ועשייה כי הדדי אמרין . ועוד דעיקר קושיא ליחא דתלמודא נסיב האי ליטבא לכשתמלא לומר דסעודה פורים נעשית בשבת אחיל נעשית לאחר השנה הא' לפי שפי שפיר דקדמה נמי זכירה ועשייה ור' לא בני ליה דכתיב דעבי דחקודס זכירה ומקמי שום עשייה ואפי' בפירות . ועוד לא קשיא מידי אי כירבא לן אליבא דשמואלא דסעודה נעשית בשבת דהא לא קיימא לן בוחיה וכיון דתלמודא ל' נסיב האי ליטבא לתרונו לדשמואל דלא קיימא לן כוחיה נכדיה אפי' חיימא דהא לנחא פליגא אגמרא דבני משרבא לא מוכח דכירא ליה לתלמודא דידן הכי . ועוד דלמרי דלמרי זכירה ועשייה כי הדדי יניחו לא פשיית מלוח היום קאמר אלא זכירה כיום פורים קאמר שהרי אמוח יום כשאר פנים הוא יום עשייה וגם היום אפי' שהוא שבת שולחן ודורשין בעיניו על יום ומזכירין בשבת על הכסים והא' דלא קריין מגלה ולא עבדין סעודתא אריא דליסורא הוא דרביע עליהו יום פורים הוא ופיר' הוין זכירה ועשייה כי הדדי ויום שלפניו לקריאה ויום שלמחריו לסעודה אכן אלא לתלמודא דידה דעיקר עשייה ביה הויא . וכו' יודע דהא זכירה דהכא לא דמיא לזכירה דקריאת מגילה ומפסל דאלו

בכחו נפיון לכהו זימון כהדרי פשיה ולאו כהאי זכירה נפי רב דלמרי מקמי עשייה וזכירה דנענה ודחפלה פשיה מקריא לנבי האי זכירה . ירושלמי פ"א דנענה (ה"א) רבי יוסטא בר שונם כשם קומי רבי מנה ולא שורא חקן שיטו קורין בתורה ב' ופי' ונשנה כמנהה ומרדכי ואסתר מחקק מה שפירא פחיד לחקן אמר ליה מי שסדר המשנה סמכיה למקרא משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ופי' ועיר :

ענין רצח

דין ראונו נשא אשה ויש לה כח מאישה הראשון והכניסה לו האשה נכסים בנדונייתה . ואחר שנשא הלך למדינה הם ועמד האם והאשה כחה והולאה לה בנדונייתה נכסים שהיו של הבת והאויסה לה מה ממה שהכניסה לנעלה שהוא במדינה הם והולאה עליה גם כן הולאת סעודה הנשואין ונחנו לה מחנוות ביום קלי'ה הפלוח כמשפט הבנות וכל זה פשמה אם מבלי רשות הבעל וכסתר כחונה הבת כחוב דלא מדוייחא דלנענה מדיח אמה ושכר בא הבעל ממדינת הם ומעשרת כלל מה שפשמה אשמו אם יוכל לנחוב כל מה שנתנה וכל מה שהולאה אשתו או לא וגם כן כחה הסוכרת הינה לה זקנה אפי' אמה נכסים ועושנת האם שלא נתנה היא מה שנתנה לנחה עד שמתלה לה כל ירושת זקנה קודם ששאלת והכח מודם בזה אם כחה לאמתה בזה לחוב לנעלה או לא :

מספר

כחונתה ללמוד שכתוב בה דהנעלה ליה מדיח אמה . וכיון שהספד הורה שהנכסים שהכניסה לו הם מדיח אמה וידוע הוא שאין לאשה הנשואה נכסים אלא או נכסי' לאן ברזל והם הנכסים שהכניסה נדויה לנעלה . או נכסי' מלוג והם שאר נכסים שהשאירה לנעלה או שפסלו לה בירוש' אחר שנשאת ואם נדויה או שהכניסה כחה שהורה הבעל שהם מדיח אמה הם נכסי' לאן ברזל שהכניסה לנעלה יחזור לנעלה אמה . שאין לאשה זכות כחה כתיב בעלה ואם מתרה או נתנה מכירתה ומתנהה נטלה כמו שהזכיר בגמרא כפ' אלתנה לכ"ג וכתיב הרמב"ם ז"ל כפ' כ"ב מהלכות אישות וגם ל' מהלכות מכירה . ואם מה שנתנה לנחה הם נכסי' מלוג פודאי שהגוף הוא שלה ואין לנעלה כחה אלא הפירות כתיב אשמו ואם תמות כתיב ירש הכל על כן בנדון הזה יאלו מתחת יד הבעל וישאו ויתנו בהם ויאכל נעלה האם הפירות כתיב אשמו ואם תמות כתיב ירש הכל ואם ימות הוא כתיב תקול הבת מה שנתנה לה אמה ויפין שביבעל הורה שמדיח אמה הכניסה לו נדונייתה אם יש הכסחה ביניהם זאה אומרת נכסי' לאן ברזל היו חזת אומרת לא כי אלא נכסי' מלוג היו חשפ האם אם היו נכסי' מלוג או נכסי' לאן ברזל . ולענין המחמת שנתנה האם לנחה ביום קלי'ה נשואה אם הם לאן ברזל או נכסי' מלוג הדין שזה למה שנתנה בנדונייתה ופי' מוספת זכות לאם כוח שאם תמות כחה חס ושלום יחזור הכל אם הכללות הם קיימין אפי' לא יחנה נשואה כמו שהוא מוכיח בגמרא כפ' נערה שמתפתה (מ"ז ע"א) דלדמחא דהכי חמנה אוחס' לה וכן הוא בהנהג על פי הדין . ולענין הולאת הנשואין שנעשה האם שלא ברשות בעלה אין לנעלה דין כי אם עם אשמו כדן אשה שנכנסה כלים . ולפי דעת הרמב"ם ז"ל כפ' כ"א מהלכות אישות היא חייבת וישות אוחס' לה מהכוננה שלא פטרה אלא כשעת עשייה מלאכה מפני החקנה שלא תהיה קטטה ביניהם אכל לפי דעת הראב"ד פטורה היא לפי שהיא שמדיח כנעלים שהרי בעלה שטר לה ככל שעה ודברי הרמב"ם ז"ל הם מפורשים כחונות ירושלמי' כפי' הסתב וכן ראוי להורות . ולענין שזון זקנה של בת הודלת הבת שלא נתנה לה אמה נדויה אלא על מנת שמתחיל אמו שזון אינה כלום לפי שהיא נחוב לנעלה אכל יש שבושה על הבעל אם נתנה תמוחו נדויה או על תנאי' זה ותו לא מידי ושלום . וכתיב שמטון כדכיר' לנח ז"ל היא :

ענין ש

פנין ממון המוטל בכסף וכל חוקותיו וכל משפטיו . חש' זו הלא היא כחובה בחלק שני מהתשכ"ב כפ' רפ"ב אוח בלוח תיבה כתיבה לא חסר ולא יתיר לפיכך לא הדפסטיה כאן :

זה נסח שפור הכתובה

ענין שא

כך וכך בשבת כך וכך לירח פלוני שנת כך וכך לבריאת שולם למיין שאלו מורין כאן במקום פלוני מתח' דעל מקום פלוני מוחבא איד' החתן ר' יתק' י"ז בר אברהם מגו י"ז אמר לה למרים רבקה בלחא בחולתא ח"מ נח ר' בחולא י"ז הו' לי לנחמו כחה משה וישראל ואנא במימרא דשמי'א אפלת ואוקרי ואזין ואפרנס ואסונר ואכסה ימיכי ליה כהלכא גוברין יהודאין דפלתין ומוקרין וזין ומפרנסין ומסונרין ומכסין ית נשיהן בקושטא ויהיננא ליכי מהר בתולתי' כסף וזו' מאחן דחזו ליכי ומזוני' וספוקי' ובסומי' ואשול לותי' לר' כל ארעא וליתת מרת רבקה בלחא בחולתא דא והו' ליה לרי' יצוק י"ז חתן דק לאימנו . דלא נדויה דלנעלה ליה עם נפשה מדיח אריה ואמה לבית בעלה בין בכסף וזהב וכדרי' ותשטיין ושימוש פרסא ושאר מטלטלין כך וכך דינרי זהב זיאיגא יפס' וטובים טובים במדינה זו היום בכל מקח וממכר וכלי החתן ר' יתק' י"ז כחוכמה דא ונדויה דא והוספא דילה קבילת עלי ועל יורמתי כתרתי לנחפרסא מכל שפר ארנ' נכסין וקניין דלית' לי תמוח כל שמי'א דקניתי ודלקנה שמקרקעי ומטלטלי' מקרקעי וזגנן מטלטלי' נכסין דלית' לכו' אחריות וזגנן דיח' לכו' אחריות כלהו אחריות כלהו יכו' אחריות ופרכאין ומשוכרין לטור כחוכמה דא ונדויה

דה ותוספת דילה למצבי מנהון הכל משלם אסילו מצלימא דפל כפסאי וכל
 זמן ששטר זה יאל קיים מתחת ידה או מתחת יד כתי כחה גדלה קרופ או
 גדלה כחוב על גבו שהוא פרוץ חכה לאמנת היא וירשיה ובאי כחה עלי ופל
 ירשי אחרי ועל כתי לה וירשיה ולבאי כחה דכורס הקל בלבד לא
 נפרטו כל סך הכתובה והנלויה והחוססת הכתר סן כלה הן במקומה
 ובכל עניני שטר כחובתה כשני עדים כשרים ליעול בלא שום נדר ובלא שום
 שבוטס קלה וחמורה וגלגולא ואסילו חרס סתם והדרת הראש שכך קבלתי
 פלי ועל ירשי ועל כתי לה וירשיה ולבאי כחה בקנין גמור מסכסו
 ואלמסת או כשריות בכל ענין וכותה ויסו כחה ובכל לשון על זכות כלי שום
 מנאי ושיור כשולם ואחריות וימר שטר כחובתה דא ונדוילא דא ותוססת דילה
 קבלתי פלי ועל ירשי אחרי אחריות גמור בקנין גמור מסכסו עיפ הסכסיו
 והתקנות שחקו עליהם הקהל הקדוש קהל פלי ישיזו אם יש חקקה יכחוב
 ואם אין חקקה יכחוב באחריות וימר כל עטרי כחובתה שרירין וקיימין דהביגין
 בישראל שחקו חזיל היומא דין ולעיל דלא כאסמכתא ודלא כפוספי דטטרי
 בכטול כל מודעי שמסרתי ושמאסור וקיינא מהחתי רי יחאק יזו בר אברהם
 יזו ומכר למרת רבקה ח'מ הכתרי בת ר' בחואל הנכר על כל מאי דכתבי
 וממרס לטיל ועל הכלאמות כפידוש בנמא דכטר למקייא ביה והכל שריר וקייס.
 ותחתים החתי והשטכנייס והפדים :

וה בירוש שטר הכתובה בס"ד

ארי שמעון בנו למח אלמד לסופרים חוק ומספס הכתובות :
 ופיס אפקחי להלך לאורה ולה ילכו כסומא בחרובות :

בכך וכך בשנת וכו' מה שכותבין בכתובות ופטרו זמן הוא שאם יאלו שטר'
 אחרים על הכפל או על הלוה אם מכרו וכסיהם לדעת מי הוא הקודם
 ויהי נפרס חתלה ואש"ס שאם אין זמן בכתובה ולא בכטר אינו נפסל בכך
 ואש"ס שהיא עדות שאין לחמה יכול להזימה היא כשרה לפי שאין בודקין עדי
 ממון בדרישה והקידה כדי שלא תפסול דלת בפני לוויין בפרק קמח דסוכה דרין
 (כ' פ"ב) וכו' אי דיי ממונות (לי"ב פ"א) וחף לא עדי גשים משום עגולה
 דכדרי הרשעים זיל אן משום חילא דכדרי הרמבין זיל בחדושי בחתרוני ביבמו
 ומשום הכי שטרי חוב המאחרין כשרים וכן כחכ הרמב"ם זיל והיה שאם
 אין כשטר שם מקום שהוא כשר כדמוכה כפ' שני דייני גזרות ואם
 יאלו שני שטרות בפנינו בלאחד כחוב בו זמן ובאחד אין כחוב בו זמן יד כפל
 השטר שאין כחוב בו זמן על התחבובה ואפילו יאלו בחרש אחד ובאחד כחוב
 יום החדש ובאחד לא כחוב אלא חדש סתם יד כפל השטר שכחוב בו יום
 החדש על העלויו ומש"ס כפ' מי שהי נשי (י"ד פ"ב) הנהו חרי שטרי
 דשטר קמי' דרב יוסף חד כתיב י"י כתיבין סתמא ומד כתיב י"י בתמסה
 כתיבין ואמר רב יוסף להבוא דכתיב ביה ניסן סתמא אמר בר תמסה ואלו
 לא ולא חגיגה ובגטין אם אין בו (סתם) [זמן] כלל הוא פסול משום פירוי
 ונשטוס בת אחרות ואם יש בו זמן כשר אש"ס שאינו מנוכר בלוי' יום ואפי'
 כחוב שבוטס סתם ולא כחוב בו שנה ולא חרש ולא יום כשר דלתי לטוב
 דלקמי' ולשכות ולבחייה כדאיחא כפ"ב דגטין (י"ז פ"ב) ובכל השטר' כגו
 לכחוב הזמן כסוף השטר לפי שהרבה סתמים מקבלין העדות ואין כותבין
 השטר על לחת וכן וכו' וכו' כפ' גט פשוט (קע"ב פ"א) אם דכירוחו ואלו
 דלקייחו ביה ופי לא כחבו יומא דקיימחו ביה וסירוש כפ"ג דמליעא ויחא
 שמקום הזמן הוא סמוך לחתימה הפדים אש"ס שלא פירשו כן רש"י זיל ור"ח
 זיל כמו שכחוב נדושי הרמב"ן זיל והוא מטעם שהכתרי ובגטין אי חישטר
 ללחתי החתימה שאין תחתים בו אלא יום שהוא חותם הכפל וכן בכתובות
 אש"ס שאשטר לפשוט כן אכל כנר נהגו לחתום השטר ביום הישואין בפרסוס
 גדול על כן בגטין בין בכתובות כותבין הזמן חתלה ובשטרות כותבין הזמן
 לבסוף לזכרון להכריע השטר יודעי' אפי' עדים וכו' (לשון הכתוב) [הכתוב והוא]
 עד או ראה או ידע ואמר בנמא כפ' שבוטס הפדות (לי"ג פ"ב) ידיעה בלא
 דלוי' כגון שהודה בפניהם שהוא חייב לו ובכתובי' אין לפרש זה כיון שכחוב בו
 זמן כחתלה אינו טפל יפה לשון יודעים אלו עדים ויפסיק מה שכחוב בו
 וקיינא ממי' ובשטרות ובכתובות ובשטרי מכירה לשון השטרות הוא דברי העדי'
 כאלו בלו להעיד ככ"ד דעטין מפייהם ולא מפי כתבם ופדים החתומי' על
 השטר נשה כמי שתקרה עדותם ככ"ד על כן כותבים אמר לו פלוני או
 זכרון דברי' שהיו בפניו כגיש כפ' מי שמח (ק"ל פ"א) דוכרן פתמי דהון
 בלשנא ובגטין הוא דברי הכפל שבקית וחרובית שהכפל לרדך לגרש בעלמו
 ולא ע"י שליח שאפי' אמר לכ"ד הגדול שבידשלים שיאמרו לפדים שיגרשו אח
 לשחו אינה מנורשת כמו שכתב בפדק מי שמח עד שימשע קולו
 ובכתובי' ובשטריו כותבין מה שאמר להם הכפל והלוה או המוכר והטולריס
 בשטרותיהם הם כותבין לשון הלוה או המוכר אי פלוני לוי' או מוכרי'
 והכרי' הנה הוא חותם כסוף עליו בשטרות שלנו אם כחכ הלוה אינו פלוני לוי'
 וחתמו הפדים במלוחו יס לדון לו דיי מלוה בשטר כי כן כחכו הגאונים זיל
 והישמאלים איין כותבין שטרותיהם אלא בשם הלוה והמוכר ולא בשם העדי'
 אלא פלוני העיד על עצמו ואמר לפדיו ואח"כ חותמין הפדים וזה אין לו
 שרש אלא אם יאמרו שהוא לשון השופט המקיים השטר בנימוסיהם. ותקנת
 הכתים היא שמנשא הכתולה ביום רביעי והכפל ליל חמישי כדאיחא בפדק
 בתולה (ה' פ"א) הכסואין יום רביעי לפי שנתו דייין יושבין בשני ובחמשי
 מתקנה טורח כדאיחא הסם (ג' פ"א) וכו' מרובה (ס"ב פ"ב) ואם יהי' לו
 פסנת בתולים יסכים לכ"ד קודם שמתקרי ואלו חקנו שמתשא בתי' בשנת

נודעה לבריה בפי יפרסם שנתספחה (י"ד ע"א) וכן' ארצו כך (ע"ד ע"א) ההוא נכרה ריבך זוי ארדויה דבי תשע זל נדויה ופי שכל היל לטל נקראץ לזן כדול דרך משל כמו הלאו שרין לזם למר לנוז אוחס וסס קמו כדול שריו מוסף שיקח המוסף ושאר הפיקר כן הם אלו הכנסים שהכל הוא שלו לא הפירו' לכד ויכפי מלוג הם הכנסים שיש לנשה שכלו לה בירו' או כמתי' שרין לטל בהן אלא הפירו' בחיים כמו מי שמלוג הנמר וליקחו לטלמו והשאר בשאר לנשה עד שתמו' וירשוה ובידו' (ימו' פי"א ה"א) וכן כד' כרשת ושרי אשח אכרס לא ילדה לו ולה שפחה מלרית ושמה הגר כעו קומי ריש לקיש מהו דמיהא נכסי מלוג כמז' דתח אחר מלוג מלוג. דהנלה ליה מדלפשה אם יש לה נכסין והם השיאה אביה מנכסיו או אחר משאר בני ארס כותבין מרת אביה או מביית פלוני לפי שאם חזרת לדויתה או לירשיה כגון אם מתה ותקנת כמתי' היא שתחזור לדויתה או מקלמה לירשי' תחזור לאוחס שנחמו לה כי כן נהגו ועל דעת כן נחמו לה שיחזרה להם. ויש להסתפק אם כחוב ככתובה דהנלה ליה מביית אביה ואמה אם יכול הנבל לטעון לאשמו אם נרשה כבר נחתי לך מקלמ כחובתיך כדלוי' כחמו שהרי על שרך נכתבו כמו על שרי ויה' מחלה שלו ומחלה שלה כמו שהובחנו חכמים מבייתם לאהרן ולרתי מחלה לאהרן ומחלה לבניו כדלית' פ"י מי שמת (קמ"ז ע"א) וכפ"ק דע"ז (י"ד ע"א) וכפ"ק דיומא' (י"ז ע"א). דהנלה ליה לזון פסוק הוא כדלית' בין ככסף הם כלי כסף או זחי כסף. והב חלי זהב ודינרים. וכנדים הם כנדי למר ופסחים כי כן דרשו חז"ל כל מקום שזכרנו כנדים כסם אינו אלא למר ופחים לענין טומאה ולענין יציאת כפ"ק (ד"ה) [ד"ה] (ד' ע"א). ותכשיטין כגון כלי משי ורקמה חשובים שהאשה מתקשטת בהם ולזון חכשיטין לזון קטני כי ה"ק וקרי' מחלופין כמו כותב ורובע וכן כמה אשם ואלה (ס"ז ע"א) חכשיטין הם לו אין שמת חכשיטין וכן הכלה כדלית' מחבובת (ד' ע"א) ושאר מטלטלין כמו ירות וקומקומין וכדלית' בהם מתשיטין כלי סעודה. ושמת ערסא כגון כדים וכסחות וסדין ורדידן שהם תשיטין המטה. והם הכניסה קרקע ריך לכהוב וקרקע פלוי כסימיו השום סך וכן וכו' כפי חוקה הבתי' שדה שהכניסה לו שום משלה ויש שהבין סבל קבל עליו חזן דין חקק הכל עליו כמלוא ורשו וכן הוא כנסה הכתובה לברמזים לו ולזון ורשו הוא חוב מתרנס לא חריו' לו כמשה כרתי מלתי מלואים ורשו כל מדרס חז"ל (ב"ק מ"ו ע"א) ממלתי רשותך שארי איפרע כלו' שהכעל חובך אפי' לא חוכל לישול ממנו אלא סובין להפרע מחובך טול. וענין חקק עליו הכל הוא לזון רבותי' זל ככל מי שהוא מחזיר חוב שיש לו על חברו מלואים דבר שיהי' שטר חוב ומלואו כמיש כפי ארצו כך (פ"ב ע"א) ישראל שהוא מפרע מהעבדים חקקן עליו כמלוא וכן הגזול ענין (ק"ט ע"א) כגזול את הגר חקקן עליו כמלוא וכן כפי המקבל (ק"י ע"א) גבי שבר חמר שבר כהף יטל אפי' וקפן עליו כמלוא מלמוד לומר כי חשה כפי' כד' דנטי' (י"ח ע"א) כחובה מלואים היא משמעת משפחות ומתקוף ורואה לומר כי הכתובה אינה משמעת לפי שהיא כמנעשת כד' והם נכתבה מקלמה והם פנמה אותה ומה שפאר החזירמו מלואו חזרו לזון זקופה אם עברה עליה שטתה מלואה שעה שמתה מחזירי' בחיבה וחזרה לחור' מלוא שהשביע' משמעתה וכותבין כן שלא יהי' דין הדויה כדון הכתוב' לגזי' פסחו שמכטבט' והם נכתבה כחובה כמקום אחר וגובה כמקום אחר כדלית' נאחר' מכתובי' (ק"י ע"א) זהו מקולי' כחובה ופי' כי קולא אחר' כפי' יש כבור (כ"ב ע"א) על כן כותבין שהתקן קבל עליו נדויה או כדון מלואו ורשו לא כדון עיקר כתיבה שהוא מנה מלואים לדון בו כדון קולי' כחובה אלא כדון חומר מלואו זה לא הי' לר"ך לענין נדויה שמו הדון דיה כדון מלואו לגזי' לפולם כלא הזכיר ולינה כדון עיקר כחובה שהוא מנה מלואים שלא לגבות אחר ד"ה שנים שלא כחבר' כדלית' כפי' הנושא (ק"ד ע"א) והכי יותא בירושלמי (ס"ה ע"א) ולא הולך חנאי זה אלא לענין חוספ' דק"ל כדרי יותא דאחר בירו' כפי' החזק (ה"א) שהחוספ' הוא כדון כחובה מהאי עמא וכמ"ש הר"ש כפי' הנושא וזהו הועיל חנאי זה שהי' החוספ' כדון מלואו כמו הדויה אכל כדויה עמא לא הי' לר"ך חנאי זה שדינה כדון מלואו לא כדון כחובה לגזי' מן הזיבור' וכמו שכתב כפי' הנושא וכו' הרשב"א שם כדושו' ופי' מה שכתבו הגאונים ז"ל כפי' המקבל מקום שנהגו לעשו' כחובה מלוא שהי' נגבית אפי' מחיים אפי' שלא יתנה כחובה ליגזי' מחיי' כדלית' כפי' האשה שכלו לה נכסים (פ"א ע"א) אפי' הנומים יש רשו' לנשה לגזי' מחיים אכל רשו' ז"ל לא כת'. כן אלא שאם האב נדר לבתו נדויה הרי הוא חוב עליו וינכה אותה התקן ממנו כדון מלואו וכן הסכים עמו הרמב"ן כפי' זה וכתבו הגאונים ז"ל דמאי דאמור נכין לא יתנה כחובה ליגזי' מחיים היינו דוקא מיבעיא למישל ולמסקי' אכל לי' עונה הב לי' מצי דכתבתי לנכתבה דלעביד חכשיטין וחתיב חחותך ואשמטיך דינא הוא דהייב לה כל מה דכתב לה וכתב הרב כאל העיטור ז"ל דכפי' מסתבר אכל הרשב"א ז"ל חוקק כחשבו. ואותיק לה מדל"ה כפי' אפי' על פי (כ"ד ע"א) אפי' הנומים ז"ל רש' להספיק לה מהא מנה מוסף פירוש על עיקר כחובתה שהם מלואים יכול להספיק ולא חיישי' לכסופא דאחר' שרין מוספין ודון החוספ' כדון מלואים כמיש שם (שם) חנאי כחובה כחוביה דמי ופי' רשו' ז"ל ודון חוספ' כדון העיקר לכל חותן הדברים הנזכרים שם בגמרא וכבר נפל ספק כדון החוספ' אם אין לנבל ככפי' ידועים ח"ך ישחצנדו נכסיו לאחר מלואן חוספ' והלא דבר שלא נא לשלם הוא ואפי' שכתב דקדמי' ודלקתה ואמרי' כפי' מי שמת (ק"י ע"א) דמשפטי' זה דבר שהוא חייב בו והואל גופו מיידי' משמטבדים הנכסים שקי'

כדין שהוא נטל מעשה ידי חייב לזונה והם אינו עושה כן היו מורד ולשון כחובה שכתוב בו אלאהו אינו לשון שפירת ששכיר את עמו אלא פדוי' שרין האיש לעשות כדיתו ושרשו לחרוס ולחרוס ולסלליה נכסיו לא להספיק עמו לחארים. ואוקרי' הוא לשון כבוד וכמו שזכרו בספר (גיד השנה) [כפי' הדם] (פ"ד ע"ב ע"א) לפי'ן יכלכל דבריו כמשפט אורכה כגופו. ומכבד' יותר מגופו. ואזון הוא חיוב ממונות שחייבה תורה שארה וכו' לא יגרע ותרנס אונקלוס זיונה וכן דעת הרמב"ם ז"ל והסכים עמו הרשב"א ז"ל כדושו' כפי' המדיר והרמב"ן ז"ל כדושו' כפרק השולח וכן כפי' המדיר אומר שרין חוב ממונות אלא מדרבנן שחקנו ממונות חתם מעשה ידיה כדלית' כפי' נפרה שנתפחה (מ"ז ע"א) והרמ"ה ז"ל כי דלית' דלא מיידי' ליה למשלם אכל היכא דשכד ושלם אגרא מיידי' ליה לזונה ואפי' אי ליה אלא מוניה דחד יומא ואפי' שפטי' אין דינו כן אלא מיידי' ליה מוון שלשים יום באשמו אינו כן שרין מסדרין לו. ולי נראה שאם לבי' מסדרין שחובו מן המור' כיש למונות אשמו שרין חיובו אלא מדרבנן כדעת הרמב"ן ז"ל אכל דברי הרמ"ה ז"ל דברי עטס הם דלא שייך סדור כמונות אשמו שהרי הממונות הם החוב כעלמו משא"כ כחוב כהא מלך אחר ועוד דלא נרש' אשמו מעדל פדוי' דכתיב ביה וכו' לו עוב כמחל וכן אמרו בגמ' כפרק חסי. והפרנס אין ככלל פרנס' מונו' אלא שאר לרכיש וכן לשון החלמוד (שם ס"ז ע"א) האומר איני זן ואני מפרנס. ואפי' כדברים שרין בין איש לאשמו שייך לשון פרנסה כגון להשא' כמו אל יפרניסו כותי מניכס' (כחובות ס"ח ע"א) לפרנסה שרין נכא' (שם ע"א) ואפי' להשא' אחרים אמרי' (שם ס"ז ע"א) יתום ויתומה שאלו להספרים וכל חיובי' האיש לאשמו אחר מהמונו' כגון חכשיטין וכן לה מעה כפי' לרכיש ככל שמת כמיש כפי' אפי' (פ"ד ע"א) ומדור הכל ככלל הפרנסה. ואסוכר כן הוא מתרנס לכללך שחננו' לסנדורח וכלבלס ופרנסה הכל אחד אלא שזה לשון מקרא וזה לשון חכמים ותרנס וכן משק ביתי וכד פרנסה שרין ותרנס ונתן רועים כלבי עבדי רעותי ויתפרנסו יתבון ואונקלוס תרנס הרועה אחי דזן ימי וכן חרנס אכלכל אחכס' אזון יתבון כי רשיה וכלכל לשון עבדי פרנסה ומזון ומסוכר כלשון ארמית. ומה שנהגו לכתר ימיני לבי' ואין כנסת רבי' מעה ז"ל אלא יתיב אכל אינו עושה כי עוב גלשון ארמית להספיק לי עמי יש וכדי אלהים אחי תרנס אונקלוס יכ' כי ימי לי ותוספת הוד' זוכנת היא אפי' גלשון עבדי התעטרי חייבי למונו' ימי וכן רבי'. ואכסה הוא חיוב כסות הכתוב בתורה. ככלכל גוברין יהודאין וכו' כדון חיוב כל ישראל אם מן המורה אם מדברי סופרים וכנס כלל זה חיוב הרקונה וקבורתה ושאר חנאי' כחובה ממונות אלמנה וכחובת בנין דרין וכחובת בנין נוקבן שאפי' שלא נכתבו כמי שכתבו דמי' לפי שהם חנאי' כד' אכל ככל כל מה שנתן הנפל לאשה כעל אסוכר. וכל ספוקיו כשומרא דשטר' כמיש כפרק המוכר את הבית (ס"ט ע"א) כענין מוכר דקל לחביו' שקי' מלאין ולי'ן והזין וקף על פי שהגו לכתבם אם לא כתבם קנה דשופרא דשטר' הוא למכתבהו והם לא כתבם קנה כי אינו חיוב לכתבם וכן ככל חיובי' האיש לאשמו אפי' שאם לא כתבם נחתיב אם כתב' שופרא דשטר' הוא ותרנס כמשפט הבני' ככלכל בני' ישראל וכן הכלכל גובראין יהודאין כמשפט בני' ישראל. ויהננה לבי' מוהר כחוליי' לשון הכתוב כמרה הכתובי' הוא מה שנתן הנפל לאשה כעל אסוכר. וכל ספוקיו כשומרא דשטר' כפי' וזי' מאתן דהו' לבי'. ויש כותבין דהו' לבי' מדלוריית' דהו' זה שרין חיוב כתוב' אלא מדרבנן כדמוכה כפי' דכחובי' (י"ד ע"א) ופי' כחרה (ק"י ע"א) ומלואים של כתוב' כחולה לפי קבלת הגאונים ז"ל הם משקל חמשה ועבדים דיני' זהב שמטבע מדינה אינו אלא שמיני' מטבע זורי ולא חייב חכמים אלא מחתי' מונו' מדינה ירושלים שהם שמיני' מטבע זורי ותזור מחיים וכה דיני' זהב כמקף לרוף כל דיני' משקל ששה ותשיטין נגדרי' שטורה או חתום וכתובי' אלמנה כותבין מהרבי' כפי' זחי מלה מחיתם שהם משקל שנים פטר דיני' זהב וחתי' דיני' רזין גרשה כדון אלמנה והם היא מן הנישואין אפי' שהיא כחולה דינה כדון כשולה כדלית' כפי' דכחובי' (י"ח ע"א) ותרנס מלואים מחלון ואין לעשו' שהי' פירושו מקימו לפי יש מקום כלשון ארמי' נחא' שא"כ היו אזרין מחלון כי כלשון ארמית כשהם ריל מקומינו אומרים מחתי' חתי' ותשכע כחתי' (כחובי' ס"ה א') יכ' לן נכרה דלל מחלון וכן נכרה אחר מחלון וכלכל כפי' זחי מחלון ריל מחתי' לא מקומינו. ואישל לחיבי' בחרם כל ארעא זהו מלית עונה בדרך כל הארץ והוא לשון מקרא ואיש אין בארץ לבא עליו כדרך כל הארץ ומתי' עונה פירשה חז"ל הטיילים בכל יום וכו' כדלית' כפי' (הפטלים) [אש"פ] (ס"א ע"א) וכל זה שופרא דשטר' הוא שאפי' חתמה עליה כעל חנו' עונה אין חנאו קיים לפי שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה ונחאו כעל כדלית' כפרק אף על פי (כ"ז ע"א) ומקומי' ארמי' נמלישא (י"ד ע"א) וזיר' (י"ח ע"א) וכחרה (ק"י ע"א) ואין להאריך בה כי דבר ידוע לכל וכלכל מרת פלוני' והוא לי' לאנחו וברית' אשון רזון כלשון ארמי' כדלית' ולמאן די' הוה כפי' הוה מתי' וכן לשון רז"ל לעשוין לבי' של מקום כלו' לזון וכותבין כן לפי שאפי' שהאשה מתגרש' לרזונה ותלא לרזול' אכל אינה מתקדש' אלא לרזונה ואפי' קטנה לכתלה כמיש אין מקדשין את הקטנה עד שנגדל ותאמר כפלוני' אינו רואה נקרא לנערה ושאלה את פי' כפי' האיש מקדש' (מ"א ע"א) וכחתי' מקדושין (ס"א ע"א) וכן אפי' . דה דויה' לשון נדויה נאמר על מה שמכנסת האשה לנבלה כחוב' לזון כדול שאם שמתו לו והם חותמי' וחתי' לו ולשון מלמוד הוא ההוא דלמר הבו

קנה מהדורה בחרה דרב אשי אמר לן יתלוקו לפי שיד שייכים שום בו יש אומ' שמפני ספק יתלוקו ולפי זה אם קרס האמרו וחספס אם הם מעללין וזה ויש אומרי' שאלו מפני ספקם אלא מפני שיד שייכים שום בו ולפי זה לא מהירא חפיהם ויתלוקו וי"א יתלוקו לפי ממון וי"א יתלוקו בשוה וכן מראה וכבר הארכתי בזה בחסוכה במ"ב סי' ק"מ. ומ"ס נכסין לזון אמרו' ונאבן נכסין דליה לזון אמרו' אינו אלא פירוש מקרקעי' ואבנן מטלטלי' שרקטי' יש להם אמרו' שם נכסיהם במקומן והמעללין לזון להם אמרו' ויכול להשתמשן ולזון אמרו' הוא מלשון אחר שיכול לרדוף אמריהם ולטרוף אומם מהלוקה. כלסון יהוה אמרו' כפי' האשה שפלו לה נכסיהם (פי' ע"כ) אמרו' לא יאמר לה הרי כחובתך מומח על השולחן אלא כל נכסיו אמרו' לכתובתה ומתקנת שמוצן בן שעה היא כדאיתא התם (פי' ע"כ) שאם מכרם חלק אמריהם ומטרופו אומם מהלוקה וזיון שכתוב כלהן נכסין כלל זה על המעללין אפי' חתי ושטר כדאיתא בפי' מי שמה (ק"י ע"א) ופי' אלאמה מומח (ק' ע"כ) אמרי' מעללי' דיחמי מוכנין להו אפילו ממרה ושכר. וערבאין הוא לזון חלמוד כפי' יש בכור (מ"ח ע"א) וכפי' גט פשוט (ק"ט ע"א) נכסיה דבר אינם לזון ערבאין ליה ולמדו מזה שכמו שאין נפרעין מן הערב עד שימכר את הלוה חתלה בן הדין נכסיהם שריין כדון ערב ולזון ירושלמי הוא דלמרי' כפי' שנועה הפקדון (ה"א) שיש שלו מא' הם אמרו' וערבאין זה לזו והפירא הר"ף בהלכותיו. ומשועבדין לשון עבדות והשתחאיתא דענד לזו לזוה מלוה מניגום דליה לזון לאומים ישתעבדון לך מלכין ואומים' ס"ט"ז הוא הנוב כלסון אמריהם אומרים גט שחרור מלשו' כי לא חופשה שחרמנו ארי לא אשתחררת ושללי' מלי ויכלו שחרמנו ואשתכללו והוא לשון הכתוב בעורא וסוריא אשתכללו ולשון חלמוד הוא כפי' קמא דקדושין (י"ג ע"ב) וכפי' גט פשוט (ק"ט ע"ב) שעבדא דאוריית'. למנכי' מנהון הכל משלם כך כומכין והוא טעמה נכל כפי' הסופרים וכספרי הקדמונים מלינו נוחן לו שדרו מושלם בראי' אחר המ"ם אבל כיון שכל העשו' אין כח בשום אדם ללקוח דשפחא כיון דעאל עאל. ואפילו מנגילא דעל כחפאי. לשון החלמוד הוא בראשון מקמא (י"א ע"ב) וכפי' מי שמת (ק"י ע"א) מניה אפילו מנגילא דעל כחפאי. ודע כי הר"ף ז"ל פסק דמסדרין נכ"ח כפי' המקבל כמו שמסדרין להקדש שהמקדש כל נכסיו אין נטולין ממנו מה שש"ך לו שאלמר ואם מך הוא מערבך החיוב מערבך בן נכ"ח מסדרין דגמר מיהא מיהא מערבין בלמך כאלו וכי יעוד אחד ונאלמר להלן ואם מך הוא מערבך מה להלן מסדרין אף כאלו מסדרין וריש ז"ל חלק עליו ואמר דעסר כתובה למוד שמוכנין ואפילו מנגילא דעל כחפאי והרמב"ן ז"ל כתב דהא ודאי לאו רשאה היא שלי' המס דלחמי ואפטר מיהא ליה מאלה ואפטר ללא מחי ליה דמנגילא דעל כחפאי שאינה ראוייה לו קאמר בנן שהיה לבוש אלטלא של מאה מנה שמפשיטין אותה ממנו ואע"פ שלא היה לרך להחנות שמן הסמס כך הוא הדין שופרא דשקלא הוא בן כתב רבי ז"ל והכי מוכח בנדרים כפי' ר' אליעזר וכן כתב הרא"ש ז"ל שם. ולענין שינוי המעבדו' אם שיחמו אותן בעת הפרעון ממה שהיו בעת הנסואין אם היה יותר מחומם ששאו מארבע יותר מחמם לרך לפרוע אותה כמו עת כתיב' הכתובה בדת הר"ף ז"ל כפי' הגזל ע"פ וכן כי הרמב"ם ז"ל בכלסון מלוה ולוה כפי' וכן הסמס האחרונים ז"ל. וכל זמן ששטר זה יאל קיים מתחת ידו כדלא קרוע שאם היה קרוע קרע ב"ד שהוא שמי וערב כלו' קרע אחד באורך וקרע אחד ברוחב הוא כשל שאם לא היה בו אלא קרע אחד אין הוכחה שנקרע על ידי ב"ד אלא מעצמו שכן דרך השטר' להתקרט באורך או ברוחב כשהן נכרין אלא אם נפסק לשיטת שהוא כשל וכן שני קרעים אחד באורך ואחד ברוחב נעשה על ידי אדם כדי לנעלו כדאיתא בפי' גט פשוט (ק"ט ע"ב) או כדלא כתוב על גבי שהוא פרוט שאם היה כתוב על גבי שהוא פרוט הוא כשל כדאי' בפי' שיש אומרו' (כ"א ע"א) סמפון היואל לאחר חתום שטר' או לאו דפרוע הוא לא הוא מדי' נאטריה וכפי' השואל (ק"י ע"א) אמרו' אם אימת דפרעיה הוא הוא ליה למכתב על גביה וכו'. מהא נאמנת היא ויורשים והכלים ממהה הכלים מכתה הם יורשים שלה או אם אדם קונה כתובהה ולשון החלמוד הוא הבאין ברשותה כפי' הכותב (פ"ו ע"ב) מדין החלמוד נרא' כפי' הכותב (כ"א ע"ב) דנאמנתו זו חושב' חושב' לנבו' בלא שבוש' אלמנה ולא נהנו בן ונמנו ע"פ שם שיש מפרשים דאבא שאלו דלמך (שם פ"ו ע"א) הבא ליפרע מנכסי יומאים לא יפרע אלא בשבוש' פליג אמתי' דלא מהני נאמנו' לנבי' יורשים וכבר אפיקא' הלכתא כותיה כפי' הכותב (שם) ואע"פ שאין זה הפירוש נכון לאחרונים ז"ל על פי' נהנו בן וכו' בנקב' המנהג חזר להיות דין נמור שכל הכותב נאמנו' אינו כתיב' אלא על סמך מנהג זה ומיהו אם מתה האלמנה ולא נשבעה אפי' שאם לא היה שם נאמנו' היו יורשין מפסדין כתובהה לפי שאין אדם מוריש שבוש' לנבו' ולו' ממון שאלו נכבה אלא בשבוש' אין יורשין יורשין ואותו כדאי' בפי' כל הנשבעין (מ"ח ע"א) כהא מהני נאמנו' יורש' שלא יפסידו כחובתה לפי' שזה הדבר שלא ינבו יורשין אם לא נשבעה קולא לנכתב היא כי יש אומרי' שם שינוי וכו' שיש בו נאמנו' לא עבדין להו מרתי קולי' לנעל החלמו' והלפסיד' הכתובה וכן כי הרש"א ז"ל כסם בעל המאור ז"ל ושכנין היורשין שבוש' היורשין שלא אמר לו אבא ולא פקדון אבא ע"י אחר ושלא מלינו שם שרמושו של אבא ששטר זה פרוט ואם נכרשו ברלונו גובה בלא שבוש' כן כתב הרמב"ם ז"ל בפי' י"ו מהלכו' אישיו וכן כתיב' בפי' חסן משפט כפי' ק"ו והוסף כי אם האמין גס ליורשין נטולין בלא שבוש' כשי' עדים כשרים שלא יהיו פסולים מפני קורבה ולא מפני עבירה. בלי שום דבר וכו' שלא יאמרו לה יורשין לא נפרע אותך עד שחאכרי' עליך פירות פלוני אם נפרע

שיקף ככלל גופו וכן אם היו לו נכסי' יכול לשפד עמו לחיב שיחייב בו סיד אבל זה שאינו מחיי' עמו אלא לכשתחלמון ותתגרס אם אין לו אוחן נכסי' בשעה הקנין אך ישתעבדו לנאשה וי"א שאין משתעבד אלא מה שיש לו בשעה הקנין ואין בן מנהג שלנו. וי"א שאלו כענין זה כפי' בפי' הפועלים (ל"ד ע"א) ממהה שומר חנם להיות כשואל כשקנו מידו ומשמע בכל ענין אפי' אין לו נכסיהם ואין זה קנין דברים שהרי כשבידו לו נכסיהם יכול שיעבד עליהם. וי"א דכיון שהודה שהוא נוחן לה כך וכן הודתה בעל דין כמאה עדים דמי דומה למה שאנו כותבין והקטינו' ארבע אמות קרקע בחזר אפי' שאנו יודעין שאין לו קרקע הודלתו כמאה עדים דמיא. ומה שנהגו להוסיף לכתולה שליש אינו הכי' בנמרה כפי' מליאת האשה (פ"ו) שאוחן דין הוא להוסיף בכספים שליש מהטעם שאמרו בירושלמי (שם ה"ג ע"ב) רואה אשה לישא' ולימו' בכספים ולהוסיף שליש ולפתי' חומם כנגדים מאות' העטם שנתנו בן גס בירושלמי (שם) רואה אשה לנלות כליה ולפתי' חומם ואלו נהגו בן דין כנגדים בן בכספים להוסיף שליש לכתולה ולא למנהג ולא כיום אפילו בכספים אלא מהנהגו אינו כפי' בנמרה וכבר אמר רש"י (שם) על זה הכל כמנהג המדינה. ואמר לן חסן דין וכו' שאינו ראין לחתום עד שיאמר להם חתומי או יחתמו בפניו שאין אלה שלוחים ואם נמחק השטר או לאבד אינו ראין לכתוב שטר אחר אלא במלוה אפי' כרי' להם שלא נפרע לפי שכבר עשו שליחותו כמו שהוא מפורש בפי' גט פשוט (ק"ט ע"א) וכפי' (המקבל) [התקבל] (פ"ו ע"ב). שטר כתיבה דא' הם מנה מאחים שם ע"ק כתובה. קבילת עני' ושל יתתי' בתרתי שהיוהו קדם מלכי' ודורוהו' די מרמלן כדכתיב' כנינא' לנכסיהו' בן מלחמי חרנים זה כתוב בחיובי' הרמב"ן ז"ל כתיב' כתובה' בסוף המכתבה. שפר יופי' ארנ חמדה ולשון שפר הוא לשון נמרה כפי' דמלי' (פ"ו ע"א) שופרא שבהא ופירא. ארנ חרנים ונמרה ומרנא. וקבל עליו שבהא נפרע מן העדות לא מן הדיבורים כדן כתובה' אשה שאינה נפרעת אלא מן הדיבורים כדאיתא בפי' החזקן (מ"ח ע"ב) וכפי' ארבע אמות (ז' ע"ב) וגם לא כדון מלוה להפרע מן הבינונים כדאי' התם (שם) וכו' שפיר' שמה' נפרעת מן העדי' אפי' מירש' מנהג מן העדי' אפי' שאין נפרעין מן היסומי' אלא מן הדיבורים ואפי' בעל חוב וכו' כתובה' שאפי' מן הבעל אינה נפרעת אלא מן הדיבורים כיון שפירש' שמהגה מן השנה אפי' מן היסומים מנהג מן העדי' כן כתבו האחרונים ז"ל בפי' האוקיין. וכלל נכסיהם הם עבדים ושטר' ובעדות וטפות ומעללי' כדאי' בפי' מי שמת (ק"י ע"ב) ק"י ע"ב ק"י ע"א) וקרקעו' הם נכסיהם שיש להם אמרו' ומעבדות זהו וכסף ופירות וכל דבר הנקנה הם כלל וקיינין כדאי' בפי' הזכב וכן ס"ח נטולמו האשה ככתובהה כמו שרא' ממס' כטורים (פ"ו מ"ב) וכן פירש' רבינו שמשון ז"ל וכן כתוב בספר החרותות כסם הרב אלברגוני' ז"ל וכו' כפי' חסן הנשפט (פ"ו ע"ב) וכו' הרמב"ן ז"ל בחדושי' בפי' המקבל. וקיינין דליה ליה חמות כל שמיא דקניתי' ודאקנה בן הגו לכתוב ונכסיהם כרמיהם ז"ל דאקני' ודאלא' עמיד' למקני' והרב בעל השעור ז"ל לא כפי' נעיינו' זה אלא כתיב' בנמי' בפי' האשה שפלו לה נכסי' (פ"ב ע"ב) דאקני' ודקנינא' ואין לשנות המנהג שאין הכל בקיאין להנין שיהיה ודקנינא' לשון עמיד' ולשון החלמוד כפי' מי שמה (ק"י ע"א) דאקנה קנה ומכר וכן בפי' חוקת (מ"ד ע"ב) ובמתין בן שאם אין לו עשבו' נכסיהם וקנה אחר בן נכסיהם שמוכל האשה לנכות מהן ואפי' מכרם אחי' לפי' שכתבת קנין כשתעבדו לה כל הנכסיהם שיקנה אפי' שלא היו בשולם כדאי' בפי' מי שמת (שם). ממקרקעי' וממעללי' מקרקעי' ואבנן מעללי' נכסין דליה לזון אמרו' ונאבן דליה לזון אמרו' כל הקרקעות כל הקרקעות שיש לו לאדם וכן מעללין שהיו לו בשעת שיעבדו לה שיעבד עליהן ואם לא מכרם חתנה' מהן כדאמר בפרק מי שמת (שם) מניה ואפי' מנגילא דעל כחפאי ואם אין לו קרקעות עשבו' וקנה קרקעות לאחר מנאין ומכרן אם לא כי' לה דקניתי' ודאקנה אינה גובה מהן ויש מעללין שאפי' כי' לה דאקנה אם מכרן אינו גובה מהן ואם כי' לה דאקנה וקנה קרקעות ומכר גובה מהן שהלוקה הפסיד' נעמו' שנקח' קרקע מאשועבדי' לכתובה ובעל חוב דשטר קלא' אית' ליה אבל אם קנה מעללין ומכרן אפי' כח' לה דאקנה וזה הלוקה לזון דין קרימה כמעללין שאין אדם סומך עליהם כמו שהוא סומך על הקרקעות ואם כי' לה קרקעות ואבנן מעללין חל השעבוד על המעללין ואפי' על המעבד. אינו קרקעו' כלו' על גב קרקעות מענין על גבי חרשו חרשים וזו היא ששינוי נכסיהם שאין להם אחריות ויקנין עס נכסין שיש להם אחריות כדאיתא בפי' דקדושין (כ"ו ע"א) ולמדו זה מהכתוב בנבי' יוספט' וימן לזם איהם מתנות עס עדים כערוה' ואמרו' שם שאפי' כל ארץ המעללי' נכרין כחוק הקרקע כיון שנקנה קרקע נקנו המעללין כלל מקום שכן ואפי' קרקע כל שהוא ומעללין הרבה והו' לשון הכתוב בכתובה ממקרקעי' וממעללי' שהם כידו עשבו' מקרקעי' ואבנן מעללי' דאקני' שהיו הכל משועבדין לכתובה זו ואפי' ימכרם מוכל להוליאם מיד הלוקה ויהיה מן הדין שאם הבעל ימכור מעללין שהיו לו או שקנאם אחר הירושאין שמוכל האשה לנכות מהן כחלמנו' ונרשין אלא שלא נהגו בן מפני תקנה הבוקר שלא יהיה אדם מואל' מי שיקנה ממנו מעללין כשילמדך להם אבל הדין הקרקעות נאמר קיים שאם ימכור קרקעותיו אפי' אותן שיקנה אחר מוכל לקרקען ואוחן מן הלוקה. ואם לא היו לו נכסיהם וקנה אחר בן והיו עליו שמי' כתובה' או כתובה ונע"ה ומכרן זהו שאמרו' בנמי' בפי' מי שמת (ק"י ע"ב) ליה ולוה ואחי' ב"ב

למה לא תבטחנה ואלה כיוספי דשפרי ופינן אבמכחא הוא ארס שקבל על קמי
 להבטיחין דבר קשה ומספק על המנהג יוכל לטעון סייתי סומך דפתי שויכל
 לקיים זה ושכחו חיי יוכל לקיימו וקיל דאבמכחא לא קיילא בם המקבל (קייס
 פיה) ופינן נס פשוט (קייס פיה) ואם קבלו ממנו בקנין כדיר חבוב קיילא
 כדירחא בסי ד' דריס (כיו פינ) ובמכשיו קיילא אבילו בלא כיד חבוב כן
 הוא מקבל עליו שצדור זה החוק דלא לאבמכחא בקנין נמור מעכשיו. ודלא
 כעופסי דשפרי. נרא' שרלא לומי שלא יוכל לטעון של מה שכחז כמחוסה זו
 לא ליתי מה כנוס לסיפר אלא שהסופר יש לו טוספין ומסס הוא רואה וכותב
 כל מה שהוא כותב שם על כן הוא מקבל עליו שאין זה השטר כרין טוספי
 דשפרי והיך ר' יונה זיל פי' שלא יוכל לטעון לא לשפדור נמור מעכשיו אלא
 לשפדור דשפדור ולסומך על מה שיש בדפתי לפרוע משום או מטלטלין אי
 דקקצו' בני חורין זה שבחבתי בשטר הוא כמו הסופרים שכותבין כעופסי
 דשפרי מה שלא שמו מהלוס על כן פי' שלשצדור נמור נחבון. ובטול כל
 מורפי. שלא יטעון ויחמר אנוס סייתי כמו שהודפתי לפלוני ולפלוני פדי וכתיב
 בסי' ב' דכתובי' (ייט פינ) פדים שאמרו מודפס היו דבריו על כן הוא הבטל
 כל אותם הדברים שמטר לעדיו ולשון מסירה נזכר במודפס בסי' חוקק מאן
 דמטר מודפס אבסא וכן בערכין (כיא פינ). ושאלמסור הוא לשון מיתר
 שלחמר קצין ח'ד ימסור מודפס. וקיילא שאלו לרי יבודה הלוי זיל מה אביל
 זה הלשון והלא לשון פתיד הוא כמו ושמונו ושמינו שהוא כמו ושמונו ושמינו
 שהיא'ו הוסכחו לפתיד ואיז וקיינו ר"ל ונקטה דעדין לא קנה והשיב כי הפרש
 יש בין המלה המדובר בין שהוא בחלום דבור כי ועשה כללל הוא'ו הוא
 ואיז הפוך וישש כללל אכל מי פעל ועשה הוא ואיז העפע נמשך להסתלה
 הדבור שהוא פעל שהוא פבר וכן ועשה הוא עבר וכן וקיילא הוא נקשר פס
 אמר לנה פלוני וקיילא עבר עם עבר. וקיילא מרי פלוני וכו' ועל החלומי בפי'
 כדר תפטרס למעלה למח לר'ך לומר כן ועדין זה הקיין למדנו מכוונש שלחמר
 שלף איש נעלו ונתן לרעיו וחלוקו רב ורי בסי' אבס (מז פינ) מי נתן למי
 הגואל שהוא המקנה נתן לכוני' וכדסי'א הגואל דקביל מניה איתו נעל הקנה לו
 אותו החלב שיהי' ראוי'ו לו או כוונש שהוא בחלום דבור כי ועשה כללל הוא'ו הוא
 הגואל אותו נעל נקית המחלה לכוני' וזהו נקרא זה הקיין קיין חליפין שבאוטו
 כלי שמשך המקנה מיד הקונה החליף לו אותו דבר הנקנה לקונה מיד המקנה
 וקייל' דכונש נתן לגואל ונקרא זה הקיין קיין סודר וזהו הקיין ארס קוונס
 דקקצו' ופדריס וכתיבה וכל המטלטלין כדירחא בסי' דקידושין (כיא פינ)
 ובסלי' חולין (קמיא פינ) אמרינן מטלטלין בקנין כסודר דקרא דכונש לקיים
 כל דבר כתיב אכל מקנע אינו נקנה כסודר אלא באבז דקרא' בסי' (כל) אבס
 (מז פינ) ובדריס בסי' ששותפין (מז פינ) אמרי' דסודר קיי על מנת
 להקני' הוא שהוא מחנה על מנת להחזיר ואם חסס אותן המקנה ולא החזירו
 לא מחסי' ליה שר'ך להחזירו ואם רלה לכככו לעלמו אין שומפין לו והכי מוכח
 בסי' דקידושין (וי פינ) דאמרי' התם דמחיה על מנת להחזיר איש' שמתה
 מחנה אין איש' מתקדש' בה שמה יאמרו איש' נקית בחליפין פי' משום דחליפין
 מחנה על מנת להחזיר הוא ומה שאמרו בסי' דמז'עז' (זי פינ) היא סודר
 כיון דתפס שלל אכזבו' על זמא אכזבו' כמאן דכסי' דמי לאו למימרא אש
 רלה חלה שישפדון ויתתו לו ששומפין לו אלא כמאן דסיק על מנת להחזיר
 וכן כתב הרמב"ם זיל בחזו'ו בסי' דמז'עז' ובסלי' דריס פי' השותפין ור'ך
 לתפוס שלל על שלל או יתיר שזר כד לעיין עומאה ואסופר או העדים שהם
 מתקין כסודר שלהם הרי הוא כאלו נתנוהו אל הקונה שיקנה בו וכן מקני
 הגואלים זיל ואחר שנעשה הקנין חוזר אליהם דמתנה על מנת להחזיר היא בין
 סי'א הסודר של הקונה עלמו בין סי'יה' של אחר וקייל' (בית מיה פינ)
 דמקנע אינו נעשה חליפין שאם נעשה הקנין במעט לא קנה מעט דרשניה
 אלורתח ונורתח פברד דבטלה ובכלי קוין חליפין שאין בו שום פרוסה אבל
 בפירות לא דקייל' כרז נתמן (שם מז פינ) דאמר פירות לא עבדי חליפין
 שאם נעשה הקנין כסודר' לא קנה וזהו כחבינן וקיילא מניה כמנא לאסוקי
 מרדש שמת (שם) דאמר קוין בפירות שר'ך כלי. דכשר למטעי' חיסור טאהס
 שאם נעשה הקנין דבר שהוא אסור בהנאה כגון כלי של עין ושל פיר הדחת
 אינו קנין כלל. למקרי' ולא לקראי' לאסוקי מדלוי דאמר בכליו של מקנה שר'ך
 סי'יה' כליו של קונה ויתפסו המקנה. בים למטעי' מעטש שאין מעטש אשמה
 חליפין ולמטעי' מריקה שהוא כלי העטשי' מלפסי' בקר לא לר'ך דפשיטא שאינו
 נעשה קנין לגביעותו וקנין דברים אינו כלום כדירחא בסי' דכנח' כחרא (ג' פינ)
 שאם אמר קנו ממני שאלוק חרז זו המשותפי' בינינו הוי קנין דברים ואינו
 קנין שאין הקנין נתפס אלא בדבר שיש בו ממש אלא אם אמר קנו ממני שרוב
 פלוני תהי' לפלוני ואי חסול רוח אחרת הוי קנין לפי שהקנין חל על הקרקע
 כדירחא' התם. ולא מוכר כנסח כחוכה לראשונים זיל כתבונו וחתמונו ומסרנו
 אכל לנו שהתקן מוסר ביד הכלה כפי העדים כחוכה ושרש דבר זה הוא
 כי הרי"ק זיל סובר ששטר מתנה בקנין לא קני עד דמטי' שטר' לידו וקרי'
 ראיה מפי' יש וחולין (קליה פינ) דאמרי' התם מי שמת ונתלחח דחיתיק פי'
 מתנת שכיב גרע חנורה בריכו אינה כלום ומפרש לה הרב זיל אפי' כתוב
 בו קנין דלפי' דרית בה קנין כיון דלא עטוי' לידה לא וכה בה וכן דעת
 הרמב"ם זיל וכן נראה דעת ר"ח זיל בסי' דמז'עז' שהכותב לזון ולא לזו לא
 משתפדד בקנין עד דמטי' שטר' לידה ולפי' עין שכתב כחוכה לא לר'ך מסירה
 משום דתחלי' ביד הוא ואישי' שלא נכתב בו שכתב דמי וכן לפני' דרוריא
 כיון שקבלה משמת קנין כשתפדד לכל כפי' חוספי' סי'יה' מחנה לא נשפדד
 בקנין עד דמטי' שטר' לידה. ולפי' דעת זה נכחו למסור כחוכה כפי' העדים

מכתובתך ולשון המלמד בסי' השולח (ליד פינ) נמנעו מלהכריעם התקינו
 שכתב נודדה ליתומים והוא פוסק אותה מה סודר וכן פוסק אותה משפחה
 בין שכתב קלה חו היא שבוטת היסת שהיא בלא נקיסת חסן וסוכר' השם כמו
 שבי רשי' זיל בסי' הכותב אלא כפי' קללה בחרור. בין שבוטת חמורה וזו היא
 שבוטת חמורה כגון שבוטת מיד אחד ושבוטת מורה במקלם ושבוטת השומרים
 או שבוטת המשנה כגון שומי' כחוכה ושאל הנוכרי' בסי' הכותב (פינ פינ)
 ושפדור אלו הם בניקית חסן וכסוכרס כדירחא בסי' הריינן (ליה פינ) מן
 הכל הוא פוסק אותה. ונגלולא שאם תחמי' שבוטת מפי' מריסה אחרת שלא
 יגלול עליה על פרעון זה שלא כפרסה ונגלול שבוטת הוא מן התורה (קדושין
 כיו פינ) שחומר ואחרת האשה אמן אמן. אמן מאיש זה אמן מאיש אחר
 שאישי' שאין לו עטנת כרי' על אוחו אישי' יוכל לגלול עליה אם זינתה עמו
 וזהו ענין גלול ומהו היא שטר אוחו ואילו חרס סתם שהוא מתקנה
 הגואלים זיל בכל עטנת ספק שמחמי'ין ביד חרס סתם כמו שבי הרי"ק זיל
 בסי' כל הנשפין כדיר' מחמי'ין על כל זי' שפוסק בחביסה זו והחרס חל עליו
 בין כפיו בין שלא כפיו ואין לר'ך לעני' אמן כחו שבי' הרב כפול העיטור זיל
 בשם הגואלים זיל גם מזה החרס הוא פוסק אותה וכל זה הוא אם אין להם
 ראייה עליה שגולה אבל אם יש להם ראייה עליה לא פטרה שלא האמינה לגול
 וכן כתב הרב בשל העיטור זיל בשם הגואלים זיל. והדרת הרלב הוא לשון
 מנחה בסי' זה כדור (כיד פינ) דור לי' כתי' ראשך כלי' כתי' ראשך לא גולתך אילו
 אכל אני רובה ממך שחרור לי' כתי' ראשך כלי' כתי' ראשך לא גולתך אילו
 מזה הוא פוסק אותה. שך קבלתי וכו' נאמתי זה שפירוש. שאם לא הוכר
 כתיבסו שהוא מחמי'ין אין להם רשי' לכאבו' כפי' דברים האכזבים לכחכ
 כשטר' שהם רשי'ם לכחכס אישי'ם שלא שמונו כן ממנו לפי' שלל ארס משפד
 עלמו על דעת מה שהוא נהוג לכחכ כשטר' והסופרים כותבין כן מעלמן
 כמו שבי' הראשי' זיל בחביסה ואילו אחריו' רשאין לכחכ אישי'ם שלא ליה
 אותם הבטל והלוה וזהו מה שאמר בסי' דמז'עז' (ייד פינ) אחריו' עני'
 סופר הוא כלי' אישי'ם שלא שמונו כן מפיו אם לא כתבוהו הוא עסי' סופר
 לפי' שאין ארס עומן נכסיו אלא אם כן קבל עליו אחריו' וכן פי' הראשונים
 זיל אבל בענין נאמתי' אינו כן שאם לא שמונו מפיו כן איך רשאין לכחכו וכן
 כי' הרב בשל העיטור זיל על כן כותבין שהוא קבל עליו נאמתי' זו בסי' ובסי'
 השטר כותבין וקיילא מריי'ה וכו' ועל הנאמתי' בסי'. בכל ענין זכותי' שאם
 יש ספק בכחוכה כדיר' הבטל לפדרי' אם זכות אם חוכה רדין בואו לשון
 המסוקס לזכותה. ויפוי' כחה. הוא ענין נוסף על לשון הכחוכה וכתיב בסי' י'
 מחלין (קלי פינ) ופי' מי שמת (קייס פינ) בענין משי' שכיב מרע שכתב
 בה קנין שיהי' נעלה שמה לא נמור להקנינו אלא כשטר ואין על לאחרי' מה
 שאם כתוב לשון יפוי' כח כגון שכתב בה וקיילא מניה מוסף על מתנתא דיה
 שאין הקנין אלא ליפוי' כח היא קיימת ופי' יפרס שנתפחה (מיד פינ)
 כפי'ן שמי' שטרות אמרו שאם הראשון לשון מוכר והשי' לשון מתנה לא כפל
 השי' אלא הראשון שלא כתב לשון מתנה אלא ליפוי' כמו משום דיה דבר מנח
 וכן בכל לשון שיש לטעון עליו בכחוכה שהוא לנרעון כחה אלו דנין אותו
 ליפוי' כחה ובכל לשון זכות אינו אלא שפדור דשטר' לפרש ענין זכותה ויפוי'
 כחה הסוכרה נמור אשכיו לשון שטר' דרין בכל לשון המסוקס לזכות כמו
 כדבריו לפדריס. כלי' שום תחלי'. שאם יבאו פדים ויאמרו מנא' פלוני היה בשטר
 זה שהם נאמנים כמיש' כפרי' שיי' מחכונו' (ייט פינ) הוא מעיד על עלמו
 שאין שם שום תחלי' והודות בשל דין כמאה פדים דמי ולא נאמנין הפדים
 שאמרו תחלי' היו דבריו. ובכל שום שיר' לפי' שהמוכר דבר לחביו' יש דברים
 שאין נאמנין בואו דבר לפי' שאינו דין שישירס לפלמו כמיש' מוכר בסי' המוכר
 אלא הכרת פד שיאמר לא שירתי' בזכתי' אליו כלום ככהן הוא מעיד על עלמו
 שלא שיר' כלום אלא כל נכסיו עברד כחוכה זו. ואחריו' ומומר וכו' אחריו'
 נמורה בקנין נמור מעכשו לר'ך שיאמר מעכשו שנקנין סודר ארס אין בו
 מעכשו ואינו מקנה אלא לאחר זמן הקנין כפל כדירחא' כדיר' בסי' השותפין
 (פינ פינ) על כן כותבין כל הנכסים שיקנה יחלון ולהנה הם משופדריס
 מעכשו לא לאחר שיקנה אותם ואחריו' הוא מקבל עליו שלא יאמר לה הרי
 כתובתך מונחת על השלחן עלי' אותה על כן הוא מקבל עליו אחריו' שחקן
 שמונו בין שטר כדירחא' כחכונו' בסי' האשה שפלוה לה נכסי' (פינ פינ)
 כחומר כל שטר כחוכה דמנין' ב' שרלח שחקנו ח'יל זה ממכר לדריי'ן לרין
 כפי' מה שימלחו כספריס בענין גבי'ה בין ממנו בין מן היורשין בין היא בין
 יורשי' על פי' התקנו'. יש מקומי' שיש להם תקנו' להפקיע ירושת הבטל
 כבולה או נמקת או לנרוס זכותה כחוספי' הכל הוא קיים ורשאין הם כך
 כמו שהוא מוכיח בסי' המקבל (קיד) והרי' הוא כחמאי' ביד סיטלין להפקיע
 לירדית הבטל כדירחא' בסי' יש וחולין (קליה פינ) דאמרי' תחלי' ביד שאני
 הוא הדין למקני' מקום וכן כתבו ארעבי'ן זיל וארשי'א זליה'ה על כן הוא
 מקבל עליו התקנו' לנרס זכותו ואף כדירעון זכותה שחרי' לא שפדד עלמו כיון
 מן ואם התקנה היא כדירעון זכותה כחוספי' וכיואל' בו שאינו מחיוב תחלי' ביד
 דשאי' הוא לומר אי' אשעי' לשפדד עלמי' אלא כחוקה זו ואין לר'ך כזה להודותה.
 (כסי' אמה מה שכותבין כחוכה על פי' הסוכמי' והפקעי' שחקנו וקבלו
 עליהם קבל אלגודיר' ככז הרב המחבר זיל בפירוש תקנו' בחקנה סי' שאין
 לר'ך לפרש על זה קבל הם לומרים זה אם על קבל הכה מלר'ך ארוס
 על קבלת הקדוש כיון שהוא ורודע לנתתן והכלה אם חתקבל הכה מלר'ך ארוס
 ושואל פורע קיים שמוס' והרי"ק זיל עס' כדירחא' : דלא לאבמכחא ודלא
 כעופסי' דשפרי' זה הלשון נזכר במדרא בסי' חוקק (מיד פינ) והוא דכתיב לה

מדי מחנך ליד הכלה הכל היר יוסוף הלי זיל אכן מלגש פירשם להדים דיאחיץ בלא קרין דבקין משעת קרין לה נחשפד וכן נרא' דעת רש"י זיל כהיא שכתב לזוות ולא לזה בסיק דמלישא וכן הרמב"ן זיל והרשב"א זיל ולפי זה לא נמלא נכסה הכמוה ומסרנו בידה ולחוש להר"ף זיל ולהרמב"ם זיל כהניגו למסרה בידה כפי העדים ביד הכלה ובכחוכה שאין בה מוסף לא הי' לר"ך ואפי"ם שגבנו ואין למחוי בידם. ואם יש מתקין והוא שמתקן הדיו בשדו לא או גרד שגרדוהו יכ"ס והכי מתפרש בגמתי פרק הקומץ רבה (ל' ע"ב) מתקן או גרד או חלו וכו'. על השקפה הראשונה או בין השסין יקיימו אותם ויאמרו כינה פלוני היא על המתקן או על הגרד או על השקפה העליונה או כיני שיטי או כיני חטי שהי' לשון תלמוד תלייה ליה רב לרי כיני חטי ככחוכי פי פילתא האשה (ס"ט ע"א) ופי' רש"י זיל בין השקין והו' לשון תלה ליה דבר הפלו בין דברים אחרים ויש מפרשין כיני חטי שהיתה האגרת חפורה ובין החוסין של התפירה תלה ליה. ואחר שיקיימו הכל יכתבו כך וכך מתוקן והכל שריר וקיים כליו אלו התקווין עם הכל הוא שריר וקיים וזו לשון והכל שהוא פנין מלוקף עם אחר ולשון שריר הוא חזק כמו לשפירי מנה קא מתון ובגמ' הרמב"ם היא והכל בריא ושריר וקיים כוחיין וקיים ביוד אחת מלי קיימו וקבלו עליהם וכאשר קיים הכחוכ בניגלת אחרת ויש אומרים ששטר שאין כחוכ בו שריר וקיים שהי' בטל ואינו נראה כן דעת הר"ף זיל שהוא לא כתב זה בהלכותיו שלא חזר בגמתי אלא לענין גט מקושר ולר"ך שלא היו הקומיין בשקפה אחרונה שמה הרחיקו העדים חתימתן שמה אחת ואחר שחתמו מתקין וגרדו ותלו ועשו קיום והרמב"ן זיל היה מכשיר אם כחוכ והכל שריר וקיים של פל המנהג ולר"ך להחזיר כחוק השקפה בשקפה אחרונה שהיא מענינו של שטר שאם יש בשקפה אחרונה ענין שאינו חזק כחוק השטר אין למדין ממנו שאנו מושקין שמה אחר שחתמו העדים הוסף אותה שקפה לפי שדרך הפדים להתחמק מטעם מהשטר על כן אין למדין ממנה אצל כל השטר הוא כשר וזילת אותה שקפה ואם יש בו הכל שריר וקיים למדין משקפה אחרונה של כן למדין מקיום מתקין ונרדין ותלויהו מעט אחרונה כמו שכתבתי ואחר הכל שריר וקיים יחתמו השטר ולר"ך שיקראו העדים השטר קודם שחתמוהו ולא הכשירו ולחוס מנה אפ"ל שמיעת הקריאה אלא כגון רב נתנו וספרי דדיי משום דמתתיה למיה אפ"ל רב נתנו וספרי אחיזי ולי נפי' ספרי דדיי ולא רב נתנו לא יחשום עד שיקראו או יקראו הסופר לפניו כדא' כפי די' דגטין (י"ג ע"ב). ויכול לקרות הסופר וקיימא קוד' קרין ולא חייש' למחוי כשקרא אלא נדרש שהשטר יכול להתגבר בגוף ההיא דפי' גט פשוט (קט"ב ע"א) כי קיימתי כהני כחוכו כהני ואפי"ן דמימתקן לנו מלי כשילי משי' מחוי כשקרא שהרי יכול להתגבר שקר זה אם כתבו המקי' שנתסרו להם הדברים ולא כתבו המקום שחתמו אצל כל דבר שאחר גמר מעשה הוא אפי"ם ששקפה הכתיבה אילו כן לא חיישי' למחוי כשקרא אחר שנגמר הדבר נראה שהוא אמת וכן כתבו המפרשי' זיל כדושי' גטין כפי' כל הגט וכן ככלן אפי"ם ששקפה הקריאה לא קנו ממנו עדיין כיון שאין חותמין עד שקיימן ממנו יכולין לקרותו ולא מחוי כשקרא ולו היינו מושקין למחוי כשקרא היה אסור לכתבה עד שקנו ממנו ויזון שכחתינה אין מושקין למחוי כשקרא כי"ם בקריאה. וכהגו שהחתן חושש קודם העדים וכתב הרשב"א זיל היא שיש תקוין גדול שאם לא נמלא קיום בחתימי' העדים ויש פדים בלי זה היא רחוקה אפי"ם לו דין עד אחר. וכהגו למחוי השוכני' בראות יום ואינו נאמן לומר פרעתי וטורפת מן הלוקוחי' כדין שטר מקייים והביא רמ"א ממה שאמרו כפי' גט פשוט (קט"ד ע"ב) שכיב מרע שאמר מהי' לי פלוני בדי' תוהו לו ונתתי לו ומוקמינן לה הכסם שיש בידו שטר שאינו מקייים אחר מנו קיימיה לשפירי' ודוקא בחתימת החתן ככתב ידו אצל אם לזה נוסף לחתום או לאחר אין חתימה זו כלום אפי' מדין עד אחר שהרי כהגו שאפילו קרוב חוסם כשיל החתן ואם היה לו דין עד אחר היה פסול השטר ולר"ך להחמיש' כדבר זה היא רחוקה אפי"ם לו דין עד אחר. וכהגו למחוי השוכני' בראות ושא"ר העם בין קרובים זה לזה בין קרובי' לחתן ולכלה וכבר נשאל הרשב"א זליה מהו והשיב שזיון שחתמין הפדים בלארונה פלוני עד פלוני עד כשר שארי אמרו (ב"ב קס"ב ע"ב) [מיליהו] [מיליהו] בקרובים כשר והכסם כחתמו ימלא כל משלוחותיו לטובה אמן :

מדי כשפת מיתתו שהוא חייב להקדם לי' דברים וזה שימחם להקדם. אם הקדש קודם לכל אדם או דיו כשאר הכעלי חובי'. וגם יש מספוחים שיש להם חביבה על נכסי' המת שנתנו לו מפות לקני' עורות ושפוח וזה המת שיפרעו אלו קודם שאר הכעלי חובי' אם נדרשו קיימין או לא. והכעלי חובות אם כל הקודם בשטר נזכה ראשון או ימלקו לפי' המזון ואם אחד מהכעלי החובי' קדם ונכה שלא כד"ד אם נבייתו גבייה או לא. וכן זה המת יש לו חוב על סוחר אחר ככתב ידו וכשפת מיתתו שלח אחריו ואמר לו החוב שיש לי עיך ככתב ידך חתמהו לפלוני שאני חייב לו והנכתב ענה אהה חייב לי כך וכך והמת כשר אם נאמן בשפיעה כיון שאינו אלא כתב ידו או לא :

תשובה הקהל הק' אשר כתבם קבלו עליהם בענין הכחוכי' חקונת קהליהו זה הקי' הק' קי' אלגוצירי ולפי' אלו התקנו' אין האשה נזכה בלמתו' לא מוספי' ולא מתנה למוד ואין לה אלא עיקר כחוכה מאתים לבחולה ומנה לאלמנה ונדויותי' הם נכסי' אלא כדל' כדל' חתה האלמנה אשר באה עליה השאלה שיש לה בנדויתה מזה כפולו' לפי' מה שיהגו עם לנכות ככל כפול' כי"ח זון ומנהג מילתא היא דקי"ל כרש"י דלמך כפי' מילתא האשה (ס"ו ע"ב) לענין כחוכה הכל כמנהג המדינה. איך המאה כפולו' הם מאתים ופי' דינרי' כסף כל דינר עשרה זוזים. וכדי' מניין לה לפי' שיעור משקל המטבע שהיה נוהג בשעת שיעור שכיון שהחוקין הוא יותר מחומש נזכה כשעת שיעור כי כן נזכר בגמ' כפי' הגזל (ל"ז) לענין אם הוסיפו על המטבע ודעת הר"ף זיל אם דהוא הרין לענין פחה וזכ"ס הרמב"ם זיל כפי' מהל' מלוה ולפי' זה אם המשקל הראשון היו הווי' כ"ה באוקיא היום הם מ' זון באוקיא שלנו יש לה זכות נכסי' מזה וייב' אוקיות של כסף שהם חמ"ד דינרי' מארבעים זון באוקיא שלנו ויהי' כסף לרוף עמוע מבי' האר"ם. ולענין עיקר כחוכה הם משקל כ"ה דינרי' וזכ' כל דינר משקל ל"ו גרעיי' שצורה או חטה ואם יש אוקיא ותלי' בעשרה דינרי' זכ"ס. יהיו משקל ק"ה דינרי' זכ"ס שלש אוקיות ושלשה רבעי' אוקיות והם ס"ו דינרי' חדשים וכן כפדין הבן שהיא משקל ק' דינרי' זכ"ס כפי' כחוכו' (ל' ע"א) הם לפי' חשבונו זה המעות אלו ייב' דינרי' חדשים. איך לריבה לנבו' בין עיכ' כחוכו' ונדויות חס"פ דינרי' חדשים יפס' וטובים. ושמן מה שגליה' ולא תפול אפי' מנעל שגרבלה ולא כלי' מכלי' הכית והיא קודמת בזה לכל כפי' חובות בין כמטעלי' בין בקרקעי'.

שהרי כתוב כחוכו' אגב ודקתי' ודלקתי' ויש לה חיוב מוטוי' מתחיל ביד אחת חתה יתלב' כתי' ומתנח' מנכסי' ויכולין לטקף אותה מהמוטוי' אם יפרעוה כי כן היא התקנה והיא קודמת באלו המוטוי' לשאר כעלי' חובות כקדימתה בנדויותיה. לפי' שמעשה כתיבה הכחוכי' נחשעברו הנכסים למוטוי'. וכן יראה מפי' הרמב"ן (י"א ע"א) ומפי' הנושא (ק"ב ע"ב) כפי'ן הנושא אהה ופסק לזון אח' בזה היא טורפת משעת כתיבה אפי"ם שחיוב המוטוי' הוא מאוחר לכעלי' החובי' ומפי' תקון העולם נכסי' המוטועדין בחיי' הם קודמין למוטוי'.

אצל כמה שהודי' נשעת מיתה היא קודמת כמו בכתבי' שכיב ברע כדאיתא כפי' מ' שמת שאין בזה תקון העולם וזוהי'. וכל זה אחר שישיעוה כד"ד. ושטר חוב שכתב לה בעלה אם כתוב בשטר שהם דרך הלוואה שלוה ממנה בעלה אין לה כלום כי כן כתב הרמב"ם זיל כפי'ם מהל' מלוה לפי' שכל נכסי' שיש לנשה הם בחזקת בעלה ואם יכתב בשטר ששעבר לה דרך מתנה וגמיל' חסדים תפול אותם מהנכסים כשאר חובות. ומה שזורה בעלי' מיתתו שיש בידו לי' דינרי' חדשים להקדם ורואה שימנו מנכסי' אלו הלי' דינרי'. כד' ששעמו עליהם והעידו כי הוא היה מלוה שישלחו' אלינו להתחלק על דינו והוא כשר מיתתו חתה כפרה. והדין בזה הוא שזיון ששלח בהם יד ועשו חוב עליו והרי' הם כשאר חובי' שיש עליו. ואלו לא היה יתנחם היו הנכסים פטורין מזה החוב לגמרי'. לפי' שזה הוא מציין שאין לו מוכנין שלא הקדישם לנכסי' ידועים וכיון שהוא ממון שאין לו מוכנין המזיק אותו פטור כדאיתא כפי' הורוש (ק"ל ע"ב) לענין מחוי' כהורה שהמזיק אותם ואוכלם פטור מפני שהי' ממון שאין לו מוכנין שכל מי שיכתבוהו יכול לדחותו ולומר לו לא לך אתם אלא לאחר והיה לעיני' וזיון שאין לו מוכנין המזיקן ואוכלם פטור. והיה להקדם עי"ם. ואפי"ם שהמזיק אומרים שאם הם לעיני' הכיר ממון שיש לו מוכנין הוא זה הוא אפי' לדבריהם כשהקדישם לעיני' העיר אצל אם לזה לשלחם למקום אחר בלא פסק שממון שאין לו מוכנין הוא וכן' החובל (ל"ג ע"א) מוכת שהקדם עי"ם אילו כחוכ' שומרין דדרש' התם לשמור ולא לחלק לעי"ם. וכי"ס הרמב"ם זיל כפי'ם מהל' שאלה ופקודן ופירשו המפרשי' זיל שאפי' פשע בהם פטור. וכל זה הוא אם לא לזה הוא להחזירם אצל אם לזה דרך תשובה להחזירי' נחתינו' הנכסים כשאר חובות שיש עליו. ולענין חובות הסומרים שיש עליו אם הוא דרך פסק שהוא מתעסק בשבילים שמתין לו מעות וקובה סחור' באחריותם שאם ננכדו או אבדו האחריו הוא עליהם יעלוש ולא חל עליהם כשעברו כלל. ואם הנכסים הם באחריותו שאם ננכדו או אבדו הוא חייב לפרוע מה שנתנו לו. איך אלא כחוכ' כשלמח' עלולש' כל בעלי' חובות בזה שאין דין קדימה למטעלין כי לפי' חקון חילי' בכל עסק הוא פלגה מלוה ופלגה פדיון דפידי' רבנן מלמח' דייחא לתריוהי' שהיא הריחו וההפסד בין שיהיה כדא' כפי' המקבל (ק"ד ע"ב וכ"ב ע"ב) גבי' שטר כ"ס הולא' על' היתומים וכדמוכה כפי' אחרו' נק' (ס"ח ע"א) אצל הסומרים לא כהגו כן וכלל כי הלי' מלמח' מנהג מלמח' היא. וכי"ס שהרי הורה בשעת מיתה שלא נאבד העסק ובעלי' חובות והקדש והאשה כשאר חוב שכתב לה אם יש לה זכות בו על פי' מה שכתבתי כלם יתלקו שזה נכש' אחר שהתול הוא כל זכות שיש לה. וי"א שיחלקם לפי' שמון. אצל הר"ף זיל והרמב"ם זיל קוברי' שיתלקו שזה בזה כרי' כמפע

ענין שב אלו הם החקונת אשר חקנו על עיני' הכתובות וקבלו עליהם יתר הקהלות :

אם ישאלך בקך מחר תאמר אלו על שם שמעון ואילו התקונת כד' דפסוק בחלק שני סימן ר"כ והמבקש ימלאם עם מרלאם ועד פוסק :

שאלה שג גנאיה. שאלת להודיעך שורת הרין בלשה ששאלת בתום ונתאלמנה כגנאיה וכחוכה היא כחוכה בתום וכו' מקום שקבלו עליהם ספקי' קבל אלגוצירי יין אצל לא יכתב כן כחוכה כפי'. אם סתמן כפירושן או לא. ומה שכתב כחוכה שהוליא' לו כך וכך כפולו' מתעבט תלמסאן אם תנכה זכ' כפי'ן שחי' כחוכה או מעות כהגו בלשונם כמלאם וכמתחם כיה זון כפולוה ואם תנכה מעות ולא כפולו' אם יהיו ממעות היום או נשעוה זמן השעבוד של כחוכה לפי' שחפרו המעות מאוחר זמן עד היום הריכה מאל' יוסר מחומשיהה ואם שמי' מה שעליה ומטעלי' הכית או חסלים בעתם. וכן אם היא קודמת לבעלי' חובות לפי' שיש עליו חובות מרובין. וגם כהאלמנה הוליא' שטר חוב של בעלה בגוון שלשם אם פנכה בו או לא והמת

עד שיצטרף הזמר ויחמקו. וכי הריף זיל נסי מי שהיה נסי והרמב"ם זיל פ"ב מה' מלוה ונסי י"ז מה' אישות וכן ראוי להורות. ואם אחד מבני חובת קדם וגבה לא נכח ויחזיר מה שגבה לאחמט וינכו לפי הדין כלם כי קן ספקו הגאון זיל נסי מי שהיה נסי דנפל חוב מחומר שקדם וגבה לא נכח וכי הרמב"ם זיל נסי מה' מלוה. והמכחז שמתאם בשם אחד שהוא חייב לו וזאתו שכתבו עמו שכבר נאלץ להשכין עמו ולא נאלץ בידו כלום. דע כי כענין הוליא עליו כחכ"דו אמרו בגמ' נסי נפ' פשוט (קטי' ע"ב) שחיה גובה אלא מנכסיו בני חורין. והרשב"א זיל פ"י דווקא לענין בני חורין יש לו דין מלוה ע"פ אהל לומר פרעמי אינו נאמן יכול לומר לו שטרך בידו מאי עבד. אהל הריף זיל סוכר שנתאן לומר פרעמי וכן כח גדולה של חמ"י כתבו כן וככלום הרמב"ם זיל (פ"יא מה' מלוה ה"ג) ונסי דבריהם אין עליה אלא שפוטם היסת דענתו כרי יש עליו כיון שהמתח תופט והוא אומר שאין עליו כלום שכבר נפטרו מתאמתו שפוטו :

עוד בגמ' לאמור קבורת המת בשבת על ידי עממין

ענין דש כ"ה בפי' (כ"י ע"א) אמרין כי אחת עולה אחר פכרנה לאתלל אחר עולה ידעין חכרין ככלאי טיבוחא דעבדין כהדיכו כלומר שלא יהי' יום הכפורים ושבת סמוכים זה לזה. מאי טיבוחא עולה אחר משום ירקא רבי יוסי בר חנינא אחר משום מחיא ואסיקנא דכלהו אית להו משום מחיא ביום הכפורים ושבת ולא פליגי אלא ביום טוב ושבת דמאן דלמך משום מחיא ליכא דאפשר בעממי' אכל ביום הכפורים ושבת לא אפשר בעממין. ובסוגיא קמייחא דסיק דיכמות (ז' ע"א) אמרי דרך שקלא טריא קבורת מת מלוה מוכיח דרחא עבודה ולא דחא שבת לא על ידי ישראל מן התורה ולא פ"י ספרים מדרבנן דהא כהא מליא ואפי' בדיעבד לא החירו נסי' שאלו (ק"יא ע"א) אלא כנענא וכדרי שיעשו ולא נמאא בגמרא היחר אלא בשבת דשבות דמילא שבת לידמות אלא הרמב"ם זיל שהשוה שחר מלוה למילה לא שהשוה אותם אלא לשבות אהל למלאכה גמורה לא ונסי שהשוה אותם כפי' למלאכה גמורה מחו ליה מאה עוכ'י בעובלא והרמב"ם זיל כתב שבת אפי' העוור טעה בהיתרו הדלקת נר כשעודת שבת ע"י עכ"ים וכשקצו לו איך נחיר זה וחאסור קבורת מת על ידי עממין היתה החשו' דמשום כבוד המת עשו כה שלא יתפסקו בו פכ"ים אהל בשחר מלוה שאין בהם זה הטעם נחיר ולא הניעה הטע' להחיר כן כמת אפי' אפשר לקבור את המת בעממין בשבת למעל לא קבעי ר"ה כ"ד או כ"ו ודמי' תקיפת שופר שהיא מדאוריית' ושגור הוא כפי הרגילין בקבוטין וכן הוא כתי' בספרי' בפרק תמיד נשחט ובספרי' פרק דיני ממונות שטיעס דמיה זו הוא שלא יבואו מרי שכי סמוכין זה לזה שבו' מחיא וכי הרב"כ זיל כהשגו' כה' קדוש החדש וכל הדעות לא כד"ו ספק ולא גבי' עלות ולא אג"י יום טוב ולא זכ"ד פורים אינם אלא מפני לא אד"ו ראש ותעולה לא נעשה מעשה כזה לקבור המת בשבת ע"י עממין אפי' בשבת הרחק; **י"ז** מחיר לשראל לקבור את המת בשבת שאפילו ע"י עממין אסור כמו שכתבתי למעלה ולמה זה ממילה שדוחה שבת זה פלא להביא פלות מרחוק לספור שפטי התלמוד שהרי כפי' אמרו כפי' שאלו (ק"יא ע"ב) אפי' דוד מלך ישראל מת אין מחליין עליו את השבת וכי' ש"י במתים חפשי כיון שמת אד"ו נעש' חפשי מן המלך ולא החירו לו אפי' עלטול אלא ע"י ככר או חינוק כדאי' כפי' במה מדליקין (ל' ע"ב) ובאחרון נשבעת (ק"י ע"א) אמרו טול בשבת מת בשבת כ"ו' לפי שחללו עליו את השבת ימות בשבת ולא יוכלו לחלל עליו שבת וכירו שלמי' במס' כלאים (פ"ט ה"ד) וכחובו' פ' הושא (ה"ג) כשמת רבינו הקדוש ע"פ ה"ה וה"ו דוחי' שמה חללו שבת אלא שהובטחו שבת קול שהם בני העייב' ולא חללו שבת שדרך נס עמדי' להם המה והמתיר הזה למד זה בגמ' נאמר כמילה וכיום השמיני יומל' ונאמר כמת תקברו ביום היום זה מילה דוחה שבת אף קבורת מת דוחה שבת ואין אדם דן ג"ש מעלמו ועוד דאיכא למפרך מה למילה שכן נכרתו פליה י"ג בריה' וכמו שאמר כפי' המילה (ק"ג ע"א) ולא היה לך ג"ש אלא מגופיה דקרא דכשומר ודמי' הלום וכלולך וסוכה ומל' ושופר דרשי' ביום ואפי' בשבת בלא ג"ש. ואפי' היינו דין ג"ש זו היינו אומרים דיו לבח' מן הדין להי' כדון ומה מכשירי מילה אהרן דוחין שבת שהרי אין עשין איזנאל בשבת לעורך מילה אף מכשירי קבורה אינן דוחין שבת וחפירת הקבר מכשירי קבורה היא שאין מלוה קבור' אלא להכניסו בקבר ולהחזיר עליו העפר ואם מלא קבר פתוח אינו חייב לחצו' לו קבר ומי' שאמר בשתי הלחם אם מלא קולר אינו קולר ובגמ' לא הוכירו תקברו ביום ההוא לומר שמא' קבורה דוחה שבת ולדרוש ביום ההוא ואפי' בשבת כמו כל אותן שהוכירו בהם ביום ואפי' בשבת לפי שאי אפשר לדרוש כן לפי שזה נאמר בהרובי' כ"ד הנתלין ואין כ"ד דין רי' נפשו' בשבת כמו שלמדו (סנהדרין ל"ה) מפ' לא תבערו את אפי' כשאומר הכותב תקברו ביום ההוא שהוא יום התליה' אי אפשר לדרוש ביום ההוא ואפי' בשבת שהרי כחול תגלה ודרוש בו כ"ו' ולא בלילה כמו שדרשו כלולך ושופר ובמחוסרי ספרה ובמילה ואם הלינו אחד מהרובי' כ"ד עובדים בלאו לא מלין ובעשה דקבור תקברו ביום ההוא ובספרי דרשו לא מלין ובלתו של הדין מה ען דרך כ"ו' ואם הלינוהו לכבודו אינם עובדים וכן הוא כפי' גמרא דהין (מי' ע"א) וכברו הוא שלא יחללו עליו שבת שגמ' גדולה הוא לו שיאמרו שחלל עליו שבת. וכי הרמב"ם זיל בספר תורת האדם. והסול' מה הוא כי נשאלו כ"ד שורטני שקבורת ממ' מל' אפי' שדוח' עבודה אינו דוחה שבת אפי' להמפי' כתי' בפי' דיכמו' (ז' ע"א) והאורכ' להשיב על זה אפי' שהוא פשוט משום דכ"ד כתיב פס' וכו' :

ענין שה זה כמד לי נכח ידו כרי' ביש ולי"ה. הוסף פלו' כל שהוא פסול (ר"ה כ"ז ע"ב) אף עפ"י שמתחלה היה בו שיעור שופר וכעטפ' דשופר אחד אחר רחמנא ולא שנים ושלושה שופרות וכן דבק שברי שופרות פסול מן הטעם הזה וכן נתן שופר כבוד שופר ותקע את קול פנימי שמש יאל' ר"ל קול פנימי לכדו שהוא עורך על החילוף אהל אם קול חילוף משמע לא יאל' דהוא ליה קול שני שופרות. ואפי' דנקיפתו אמרי' (שם ע"א) דחרי קלי משמעתי אף אם הוא' כשר והאחד פסול אם הכשר מלוה והפסול חוק כגון שופר אפי' חילוף שופרות שנקמקט זהו מרי קלי מתרי' גברי אהל מרי קלי מחד גברא לא והכא כמר חוקע אול' ומד הוא אפי' שהשופר' שנים כ"כ הרמב"ם זיל. ולי נראה שאין לך' לזה שהרי כאל' הקול מתערב וקול אחד הוא הבא משני שופרות אהל כשהם קולות חלוקי' אין לפסלו אלא מטעם דחרי קלי לא משמעתי אהל אי מרי קלי משמעתי הו' יהיב דמפי' ושמע קול שופר אחד ואפשר שאפילו בחוקע אחד כשני שופרות יחד כל אחד לבדו שיאל' יח' וזהו ליה כמר קלי מתרי' גברי כיון שאין הקולות מתערבין עכ"ל הר"ב זיל. וארי ענימיו שאפי' יהי' טעם הפסול אם שמע קול חילוף מפני שרובו הקול אהל האפשרות הוא שהי' חוקע' כשני שופרות יחד יואל' דחרי קלי מתרי' גברי אינו שרי זכור ושומר מרי קלי הו' וכוון דמחד נפקו אמרי' בגמרא (שם) שאין הארון יכול לשמוע כיואל' בו ומתהם ילפי' מרי קלי מחד גברא לא משמעתי :

ענין שז עוד כתב לי הרב הנזכר זיל בהיה' (ר"ה ל"ד ע"ב) דשמע ט' תקיפו' מט' בני אדם כחד כתב רש"י זיל דלא גרסינן לא יאל' דהרי מרי קלי מתרי' גברי כהלו וכמנלה ובתקני' משמעתי אלא יאל' גרסינן והמפרשים זיל כתבו דליתא דהכא משום הכי לא יאל' לפי שהוא לך' לשמוע על הסדר תקיעה ותרופה ותקיעה והכא הרי שמען כלן כבת אחת יואל' מדרבירם דתקיעה מזה ומקיעה מזה בבת אחת ואפי' תרופה מזה ותרופה מזה בבת אחת וכן כל הסימן שיאל' לשני סימנין דחרי קלי מתרי' גברי משמעתי יהיב דמפי' ושמע זה זה ועולה לו לשרים סבלים זיל. וארי ענימיו והכ"י יס נכח' אחרת כדרשת הרמב"ם זיל אם קול חילוף לבדו שמע על יאל' אם שמע קול שניהם יאל' יאל' דהא קיימא לן בשופר מרי קלי משמעתי דכיון דמכ"ב פליה יהיב דמפי' ושמע ואפילו יהי' קול אחד פסול והשני כשר ואפי' היו הפסולים רבים וקולן גדול וזקן. והכשר יחד וקולו חלוש מהם דהיינו שופר ושמי' חילוף' דמקדש כדמסיק בגמרא וארי אומר אם שמע קול חילוף ושמי' הו' לכו מרי קלי מחד גברא ולא משמעתי' ולא חילוף' כמר רוב שופר' ושנים הם אהל כמר חוקע ומד הוא יוס' קת' ראה' מלפניו זכ"ב מבחין ומשנה קולו בממות שהי' (שם כ"ז ע"ב) דהא שמע מרובו וכמרי קלי יניחו ולי' ע"כ לשון הרמב"ם זיל. ויש לתמוה לכאורה איך אפשר שישמע קול חילוף לבדו כ"ן שיהי' עורך החילוף מלד' א' כ"ן שיהי' עורך משני לדרין. הרי הקול שובר בפנימי על כל פני' ושני שופרות הם. ונראה שהם מפרשים אם קול פנימי שמע שלא נשמעה קולו בממות שהיה והוא עורך על החילוף משני לדרין יאל' שאין כאן אלא קול שופר אחד ואם קול חילוף לבדו שמע שלא שיהיה קולו הפנימי כלל לא יאל' אפי' שקול שופר אחד שמע כיון שהקול הוא יוליא מהפנימי הוא חילוף' ולא דמי לקדמו בזכרותו דהוי' גוף א' ואינו חילוף' אהל זה חילוף' ואם קול שניהם שמע שלא היה הקול דומי' לקול פנימי ולא לקול חילוף' אלא קול מי' מסורב משניהם היו סוכרין להכשירו כמרי קלי מתרי' גברי בשופר וחילוף' ולא פסול מטעם שופר אחד אחר רחמנא ולא שנים ושלושה שופרות אלא כשדבק שברי שופר או הוסף עליו כל שהוא אי נמי כק"ן פרה כדאמרי' בגמ' (שם כ"ז ע"א) משום שנעשה משני שופרות שופר אחד. אהל ככאן שני שופר' חלוקין הם. והרמב"ם זיל חלק עליהם משום שהחוקע אחד הוא אפי' שהשופר' הם שנים והכו כמרי קלי מחד גברא דומיא דחור ושומר דאמר בגמרא (שם כ"ז ע"א) מה שאין הארון יכול לשמוע ואף כזה הליך רבינו הרמב"ם זיל שיון משום דזכור ושומר קול אחד ולא שתי קולות ולא ראה' ה"ר יצחק ב"ש זיל זאת הנסחא וכתיב מה שכתב על הנסחא שמתא' וכבר כתבתי עליו גם כן אפי' לפי אותה נסחא. ושלוס על ישראל :

ענין שז

היותן חפץ לפרסור למכרו וסורול לקוחו אומר לפרסור להכרי' עליו בלוחו סך שאומר לו ונהגו שאינו יכול לחזור בו הוא פמה דווקא בענין הקדש אמרי' בערכין פ' המקדש (כ"ז ע"א) שאם חור כן מר שהוסף על השום מתשכין אותו וחוזרין בו על השאר שלפניו נשחט דאמרי' לחוב' לגובה כמסירתו להדיוט ובאמרי' זהה ההקדש וגובה מהחור בו מי שהוסף והשאר מהקודש לו אהל הדיוט שאינו קונה אלא במשיכה מפני מה אינו יכול לחזור בו וי"א שמשפ' תקנת השוק הוא ויפול' להעמידו על דין תלמוד במקלות ולא משום תקנה לפי שכל היותן חפץ ביד הפרסור למכרו כבר מסרנו לו על דעת שימשכנו הקונה בתורת קניה בלוחו סך שאומר לו אם לא יוסיפו עליו וכיון שמשכנו הקו' על דעת שאם לא יוסיפו עליו שיהי' נקנה לו כבר נתקן' המקח בלוחו משיכה ואינו יכול לחזור בו ומי שהוסף פלו' אינו יכול לחזור בו ונסתלק הראשון לגמרי זה נראה לי להעמיד המנהג וכל זה דווקא במטלטלין :

ענין שח עוד שאלת מכו' שיש לו שלשה כתלים ופרון כרביעית או יש לו כ' כתלים וזרת פתח הג' או עומד מרובה על הפרון בשלשי' אם יש כחוב כרביעית לחי' או קורה אסור לעטול בו ולהוליא מהתפרות למכור בלא פרוכ וכן הסורות שדרי' שם בני אדם לריבין פירוב אפי' הם כלם ישראלים וכן צעיר שלתומיה נעלות בלילה אפי' כלה ישראלים דינה ככרמלים וריבין פירוב כתי' בירוש' ובריה' אפי' כלם ישראלים ואין מותרין לעטול בו אפי' ע"י פירוב אפי' יש לה דלמות ונעלות ובעיר שכלה עסי' אם

אם אין עם אלה ישראל אחד מותר לקבל לפי שדירה פכ"ס אינה דירה
 וישראל אחד דלא עביד לבי ששחורין של שסיכות דמיס לא נגדו ושני
 ישראלים דשכימי נגדו כיוי שלא יתנד מתעשיו כדאיתא בפ' הדר (ס"ב ע"א) :
ענין שיש ולומר דיום הרת פולס כשכנס וזה היום תחלת מעשין חן הפעם
 בימי השנה ימות השנה שפירז יום מימי השבוע הוא כאלה
 למדש הכיבדי שהוא יום הדין הוא פ"ב אלו משלימין אחר זה היום תחלת
 מספק זמן המדינות בו יאמר. ואם כן לדיקדק ענין ההתחלה שיהי' בימי השבוע
 תחלת הברי' א"כ לא נעשה לשולס פסח אלא יום ה' שכן כחוב זכור את
 היום הזה אשר יואבס ממזרים וכמו שאין ביום הזה שבספוק דוקא לימי
 השבוע שהרי כתוב בפי' לחדש כן זה היום תחלת מעשין לאו דוקא לימי
 השבוע שהרי כתוב בפי' לחדש ירה' בלחזה יום מימי השבוע שאין החור'
 מהמים אלא על זמן החדש לא על ימי השבוע. ומ"ח ה' כשכנס ואלו לעולם
 אין גוהין שבועות ביס שנה ועוד מה נשחטה שנת משאר ימי השבוע שאם
 תאמר כשאר ימי השבוע הית' הברי' זה שנת ששנת ימי בראשית לא היו
 נחשבי אלא כאלו בחמשה ועשרים באלול נכרה העולם ובריאה לקים מלוח
 יום הששי ואין אלו קובעין לעולם ר"ה יום שבי ומי שאינו ר"ה היום מלוח
 תפלה רשע הוא ופסול לעדות ואינו עולה למנין עשרה :

ענין שי המינים מנינים את ישראל על שהקדימו פשיה לשמיטה כלומר
 שתתחלה דלוי שימטע האדם והח"כ יעשה מה שישימט. וקראו
 לישראל עמא פתיחא כמו שזכר בסוף תשובות (ק"ב ע"א) וכן עמא פתיחא
 כמו שח' בשבת כפ' ר"ע (פ"ח ע"א) והז"ל (שבת שם ע"ב) ענין זה לכשי
 כאלו אצן דקאין בשלימותא כתיב תומת שרי' מחס ורז"ל הם משכחים על
 זה ואמרו בשבוע שהקדימו ישראל נעשה לנשמת ירדו ששים רבוא של מלאכי
 השרת וקשרו לכל א' מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע
 כמ"ס כפ' ב' עקיבא (שם ע"א) וכן במדרש ילמדנו כפ' ויקרא אמרו כי נבטו
 ה' מלאכיו גבורי כח פשוטי דברו לשמוע בקול דברו הם ישראל שהקדימו עשיה
 לשמיטה. וי"מ האמרים שכן ראו להיות להקדי' עשיה לשמיטה שהיה הכנה
 שמיטה זו לשון הכנה הוא כמ"ס ג' אשר לא חשמע לשונו. ואני אומר שהדברים
 במשמען שפ' יתרו לא אמרו אלא כל אשר דבר ה' נעשה וזהו בקבלת החור'
 בבבלה כי לא פרע להם המשפטים ובפרש' א"כ כסף בקבלת הכרית שספר
 להם את כל דברי ה' ואת המשפטים כפ' ואלה המשפטים אמרו תחלה כל
 אשר דבר ה' נעשה כאשר אמרו בקבלת החוריה ועתה הוסיפו כל אשר דבר
 ה' מאלה המשפטים נעשה ואל תאמר שישפיקו לו אלו המשפטים ולא נשמע
 מהאלו ויתר אכל נעשה אלו ונשמע יותר וזהו שכתב שקבלו עליהם לשמוע
 יותר מאלו המשפטים וזהו מדרשן של חכמים בפסוק א"כ שמוע תשמע א"כ
 תשמע ב"שן תשמע בחדש שלשון שמיטה הוא על העתיד כמ"ס כפ' כ"ד מברכין
 (מ' ע"א) ובפ' לולב וערבה (מ"ו ע"ב). וערבה לה' מנחה יהודה וירושלים :

שאלה שוא בגמרא : שאלת זקנה אחת הית' מתגוררת בבית התנה
 ומתפרנסת מנכסיה וגם פורעת לחתנה שכירות דירתה
 אחר זה חלתה חולי ככד עד שנכתבו כל איבריה ולא נשאר בה כח ובשאלה
 כן חמש שנים ובנה ה' מוילא עליה כל לרביה משלו כמו ד' חדשים ומפני
 שחזתה הית' מתקועטת עמו ה' : נזעזע מהלול' עליה ועמד חתנה בלא רשות
 ב"ד ובלא רשות בנה הירש ותפש מעותיה וה' מוילא עליה כדי שאלא כדי
 וה' מוכר מעטלים בכל יום וכשגזר השם ומתה בה בנה הירש והזקין חתנה
 לב"ד ותבע ממנו מעטלעין אחר שהיו כתובים בפנקסו והוא עושן בדי' שהיו
 אלו חמו השיבו לה החתן שאין לו כל חזקן מעטלעין ולא הודה לו אלא בקנה
 בלחות וכן זה החתן שאין לו זכות מהמת אשתו בירובת אמה אם ה' רשאי
 לשלוח ידו בנכסי חמותו בלא רשות ב"ד ובלא רשות בנה הירש :

תשובה מה שהוילא שלא כדין הפסיד ומה שאמר כפ' שני דייני (ק"א ע"ב)
 שיהי' כעל למדינת הים ועמד אחר ופרנס אשתו היתה מעותיו
 על קרן הכ"ז כבר כתבו בהלכות ז"ל שאם לוותה ואכלה מוילאים ממנו וכ"ס
 בדיון הוא שלא הית' לריב' ללו' אלא להספיקם מנכסיה ושאינו לריב' להוילא
 משום אדם מה שהויל' שאין לירוש דין עליו כלום וכמי שהלך למדינת הים
 ועמד א' ופרנס אשתו ולויתת מוילא מיד הכעל ואפי' לויתת שלא בב"ד ולא
 פסקו לה מזונות בב"ד וכ"כ האחרונים ז"ל ולא הפסיד מה שהוילא ואפילו
 הוילא משלו כ"ס זה שאינו חובע לאדם כלום אלא שאומר שפרנס אותה
 מנכס' דבין שיפסיד וכל זה י"ה שכרו עתה בשמושה שיפסיד מה
 שהוילא כדין עליה התי' דנשא להאי פרדסנא (לשון חז"ל סנהדרין ז"ד ע"ב)
 זה הגמול לזאת הטוב' ועל כיוצא בזה קראו כפ' נערה שנתפתחה (ב"ב ע"א)
 משבי רעה תחת טובה וכו'. ומה שהזכירו ב"ד כפ' אלמנה מונת (ל"ח ע"א)
 לאלמנה שמה למוותיה אינו שנתערך רשות ב"ד בזה ואם לא נעלה רשות
 ב"ד שתפסיד מה שהעלה אלא כדי שישומו לה מה שתמכור ולא תמכור בזה
 ומ"ח כני ב"ד הריועות כדאיתא בפ' אלו מליאות (ל"ב ע"א) אבל אם מכרה
 שלא ברשות ב"ד ומכרה בראוי לא הפסידה כלום ואם מכרה בזול יחשבו לה
 כשפת היוקר וזהו כשמתכרה בככסי נעלה אבל זה שמכרו בירו ימכור מה
 שהוילא בלא רשות ב"ד ואם מכר בראוי והוילא בראוי מה שעשה עשוי כי
 המלו' על המשכון שהוא תשום בירו אינו לריב' לב"ד כמ"ס הרמב"ם ז"ל כפ'
 ג' מה' מלוה. וכתב הרמב"ם ז"ל כפ' אלמנה מונת שאם לא נתן הכעל מזונות'
 לאשה ועשה ואכלה אפי' שהוילא' אין לנעלה עליה כלום ואינה לריב' להסנו'
 עמו ככ"ד ולומר אינו ניוונת ואינה עושה שהרי משכונה בידה וזו היא ששינו
 (כתובות ס"ד ע"ב) אם אינו נוותן לה משה כסף לנריה מעשה ידיה שלה
 כפ"ל ז"ל ורשות הירש ג"כ לא ה' לריב' אין רשות לירוש בככסי מורישו
 פד שימות והרשות ביד המוריש לעשות בככסיו מה שירש וכבר אמרו בפ' י"ח

החזין (קכ"א ע"ב) ונפקת פטרה יחסין (פ"ח ע"ב) אחר ז' כסי לנתן ליה
 בהמסג' לא לא יתיר ליה ומשנה שלימה שנינו שם (ב"ב קל"ג ע"ב) הכותב
 נכסיו לאחר והיית בניו מה שעשה עשוי וכ"כ לרבי גופו שאפי' כחב כל נכסיו
 לבניו נכסיו י"ח מי שאומר כפ' נפקת פטרה שנתפתחה (מ"ס ע"ב) הוא נחשבו
 מוילן מהס' אפי' ללא ק"ל הכי נלמוד מזה שאם לא תכר שהוא טון מנכסיו
 בלא רשות הירש. ולפיכך כפירה והדל' שיש בנייהם במעטלעין או בכמה נמכרו
 אם הית' לריב' אליהם יש על החתן חוב שבועה עד כדי דמיין כדל' בפ' חוקת
 ובפ' מה' עושן דכל היכא דליכא עדים ורזיה נתמן פד כדי דמיין
 כמינו ואנו פוסקין שכר שמוס לקרובות המשמשות קרובותיהן ומוילאין
 ואפי' מהכעל :

שאלה שיש עוד שאלת. מאלו האנוסים האחרונים אשר עדיין לא יא
 עליהם שם שהם מחללים שנת כפרהסיה אם הם נאלמים
 על פלגם ששולחים יין כספיה ויאמרו שזון יין זה כי אינו פשיה בכתיב אם
 הוא מותר לשמות :

תשובה אם יא עליהם שם שהם מחללים שנת כפרהסיה אפי' מנמן
 אסור ובשלא יא עליהם שם זה משום שהיא בעלמא חשבי' להו
 חזקין לזה והכי מוכח בכבורות כפרק כל פסולי המוקדשין (ל"ה ע"א) ומ"ח
 אפי' תאמר דלא חשבי' להו חזקין משום חששא בעלמא זהו להחיר מנמן
 אבל להאמינם ביינם שהוא כשר אין נתמין לפי שאפילו האנוסים הראשונים
 שהיו ודלוי אנוסים מפני חרב שלופה לא היו נמרים מהתגלל בין משחיהם
 ואפילו בחכמים הגדולים וכל שאלותיהם לא היו אלא אם יברכו עליהם ברכת
 הנהיין וכן אם יבולין לבעלו מעט מעט במים וקמא קמא בעיל וכל שכן באלו
 שלא נאסרו אונס גמור שאין ספק שאין נשמר' מלשמות פסח יי"ס וכיון שהם
 חזקין בחיותו דבר אין נתמין עניו ואפילו ישראל המוחזק בכשרות ומקיים
 כל דברי החור' אם נחמד לשמות פסח יי"ס אינו נתמן להכשירו ומשל' שלימ'
 שנינו בכבורות כפ' עד כמה (ל' ע"א) החזק דכבר לא דנו ולא מעירו ואם יש
 לחלק בנאמנותם הוא לומר שאפי' (שאין) [שאינו] נתמן על של אחרים דק"ל
 כרשב"ג דתמר הכי כדפסק' כפ' בתרא דיומ' (ע"ח ע"א) ועמ' רשב"ג שהוא
 נתמן על של אחרים הוא משום דלוי אדם חושב ולא לו אבל על שלו אינו
 נתמן וזה הדין בזה ולפי זה אחרתיו היין הכא מאלס אפי' אוחו שניעשה קודם
 הגזר וכ"ס מה שעש' אחר הגזר' שאם הראשון הקל לעשותו בכשרות ואסור
 כ"ס האחרון החמור שנעשה אחר הגזרה ומה שראינו מהם ושפטנו מפייהם
 ובתנו לנו משם מחזיקים חזקים גמורים וכיון שהם חזקים אין
 להאמינם :

שאלה שיש תלמאן. שאלת חזר אחת משותפת בין ג' שותפים וכל
 אחד מה' חלקו ויש לכל אחד בחזר בית ועליה על גביו
 והשנים יש להם אכסדרה לפני העלי' והאחד לא ה' לו אכסדרה לפני עליהו
 ולא ה' לעליהו פתח אלא מהלך ולא ה' לו בחזר ג"כ אלא דרך לכניס' ויציא'
 בלבד ועמד זה בעל העלי' ובנה ג' עמודים בחזר ובנה על גבם אכסדר'
 ושותפיו מיחו בירו וכ"ס אותו שכנע' עליהו לפי שסתם לו אורו ועוד שעסן
 החזר ה' מתפור ועכשיו נעשה לבזר לתוכה והוא מזיק להם ולעסן ולא נענו
 כי ה' בעל זרוע ובכרה אלמא ומיחו כפני עדים ודרך הזמן מעת ההמחא'
 עד עתה ושאלת אם אחר שמיחו כפסעם ראשו' די או לריב' למחות בסוף כל
 שלש שנים ושאלת אם בשתה' ירש גוברת ויבולין לומר לו שיתפור כל מה שכנה
 בלא רשות או לא :

תשובה עפנת המעכב לבנות האכסדר' מפני שהוא מפיל עליו עפי'
 הית' ובדלמך כפרק השותפין שרלו (ז' ע"א) התי' נכרה דהוה
 בני אשיתא אחרו' כיו דחכריה פי' שהי' בונה כותל כנגד חלקו חכירו אמר ל'
 קא מאפלת עלי ואמרי' התם אמר רב חמא דינא קאמר ליה ועכבו מלבנות
 וכן עתה: עשן עשנה גדול' היא ואפילו החזק בו חינה חזק דהא אמר רב
 נתמן אמר רבה בר אבבה (ב"ב כ"ג ע"א) אין חזקה לזקין ואמר רב אחרי
 בקוערלא וי"א אפילו מכיר' לא מהניא ויכול לחזור בו. והרמב"ם ז"ל סובר
 דמחילה מהניא וכ"ס מכירה וכן דעת הרמב"ן ז"ל וסובר שפילו קין אינו
 לריב' אפי' שהרמב"ם ז"ל מנריך קין. וכל זה אם נעשה בחזק שלו ומניע
 ההיזק לשל חכירו אבל בדיון הוה שכנה בחזק החזק השותפת ומיחו לו השותפין
 לריב' לסלק היזקו אפי' שם שאם שתקו השותפין והחזיק (היו חזקה) כדאמר' בפ'
 חזקה (ס' ע"א) שאם החזיק בחלקו ושתמו חכירו בפניו ולא מיחה בו לאלתר
 הו"ל חזקה ואינו לריב' חזקה שלש שנים שאין אדם עשוי שסותמין אורו בפניו
 ושותק אבל אם מיחה בו ועי' האומות בנה חייב לסלק היזקו אפי' החזיק זמן
 מרובה ואינו לריב' המחאה כל זמן שלא יתכר שמחל שותפו היזקו שביין שמתחל'
 החזיק בו בלוגם אין חזקתו כלום שהרי אמרו בו חזקה (ל"ו ע"א) שראשי
 גליות אין להם חזקה לפי שהיו בפני זרוע וכשמחזיקין בככסי אחרים אינם
 יבולים לעכב בהם והי' לנזון זה האיש שהחזיק לקרקע זו שלא מדעת שותפיו
 זרועו כן דני שאין חזקתו חזק ואין לריב' למחות כל זמן שלא ידענו שמחל
 לו שותפו ואינו ה' לריב' למחות ה' לריב' למחות בכל שלשה שנים כדאמר'
 בפ' חזקה אבל בדיון הוה אין לריב' למחות אלא לנלות דעמו
 כשעת כיון שלא נתראה וכיון שנתכרר שזו בנה ברשות שאינה שלו סובר
 כינוי והולך לו וכלל הזקין אמר' בפ' אלו נערות (מ"א ע"ב) ובפ"ק דבבא
 קמא (ט"ו ע"ב) דמשמתין ליה עד דמסקל היזקיה ופי' לא יית דיינא משמתין
 ליה. ומה שטען אחר מעגלי הורח' החזיק ביד המזיק ואמרו לו שאם יתרום
 כנגדו יתנו אותו ואם כן שחיקתו אינה שחיקה דמה לי אכסוהו עכ"ס או
 ישראלים ואם כידעו אין נדוי וכיון דק"ל דאי הדרא ארעא הדרה פירי א"כ
 פייב לו שכירות כל זמן שהחזיק בו :

שאלה

תשובה

שיר שמו שני שיר שיש שכא

שאלה שיר מליאלה. שאלת חילוט שפלו בתוך חלרו של אדם וחס סמוכים מזה לא כמו טעם או טפחיים חס ים בהם תורת כללים חס לאו :

תשובה אין חיסור בחילוט חלל הרכבה והוא שיקח עיף או נוק חילון והוא שקראו הרמב"ם ז"ל יחד בלשון קדר ויתקפנו בחילון חס בין בלחץ בין בחיל חסור מן החור' וכן אמרו בראשון מקדושין (ל"ט ע"א) ולא חכרה היתק' נשי מינין חלל בכללי הכרס חלל בחיליות לא נזכרה הרמקה ואפילו לפרש זרעויו חילון ולזרעם כאחד מותר כדאיחא בתוספתא דבבא מציעא : **ענין שמו** דין פס"ק דהוריות (ד' ע"א) אמר רב יהודה אמר שמואל חן ב"ד חייבין עד שירוד בדבר שאין האדוקים מודים בו חלל בדבר שהאדוקים מודים בו פטורים מ"ט זיל קרי בירב הוא מימיני ים ע"ז כחור' חלל המשחמה פטור ואמאי והא כתיב כי לא תשחמה לאל אחר דלמרי כי אסורה כדרכה חלל שלא כדרכה שריא ואי בעית אימא השחמה' גופה כי אסורה בפשוט ידים ורגלים הא השחמה דלית בה פשוט ידים ורגלים שריא. מלאן נרית' לי רח"י : שהשחמה' אפי' חלל פשוט ידים ורגלים חייבין עליה אפי' חלל פשוט ידים ורגלים והטעם משום דבפ"ו אחולדות עזרה מימיני כדאיחא בטהרין בפ"ד מיתות (ס' ע"ב) ובפ"ו בפ"ו ר' ישמעאל (ב' ע"ב) ובי היכי דכשבר מקל לפניה חייב משום דהויא כפיין זכימה ה"ו חייב משום תולדת השחמה' ואפי' שיש חלק קלה דכשבר מקל לפניה ים למיב משום דדמיא לזימ' דמה לי שצירת מפרקת מה לי שצירת כהמה בפניה חלל כדברי גראים דיותר רחוי למיב בהשחמה' חלל פשוט ידים ורגלים משצירת מקל ואפי' לרש"י ז"ל שפי' דלחוי חייב כשצירת מקל חלל בפ"ו שצודין אותה כקשקוש מקל משום דמקל לארורה זו ככה"ל בפניה הוי הכא שאני דשם השחמה' אחת היא מה שאין כן כשצירת מקל דלא מיקריא זכימ' חלל כשצודין אותה כקשקוש מקל היא לה מקל ככה"ל פלגמה ומה לי שצירת מפרקת מה לי שצירת מקל וכשאיין עובדין כקשקוש לא דמי לזכימת כהמה בפניה חלל השחמה' חלל פשוט ידים ורגלים היא בכלל לא השחמה' לאל אחר ואפי' דכפני' לא היא חלל פשוט ידים ורגלי'. עוד מלאחי רח"י במסכת כריתות בפ"ק (ג' ע"ב) מדקא קשיא לי השחמה' לית בה מעשה ואמר ר' יוחנן כפיפת קומתו היא מעשה דמקטן כפיפת קומתו ולא נקט פשוט ידיו ורגליו מכלל דכפיפת קומתו חייב ח"ו ח"ו חלל פשוט ידיו ורגליו :

חלל זכב נתן לי כי הוזהב כותיר ותן לי זכב נתן חכב כותב' כשקד חכב אקול ושמעון פסוק שזה אינו חוב שאתחייב לתת לך זכב לא היה חלל עסק ועתה נעלה חלקך כריות ואלו חלל אלתך לתת זכב ים הפסד יושך לך חלקך כהפסד כמו שנקלת כריות ואלו זה עמדו לפני המאפיס והאפיס חתך לתת לו זכב כמו שנמלא בשער ורית' לדעת שורת הדין כייניו מה הוא :

תשובה מן הדין חייב לתת לו זכב כמו שנתן כי דין דינרי זכב כדן פירות ולזה חלל חס כפאה על סמך שער שבשוק ואין חס משום רבית אבל ים בה עיני אחר והוא שזה הדון עסק הוא ומדין התלמוד (ב"מ ק"ד ע"ב) דין עסק הוא פלגא מלוה ופלגא פקדון ואם נחלם הפסק חייב המתעסק לפרוש המ"י שהוא משום מלוה ופטור מהמ"י שהוא פקדון ולפי' אינו מן הדין שיחלוקו הריות כשזה שאם כן יערמ המתעסק בהמ"י שהוא פקדון חלל ריות בשכר מ"י המלוה והיו רב"י. פ"כ תקנו חז"ל שבעל המעות יעול שליט הריות והמתעסק יעול שני שליטים מן הריות ואם נתן יותר עושה עמו חשבון ויגבה לו מהקדן ואם ים הפסד יחלוקו כשזה על כן יבואו לבית החשבון מה שאלא מהזכב ומה שאלא מהקדן ממנו ומה שאלא מהכל חס ים שם ריות על הקדן יעול בעל המעות שליט וז' שליטים יעול המתעסק ואם ים הפסד מהקדן יחלוקו כשזה :

שאלה שיש קסוטיגול. שאלת ראונין נשא אשה וילדה לו בן ונדר כלבו לתת לו קלה מעטליין ואח"כ מתה האשה והאב מחזיק בדבורו שהוא הקנה בן וכך מעטליין לבנו כשער ונשא אשה אחרת ונולד הבן עד שס' מנן ר' שנה ואח"כ מת האב והבן חובש המעטליין שהקנה לו אביו כשער ואשת אביו עועגת שהיא קודמת בכחובת' מהו הדין בזה :

תשובה מה שנדר ראונין כלבו להקנות לבנו אותן מעטליין ואותן המ"י הם דברים שכלב ולא זכה בהם וכשנשא האשה חל שצבור האש' על אותו נכסים ואין הכשל רשאי לח' אשתו לזכותם לבנו ואפי' זכה אותו לו בקנין גמור וכ"כ בדרון סוה שאפי' האב עשמו ה' יכול לחזור בו אפי' שלא זכה בהם הבן מכה הודא' שאין מעטליין נקנין כהודא' חלל כשכ"מ כי כן כתבו כל הראשונים ז"ל ואין חולק ומכל זה יתברר שזכות האשה קיים כאותם מעטליין ואין לחורגנו זכות בהם וכ"ו הוא חס ככתב השער אחר הכחובה חלל חס נעשה קודם הכחוב' זכה הבן מכה השער חס ים בו קנין שהמעטליין נקנין בקנין דשלהי חולין (קמ"א ע"ב) אמרו מעטליין נקנין בקנין סודר וכן בפ' שנים ארוחין ובפי' רש"י ז"ל ר"ש בזה בתרא :

ענין שכ דין. לפי שהחוב' עושים בה כחבתי חני שמעון ככ"כר זמת זלה"ה. המפטיר חניו קורא בתורה חלל לכבוד התורה שיאמר החור' עיקר והוא קורא קלה עמה שקרא הפסיעי ע"כ אומרי' קדים אחר הפסיעי וכיון שהפסיעו בקדיש אינו עולה למיין ובתעניות ובמנחה של י"ב וכן בשחרית של ע"ב הוא עולה למיין ג' אפי' שסוף קטן כיון שלא הפסיעו בקדיש אחר שקרא הכ' ובשחר' ר"ח בשבת אחר שהשלים ה' הפסיעה אומר קדיש ככל שנתות השל' והמפטיר קורא פרשת ר"ח וז"ך שהי' גדול ולא קטן כמ"ש בעל המנהג בה' תשובה לפי שהקריא' היא חובת' לזכור ואין מוילא מי שאינו מחייב בדבר למי שהוא מחייב בדבר כקנין ואחרי' אומרי' קדיש ב' שאלת הקריאה אינה נקראת מפטיר כמו בכל שבת שהינה חלל מפני כבוד החור' חלל הוא עולה שקרא בו ה' וקדיש והי' לכל יום שיש בו ב' ספרים כמו ברגלים ויה"כ שאומר קדיש על הראשון וקדיש על הב' וכן ביום שמת החור' שנהגו לקרות פ' בראשית שלא ימלא השען מקום לקשר על ישראל לפי שכבר השלימו החור' וקרא אותה הוא גם אותה קריאה לריכה קדיש וכל אחד משלש ספרים שמוילא' בחזרת יום אומרי' קדיש ובכ"ה עבת שמוילא' ב' ספרים אחד לפרשת ר"ח ואל' לפ' מנוכ' ובפ' ר"ח קורין ג' ס"ו סוקין לכל ה' ח' אין אומריים קדיש בראשון לפי שאין מפסיקין בקדיש בין ג' לר' שזכות היום בארבע' ואין אומרי' קדיש עד שיעלו כל המחוויין לזלות ואומר קדיש אחד כשפר שני אחר שקראו הארבעה וכן בחולו של פסח שמוילא' שני ספרי תורות וקורין ד' ובשבת שיש שלש ספרים כגון ר"ח עבת ור"ח אדר ור"ח ניסן שחלו להיות ששבת שקורין הפרש' ששה והשביעי פ' ר"ח והמפטיר פ' מנוכה ופקלים והחדש ח"א קדיש על הראשון כדי שלא יפסקו בין שני לו' ואומרי' קדיש על השני שקרא בו ה' וקדיש על השלישי שקרא בו המפטיר פ' של אותה שבת שהי' ובצרכת ההפטר' של מנח' ביום הכפורים או על החור' כמו בשחרית בין בחול בין בשבת חלל שום שמוי ונאנו להפסיק בפסוק ולעבר יחלק שלל והוא טעות :

שאלה שכא תלמסאן. שאלת אשה שמת' בחי' בפלה ולה שני בני' מצעלה ה' ונשאת וכו' לה זדאק שחובל לגבורתו מחיי והכניסה לו נכסים כנדויותיה והשאינה ברשותה נכס' אחר' ובפורה ארוסה כתב לה שדין ודברי' אין לו באותם נכסים לא בחיים ולא במוות ותקנת המקום הוא שהבעל יורש ח"י הנדויות והמתקן לך בחי' הנדאק חס יירשנו כמו הנדויות או יירשה ירשו אותו והיא לותה מממת מיתה שככה הקטן יירשה' חלל שהעדים קרובים הם ובעלה הזוהה :

תשובה מה שראוי לומר בזה לפי שעת השאל' הוא שהבעל הוא יורש ח"י נדויותיה לפי התקנה באותם שהנכסים כנדויותיה ובאותם שלא הכניסה בשומא חס התנו עמו צדורה ארוסה שלא ישי' לו זכות בהם ולא ירש אותם כבר בעל זכותו מהם ולא ירשם כלל שאפי' שפני התקן יירש הכל כדן נכסי מלוג כבר בעל זכותו והאומר ח"י אפי' בתקנת חממים כגון זה שומעין לו וירשו שני בניה הכל כשזה שאין דין צדורה כנכסי האם וכן נרא' דפקדן בזה חלל שאם יתברר שאותם נכס' גנבה ארוס מנכסי בעלה והכירו

ענין שוי מליאלה : אשה שרואה דם מתמת תשמים דיהה הוא שאם ראתה כן ג"ם שהיא אסורה לשמש ואריכה להשגרה ומותרת לשמש לאיש אחר לפי שאין כל האצטו' שוות ואם ראתה כן עם הבעל שהי' אסורה ומותרת לג' ואם ראתה דם צביאה ראשון' מותרת לשמש שהי' ונ' לפי שאין כל הכחוש' שוות ואם ראתה ג"פ עם הבעל השלישי אסורה לכל אדם עד שצדוקה ענמה אלא מהמקור והיא אסור' ואם מן האדרין היא מותרת וצדיקה וכן היא שחקה שפופרת על אבר מפני שהוא חלק ופיר רלוף לחיוב וכתובו מכול וצדאשו מן כזה האורה $\frac{1}{2}$ חס נמלא דם במוך הוא מהמקור ואסור' ואם לא נמלא דם במוך הוא מתמת מכה בלדדן ומותרת והי' שאם ראתה לנדוק כבעל ראשון ומאלה עטור' שהיא מותרת לו לפולס ואינה חוששת לאותו דם כי צודא דם מכה היא ולא מהמקור ואם נסתלק הדם אחר שצדקה וידעה שהוא מתמת מכה ונתרפית ואח"כ חזרה להיות שופעת ככראשון' וחוששת כאב בשעת תשמים ובעת שהיא עושה לרכיה בפעם הראשון' כיון שצדקה ענמה בראשון' ונתברר שאינו מן המקור חלל מתמת מכה עתה שחור הדין לישנו חנו חולין להקל שמתמת מכה בראשון' היא והיא לאמת שחוששת כאב בשעת תשמים ובעת' שהיא עושה לרכיה שצודא מן האדרין הוא הדם ובפי' האשה כדה (כ"ט ע"ב) מוכח שם היואל מהמקור אין דרכו ללאת עם מומי רגלים וכיון שהיא אומרת שבלאת מימי רגלים היא כואבת מוכחא מלתא דלאו מהמקור הוא יולא חלל מהלדדן וזאת היא המכה בראשון' שחורה ונתרפית ובפי' הרואה כדה (כ"ח ע"ב) אמרו מפסיה באשה אחת שצאה לפני ר' עקיבא ואמרה לו ראיני כתם אמר לה שמה מכה הית' בך אמרה לו הן וחתיה אמר לה שמה יכולה להגלע ולהוליא דם ח"ל ח"ל ועיברה ר' עקיבא :

שאלה שיש מאזוזה : שאלת ראונין הוא מקבל מאזוזה ויש לו שם אשה הביאה ממסותגאריס ולפי שלא היו לו בנים ממנה הלך למטמאטה ונשא שם אשה ונולדו לו שתי בנות ופתה רצה להפסיק למאזוזה וקריביו עכבו על ידו ונאלו לירי מטריות והפסידוהו ממון וברח משם מפני שחד מה הוא הדין בזה אם הייבת לבא חלל חס לאו כי גם מקום דירת מאזוזה יותר טוב ממקום המטמאטה שאין שם קהל כמו מאזוזה ואין מתקבצו' רגלים : **תשובה** כיון שהיא מאזוזה ויש לו שם אשה חייבת ללכת חלל דמסתמ' לא נשאה חלל להוליכה עמו למקומו והי' לה לפרש בשעת הנשואין שלא יבוק אותה להוליא משם וכיון ששאת סתם רשאי לבופ' ללכת אחריו והכתוב אומר ושכחי עמך וצית אבך וכ"ש חס המקום הוא יותר טוב מאותו מקום ואין חייב הבעל להיחן מקום טוב במקום קהל וללכת למקום שאינו חלל כדמוז' ולא לסקן עמו להפסיד ממנו :

שאלה שיש בגאיה. שאלת ראונין נתן לשמעון ק' וכו' להתעסק ושיחלוקו שניהם השכר והפסד כשזה וכדי שיצטע לב ראונין כתב לו שמעון שט"ה צנופן שלהם במאה זכובי' ומשכן חללו חרבה אחת כסף הכו' ונשאר שמעון מתעסק זמן ארוך. ומה שהריות חלק עם ראונין כשורה וכשנלם זמן הפסק חבש ראונין חס שלו ורצה שמעון לתת לו מעות כפי מה שסיו שרים האוכי' בשע' שקבלם מיד ראונין וראונון לומר לא כי

והכירו כהם שה' אביהם מוחזק בהם בחייו יש לבטור דין כבורה בהם וזאתה אפי' נתקיימה כעדי' חץ בה כלום. וענין האדאק אפי' נבחה אוחס בחייו' הי' לו דין נכסי מלוג וירשם הכפל כ"ש אס עדין לא נבחה אוחס שחז מתיאחז מיד הכפל כלום ולא דברה התקנה אלא כדלויא שהם נכסי לאן ברזל אבל נכסי מלוג לא דברה ועשאר על דין תורה ולא סלק עלמו כמה שאמר דין ודברי' חץ לי עיך אלא כמה שלא הכניסה לו כשומא שהם נכסי מלוג כמו שנו' בשאלה. אבל כמה שלא הגיע לידו לא סלק עלמו והאדאק מת' הוא והגותן מת' לאשמו דק"ל כפ' חוקת (כ"א ע"ב) דקתה ואין הכפל אוכל פירו' בין בקרקע בין במטלטלין כתבו הגאונים ר' שרירא ור' האי' ז"ל בשמו' שאפי' מנכה ונתנה ומתה הכפל יורש אוחס וכ"כ העיד רב שמואל וברמיבין ז"ל כדודשו ור"ת ז"ל כספר הישר ואפי' סלק עלמו מהנכסי וכ"כ כפ' און הסור (ס' ע"ה) בשם הרמ"ה ז"ל שאפי' התנה עמה שלא יירשנה וירש' ומה שהש"ש נוכח לדאק מחיים כשתחייב לה הכפל כפי' מן הדין הוא וא"ל לבא כזה מדין תחיל שנתמון קיים כמו שכתבת מתשובת הריב"ש שלא נתנו טעם זה אלא כשהוא עוקר דין תור' כגון מה שאמרנו בירושלמי הלן דכתבין חין מיתת כלל בני תהור' מודלא לבי נשא שהוא עוקר ירושת ומחייב משום שהוא תחיל שנתמון וקיים וכגון המקדש את האשה ע"מ שאין לה עליו שאר וכמות אבל הכותב מת' או חוז לאשתו שנתנה אפי' בחייו מן הדין נוכח אוחס שברי כפירוש נתחייב לה כן ואינו עוקר דין תורה כלל ששלקך לבא כזה מדין תחיל שנתמון וקיים וכתבתי לך זה להבין הדברים בדקדוק :

[רשנ"ג] במשנתנו הלכס כמותו ויש דוחץ דלא קיל כהאי כללא כמ"ס הרי"ף ז"ל כ"ה גפ פשוט ואי אומר דחי אפשר למדמי' לאל דרש"ב שברי סתם משנה היא ולא מבר רש"ב בהיא דמדורות פכ"ס אלא בתוספתא אבל במשנה סתם נשית וק"ל הלכס כסתם משנה. ועם כן זה אלא שחץ חיי שחץ לדחות דרש"ב משום הא דמדורות פכ"ס דהיא לאו לעיין עומאת אבל כשנית אלא לעיין עומאת ארץ הסמים שגורו עליה עומאת ומדורות הפכ"ס אפי' שסם מאי' דנו אוחס כדן ארץ הפעמים לעיין עומאת אפי' דלפטר שחץ קברי הפכ"ס מעמאין כהאל כהסיא דרש"ב. ועוד אומרים דלף אח"ל שחץ קברי פכ"ס מעמאין כהאל אוחס מדורות הס עמאי' משום עומאת מגפ שחץ דרך לקבור הפלים כעומק ועמאי' יתגלו העומות ויגפ בהם. עוד הקשו מדאמר במ"מ מ"ק (ה' ע"א) מנין שמלייין על הקברות שי' ומלא פלס ארס ובה אללו ליון והסורו בני גוג ומגוג כתיב שהם פכ"ס אלא אפי' מעמאין כהאל שחץ מלייין אלא על עומאת אבל כדאמר התם (ש"ס ע"ב). ויש דוחץ דלפטר על הכל מלייין כדי לברכות כטורס. עוד הקשו מדאמר ר"ש חוקת (כ"א ע"א) ר' בנאה הוה מליין מערמח דלרס הרשון ולרסרס אכינו וסס ר"ה בני נח אלא פכ"ס מעמאין כהאל וי"א שאלו שחיו לפני סדבור היו מעמאין כהאל והוכיחו כן מספרי. והרמב"ן ז"ל דחה דהיא דספרי לעיין מגפ אחרת וכ"כ רש"י במ"מ נזיר (כ"ד ע"א) והרב ז"ל כתב שמשני כבודס ה' מליין לא מפסי הטומאה לפי שחץ מעמאין כהאל אלא ישראל שקבלו התורה אבל דפת ר"ח ז"ל הוא לדחות היא דרש"ב משום הא דמדורות הפכ"ס והרמב"ן ז"ל (פ"ב מה' א"ב) ספק כותבי שחץ קברי הפכ"ס מעמאין כהאל וכן נהגו להכנס כהני' בקברו' הפכ"ס והרב ר' פרץ הכהן ז"ל אשר נפטר בבבלוגה ה' חגר מפני המשומדים דק"ל (סנהדרין מ"ד ע"א) אפי' שמחא ישראל הוא ושלוס לכס :

בגמיה בעיין כלאי בגדים

ענין שבר

הראשון ז"ל הם מפרשים נח ארון ולא שור כמו שסם מסר' האחרונים ז"ל וי"א לנו מזה שהבגדים שאינן שורדים יש בהם איסור כלאי' מה"מ. וזכרו' (כלאים פ"ה ה"ז) מתבאר כדברי הראשון ז"ל דאמר' התם נתיי שפט כלו' למה כתבה תורה ששנוא ה' די שתכתוב שפט לאסור שוע ועווי למה סיפספסו וזו והשיבו אלו כן כלו' אס לא כתבה אלא שפט ולא כתבה זו הוילא אמריין נוח מותר כלו' שאס הבגד ארץ נוח אוחס ומתניין לא אסור אלא כופי' שנינו נוח אסור שנינו אפי' של זמר ושל פשתן אסור מפני שחזרים לארצי כלו' לזה הולך לכתוב שפטו לפרס כ"י הארצי הוא אסור משום כלאים וה"ו מבואר מהיר' כי כוון הוא ארון לא שור וז"ל הבגדים שסם שוע וטווי וארון הס כלאים דלורית' אפי' שאינן שורין וכלאים דרכין הם הלבדים שאין שוע ולא מבר בירו' שיה' לרין שיה' שור. ומה שכתב ש' נלוח הוא ומלוי הוא עליו אפי' ששמים ארבו מוכחי שיה' שור אלא ש' שהלבוש כלאים הוא מליז עליו אפי' ששמים והזכירה תורה שוע טווי ואס נתחבר באריגה או בקשר כדאמר' (מנחות ל"ט ע"א) קשר פלין דלורית'תא אסור מדכתוב שפטו ולא כתב שפטו כו"ס כדאסק' בגמרא יבמות ולא הזכירה תורה שור כלל כי נלוח הוא הלוכס לא המלבוש כי חץ לו אכ בשמים יליו עליו. והדבר הוא מוכרס ממקומו שהבגדים שאינן שורדים אלא ממה שמייכה התורה להסיל תכלת כגברי פשתן ותכלת עמר' הוא וצבדים האחרים כתורה סתם הם זמר ופשתים הרי שהתירה תכלת דהוא עמר' כסדין של פשתן וקדיין של פשתן חין שורין לא הפלית עמיה ולא הספה שבה תחובין היליית וזה לא אמרה ארס מטולם שחיו שחן כסדיין שורין כמו שפיר' בנד זמר וא"כ כשהתירה סדין צלילית דהו כלאי' ואפילו כלל שורין הפתה וילי שהתיר' תורה היינו אומרים דהו כלאים ח"כ צבדים שאינן שורין שלא במקום מלוא יש בהם משום כלאים שזה הסדין אס מבר בו זמר הוא כלאים אפי' שחיו שור שלא התירה תורה אלא לייית דלתיי עשה דלייית ודחי לא תפסד דכלאים ודבר זה נראה פשוט לקיים דברי הראשונים להחמיר בשל תורה וכן כתו' בס"מ כי מזה הירו' ידאח כן וגם ר' שמשון ז"ל דוחה דברי ר"ת ז"ל ומכאן כתבתי חיי שיש לחוש לדברי הראשונים ז"ל להחמיר בשל תורה ולא כתבתי זה שיה' לורך לעיין אסור המליחם כי בין שיה' איסור צבדים שאינן שורין מן התורה כדברי הראשונים ז"ל בין שיה' מדרכין כדברי האחרונים ז"ל בנד ארון זמר גפן ופשתן אסור הוא לחברו עם בנד זמר שלא התירה המשנה לחבר זמר עם בנד פשתן מעורב עם קבוס אלא כשתפסרו ע"י פרוף כגון כמסרק מחוצרים יחד ויהי' הרוב קבוס והמיעוט פשתן שברך זו כפל הפשתן לגבי הקבוס והיו כללו חינו ומ"ה מותר לחברו עם בנד זמר ודמי לקפדה שכלל בה טיפת חלב והצטלע ברוב ירקוח שיותר לפרס בה כשר כיון דתכלת כתבול אבל אס לא תפסד הפשתן עם הקבוס דרך טרוף אלא נשאר כשניו חסילו כמעט פשתן שהוא כעין אסור לחברו עם זמר ודומה למעט צבדים שפסלה בקפדה של ירקוח והוא כעין שאסור לפרס בה כשר שחץ ז"ל איסור העומד כשניו מתבטל מפולס ודבר זה כתבנוהו הראשון ז"ל בהאחרון ז"ל וא"ל להאריך בזה. ודבר זה נתפסד בירושלמי ובתוספתא דכלאים גבי הא דתנן זמר גבליס זמר רחלים שטרסן זה כזה אס רוב מן הגמלים מותר אס רוב מן הרחלים אסור וכן פשתן וקבוס ומי פלה בתום כמה דברים אמורים שהביא פשתן וסרק צביהס אבל הביא חוסי' זמר רחלים וטרף בין חוסי' זמר גמלים אסור עכ"ל תבוס' והקטס כזה ע"י בס"מ כיון שהחומים הם כעין לא בטלו חסו פניו המליחם וזכרו' (פ"ט ע"א) אמרו אכא בר רב הווא בשם ר' ירמיה זמר ופשתן שטרסן כעלו רב אמר אסור בתפוסתו מה פליג בתמינה כלו' וכו'

ענין שכב

נתפוררת כעין לא תסוב נחלה ממנו' למט' אחר מי שהי' לו בנות נשואות לשכב אחר ולא היו לו יורשין אחרים זולתי נקיות ומת כי הבנו' הם עומדות במקום זכרים לירש אביהן הנה כחוקת הארץ דבור ההוא תעבור נחלה משכב לשכב או תאמר שלא ירשו מורשיהם זה חינו כי משפט הירושה לא תשתנה ומה נעשה ללאו דלא תסוב נחלה ממנו למטה ע"כ חורף דברך :

דע

כי הרמב"ן ז"ל תעורר על זה ותיין בזה שלשה חירו' כי תהור' לא רצתה לתקן אלא העת ההוא ואס יקרה אחר כן למות כלל בנים והבנות הנשואות לשכב אחר יירשום בניהם או כעל' לא תחוש תהור' לזה כי לא היתה הקפדה אלא על עת חלוקת הארץ. והחירון השיי הוא שלא היו כולל הדור ההוא הבאים לארץ בנות ירושות נחלה אלא בנות לפסחד ועליהם הולך לתקן והוא שמה אחר הדור ההוא תהי' בת ירושת נחלה לא תנשא לשכב אחר וזהו התי' ה'. והתי' ה"ג הוא שלא תסוב נחלה הוא ללו' לו' שאס באותו דור יש בנות נשואות לשכב אחר וימות אביהם או אחיה' ויהיו ירושות נחלה שאין בניהם ולא צווחים יורש' אוחס כדי שלא תסוב נחלה ממנו' למט' ותחבטל ירושת הכפל כנכסיהם וזהו התי' ה"ג :

ודע

כי כמותב אחר היינו צבית הכנסת זה לי קרוב מי' שנה הרי"ש ז"ל והרב ר' יאחז בנחשחשחוק ז"ל ואי העיר ואמר ר' יאחז כי הרמב"ן ז"ל עשה שפט כנגד התלמוד לבטל ירושת הכפל בזה והי' תמה הרב' כי לא נמצא כן בגמרא ואמרתי לו אל תחמה מזה כי כיולא בו אמרו בגמ' כמו שאמר שם (ב"ב קט"ו ע"א) ויאמרו ירושת פליטה לבימיין ולא ימחה כעט מירשאל אחר ר' יאחז דבי ר' אחי מלמד שהתנו על שפט בנימיין שלא חירש בת סבן עם האחים הרי שפטלו ירושת תהור' כדי שלא תסוב נחלה ממנו למטה ופשו כן לביני בנימיין לפי שלא נשאר מהם אלא מעט והאין היתה גדול' והיתה הפגרה גדול' ממנו' למטה. או ענה הרב ז"ל משולם לא שמתמי כזה. אמר ה"ר ר' יאחז בנחשחשחוק ז"ל אי זוכר בו זה הפסוק זוכר בגמרא אבל אינו זוכר על מה וכשבאלו לבית הכנסת לתפלת מנחה הודו לדברי ושכחוי ואתה יספ נתפוררת :

ענין שכנ

הקשה לך למה הולכין להכות ג' וז' כצביל הרוני מדין שהרי הפכ"ס אינם אלא ככהמה עומאת וכלת בהמ' אינה אלא עומאת ערב ואין לה הולח ג' וז' :

דע

כי לא תחפס ארס לעולם שהפכ"ס הם מעמאין כעין עומאת ז' והוא ג' וז' שברי מקרה מלא הוא כהרונ' מדין כל הורג נפש וכל כונס כחלל תחנעוזה וזה בכל הפכ"ס הוא דמחי' שאל. ובדלשון מעור' (ד' ע"ב) מוכח הכי כפ' שחיו רויין ללמוד שמשון לא הי' חור לפי שה' כונס כמותי פכ"ס כמ"ס ק"י) ארץ חמור הכתי וכו' וכן ויד ויקח את מלייתום ואף כמשא הן מעמאין עומאת ז' כמ"ס כספרי כפ' חוקת אלא שסתם צרייתא היו דנין זה מק"ו מכללה ואף לו' כמו כמנע אפי' שטומאת ככלה אינה אלא עומאת ערב דלית לכו דיו לבא מן הדין להיות כדון ור"מ דאית לו' דיו למד זה מכתוב כל הורג נפש שחורנו כדבר המקבל עומאת כלו' דרך משא כמ"ס הרמב"ן ז"ל מפות ולא נתמעטו הפכ"ס מדכתוב ארס כי ימות כהאל ודרש' אחה קרוים ארס ואין אומות העולם קריין ארס אלא מטומאת אבל והרי אמרו כפ' הבה על יבמתו (ס"א ע"א) רבינא אמר נהי דמעטתהו קר' לנמויי כהאל דכתיב ארס כי ימות כהאל ממנע וממשא מי מעטינהו קר' והרי זה מפורש שהפכ"ס מעמאין כעין עומאת ארס וממשא מי מעמאין כהאל דכפ' ק"י) ארץ חמור הכתיב לאליהו דחאי צבית הקברות של פכ"ס ח"ל ר' אכבו לאליהו מר לאו כהן הוא ח"ל לא גמר מר סדר סהרות דתיא רש"ב' או קברי פכ"ס חץ מעמאין כהאל מכאן נראה דהלכס כרש"ב' כיון שאליהו ז"ל ס"ל כותיה והרבה הקשו על זה שחרי בחמרון מאלילות (מ"י) שנינו רש"ב' אומר מדורות הפכ"ס עמאין מפני שהגסים קבירות שם נפליסם ור"ת ז"ל ספק כן דק"ל (גיטין פ"ה ע"א) כל ששנה (ר"ב)

חולק הוא על רב הוגא בשם ר' ירמיה שהחירו פ"י סרוף אם רוב אמר נמלים ויחלף לכו מה דאמר רב בשפשוף בנד דפסי פלמו מה דאמר ר' ירמיה דבטי מערבתי עם חורן ז"ל הירי' ור"ל כי הסרוף הוא מחיר כשמעבר עם אחר בגון למי. רב שאלרד בשפשוף בנד בפסי פלמו ופי' הרא"ש ז"ל כשפיקו משום דלא שייך ביה בעול ואפילו חוט אחד חוסר כל הנגד ונחתיה (פסחים מ"ב ע"ב) בנד שאלרד בו כלאים ה"ו לא ימכרו לפכו"ס שמה יחזור וימכרו לישראל עכ"ל הרב ז"ל וזוה יחבאר שהנגד שאלרד בו חוטי פשתן אפילו הוא כלא למר נפו או קונכוס חסור לחכרו עם בנד למר וכדבר זה אין הפרש בין קונכוס לגמר נפו ולמשי שהרי אהנו מחירין להדיא לחכר משי עם בנד למר כמו שכתבו הראשונים ז"ל ולא חיישינן למראית העין שלא אפרה המשנה מפני מראית העין אלא השריטין והבגד ואינן משי שהרי פי' כפ' כמה מדליקין (כ"ב ע"ב) שריטין שירא פריגול וצפוף כוונתו (מ"ח ע"ב) אמרו דמחבר ביה המקדש נגד שירא פריגול וכן כתבו רמ"ו ור"ש ז"ל במשנה כלאים וז"ל כשאמר בורה דעס לחכר בנד שמתו משי וערכו פשתן עם בנד למר ה"ה שמתו למר נפו וטרבו פשתן או הפך כדון שלפניו הכל הוא ככלל האיסור שאין האיסור מפני המשי אלא מפני הפשתן. ומי שחילק בין משי לגמר נפו לא הש לקמחיה ודברים פשוטים הם. וכתב לי ר' שם טוב הלוי ז"ל ככתב ידו כזה הלכון ועל דרך האמת שאין לאפרסם כ"א מחורת אם וכבר הודיעה לר' מיימון ז"ל בזה על הדרך שכתבתי לו וחו לא מדי עכ"ל כתבו. ויהי איסורו מן התורה דעת הראשונים ז"ל ויכלל בלאו דלא חלבש שטעו: או מדרבנן כדעת האחרונים ז"ל ויכלל בלאו דלא חסור או מחורת אם כדכרו ויכלל בלאו מדברי קבלה דחלף תעוש חירח אחר הכל הוא שיה למנוע הכשלים בזה ולא תהי' הכשילה הזאת תחת ידי מי שיכול למחו' ושלוס לכו :

ענין שכה

שמתעלים שטר מתחנן זו קיים או בעל :

הדבר

פשוט שאינו אלא חספא בעלמא וזה נקמה עמימם הא' שזה השער אינו אלא לראיה בעלמא ואינו שער הקנאה שלא כתבו בו שדי קנייה נך שזה הוא לשון שער הקנאה וכשהוא כתוב בן וחתמו בו עדים ומסרו ביד המקבל המתנה וזה בו ואין לרדף הקנאה אחרת ועל זה אמר (קדושין כ"ז ע"א) שהקרקעות נקנין בשטר והם אינו כתוב בן אש"פ ככתוב בו פלוני כחן קרקע פלוני לפלוני אינו אלא לראיה בעלמא ואפילו חתמו בו עדים כשרים וב"ש בשטר הכפוי נכדרי' שמתעלים שאינו אלא לראיה שאינו כלום וכ"כ כפ' השתן בשם הרא"ש ז"ל כפ' רנ"ז וכשהכשירו בגמרא שטר מתנה בערכאות היבא דאיבא דינא דמלכותא כדאיבא כפ"ק דנעין (י"ד ע"ב) לא כשירו בן אלא בשטר הקנאה דהיי אמרי' החם כמאי קני ליה כהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוא ואיסקינא דדינא דמלכותא דינא משמע דלא אחכשר משום דינא דמלכותא אלא בשטר קנין אכל בשטר ראייה לא דדינא דמלכותא. לא מהי אלא לאכשורי בערכאות שאין בו פיסול אחר אלא פיסול עדים אכל אי איבא פיסולא אחרינא בגופו של שטר לא מהני ביה דינא דמלכותא. והכי מוכחא כולה כוונת החם דמקשי' (י"א ח') והוא לרדף לחזור בכופו של שטר מענינו של שטר בדמהרד וקושיא אחר' מקשה החם משמע דדינא דמלכותא לא מהני אלא לאכשורי פסול גופן של ערכאות אכל לשאר ענייני השטר לא מהני דינא דמלכותא וז"ל שטר מתנה שכתובין עדי ישמעאל אינו שער כלל שאינו אלא לראיה בעלמא ולא להקנאה ואפילו נכדרי' כשרים פסול הוא אם לא כתבו וקנינא מני' ולא אפשר לאכשורי שטר מתנה הכתוב בלשון ישמעאל ועדי ישמעאל אלא אי' הקנה הנותן למקבל בקנין סודר ועדי ישמעאל כתבו בפניו הקנה פלוני בקנין סודר קרקעו לפלוני דמאי דחמקסר קמיייהו לא מרעי נפשיה' לאסבדי שקלא וכדאמרין החם (י' ב') אי לאו דיבך וזו קמיייהו לא מרעי מפני' בשמט דכפודת הממכרת להם הם נלחמין אכל בלא"ה לא מהני כלום שטר מתנה שכתבו עדי ישמעאל ואף מחורת הודאה לא מהני שהרי הם משידי' שהודא כפייסם שנתן לפלוני כך וכך ואף אם נודה מהיה כפייסם הויה הודאתו אינו כלום משום דלא מהינא הודאה אלא כשכיר מרע כהיבא דאיסור גירח כפ' מי שמת (קמ"ט ע"א) משום דדברי' שכיב מטע ככתובין ובמסורין דמי אכל ככרי' לא מיקנו נכסיה כהודאה דאי מקנו נכסיה כהודאה לא היינו נלחין לתקן הקנאות אחרות ולא אשכחן בשום דוכחא דאמרי' דנכסי' נקנין כהודאה וב"כ הרב בעל הטעור ז"ל וב"י דעת הראשונים ז"ל שלא מלינו דרך להקנות מטעם אלא אנב קרקע וכן הלוואה אלא כמעמד שלשתן ואילו היחם הודאה מהינא כהו אמאי לא אשכחו תקנתא דהיתירא וכ"כ אני בחשונה אל ה"ר משה גבאי ג"ע הלא היא כהיבא כספר תשובות הראשון כפ' ק"ב. וההיא דפ' הנושא (ק"א ע"ב) חייב אני לך מנה דמשמע דמהינא הודאה לא מוכחא דכתיב אני לך מנה ליהא הקנאה אכל ההיא דהקנאה לא מהינא עד שיאמר בשטר שדי קנייה לך או יכתוב שדי פלוני לפלוני כהיבא דפ' השולח (מ' ע"ב) וימסור לו השטר. הנה מפני הטעם זו בטלה מתנה זו. והכי שאפילו היה השטר נכתב כהונן שער הקנאה ואי ביה דינא דמלכותא לאכשוריה אפ"ה שטר מתנה זה בעל הוא אפילו חתמו בו ישראלים לפי שכלל מתנה לרדף לכתוב ככתבו בשוקי וחתמוהו ככרי' דלא תהוי כמתנה עמיתיה אלא אם היחה מתנה מעכשיו והחזיק המקבל בנכסיה מיד כמ"ש הרי"ף ז"ל בחשונה ובפ' חוקת קיים דכרוי הרמב"ן ז"ל וב"כ בעל הטעור ז"ל אכל בלא"ה בעלה היא ואפי' כתוב בשטר שאמר לעדים שיכתבו ככל לשון של זכות כמ"ש הרמב"ן ז"ל בחושין. ועוד מתנה זו בעלה אפילו נעשה כהלכתה משום דק"ל (ב"כ ק"א ע"ב) הכתוב כל נכסיו לאשנתו לא פשעה אלא אשטרופא וכיון ששטר זה בעל דיינו אש"פ שהם מכשירי' אחיו דייניסו אינו כשר דיינינו שלא הכשירו פסולי' כפרכהו'

שכר שכה שכר שכר

של עבדים אלא להכשיר הפדים לפי שהמלכות מקפדת לפסול עבדים אלא אם דיינו אינם דייניסו אין המלכות מקפדת אם נדון דיינינו שלא כדייניסו וכ"כ כפ' התרומות לרב הסודי ז"ל בשם תשובת הרמב"ן ז"ל בשער ס"ו וכתוב בהשן משפט כפ' ס"ח וכו' ר' יונה ז"ל כמ"ש הרשב"א ז"ל משמו בחדושי' גיטין וכו' הוא ז"ל בחשונה וב"כ אני בחשונה אל ה"ר עמרם מרואם ל"פ כגריגעה הלא היא ככתובה כפ' ז' למשנה כפ' ח"י אחרך שמתון ככה"ר למח זלה"ס :

אל ארץ קשטיליא עיר אוקניא

ענין שכו

מי שילא למדה' והינה אשתו ענונה והוא במקום שיה חירוס בין ב' המדינות ואין שירות מאיות לישראל להוליד לה גט בשליחות הכהל מהו שיכתוב הגט במקומו ושלאנו על יד עבדים וימנה שליח במקום האשה למסרו לה בשליחותו :

ידוע

הוא שאין העבדים בתורת שליחות דנעין אחס גס אחס לרבות שזוהם מה אחס בני ברית אף שזוהם בני ברית ואפי' אי איבא למימר דמכשירין לעבד משום דאיחיה בתורת ברית שהרי הוא מקבל גט שחור מיד רבו אכל בעבד'ם דליחיה בן ברית וליחיה בתורת ברית כלל לא וכדתן במתניתין כפ' המביא תימן (כ"ג ע"א) הכל שרי' להבדיל חמ הגט חוץ מחש"ו ועבד'ם ולפי זה אדם ששולח גט לאשתו ע"י עבד'ם אין האשה נשאת באותו גט וזה דבר פשוט הוא. אכל מה שיש לשלול בזה הוא כמי ששולח גט לשלוח שהוא במקום אשתו אם יכול למסור הגט ביד עבד'ם שימסרו ביד השליח והשליח ימסרו ביד האשה בשליחות הכהל או לא כיון שלא י"א הגט מתחת יד הכהל ל"ד השליח והי' אפשר לומר שיד העבד'ם אינה כלום אלא כאבן בעלמא. וכמ"ש בעהור והרועה (קמ"ט ע"א) כשמשע מטעה עין בעלמא שמש. וכן כפ' הוי"ו לו ביומא (מ"ט ע"א) אמרי'ן דהולכת דם כזר דעבד מטעה ח"לעבא. וז"ל זה הגט שהי' ביד העבד'ם כאלו היה בקרקע. והאומר לאשתו עלי גיטך מעל גבי קרקע אינה מגורשת כדאיבא כפ' דנעין (כ"ד ע"א) ובפ' הורק (ע"ח ע"א) וכן השליח שנטל מיד הנכרי הרי הוא כאלו נטלו מעל גבי קרקע. והנהיה שיש לחלק בין משעט עין ליד העבד'ם שיון שיש בו דעת למסרו והיא לא תמטע אלא מגורשת הכתוב אם נעשה אמלטי בין הכהל לאשה לא הוי עלי גיטך מעל גבי קרקע שהרי הכהל מסרו לבן דעת שיחנהו והאשה שכתבולו מיד השליח אינו כאלו נטלו מיד הכהל וב"ש בזה בזה"ל דלא פסול מגורשת הפסוק אינו בקרקע משם ולאוד דוקא עבד'ם אלא אפילו בעלי חיים אפשר להכשיר כיוצא בזה בענין שליחות שהרי כפ' בכל מעשרין (י"א ע"ב) בענין חוק' שליח עושה שליחותו אמרי' שאם שגר הערוב לשלומו ע"י פיל או ע"י קוף ואמר לו לקבלו הימנו שהוא כשר אש"פ שלא כל ילדו מיד המשלה ומה שהזכיר פיל או קוף ולא שגר בעלי חיים אורחא דמילתא נקט שכן לא גרס כהם קלח בגמרא לקיים מצות משלחם כמ"ש הטעמים וכיון שכן לא גרס עבד'ם מפיל וקוף לענין זה. ואש"פ דבריהם זבחים (ג' ע"א) בענין תעלת ששחטה לשם עולה פסולה לשם חולין כשרה משום דנת מינה מחריב כה הלוא נת מינה לא מחריב בה ואפי' אמרי' שאם כתב גט לשם עבד'ם פסול והכי נמי הוא אפשר למימר דע"י קוף כשר וע"י עבד'ם פסול והוא כה מיל' ומחריב בה. הלא אמרי' החם דלאו משום כה מינה ומחריב בה הוא אלא משום דהאי עבד'ם כמי שאינה הוא והו' ל'י' תמא' ואם כתב גט סתם ולא כתבו לשמה פסול אכל בעבד'ם להוליד גט לא בעי' שיהא זה לשמה כלל שיהא מחריב בה יותר מפיל וקוף וכבר נכתב הגט לשמה ובגן נחלקו הגאונים ז"ל הראשונים בזה כמ"ש בה"ג י"ש פוסלין ויש מכשירין בידועד וכבר נפל המנהג בכל המקומות להכשיר אפילו בתחילה ע"פ דברי גדולי האחרונים ז"ל וזאת הענה היעולה לפ"י בגדון הזה שיכתוב הכהל גט במקומו לשמו ולשמה ויכתוב שם מקומו ומקומו ייכתוב שטר שליח' הולכה לאחד במקום האשה ואם לא ידע שם מקומה ייכתוב דהות דירח או דדיררת השתא אם ידעו מקומה או דאחילדית בדרך פני' ויכתוב הגט כסימנים מוכתרים וימסרו לעבד'ם והעבד'ם ימסרו לשליח והשליח ימסרו לאשה ואש"פ שהבעל אינו מביד לשליח לא מסכתר דלהוי עיבוס כדכר והכי מוכח בפרק כל הגט (כ"ט ע"ב) בעובדא דאבא דר מנימי' ובפ' התקבל (ס"ח ע"א) אמרו שהאימר כל השומע קולו יכתוב גט לאשתו וכתובין היבא דליבא למיחש לשד דחזו ליה כבואה דכבואה ואש"פ שהבעל אינו מכירו וב"כ הראשונים ז"ל והי' ופי' דמי. כתב שמתון ככה"ר למח זלה"ס :

עוד לארץ קשטיליא אל עיר שוריא

ענין שכו

מי שדן בענין היבמה הנזכרת למעלה כפ' רפ"ה בדין חלה ומת אינו כן דכיון דק"ל כרבנן (ביבמות ל"ז ע"א) דרוב נשים ולד מעליא ילדן ואסורה להתיבם והא דמלרבי' לה מלי' להתיבה לשוק אינו אלא לשום לרשב"ג לכתחלה. אי' זכח הכח אלו מתה בעודה על המשכב אחר שגולדה חיה היחה כחוקת קיימת אם אח"כ מתה הרי היא כחוקתה כשעה ראשונה ואין מויליין מחוקתה אלא אם חרעו בה דברים אחר שגולדה המויליין אותה מחוקתה שהיה לה כשעת לידה. ובפיהק הוא אמרי' (שבת קל"ו ע"א) דלאו כר קיימא הוא דקים לכו לרבנן דפיסוק הוא סימן ופל אם פיהק ומת בשעת לידה כמ"ש הרמב"ם ז"ל כפ' המילה ובגמל מן הגז ואכלו ארי הרי הוא כחוקתה הראשונה שאלו המקרים הם אפשרי' לבן קיימא וכתלה ומת הוא דפיליני אי דמי לפיהק או לנפל מן הגז וכל זה אין לו ענין בגדון הזה שזאת הבת מולדה ומומה פמה ולא נוסף בה ענין לאמר

